

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK ANABİLİM DALI**

**DİJİTAL HALKLA İLİŞKİLER BAĞLAMINDA DIŞİŞLERİ
BAKANLIĞI'NIN İSRAİL – GAZZE SÜRECİNE YÖNELİK
SOSYAL MEDYA SÖYLEMLERİNİN TOULMİN ve ENTMAN
MODELLERİYLE ANALİZİ**

Alperen Can ÖNER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Simge ÜNLÜ

EKİM-2025

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DİJİTAL HALKLA İLİŞKİLER BAĞLAMINDA
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI'NIN İSRAİL – GAZZE
SÜRECİNE YÖNELİK SOSYAL MEDYA
SÖYLEMLERİNİN TOULMİN ve ENTMAN
MODELLERİYLE ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alperen Can ÖNER

Enstitü Anabilim Dalı: Halkla İlişkiler ve Reklamcılık

“Bu proje 08/10/2025 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan
jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Prof.Dr. Metin IŞIK	Başarılı
Doç. Dr. Simge ÜNLÜ	Başarılı
Dr. Öğr. Üye. Demet YALÇIN	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☒

Hayır ☐

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Alperen Can ÖNER
08/10/2025

ÖN SÖZ

Gerçekleştirmiş olduğum yüksek lisans tezi çalışmalarım boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen beni yönlendiren ve destek veren saygı değer danışman hocam Doç. Dr. Simge ÜNLÜ'ye, çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen hayatımın her evresinde bana destek olan değerli çekirdek aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Alperen Can ÖNER
08/10/2025

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	v
TABLO LİSTESİ.....	vi
ŞEKİL LİSTESİ	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: HALKLA İLİŞKİLER VE KAMU DİPLOMASİSİ	15
1.1. Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Kamu Diplomasisi.....	15
1.2. Kamu Diplomasisi: Kavramsal Temeller, Aktörler ve Araçlar	16
1.2.1. Kavramsal Temeller ve Tarihsel Arka Plan	16
1.2.2. Aktörler, Devletten Bireye Genişleyen Yapı	17
1.2.3. Araçlar: Gelenekten Dijitale Geçiş	18
1.2.4. Türkiye Örneği, Kurumsallaşma ve Dijitalleşme Süreci	18
1.3. Dijital Halkla İlişkiler: Tanım, Dönüşüm ve Yeni Medya Ekosistemi.....	19
1.3.1. Kavramsal Temeller: Dijital PR.....	19
1.3.2. Dönüşüm Dinamikleri, Zaman, Katılım, Etkileşim	19
1.3.3. Dijital Halkla İlişkilerin Kamu Diplomasisine Entegrasyonu.....	20
1.3.4. Türkiye’de Dijital Halkla İlişkiler Uygulamaları.....	20
1.3.5. Dijitalleşen İletişimin Sorumluluğu	22
1.4. Sosyal Medyanın Kamu Diplomasisindeki Stratejik Rolü	22
1.5. Kamu Diplomasisi ve Yeni Medya İlişkisi Üzerine Alanyazın Taraması.....	24
1.6. Dijital Diplomasi ve Türkiye: Kurumsal Stratejiler ve Uygulama Örnekleri.....	25
1.7. Stratejik Sosyal Medya Kullanımının Temel Boyutları	27
1.7.1. Dijital İmaj ve Anlatı İnşası	28
1.7.2. Kriz Anlarında Hızlı İletişim ve Kamuoyu Yönetimi.....	29
1.7.3. Karşılıklı Etkileşim ve Dijital Katılım	30
1.8. Türkiye Örneği, Dış Politika Söyleminde Sosyal Medyanın Konumu.....	31
1.8.1. Dijital Kamu Diplomasisinde Riskler ve Eleştiriler.....	33
1.8.2. Eleştirel Değerlendirme.....	34

2. BÖLÜM: KAMU DIPLOMASI ÇERÇEVESİNDEN ARGÜMANTATİF VE MEDYA ÇERÇEVELEME KURAMLARINA BAKIŞ	37
2.1. Argümantasyon Teorisi ve Toulmin Modeli	37
2.2. Toulmin Modeli, Mantığın Gündelik Yorumlanması.....	38
2.2.1. Toulmin Modelinin Unsurları ve Eleştirileri.....	40
2.2.2. Toulmin Modelinin Temel Unsurları	40
2.2.3. Modelin Eleştirileri ve Sınırlılıkları	41
2.3. Argümantatif Söylem ve Kamu Diplomasisi Arasındaki Etkileşim	42
2.4. Kamu Diplomasisi Bağlamında Uygulanabilirlik.....	43
2.5. Medya Çerçeveleme Teorisi (Framing)	44
2.5.1. Çerçeveleme Unsurları ve Haber Medyasındaki Kullanımı	46
2.5.2. Kamu Diplomasisinde Çerçevelemenin Rolü	48
2.6. Argümantasyon Analizi ve Çerçeveleme Yöntemleri Üzerine Yöntembilimsel Çalışmalar	49
2.6.1. Argümantasyon Analizi: Kuramsal Temeller ve Uygulama Olanakları	49
2.6.2. Medya Çerçeveleme Analizi: Temsil ve Algı Mühendisliği.....	50
2.7. Uluslararası Krizlerde Kamu Diplomasisi, İsrail-Gazze Örneği Üzerinden Kavramsal Yönelimler	50
2.8. İsrail-Gazze Çatışmasının Ulusal ve Uluslararası Medyada Temsili	51
3. BÖLÜM: METODOLOJİ	53
3.1. Araştırmanın Yöntemi	53
3.1.1. Araştırmanın Teorik Çerçevesi	54
3.1.2. Araştırmanın Tasarımı.....	54
3.1.3. Yöntemin Gerekçesi.....	55
3.2. Örneklem Belirleme Kriterleri.....	56
3.2.1. Sosyal Medya İçeriği, Zaman Aralığı ve Tür Seçimi (2023–2025).....	56
3.2.2. Medya Kuruluşlarının Seçim Kriterleri.....	57
3.3. Geçerlilik ve Güvenirlik	58
3.4. Veri Toplama Teknikleri.....	59
3.5. Veri Toplama Araçları	59
3.5.1. Dışişleri Bakanlığı Resmi Sosyal Medya Hesapları	59
3.5.2. Ulusal ve Uluslararası Medya Kuruluşları	60

3.6. Verilerin Analizi	60
3.6.1. Toulmin Temelli Argümantasyon Analizi	61
3.6.2. Medya Çerçeveleme (Framing) Analizi Yöntemi	62
4. BÖLÜM: BULGULAR	63
4.1. Toulmin Temelli Argümantasyon Analizi	63
4.1.1. 2023 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı Argümantasyon Analizi	63
4.1.2. 2024 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı Argümantasyon Analizi	70
4.1.3. 2025 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı Argümantasyon Analizi	74
4.2. Entman Çerçeveleme Teorisine Göre Söylem Analizi	80
4.2.1. 2023 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı Çerçeveleme Teorisine Göre Söylem Analizi	80
4.2.2. 2024 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı Çerçeveleme Teorisine Göre Söylem Analizi	87
4.2.3. 2025 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı Çerçeveleme Teorisine Göre Söylem Analizi	91
4.3. Toulmin & Entman Çerçevesi Karşılaştırmalı Söylem Analizi.....	94
4.4. Argümantasyon ve Çerçeveleme Söylem Bulgularının Yorumları	104
4.4.1. Argümantasyon Analizi Bulgularının Yorumları.....	105
4.4.1.1. Dışişleri Bakanlığı'nın Sosyal Medya Söyleminin Argümantatif Yapısı	105
4.4.1.2. Toulmin Unsurlarının Dağılımı ve Örnekleri.....	106
4.4.1.3. Kullanılan Retorik ve İkna Stratejileri.....	107
4.4.2. Söylem Analizi Bulgularının Yorumları	109
4.4.2.1. Stratejik Söylem Yönelimleri	110
4.4.2.2. Dijital Alanın Dönüştürücü Rolü.....	110
4.4.2.3. Ulusal Medyada Temsil, Türkiye Örneği	111
4.4.2.4. Uluslararası Medyada Temsil, BBC, CNN, Al Jazeera, Haaretz, The Times Örnekleri.....	111
4.4.2.5. Temsil Biçimlerinin Ortak Sonuçları	112
4.4.2.6. Uluslararası Medyada Temsil, Söylem Kodları, Hegemonya ve Anlatı Rekabeti	114
4.4.2.7. Türkiye'nin Kamu Diplomasisi Açısından Stratejik Sorun Alanları.....	115

4.4.2.8. Ulusal ve Uluslararası Medyada İsrail-Gazze Çatışmasının Karşılaştırmalı Temsili	116
4.4.3. Türkiye Ulusal Medyasında Dışışleri Söyleminin Çerçevenmesi.....	117
4.4.3.1. Medya Temsil Biçimleri ve Anlatı Türleri	118
4.4.3.2. Medyada Kullanılan Çerçeveleme Modelleri.....	120
4.4.4. Uluslararası Medyada Türkiye Söyleminin Temsili: Söylem, Yorum ve Çerçeveleme Dinamikleri.....	121
4.4.4.1. Ülkelere ve Yayıncılara Göre Farklılıklar	122
4.4.4.2. Ortak Temalar ve Ayrışma Noktaları	124
4.4.5. Kamu Diplomasisi Hedeflerine Etki Değerlendirmesi.....	125
4.4.5.1. İmaj İnşası ve Uluslararası Algı Yönetimi	126
4.4.5.2. Dijital PR Stratejilerinin Etkililiği	127
SONUÇ	130
KAYNAKÇA.....	145
ÖZ GEÇMİŞ	158

KISALTMALAR

- n.** : Frekans sayısı
s. : Sayfa
v.b : Ve bunlar gibi
vd. : Ve diğerleri

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: 01 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon.....	63
Tablo 2: 08 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon.....	64
Tablo 3: 14 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon.....	64
Tablo 4: 21 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon.....	65
Tablo 5: 30 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon.....	65
Tablo 6: 06 Ksım 2023 Tarihli Argümantasyon.....	66
Tablo 7: 14 Kasım 2023 Tarihli Argümantasyon.....	66
Tablo 8: 20 Kasım 2023 Tarihli Argümantasyon.....	67
Tablo 9: 28 Kasım 2023 Tarihli Argümantasyon.....	67
Tablo 10: 06 Aralık 2023 Tarihli Argümantasyon.....	68
Tablo 11: 14 Aralık 2023 Tarihli Argümantasyon.....	68
Tablo 12: 22 Aralık 2023 Tarihli Argümantasyon.....	69
Tablo 13: 30 Aralık 2023 Tarihli Argümantasyon.....	69
Tablo 14: 08 Ocak 2024 Tarihli Argümantasyon.....	70
Tablo 15: 15 Ocak 2024 Tarihli Argümantasyon.....	71
Tablo 16: 23 Ocak 2024 Tarihli Argümantasyon.....	71
Tablo 17: 30 Ocak 2024 Tarihli Argümantasyon.....	72
Tablo 18: 08 Şubat 2024 Tarihli Argümantasyon.....	72
Tablo 19: 16 Şubat 2024 Tarihli Argümantasyon.....	73
Tablo 20: 24 Şubat 2024 Tarihli Argümantasyon.....	74
Tablo 21: 01 Ocak 2025 Tarihli Argümantasyon.....	75
Tablo 22: 02 Ocak 2025 Tarihli Argümantasyon.....	75
Tablo 23: 03 Mart 2025 Tarihli Argümantasyon.....	76
Tablo 24: 04 Mart 2025 Tarihli Argümantasyon.....	77
Tablo 25: 05 Mayıs 2025 Tarihli Argümantasyon.....	78
Tablo 26: 06 Mayıs 2025 Tarihli Argümantasyon.....	78
Tablo 27: 01 Ekim 2023 Tarihli Söylem.....	81
Tablo 28: 08 Ekim 2023 Tarihli Söylem.....	81
Tablo 29: 14 Ekim 2023 Tarihli Söylem.....	82
Tablo 30: 21 Ekim 2023 Tarihli Söylem.....	82

Tablo 31: 30 Ekim 2023 Tarihli Söylem	83
Tablo 32: 06 Kasım 2023 Tarihli Söylem	83
Tablo 33: 14 Kasım 2023 Tarihli Söylem	84
Tablo 34: 20 Kasım 2023 Tarihli Söylem	84
Tablo 35: 28 Kasım 2023 Tarihli Söylem	85
Tablo 36: 06 Aralık 2023 Tarihli Söylem	85
Tablo 37: 14 Aralık 2023 Tarihli Söylem	86
Tablo 38: 22 Aralık 2023 Tarihli Söylem	86
Tablo 39: 30 Aralık 2023 Tarihli Söylem	87
Tablo 40: 08 Ocak 2024 Tarihli Söylem	87
Tablo 41: 15 Ocak 2024 Tarihli Söylem	88
Tablo 42: 23 Ocak 2024 Tarihli Söylem	89
Tablo 43: 30 Ocak 2024 Tarihli Söylem	89
Tablo 44: 08 Şubat 2024 Tarihli Söylem.....	90
Tablo 45: 16 Şubat 2024 Tarihli Söylem.....	90
Tablo 46: 24 Şubat 2024 Tarihli Söylem.....	91
Tablo 47: 01 Ocak 2025 Tarihli Söylem	91
Tablo 48: 02 Ocak 2025 Tarihli Söylem	92
Tablo 49: 03 Mart 2025 Tarihli Söylem.....	92
Tablo 50: 04 Mart 2025 Tarihli Söylem.....	93
Tablo 51: 05 Mayıs 2025 Tarihli Söylem.....	93
Tablo 52: 06 Mayıs 2025 Tarihli Söylem.....	94
Tablo 53: 2023 Yılı Toulmin & Entman Çerçevesi Karşılaştırmalı.....	97
Tablo 54: 2024 Yılı Toulmin & Entman Çerçevesi Karşılaştırmalı.....	99
Tablo 55: 2025 Yılı Toulmin & Entman Çerçevesi Karşılaştırmalı.....	101
Tablo 56: Retorik Strateji Analiz Sonuçları	107
Tablo 57: Dijital Alanın Dönüştürücü Rolü Analizi Sonuçları	111
Tablo 58: Ortaya Çıkabilecek Avantajlar ve Riskler.....	114
Tablo 59: Karşılaştırmalı Medya Temsili Örnekleri	117

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Tezin Yapısı Pramidi	12
Şekil 2: Argümantasyon Modeli Öğeleri	39
Şekil 3: Toulmin Modelinin Kamu Diplomasisinde Kullanımı	44
Şekil 4: Çerçeveleme Süreci Unsurları	47

ÖZET	
Başlık: Dijital Halkla İlişkiler Bağlamında Dışişleri Bakanlığı’nın İsrail – Gazze Sürecine Yönelik Sosyal Medya Söylemlerinin Toulmin ve Entman Modelleriyle Analizi	
Yazar: Alperen Can ÖNER	
Danışman: Doç. Dr. Simge ÜNLÜ	
Kabul Tarihi: 08/10/2025	Sayfa Sayısı: x (ön kısım) + 158 (ana kısım)
Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın 2023–2025 yılları arasında sosyal medya platformlarında yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerini dijital halkla ilişkiler perspektifinden ele alınması hedeflenmiştir. Araştırmanın amacı, İsrail-Gazze çatışması ilişkilerinde üretilen sosyal söylemleri yer almakta olup, bu söylemler Stephen Toulmin’in Argümantasyon Modeli ve Robert Entman’ın Çerçeveleme Teorisi çerçeve nitel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. İncelemede, Dışişleri Bakanlığı’nın Twitter ve Instagram hesaplarından içeriklerin yanı sıra, bu içeriklerin ulusal ve uluslararası medya temsilleri de kapsamlı biçimde analiz edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın 2023, 2024 ve 2025 yıllarını kapsayan sosyal medya açıklamaları, Toulmin’in Argümantasyon Modeli’nin genel anlamda tam uyumlu olduğu, entelektüel ve ikna edici biçimde işlenmektedir. Aynı zamanda Türkiye’nin dış politika söylemi 2023 yılında daha “yüksek geçerliliğe sahip normatif söylem” niteliği taşıırken, 2024 ve 2025 yıllarında daha “koşullu geçerlilik” ile “stratejik dil” içeren bir yapıya dönüştüğü tespit edilmiştir. Entman’ın Çerçeveleme Teorisi’nde oluşturulan kamu diplomasisi kullanılabilir, normatif temellere dayalı güçlü anlatılar oluşturulduğu görülmektedir. Entman Çerçevesi ile bakıldığında, 2023 söylemi “ahlaki liderlik” çerçevesiyle şekillenirken, 2024 ve 2025 yıllarına ait söylemleri, “çözüm odaklı diplomatik baskı” temasıyla öne çıkmaktadır. Bu geçiş, Türkiye’nin söylem stratejisinde normatif diplomatik söylemden, çok taraflı ve Dışişleri Bakanlığı’nın pragmatik çerçevelemeye yöneldiğini göstermektedir. Bu birleşik analitik çerçevenin, Bakanlığın dijital diplomasi faaliyetinin sadece krizle iletişiminin olmaması, aynı zamanda uluslararası meşruiyet arayışı, küresel kimlik yönetimi ve etik düzeydeki anlatı üretiminin teorik ve pratik olarak ortaya çıktığını ve dolayısıyla medya ve kamu diplomasisi süreçlerinde kapsamlı çözümlerde güçlü bir metodolojik referans sunmaktadır. Araştırma sonuçları, Türkiye’nin dijital kamu diplomasisinin kriz odaklı, reaktif ve duygusal iknaya dayalı bir yapıda olduğunu göstermektedir. Bakanlığın sosyal medya hizmetlerinde, uluslararası alanda kullanılabilirlik üretimi ve görünüşlüğü arttırmak amacıyla birleştirme ve kırılmaması yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu doğrultuda, dijital platformlar aracılığıyla kriz iletişiminin hızlı ve etkili biçimde sürdürülebilmesi sağlanırken, ulusal ve uluslararası aktörlerin kültürel ve politik farklılıklarının algılanışını biçimlendirmektedir. Çalışma, dijital halkla ilişkiler uygulamalarının kamu diplomasisindeki güçlenme özelliklerini ve dijital medya içeriklerinin hem iç hem de dış kamuoylarında nasıl yapılandırıldığına ilişkin yeni bakış açıları sunmaktadır. Ayrıca, Türkiye’nin kurum içi dijital gelişmelere yönelik öneriler geliştirilmiş, krizlerin patlamaları ve çerçevelemenin bir araya geldiği iletişimlerin genişne katkıları detaylandırılmıştır. Böylece, çalışma dijital diplomasi literatürüne teorik katkı mevcutken, kamu diplomasisi uygulamalarının dijitalleşen dünyada işleyişini iyileştirmenin ayrıntıları ortaya çıkarmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışmada, özellikle sosyal medyadaki bireylerin dijital halkla ilişkileri, devletlerin kriz anlarında yürüttükleri kamu diplomasisi bilgileri kapsamlı analizlere katkı sunmakta ve dijital iletişim yöntemlerinin oluşturulmasında önemli faydalar sağladığı sonucuna varılmıştır.	
Anahtar Kelimeler: Dijital Halkla İlişkiler, Argümantasyon, Çerçeveleme, Sosyal Medya, Dış Politika	

ABSTRACT	
Title of Thesis: Digital Public Relations and the Turkish Ministry of Foreign Affairs’ Social Media Discourse on the Israel–Gaza Process: An Analysis Based on Toulmin and Entman Models	
Author of Thesis: Alperen Can ÖNER	
Supervisor: Doç. Dr. Simgе ÜNLÜ	
Accepted Date: 08/10/2025	Number of Pages: x (pre tex) + 158 (main body)
This study aims to examine the public diplomacy activities conducted by the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Turkey on social media platforms between 2023 and 2025 from a digital public relations perspective. The research aims to examine the social discourses generated during the Israel-Gaza conflict, which were evaluated using qualitative analysis methods based on Stephen Toulmin’s Argumentation Model and Robert Entman’s Framing Theory. This study comprehensively analyzed content from the Ministry of Foreign Affairs’ Twitter and Instagram accounts, as well as their representation in national and international media. The Ministry of Foreign Affairs’ social media statements covering the years 2023, 2024, and 2025 are presented in an intellectual and persuasive manner, generally in line with Toulmin’s Argumentation Model. At the same time, it has been determined that Türkiye’s foreign policy discourse, while having a more “normative discourse with high validity” in 2023, has transformed into a structure that includes a “strategic language” with more “conditional validity” in 2024 and 2025. Public diplomacy, framed in Entman’s Framing Theory, appears to generate powerful narratives based on usable, normative foundations. When viewed through the Entman Framework, the 2023 discourse is shaped by the framework of “moral leadership,” while the discourses for 2024 and 2025 stand out with the theme of “solution-oriented diplomatic pressure.” This shift demonstrates Türkiye’s shift in discourse strategy from normative diplomatic discourse to multilateral and pragmatic framing by the Ministry of Foreign Affairs. This unified analytical framework demonstrates that the Ministry’s digital diplomacy activities not only address crises but also explore the pursuit of international legitimacy, global identity management, and ethical narrative production, both theoretically and practically. Therefore, it provides a strong methodological reference for comprehensive solutions in media and public diplomacy processes. The research results indicate that Türkiye’s digital public diplomacy is crisis-focused, reactive, and based on emotional persuasion. The Ministry’s social media services utilize unified and unbroken communication to increase usability and visibility in the international arena. This ensures the rapid and effective maintenance of crisis communication through digital platforms, while shaping the perception of cultural and political differences among national and international actors. The study offers new perspectives on the strengthening characteristics of digital public relations practices in public diplomacy and how digital media content is structured in both domestic and international publics. Furthermore, recommendations for Türkiye’s internal digital developments are developed, and the contributions of communication that combines crisis outbreaks and framing are detailed. Thus, the study contributes theoretically to the digital diplomacy literature and reveals the details of improving the functioning of public diplomacy practices in the digitalizing world. As a result, it has been concluded in this study that the digital public relations of individuals, especially on social media, and the public diplomacy information conducted by states in times of crisis contribute to comprehensive analyses and provide significant benefits in the creation of digital communication methods.	
Keywords: Digital Public Relations, Argumentation, Framing, Social Media, Foreign Policy	

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

21. yüzyılın başından itibaren dijital teknolojilerin yükselişi, devletlerin yalnızca geleneksel diplomasi araçlarıyla değil, aynı zamanda çok yönlü iletişim stratejileriyle da küresel alanda varlık göstermelerini zorunlu kılmaktadır. Bu dönüşüm, özellikle dış politikanın sadece devletlerarası ilişkilere değil, kamuoylarının algı ve tutumlarına da hitap eden bir yapıya evrilmesine neden olmaktadır. Artık diplomasi yalnızca protokol odaklı bir süreç olmaktan çıkarak, geniş kitlelere hitap eden, anlatı temelli, etkileşimli ve görünür bir iletişim pratiğine dönüşmektedir. Bu dönüşümün merkezinde ise kamu diplomasisi kavramı yer almakta, dijitalleşmenin sunduğu olanaklarla birlikte, bu kavram yeniden tanımlanmaktadır (Melissen, 2005; Zaharna, 2010).

Kamu diplomasisi, devletlerin dış politika hedeflerini destekleyen, ancak geleneksel diplomatik süreçlerden farklı olarak doğrudan yabancı kamuoylarını hedef alan stratejik iletişim faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu faaliyetler, dijital çağda büyük ölçüde sosyal medya platformları aracılığıyla yürütülmektedir. Facebook, Twitter (X), Instagram ve YouTube gibi platformlar, yalnızca içerik aktarma işlevi görmemekte, aynı zamanda söylem üretimi, algı yönetimi ve kriz iletişimi açısından da merkezi bir rol üstlenmekte olup bu yönüyle sosyal medya, modern kamu diplomasisinin temel sahası hâline gelmektedir.

Türkiye gibi jeopolitik olarak kritik bir konumda bulunan ve dış politika açısından yüksek düzeyde görünürlük taşıyan ülkelerde, kamu diplomasisi yalnızca imaj yönetimi değil, aynı zamanda bir yumuşak güç uygulaması, güvenlik stratejisi ve politik meşruiyet inşası olarak da değerlendirilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın dijital mecralardaki söylemleri, bu çok boyutlu sürecin önemli bir bileşeni olarak ön plana çıkmaktadır (Çevik, 2022; Aydın, 2023, s. 89–107).

Özellikle İsrail-Gazze çatışması gibi uluslararası gündemi etkileyen krizlerde, Türkiye'nin dijital platformlar üzerinden yürüttüğü iletişim kampanyaları, sadece iç kamuoyuna değil, aynı zamanda küresel medya ve uluslararası aktörlere de yönelik stratejik mesajlar içermektedir. Bu noktada, sosyal medya içeriklerinin yalnızca bilgilendirme amacı taşımadığı, aynı zamanda belirli bir argümantasyon yapısına, retorik

stratejilere ve söylemsel yönlendirmelere dayandığı gözlemlenmektedir (Özdemir, 2021, s. 77-96).

Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın 2023–2025 yılları arasında gerçekleştirdiği sosyal medya paylaşımlarını hem içerik hem söylem düzeyinde çözümleyerek, dijital halkla ilişkilerin kamu diplomasisine katkılarını anlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın iki temel teorik dayanağı bulunmaktadır. Bunlardan ilki Toulmin'in Argümantasyon Modeli olup, sosyal medya söylemlerinin yapısal analizine olanak tanırken, ikincisi ise Framing Medya Çerçeveleme kuramı ise bu söylemlerin ulusal ve uluslararası medyada nasıl temsil edildiğini değerlendirmeye yardımcı olmaktadır.

Çalışma aynı zamanda, iletişim bilimleri ve uluslararası ilişkiler disiplinleri arasında keşimsel bir yaklaşımla hareket ederek, dijital iletişimin dış politikadaki stratejik rolünü hem kavramsal düzeyde sorgulamakta hem de Türkiye bağlamında ampirik olarak çözümlemektedir. Böylece hem akademik literatüre katkı sunmak hem de dijital kamu diplomasisinin politika yapım süreçlerine dair uygulanabilir öneriler geliştirmek hedeflenmektedir.

Bu çalışma, 2023–2025 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın resmi sosyal medya hesapları üzerinden gerçekleştirdiği paylaşımlar ile bu paylaşımların Türkiye'deki ve küresel ölçekteki medyada nasıl temsil edildiğini kapsamaktadır. Örneklem, nitel araştırma ilkeleri doğrultusunda amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş olup, bu sayede hem belirli bağlamları görünür kılmak hem de kuramsal genellemelere olanak tanımak hedeflenmiştir.

Küresel güç dengelerinin yeniden şekillendiği, bilgi teknolojilerinin dış politika araçlarına entegre edildiği dijital çağ, uluslararası ilişkilerde yalnızca aktörleri değil, aynı zamanda araçları ve iletişim paradigmalarını da dönüştürmektedir. Geleneksel anlamda diplomasi, büyükelçilikler, resmî yazışmalar ve çok taraflı görüşmelerle yürütülen bir devlet faaliyeti olarak değerlendirilirken, günümüzde bu yapı, kamuoyunu doğrudan hedefleyen, dijital etkileşim temelli bir forma evrilmektedir (Melissen, 2005; Bjola vd., 2018).

Bu evrim, kamu diplomasisini devletlerarası ilişkilerde tamamlayıcı değil, merkezi bir dış politika aracı haline getirmektedir. Kamu diplomasisi kavramı, devletin dış kamuoyunu

hedefleyerek kendi dış politika önceliklerini meşrulaştırma ve sempati oluşturma sürecini ifade etmektedir (Nye, 2004).

Bu süreç, özellikle sosyal medya platformlarının yükselişiyle birlikte “dijital kamu diplomasisi” adı altında yeniden tanımlanmış, geleneksel diplomatik protokolün ötesine geçerek, doğrudan bireylerle etkileşime giren ve dijital anlatılar aracılığıyla uluslararası kamuoyunu etkilemeyi amaçlayan bir boyut kazanmaktadır (Pamment, 2012; Zaharna, 2020).

Bu bağlamda dijital halkla ilişkiler stratejileri, devletlerin yalnızca bilgilendirme değil, aynı zamanda kriz yönetimi, imaj inşası, yumuşak güç kullanımı ve uluslararası gündem belirleme gibi çok yönlü amaçlarına hizmet etmektedir. Türkiye gibi hem bölgesel güç olma iddiası taşıyan hem de küresel gelişmelerde aktif konum almaya çalışan bir ülke için dijital kamu diplomasisi, dış politika iletişiminin ayrılmaz bir parçasıdır. Özellikle kriz dönemlerinde, Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya platformları üzerinden yürüttüğü dijital söylem üretimi, yalnızca bilgilendirme odaklı bir faaliyet değil, aynı zamanda stratejik konum almanın ve uluslararası kamuoyunu etkilemenin temel bir bileşeni hâline gelmektedir. Bu noktada devletin resmi açıklamaları, aynı zamanda normatif pozisyonlar, ahlaki çerçeveler ve diplomatik yönelimler içeren çok katmanlı anlatılar hâline dönüşmektedir (Castells, 2012; Seib, 2016).

Bu bağlamda, 2023–2025 yılları arasında yaşanan İsrail-Gazze çatışması hem insani trajedisi hem de uluslararası politika üzerindeki yansımaları açısından kritik bir örnek teşkil etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın bu dönemde sosyal medya üzerinden gerçekleştirdiği açıklamalar, yalnızca bir devletin pozisyon bildirimi değil, aynı zamanda dijital halkla ilişkiler yoluyla kamuoyunun duygusal ve bilişsel algı dünyasına yönelik stratejik bir müdahale olarak değerlendirilebilir (Aydın, 2023, s. 89–107).

Bu tür içeriklerin içerdiği argümantatif yapı, kullanılan retorik araçlar ve oluşturulan anlam çerçeveleri, dış politikada algı yönetimi kadar, kamu diplomasisinin kriz anlarındaki etkinliğini de açığa çıkarmaktadır. Bu noktada araştırmanın temel gerekçesi, dijital kamu diplomasisinin yalnızca içerik üretimiyle değil, bu içeriğin nasıl sunulduğu, hangi kuramsal yapılarla desteklendiği ve kamuoyu üzerindeki etkisinin nasıl inşa edildiğiyle ilgilidir. Bu doğrultuda çalışmada iki temel kuramsal araç kullanılmıştır. Toulmin Argümantasyon Modeli, devletin söyleminde hangi iddiaların, verilerin ve

gerekçelerin yer aldığını çözümlmek için ve Entman'ın Dört İşlevli Çerçeveleme Modeli ise, bu söylemlerin medyada nasıl yapılandırıldığını anlamak için tercih edilmiştir (Entman, 1993, s. 51–58; Toulmin, 1958).

Çalışmanın odaklandığı temel sorular aşağıdaki gibidir;

1. Türkiye'nin İsrail-Gazze çatışmasına dair sosyal medya üzerinden yürüttüğü söylem hangi argümantasyon yapılarıyla inşa edilmiştir?

2. Bu söylemler medyada nasıl temsil edilmiş ve çerçevelenmiştir?

1. Dijital halkla ilişkiler stratejileri, kamu diplomasisinin etkinliğini artırmakta mıdır?

Bu sorular ışığında çalışma hem içerik analizi hem söylem çözümlemesi tekniklerini kullanarak Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi pratiğini eleştirel biçimde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Böylece dijital halkla ilişkilerin yalnızca teknik değil, aynı zamanda stratejik ve ideolojik bir aygıt olarak nasıl konumlandığı ortaya konulacaktır. Çalışma, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya üzerinden yürüttüğü dijital halkla ilişkiler faaliyetlerini, kamu diplomasisi bağlamında çözümlemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırma içeriksel, söylemsel hem de stratejik düzeyde çok katmanlı bir analiz önerilmektedir. Çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturan Toulmin'in Argümantasyon Modeli ile Entman'ın Dört İşlevli Çerçeveleme Modeli, soruların yapılandırılmasında temel alınmıştır. Bu doğrultuda araştırma şu dört temel hedef çerçevesinde yapılandırılmıştır. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Dijital halkla ilişkiler uygulamalarının yapısal analizini gerçekleştirmek; bu hedef kapsamında, Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya platformlarında paylaştığı içerikler, Toulmin'in Argümantasyon Modeli (Toulmin, 1958) temelinde çözümlenmiştir. Argümanların dayanakları (data), gerekçeleri (warrant), destekleyicileri (backing), karşı-iddialar (rebuttal) ve sonuçları (claim) belirlenerek söylemsel yapının rasyonel tutarlılığı ve stratejik işlevi değerlendirilmektedir. Bu analiz, dijital halkla ilişkilerin sadece biçimsel değil, aynı zamanda işlevsel bir araç olarak nasıl konumlandığını ortaya koymayı a hedeflenmektedir (Kampf vd., 2015, s. 331-362).

2. Kriz söylemlerinin medya temsillerini karşılaştırmalı olarak incelemek; Bu başlık altında, İsrail-Gazze çatışması sürecinde üretilen resmi söylemlerin hem Türk basınında hem de uluslararası medyada nasıl temsil edildiği, yani hangi çerçevelerle

sunulduğu (framing) analiz edilmiştir. Çerçeveleme kuramı (Entman, 1993, s. 51–58), medya metinlerinin hangi yönlerinin ön plana çıkarıldığına, hangi yönlerinin göz ardı edildiğine dair eleştirel bir araç sağlayacağı düşünülmektedir. Böylece, Dışişleri Bakanlığı'nın söylemlerinin medya aktörleri tarafından nasıl yeniden üretildiği, dönüştürüldüğü veya görmezden gelindiği ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu analiz aynı zamanda kamu diplomasisi ile medya ilişkisi arasındaki dinamik etkileşiminin de açığa çıkarılması hedeflenmektedir (Gilboa, 2008, s. 55–77).

3. Kamu diplomasisi stratejilerinin etkililik düzeyini ölçmek; bu amaç doğrultusunda, dijital söylemlerin kamuoyundaki yankısı ve bu söylemlerin diplomatik hedeflerle ne ölçüde örtüştüğü eleştirel olarak değerlendirilmiştir. Paylaşımların erişim düzeyi, etkileşim oranı ve medya yankısı gibi metrikler aracılığıyla dijital kamu diplomasisinin performans göstergeleri analiz edilmiştir. Bu değerlendirme nitel içerik çözümlemeleriyle de desteklenecek olup, böylece kamu diplomasisinin içerik kalitesi, stratejik tutarlılığı ve algı yaratma kapasitesi bütünsel bir şekilde değerlendirilmesi hedeflenmektedir (Manor, 2019).
4. Kuramsal katkı sunmak; Araştırma, iletişim bilimleri ile uluslararası ilişkiler arasında kesişen bir alan olan dijital diplomasiye kuramsal bir katkı sunmayı hedeflemektedir. Özellikle argümantasyon teorisi ile çerçeveleme kuramının birlikte kullanılması, dijital halkla ilişkiler stratejilerinin çözümlemesinde çok katmanlı bir yaklaşım önermektedir. Böylece hem disiplinler arası bir model geliştirilmekte hem de dijital kamu diplomasisinin söylemsel boyutu daha derinlikli biçimde anlaşılması hedeflenmektedir (Bjola vd., 2015a).

Araştırmanın Amacı

Diplomasi, tarih boyunca devletlerarası ilişkilerin temel yapısını oluşturan ve genellikle kapalı, kontrollü, resmî kanallar aracılığıyla sürdürülen bir etkinlik olarak kabul edilmektedir. Ancak dijitalleşmenin etkisiyle küresel iletişim sistemleri baştan aşağı yeniden yapılandırılmış, bu durum da diplomatik pratiklerin sadece içeriksel değil, biçimsel olarak da dönüşmesine yol açmaktadır (Melissen, 2005). Bu dönüşüm süreci, kamu diplomasisini yalnızca devletlerarası güç rekabetinin bir uzantısı olmaktan çıkararak, bireylerin, toplulukların ve medya ortamlarının aktif rol aldığı çok aktörlü bir iletişim alanına taşınmaktadır (Zaharna, 2010).

Bu yeni kamu diplomasisi anlayışı, özellikle sosyal medya platformlarının sunduğu doğrudanlık, anlık tepki verme kapasitesi ve geniş kitlelere ulaşma imkânı sayesinde, devletlerin dış politika söylemlerini daha esnek, katılımcı ve çoğulcu biçimde inşa etmelerine olanak tanımaktadır (Manor, 2019).

Ancak bu yapısal dönüşüme rağmen, dijital halkla ilişkiler faaliyetlerinin kamu diplomasisi çerçevesinde nasıl konumlandığı, bu faaliyetlerin hangi kuramsal modellerle açıklanabileceği ve özellikle kriz dönemlerinde nasıl stratejik işlevler üstlendikleri konuları literatürde hâlen sınırlı biçimde tartışılmaktadır (Çevikel, 2020, s. 45–68; Bjola vd., 2015a).

Bu bağlamda Türkiye örneği hem teorik hem de uygulamalı açıdan dikkat çekici bir inceleme alanı sunmaktadır. Türkiye, jeopolitik konumu gereği, sıklıkla uluslararası krizlerin merkezinde yer almakta olup, bu kriz anlarında ise Dışişleri Bakanlığı gibi kurumlar aracılığıyla dijital mecralarda yoğun bir söylem üretimi gerçekleştirmektedir. Ancak bu söylemlerin içerdiği argümantasyon yapılarının, taşıdığı retorik stratejilerin ve medya aracılığıyla nasıl temsil edildiğinin sistematik biçimde analiz edilmemesi, önemli bir bilimsel boşluğa işaret etmektedir (Kalaycıoğlu vd., 2021, s. 33-58).

Özellikle İsrail-Gazze çatışması gibi uluslararası görünürlüğü yüksek, etik ve politik yönleri iç içe geçmiş krizlerde, Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi söylemlerinin sadece iletilen mesajlar olarak değil, aynı zamanda siyasi pozisyon belirleme, uluslararası meşruiyet üretme ve kamuoyu yönlendirme araçları olarak analiz edilmesi gerekmektedir. Nitekim bu tür söylemlerin etkisi, yalnızca içerdiği mesajlarda değil, bu mesajların nasıl yapılandırıldığı, hangi çerçevelerle sunulduğu ve hangi medya ortamlarında nasıl yankı bulduğu gibi çok katmanlı faktörlerle belirlenmektedir (Erdoğan, 2022).

Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya platformları aracılığıyla yürüttüğü dijital iletişim faaliyetlerini kamu diplomasisi perspektifinden ele almak ve bu faaliyetlerin uluslararası kamuoyundaki etkisini anlamlandırmaktır. Günümüz dijital çağında, özellikle kriz dönemlerinde yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri, yalnızca bilgilendirme amacı taşımamakta, aynı zamanda ulusal çıkarların korunmasına, itibar yönetimine ve uluslararası algının şekillendirilmesine de hizmet edeceği düşünülmektedir (Cull, 2013, s. 123–139; Zaharna, 2010).

Bu bağlamda çalışma, Ekim 2023-Mayıs 2025 tarihleri arasında yaşanan İsrail-Gazze çatışması sürecinde Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemlerinin taşıdığı

argümantatif yapılar ile bu söylemlerin ulusal ve uluslararası medya tarafından nasıl çerçevelendiği üzerine odaklanmaktadır. Araştırma, dijital halkla ilişkiler pratiklerinin yalnızca içeriksel boyutunu değil, aynı zamanda bu içeriklerin stratejik retorik tekniklerle nasıl inşa edildiğini ve medya ortamlarında ne tür temsil biçimlerine dönüştüğünü analiz etmeyi hedeflemektedir. Böylece dijital iletişimin kamu diplomasisi hedeflerine nasıl hizmet ettiği, ampirik bulgular ışığında değerlendirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın 2023–2025 yılları arasında İsrail-Filistin çatışmasına ilişkin sosyal medya üzerinden ürettiği dijital söylemlerin, argümantatif yapısı ve medya temsilleri aracılığıyla nasıl şekillendiği, ne tür diplomatik hedeflere hizmet ettiği ve bu yapıların kamu diplomasisi stratejilerine nasıl katkı sunduğu yeterince araştırılmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda ve yukarıdaki bilgiler ışığında çalışmanın temel amacının problem sorusu;

“Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemleri, kamu diplomasisi stratejileri bağlamında nasıl bir argümantatif yapı ve çerçeveleme modeli sunmaktadır?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu problem alanının çözümüne yönelik olarak bu çalışmada iki temel kuramsal çerçeve kullanılacaktır: İlk olarak, Stephen Toulmin'in (1958) argümantasyon modeli, sosyal medya söylemlerinde kullanılan iddia, gerekçe, destekleyici, çürütme ve geçerlilik unsurlarının çözümlemesinde işlevsel bir kurgu sunacaktır. İkinci olarak ise Robert Entman'ın (1993) çerçeveleme kuramı temel alınarak, bu söylemlerin medya ortamlarında nasıl yapılandırıldığı ve kamuoyunda nasıl temsil edildiği analiz edilmektedir. Bu kuramsal yaklaşımların birlikte kullanılması, dijital kamu diplomasisinin salt içerik çözümlemesinden ibaret olmadığını, aynı zamanda çok boyutlu bir stratejik iletişim aracı olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla bu çalışma hem kavramsal katkı sunmayı hem de uygulamalı bir örneklem üzerinden dijital halkla ilişkiler stratejilerinin nasıl dönüştüğünü göstermeyi amaçlamaktadır. Böylece diplomasi ve iletişim disiplinlerinin kesişiminde, çağın ihtiyaçlarına yanıt veren bütüncül bir analiz ortaya konulması hedeflenmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar kapsamında araştırmanın aşağıdaki alt problemlerine yanıt aranacaktır. Bunlar sırası ile aşağıdaki gibidir;

- Dışışleri Bakanlığı'nın sosyal medya paylaşımlarında kullanılan söylem yapıları hangi argümantasyon öğelerini (veri, gerekçe, sonuç, destekleyici unsurlar vb.) içermektedir?
- Bu argümantatif yapılar, kriz anlarında (örneğin İsrail-Gazze çatışması) nasıl değişiklik göstermektedir?
- Bakanlık söylemleri ulusal medyada nasıl temsil edilmekte ve hangi çerçevelerle sunulmaktadır?
- Aynı söylemler uluslararası medyada nasıl çerçevenmekte; söylem stratejilerinde ortaklıklar ve farklılıklar nelerdir?
- Dijital halkla ilişkiler stratejileri kamu diplomasisi hedefleri açısından ne ölçüde etkili olmaktadır?
- Kamu diplomasisi bağlamında sosyal medyada yürütülen iletişim, Türkiye'nin uluslararası imajına nasıl katkı sunmaktadır?

Bu soruların her biri, yalnızca betimleyici değil, aynı zamanda açıklayıcı ve eleştirel bir yaklaşımı mümkün kılacak biçimde yapılandırılmıştır. Böylece, çalışmanın yalnızca bir vaka analizi olmakla sınırlı kalmayıp, kuramsal tartışmalara da katkı sunması hedeflenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın sosyal medya platformları aracılığıyla yürüttüğü dijital iletişim faaliyetlerini kamu diplomasisi perspektifinden ele almak ve bu faaliyetlerin uluslararası kamuoyundaki etkisini anlamlandırmaktır. Günümüz dijital çağında, özellikle kriz dönemlerinde yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri, yalnızca bilgilendirme amacı taşımamakta; aynı zamanda ulusal çıkarların korunmasına, itibar yönetimine ve uluslararası algının şekillendirilmesine de hizmet etmektedir (Cull, 2013, s. 123–139; Zaharna, 2010).

Bu bağlamda çalışma, Ekim 2023-Mayıs 2025 tarihleri arasında yaşanan İsrail-Gazze çatışması sürecinde Dışışleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemlerinin taşıdığı argümantatif yapılar ile bu söylemlerin ulusal ve uluslararası medya tarafından nasıl çerçvelendiği üzerine odaklanmaktadır. Araştırma, dijital halkla ilişkiler pratiklerinin yalnızca içeriksel boyutunu değil, aynı zamanda bu içeriklerin stratejik retorik tekniklerle nasıl inşa edildiğini ve medya ortamlarında ne tür temsil biçimlerine dönüştüğünü analiz etmeyi hedeflemektedir. Böylece dijital iletişimin kamu diplomasisi hedeflerine nasıl hizmet ettiği, ampirik bulgular ışığında değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Önemi

21. yüzyılda dijital iletişim teknolojilerindeki dönüşüm, yalnızca bireyler arası etkileşimi değil, aynı zamanda devletlerin uluslararası kamuoyuyla kurduğu ilişki biçimlerini de kökten değiştirmiştir. Geleneksel diplomasi, çoğu zaman kapalı devre, protokol ağırlıklı ve bürokratik yapılarla özdeşleştirilirken; dijitalleşmeyle birlikte diplomasi, daha açık, etkileşimli ve hızlı biçimlerde tezahür etmeye başlamıştır (Melissen, 2005; Pamment, 2012).

Bu dönüşüm, kamu diplomasisi kavramının da evrilmesine yol açmış, dijital halkla ilişkiler uygulamaları bu evrimin temel bileşeni hâline gelmektedir. Türkiye gibi bölgesel güç olma iddiasını sürdüren ülkelerde, kamu diplomasisi yalnızca kültürel tanıtım faaliyeti değil, aynı zamanda uluslararası krizlerde normatif pozisyon belirtmenin, dış politika değerlerini meşrulaştırmanın ve küresel kamuoyunda etki yaratmanın aracı hâline gelmektedir (Kalaycıoğlu vd., 2021, s. 33-58).

Ancak Türkiye'nin dış politika söylemleri çoğu zaman konjonktürel olarak şekillenmekte, bu durum da söylemdeki argümantasyon yapılarının sistemli biçimde analiz edilmesini zorunlu kılmaktadır. 2023 Ekim ayında Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya hesabından yapılan "Gazze'de yaşananlar insanlık suçudur" başlıklı açıklama, geniş yankı uyandırmaktadır. Ancak açıklamada hukuki nitelendirme yapılmasına rağmen yaptırım ya da çağrı düzeyindeki öneriler yer almamış, bu durum bazı medya organlarında "retorik ağırlıklı ancak politika zayıf" söylemiyle eleştirilmektedir (Erdoğan, 2022).

Literatürde kamu diplomasisi, sosyal medya ve dijital söylem arasındaki ilişkinin yeterince bütüncül biçimde ele alınmadığı görülmektedir. Özellikle kriz dönemlerinde ortaya çıkan devlet söylemlerinin hem içeriksel hem biçimsel yapısı, argümantasyon kuramlarıyla nadiren ilişkilendirilmiştir (Çevikel, 2020, s. 45-68; Kurbanoglu vd., 2021, s. 15-37).

Türkiye özelinde ise dış politika söyleminin sosyal medya üzerinden nasıl yapılandığına ve bu yapıların ulusal/uluslararası medyada nasıl temsil edildiğine dair bütünlüklü, disiplinler arası analizler yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu yöntembilimsel inceleme, argümantasyon analizi ile medya çerçeveleme analizinin kamu diplomasisi bağlamında nasıl birleşerek kullanılabileceğini göstermeyi amaçlamaktadır. Literatürde bu iki yöntemi bir arada kullanan çalışma sayısının sınırlı oluşu, bu tez çalışmasının yöntemsel

açından özgün bir katkı sağlamasını mümkün kılmaktadır. Çalışma içinde yer verilen literatür taramasında görüldüğü üzere, kamu diplomasisi alanında dijitalleşmeyle birlikte önemli bir paradigma değişimi yaşanmakta ve bu değişim, giderek artan sayıda akademik çalışmada farklı yönleriyle ele alınmaktadır. Ancak bu büyüyen literatür içinde belirgin bazı eksiklikler hem kuramsal derinlik hem de yöntemsel bütünlük açısından dikkat çekmektedir. Kamu diplomasisi ve dijital diplomasi çalışmaları genellikle kavramları betimleyici düzeyde ele almakta, bu kavramların eleştirel ve çok katmanlı analizine yeterince alan açmamaktadır. Örneğin, sosyal medyanın yalnızca bir “iletişim aracı” olarak değil, aynı zamanda söylem üretim ve meşrulaştırma alanı olarak işlevi yeterince tartışılmamaktadır (Çevik, 2022).

Ayrıca kamu diplomasisi söyleminin yalnızca içerik düzeyinde değil, argümantatif yapılar ve retorik stratejiler açısından da incelenmesi gerektiğine dair literatürde sınırlı bir yönelim bulunmaktadır. Halbuki diplomatik söylemler, yalnızca neyin söylendiği değil, nasıl söylendiği üzerinden de etkili hâle gelir. Dijital kamu diplomasisi çalışmaları çoğunlukla nicel sosyal medya analizleriyle sınırlı kalmakta, bu da metinlerin söylemsel boyutlarını göz ardı etme riskini doğurmaktadır. Çerçeveleme analizi ile argümantasyon çözümlemesini birlikte kullanan bütüncül çalışmalar ise oldukça sınırlıdır. Oysa bu iki yöntem birlikte kullanıldığında, söylemin hem yapısal biçimi hem de ideolojik içeriği derinlemesine analiz etmesi bağlamında önemli olacağı düşünülmektedir (Yıldız vd., 2020, s. 55–73; Karakuş, 2020, s. 35-56).

Türkiye’nin kamu diplomasisi faaliyetleri üzerine artan sayıda çalışma bulunmasına rağmen, bu çalışmalar çoğunlukla kurumsal yapı ya da iletişim stratejileriyle sınırlı kalmakta, söylem çözümlemeleri özellikle kriz dönemlerinde derinlemesine yapılmamaktadır. İsrail-Gazze çatışması gibi yüksek duyarlılığa sahip olaylarda, Türkiye’nin dijital diplomasi söylemi üzerine yapılan karşılaştırmalı medya analizleri ise neredeyse hiç yoktur.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, söz konusu eksiklikleri gidermek amacıyla iki temel yaklaşımlı birleştirmektedir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

- Toulmin Argümantasyon Modeli; Sosyal medya söylemlerinin mantıksal yapısını analiz ederek, hangi unsurların (iddia, gerekçe, veri, çürütme vb.) baskın biçimde kullanıldığını ortaya koymaktadır (Toulmin, 1958; Karakuş, 2020, s. 35-56).
- Entman'ın Çerçeveleme Teorisi; Söylemlerin medyada nasıl temsil edildiğini anlamak için sorunun tanımı, nedenin atfedilmesi, ahlaki değerlendirme ve çözüm önerisi başlıkları altında çerçeve yapılarını incelemektedir (Entman, 1993, s. 51–58).

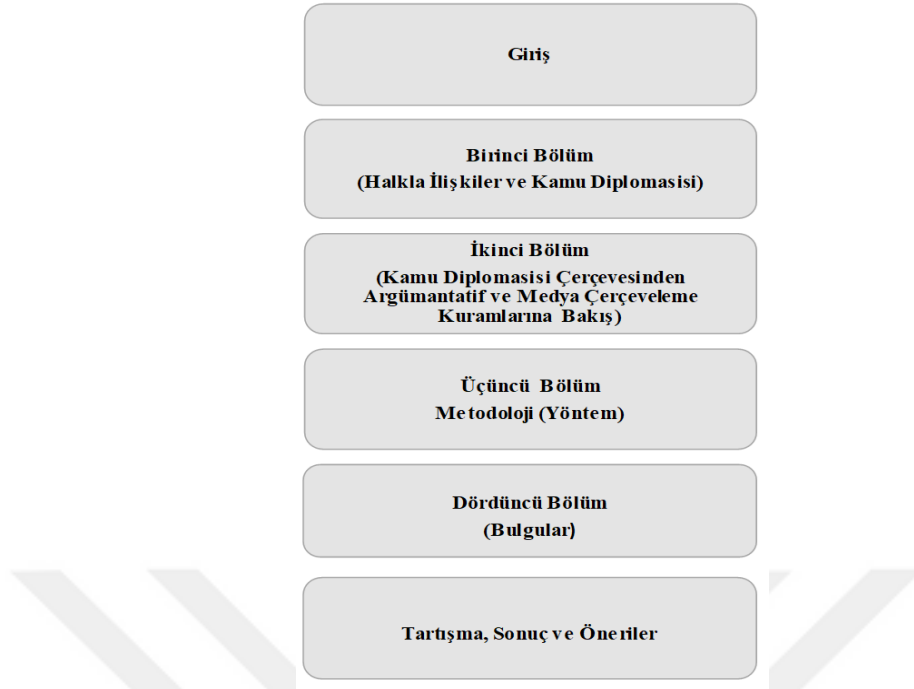
Bu bütüncül yaklaşım, yalnızca akademik literatüre katkı sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda dijital diplomasiye ilişkin politika yapıcılar ve iletişim profesyonelleri için somut analiz araçları sunacağı umulmaktadır.

Kuramsal ve Uygulamalı Gerekçelendirme;

Bu araştırma, yalnızca soyut teorik katkılar değil, aynı zamanda aşağıdaki uygulamalı hedefleri de gözetmektedir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

- Türkiye'nin kriz anlarındaki dijital kamu diplomasisi stratejilerinin yapısal çözümlemesini sunmak,
- Argümantatif söylemin medya tarafından nasıl temsil edildiğini örneklerle göstermek,
- Dijital platformlarda üretilen resmi söylemlerin kamusal algı üzerindeki etkisini değerlendirmektir.

Bu çalışma, dijital halkla ilişkiler pratiklerinin kamu diplomasisi bağlamında nasıl yapılandığını ve sosyal medya söylemlerinin ulusal ve uluslararası medya aracılığıyla nasıl temsil edildiğini çok boyutlu bir biçimde ele almayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma, yedi ana bölümden oluşmaktadır.

Şekil 1: Tezin Yapısı Piramidi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

- Giriş; araştırmanın dayandığı teorik ve pratik gerekçeleri, temel problematiği, araştırma sorularını, amaç ve kapsamı, yöntemsel yaklaşımları ve kuramsal çerçeveyi sunmakta, aynı zamanda çalışmanın genel planı hakkında okura yol haritası vermektedir.
- Birinci bölüm halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi; kamu diplomasisi, dijital halkla ilişkiler, argümantasyon kuramı (özellikle Toulmin modeli) ve medya çerçeveleme teorisi gibi temel kavram ve kuramları tanımlamaktadır. Ayrıca İsrail-Gazze çatışması örneği üzerinden kamu diplomasisi stratejilerinin kriz dönemlerinde nasıl işlediğine dair kuramsal açıklamalar sunmaktadır.
- İkinci bölüm kamu diplomasisi çerçevesinden argümantatif ve medya çerçeveleme kuramlarına bakış; kamu diplomasisi, dijital medya stratejileri, Türkiye'nin uygulamaları ve İsrail-Gazze çatışmasının medyadaki temsiline yönelik mevcut literatürü eleştirel biçimde analiz etmektedir. Literatürdeki boşlukları tespit ederek bu çalışmanın katkısını temellendirilmektedir.
- Üçüncü bölüm yöntem; araştırmanın nitel yapısını, veri toplama ve analiz yöntemlerini, örneklem stratejilerini ve sınırlılıklarını açıklamaktadır. Ayrıca kullanılan teorik modellerin uygulanma biçimini yöntemsel düzlemde detaylandırılmaktadır.

- Dördüncü bölüm bulgular; Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemlerini Toulmin modeli bağlamında çözümlemekte, bu söylemlerin ulusal ve uluslararası medyada nasıl çerçevelendiğini ortaya koymaktadır. Söylemlerin içerdiği retorik ve argümantasyon stratejileri, temsil biçimleri ve söylemsel farklılıklar analiz edilmektedir.
- Tartışma, sonuç ve öneriler; elde edilen bulguların literatürle ve teorik çerçeveye karşılaştırmalı değerlendirmesini yapılmaktadır. Medya çerçevelerinin politik ve kültürel bağlamını tartışmakta, dijital kamu diplomasisi stratejilerinin işlevselliğini ve sınırlılıklarını ele alınmaktadır. Ayrıca araştırmanın genel sonuçlarını özetlemekte, temel bulguları değerlendirerek Türkiye'nin dijital kamu diplomasisine yönelik somut öneriler sunmaktadır. Ayrıca gelecekte yapılacak araştırmalar için kuramsal ve uygulamalı önerilerde bulunmaktadır.

Araştırmanın sınırlılıkları, metodolojik refleksiyonla birlikte ele alınmaktadır. Sosyal medya ortamlarının doğası gereği içerikler hızlı biçimde değişmekte ve güncellenmekte, bu durum, analiz edilen verilerin zamansal temsiliyetini sınırlayabilmektedir. Medya kuruluşlarının politik eğilimleri, aynı olayları farklı çerçevelerle sunmalarına neden olmakta, bu da söylemlerin nesnel yorumlanmasını güçleştirebilmektedir. Ancak bu sınırlılıklar, araştırmanın güvenilirliğini zedelemekten ziyade, eleştirel bir bilinç ve yöntemsel şeffaflık sağlamak adına önemli bir dayanak olarak değerlendirilmiştir (Krippendorff, 2004).

Bu çalışmanın bazı yöntemsel ve bağlamsal sınırlılıkları da bulunmaktadır. İlk olarak, araştırmanın örnekleme yalnızca 2023–2025 yıllarını kapsamakta olup daha uzun vadeli bir eğilimi analiz etmeye olanak tanımamaktadır. Bu durum, söylemdeki yapısal dönüşümlerin uzun erimli izlenmesini kısıtlamaktadır.

İkinci olarak, sosyal medya algoritmaları ve kullanıcı etkileşimleri gibi söylemin etkisini belirleyen bazı çevresel faktörler doğrudan analiz dışı bırakılmıştır. Bu çalışma yalnızca içerik üreticisinin (yani devletin) söylemini ve bunun medyada temsil biçimini ele almakta, hedef kitlenin algı ve tepkilerini kapsamamaktadır.

Son olarak, medya kuruluşlarının politik eğilimleri, haber sunum tarzları ve ülkeler arası ilişkiler gibi faktörler çerçeveleme biçimlerini etkilemektedir. Bu faktörler analizde sınıflandırılmış ve yorumlanmış olmakla birlikte, bu dışsal değişkenlerin tamamının kontrol altına alınması mümkün olmamaktadır.

Bu sınırlılıklara rağmen çalışma, kamu diplomasisi söylemlerinin derinlikli bir analizi için hem yöntemsel bütünlük hem de analitik açıklık sunarak literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

1. BÖLÜM: HALKLA İLİŞKİLER VE KAMU DİPLOMASİSİ

1.1. Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Kamu Diplomasisi

Bu bölümde, çalışmanın kuramsal temelini oluşturan dört ana kavramsal eksen ele alınmaktadır. İlk olarak kamu diplomasisi kavramının tarihsel kökenleri, temel ilkeleri, başlıca aktörleri ve uygulama araçları incelenmekte, bu yapının dijital çağdaki evrimi tartışılacaktır (Yaylacı, 2015; Nye, 2004). Ardından dijital halkla ilişkiler kavramı ele alınacak ve özellikle sosyal medya ortamlarının stratejik iletişimdeki dönüştürücü rolü irdelenmektedir (Tutar, 2017; Kara vd., 2021, s. 61-80).

Bu iki alanın kesişiminde ortaya çıkan “dijital kamu diplomasisi”, devletlerin yalnızca mesaj ileten değil, aynı zamanda anlam inşa eden aktörler olarak nasıl konumlandığını gösteren bir iletişim paradigmasına dönüşmektedir (Manor, 2019).

Uluslararası ilişkilerde yirmi birinci yüzyılın başından itibaren gözlemlenen dönüşümler, devletlerin dış politika üretme ve uygulama biçimlerini olduğu kadar, bu politikaların iletişim yoluyla meşrulaştırılma süreçlerini de köklü biçimde değiştirmektedir. Bu değişimin merkezinde yer alan kamu diplomasisi, artık yalnızca hükümetler arası bir diplomatik faaliyetten ibaret değildir, aynı zamanda halklar arası bir iletişim süreci, değer aktarımı alanı ve algı yönetimi stratejisi olarak yeniden tanımlanmaktadır (Melissen, 2005; Cull, 2013, s. 123–139).

Dijitalleşmenin etkisiyle birlikte kamu diplomasisi, geleneksel araçlarının ötesine geçerek daha katılımcı, daha etkileşimli ve daha şeffaf bir iletişim modeliyle bütünleşmiş, bu durum kuramsal tartışmaların da yeniden şekillenmesine yol açmaktadır. Kuramsal çerçevenin üçüncü ayağını, siyasal ve diplomatik söylemlerin yapısal çözümlemesine olanak tanıyan argümantasyon kuramı oluşturmaktadır. Özellikle Stephen Toulmin tarafından geliştirilen model, kamu diplomasisinde kullanılan söylemlerin içeriksel derinliğini, mantıksal tutarlılığını ve ikna gücünü analiz etmede güçlü bir metodolojik araç sunmaktadır (Toulmin, 1958; Yıldız vd., 2020, s. 55–73).

Bu model, sosyal medya gibi kısa ama yoğun içeriklerin üretildiği mecralarda devlet söylemlerinin nasıl yapılandırıldığını anlamak açısından son derece işlevsellik sunmaktadır. Son olarak, medya içeriklerinin ideolojik, dilsel ve yapısal biçimde nasıl çerçevelendiğini açıklayan çerçeveleme teorisi (framing theory) ele alınacak, özellikle ulusal ve uluslararası medyada Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın

söylemlerinin temsil edilme biçimleri bu kuram doğrultusunda değerlendirilmiştir (Entman, 1993, s. 51–58; Goffman, 1974; Özdemir, 2020a, s. 71–88).

Çünkü bir diplomatik açıklamanın etkisi, yalnızca onun içeriğinden değil, medyada hangi anlatılarla, hangi ahlaki yargılarla ve hangi bağlamsal kodlarla sunulduğundan da beslenmektedir. Bu dört kuramsal yapı, tez çalışmasının hem çözümleme hem de eleştiri boyutunu beslemeyi amaçlamaktadır. Kamu diplomasisinin yalnızca bir iletişim faaliyeti değil, aynı zamanda etik, siyasal ve kültürel bir temsil pratiği olduğunun bilinciyle, bu bölümdeki kuramsal tartışmalar, dijital halkla ilişkiler bağlamında daha insani, daha eleştirel ve daha çok yönlü bir analiz zemini hazırlamayı hedeflemektedir. Böylece uluslararası krizlerde kullanılan diplomatik söylemlerin neyi nasıl söylediği kadar, neden ve kim için söylediği de daha anlaşılır hâle gelmektedir.

1.2. Kamu Diplomasisi: Kavramsal Temeller, Aktörler ve Araçlar

Kamu diplomasisi, devletlerin dış politikalarını yalnızca hükümetler arası müzakere süreçleriyle değil, doğrudan halklara seslenerek meşrulaştırma ve etki yaratma çabası olarak tanımlanabilir (Cull, 2013, s. 123–139).

Bu yönüyle kamu diplomasisi, geleneksel diplomasiinin kapalı kapılar ardındaki formel yapısına alternatif olarak, daha katılımcı ve şeffaf bir iletişim pratiğini temsil etmektedir. Günümüzde bu kavram, özellikle dijitalleşmeyle birlikte, uluslararası ilişkilerde etik, kültürel ve stratejik boyutları iç içe geçiren çok katmanlı bir araç haline gelmektedir (Melissen, 2005).

1.2.1. Kavramsal Temeller ve Tarihsel Arka Plan

Kamu diplomasisinin tarihsel kökleri Soğuk Savaş dönemine kadar uzanmakta, ancak kavramsal netlik kazanması 20. yüzyılın ikinci yarısına denk gelmektedir. Bu süreçte, özellikle ABD'nin Sovyetler Birliği'ne karşı yürüttüğü kültürel ve ideolojik rekabet, kamu diplomasisinin bir “yumuşak güç” aracı olarak kullanılmasını beraberinde getirmiştir (Nye, 2004).

Nye'ye (2004) göre yumuşak güç, bir ülkenin çekiciliğinden doğan ikna kapasitesi olup, bu çekicilik ise kültürel cazibe, normatif tutarlılık ve ahlaki duruş gibi unsurlardan beslenmektedir. Bu bağlamda kamu diplomasisi, klasik propaganda tekniklerinden farklı olarak, daha çok ikna, anlatı ve temsil biçimlerine odaklanmaktadır. Modern kamu

diplomasisi ise yalnızca dış politikanın iletişimsel aracı değil, aynı zamanda bir norm inşası, kriz müdahalesi ve kültürel etkileşim alanı olarak işlev görmektedir (Snow vd., 2009).

Kamu diplomasisi, küresel düzlemde yalnızca devletlerarası iletişimin değil, aynı zamanda ulus ötesi kamuoyları etkileme çabasının da merkezi araçlarından biri hâline gelmektedir. Özellikle dijital iletişim teknolojilerinin yükselişiyle birlikte bu alan, klasik diplomatik paradigmaların ötesine geçerek yeni bir anlam ve işlev kazanmaktadır. Dijital diplomasi, bu dönüşümün en görünür yüzü olarak yalnızca mesaj iletimini değil, aynı zamanda söylem üretimini, kriz yönetimini ve küresel normların inşasını kapsayan çok katmanlı bir iletişim biçimini içermektedir (Bjola vd., 2015a, 2015; Castells, 2009).

Bu bağlamda literatür taraması, kamu diplomasisinin kavramsal ve tarihsel gelişimini açıklamakla kalmayıp, dijitalleşme süreciyle kazandığı yeni yönelimleri, kurumsal yapılanmaları, medya temsillerini ve analitik yaklaşımları eleştirel bir zeminde tartışmayı amaçlamaktadır. Bölüm, aynı zamanda kamu diplomasisinin yalnızca dış politikaya destek veren ikincil bir unsur değil, normatif bir söylem inşa alanı olarak nasıl işlediğine odaklanarak disiplinlerarası bir bakış sunmaktadır (Melissen, 2011, s. 231–236; Nye, 2004).

1.2.2. Aktörler, Devletten Bireye Genişleyen Yapı

Günümüzde kamu diplomasisinin aktör yapısı oldukça çeşitlenmiş durumdadır. Dışişleri bakanlıkları, kültürel enstitüler (örn. Yunus Emre Enstitüsü), uluslararası yayın organları (örn. TRT World) ve sivil toplum kuruluşları gibi resmi ya da yarı-resmi yapılar, bu iletişim faaliyetlerinin başlıca yürütücüleridir (Yaylacı, 2015, s. 45–60).

Ancak dijital çağın etkisiyle bireyler özellikle kanaat önderleri, akademisyenler, sanatçılar ve sosyal medya fenomenleri de kamu diplomasisinin etkili aktörleri arasına girmiştir (Akçalı, 2020, s.45–62).

Bu dönüşüm, “çok aktörlü diplomasi” anlayışını beraberinde getirerek, iletişim stratejilerinin daha esnek ve dinamik biçimde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Artık kamu diplomasisi yalnızca devletin temsilcileriyle sınırlı değildir, toplumun farklı kesimlerinden gelen sesler, bu alanda meşruiyet ve çeşitlilik üretmektedir (Riordan, 2007).

1.2.3. Araçlar: Gelenekten Dijitale Geçiş

Kamu diplomasisinde kullanılan araçlar, teknolojik gelişmelerle birlikte sürekli evrilmektedir. Klasik medya (radyo, televizyon, basın), kültürel değişim programları, öğrenci bursları ve sanatsal etkinlikler bu alanın geleneksel enstrümanlarını oluştururken, dijitalleşmeyle birlikte sosyal medya platformları, çevrimiçi kültürel diplomasi projeleri, dijital kampanyalar ve kriz anlarında kullanılan hızlı tepki mekanizmaları yeni dönemin belirleyici araçları hâline gelmektedir (Zaharna, 2010).

Özellikle sosyal medya, kamu diplomasisinin ritmini ve doğasını değiştirmektedir. Artık mesajlar yalnızca yukarıdan aşağıya doğru iletilmemekte, hedef kitleyle çift yönlü ve etkileşimli bir iletişim süreci yürütülmektedir. Bu, kamu diplomasisinin yalnızca bir anlatı değil, aynı zamanda karşılıklı bir anlam müzakere süreci olduğunu göstermektedir (Bjola vd., 2015a).

1.2.4. Türkiye Örneği, Kurumsallaşma ve Dijitalleşme Süreci

Türkiye özelinde kamu diplomasisi, 2000’li yıllardan itibaren kurumsal bir yapı kazanmış, Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü’nün kurulmasıyla resmiyet kazanmıştır (Yaylacı, 2015, s. 45–60).

TRT World, Anadolu Ajansı’nın çok dilli servisleri, Yunus Emre Enstitüsü, TİKA ve Maarif Vakfı gibi kuruluşlar, Türkiye’nin kamu diplomasisi ekosisteminde önemli roller üstlenmektedir. Öte yandan, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı gibi kurumlar sosyal medya platformlarını aktif biçimde kullanmakta bu mecralarda hem kriz anlarında hızlı mesaj üretimi yapmakta hem de kültürel-diplomatik içeriklerle uluslararası kamuoyu nezdinde algı inşa etmeye çalışmaktadır. Bu dijital yönelim, kamu diplomasisinin hem kapsamını genişletmiş hem de ölçülebilirliğini artırmaktadır (Kösebalaban, 2019, s. 101-124).

Kamu diplomasisi günümüzde, yalnızca bir iletişim tekniği değil; aynı zamanda etik temelli bir stratejik temsil biçimi olarak değerlendirilmektedir. Propaganda ile arasındaki temel fark kamu diplomasisinin hedef kitleyi manipüle etmeyi değil, onun değer dünyasına saygılı biçimde hitap etmeyi amaçlamasıdır. Dijital halkla ilişkiler stratejileriyle birleştiğinde kamu diplomasisi hem içeriksel hem de teknik olarak çok daha rafine, çok katmanlı ve ölçülebilir bir forma kavuşmaktadır. Bu nedenle kamu diplomasisi, dijital çağda sadece dış politika mesajlarının aktarımı değil, aynı zamanda

kültürel anlayış, karşılıklı güven ve diplomatik meşruiyet üretiminin merkezinde konumlanmaktadır. Bu dönüşüm, tez çalışmasının temel sorunsallarından biri olan dijital kamu diplomasisinin yapısal çözümlemesini hem teorik hem de pratik düzlemde gerekli kılmaktadır (Çakır, 2020, s. 98–117).

1.3. Dijital Halkla İlişkiler: Tanım, Dönüşüm ve Yeni Medya Ekosistemi

Halkla ilişkiler (public relations), tarihsel olarak kurumların toplumla güvene dayalı, sürdürülebilir ve stratejik iletişim kurma çabası olarak tanımlanmaktadır. Ancak bu çaba, dijitalleşmenin etkisiyle yalnızca araçsal değil, aynı zamanda yapısal ve felsefi bir dönüşüm geçirmiştir. Özellikle 21. yüzyılın başından itibaren internetin ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, halkla ilişkiler disiplininin geleneksel tanımları yetersiz kalmaya başlamış, bu süreç “dijital halkla ilişkiler” kavramını gündeme getirmektedir (Breakenridge, 2012).

1.3.1. Kavramsal Temeller: Dijital PR

Dijital halkla ilişkiler, yalnızca iletişim teknolojilerinin kullanımıyla sınırlı bir yenilenme değildir, aksine halkla ilişkilerin anlamını, işleyişini ve etkisini yeniden inşa eden bütünsel bir dönüşüm alanıdır. Bu bağlamda dijital PR, sosyal medya yönetimi, arama motoru optimizasyonu, çevrimiçi kriz yönetimi, veri temelli hedef kitle analizi, içerik stratejileri ve etkileşimli kampanyalar gibi birçok farklı bileşeni içeren çok katmanlı bir iletişim sürecidir (Phillips vd., 2009).

Geleneksel halkla ilişkiler uygulamaları genellikle tek yönlü mesaj aktarımına dayanırken, dijital PR çift yönlü, gerçek zamanlı ve katılımcı bir yapı sunmaktadır. Bu yeni yapı sayesinde kurumlar, hedef kitleleriyle yalnızca bilgi paylaşmaz, aynı zamanda onların görüşlerini dinleyerek, içeriği birlikte şekillendirebilir hâle gelmektedir (Macnamara, 2016).

1.3.2. Dönüşüm Dinamikleri, Zaman, Katılım, Etkileşim

Dijitalleşmenin halkla ilişkiler üzerindeki etkisi üç temel dönüşüm boyutuyla öne çıkmaktadır. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

- Zamansal esneklik; Mesajlar anlık olarak üretilebilir, paylaşılabilir ve güncellenebilir hale gelmiştir. Böylece kurumlar kriz anlarında hızlı reflexler gösterebilmektedir.

- Katılımcı hedef kitle; Kitleler artık yalnızca pasif alıcılar değil, aynı zamanda içerik üreticileri, yorumlayıcılar ve kamuoyu şekillendiricileri olarak sürecin aktif unsurlarıdır (Kent vd., 2002, s. 21-37).
- Veri tabanlı strateji; Dijital platformlar, kullanıcı davranışlarına dair büyük miktarda verinin analiz edilmesini mümkün kılmaktadır. Bu da halkla ilişkiler uygulamalarının daha hedeflenmiş, ölçülebilir ve kişiselleştirilmiş olmasını sağlamaktadır.

1.3.3. Dijital Halkla İlişkilerin Kamu Diplomasisine Entegrasyonu

Kamu diplomasisi, dış kamuoyunu etkilemeye yönelik stratejik iletişim süreçlerinin bütünüdür. Bu yönüyle dijital halkla ilişkilerle doğal bir kesişim alanı bulunmaktadır. Devletler artık yalnızca geleneksel medya üzerinden değil, sosyal medya, çevrimiçi yayınlar, uluslararası dijital kampanyalar gibi mecralar aracılığıyla doğrudan hedef kamuoyuna ulaşmakta, böylece iletişim süreci daha etkileşimli ve yayılabilir hâle gelmektedir (Pamment, 2013).

Bu bağlamda dijital halkla ilişkiler, yalnızca bir tanıtım aracı değil, aynı zamanda kriz iletişimi, değer aktarımı ve normatif pozisyon alma süreçlerinin de önemli bir bileşenidir. Örneğin, uluslararası krizlerde devletlerin Twitter/X gibi platformlarda yayımladığı içerikler, yalnızca mesaj iletmekle kalmamakta; aynı zamanda ulusal pozisyonların meşrulaştırılması ve uluslararası kamuoyunda sempati oluşturulması gibi işlevler de taşımaktadır (Bjola vd., 2015b, s. 331–362).

1.3.4. Türkiye’de Dijital Halkla İlişkiler Uygulamaları

Türkiye’de dijital halkla ilişkiler uygulamaları, özellikle 2010’lu yıllardan itibaren devlet kurumlarının dijital dönüşüm stratejileri doğrultusunda önemli bir ivme kazanmaktadır. Bu süreç, yalnızca kurumsal iletişimin dijital araçlarla yürütülmesinden ibaret değildir, aynı zamanda devlet-toplum ilişkilerinin yeniden tanımlandığı, kamuoyunun dijital mecralar üzerinden şekillendiği ve kamusal meşruiyetin giderek daha fazla çevrimiçi etkileşimle üretildiği bir döneme işaret etmektedir (Kaya vd., 2023, s. 43-60).

Bu dönüşümün öncü kurumlarından biri olan T.C. Dışişleri Bakanlığı, dış politikadaki pozisyonunu hem iç hem de uluslararası kamuoyuna anlatmak amacıyla sosyal medya platformlarını sistematik biçimde kullanmaktadır. Özellikle Twitter, YouTube ve Instagram gibi mecralarda yürütülen dijital kampanyalar, kriz yönetimi, insani diplomasi

ve uluslararası meşruiyet üretimi gibi alanlarda hem içerik hem de görsellik bakımından profesyonelce yapılandırılmaktadır (Demir, 2022a, s. 54-73).

Örneğin İsrail-Gazze çatışması gibi kriz dönemlerinde paylaşılan videolar, infografikler ve çok dilli açıklamalar, yalnızca bilgi verme değil, aynı zamanda duygusal çerçeveleme ve retorik ikna işlevi taşımaktadır. Bu uygulamaların temel amacı yalnızca kamusal bilgilendirme değil, aynı zamanda diplomatik pozisyonların dijital düzlemde temsili, algı yönetimi ve yumuşak güç üretimi haline gelmektedir. Türkiye, bu yönüyle yalnızca içerik üreten değil, aynı zamanda içerik üzerinden dış politika söylemini yönlendirmeye çalışan bir aktör olarak konumlanmaktadır (Çevik vd., 2021, s. 115–133).

Özellikle kriz anlarında kullanılan dijital retorik, etik pozisyon alma, uluslararası hukuk vurgusu ve kolektif vicdan çağrısı gibi unsurlarla güçlendirilmekte, böylece halkla ilişkiler uygulamaları, stratejik kamu diplomasisi söyleminin bir parçası hâline gelmektedir. Ancak bu süreç, yalnızca teknik ve stratejik bir çerçevede değerlendirilmemelidir. Dijital halkla ilişkiler faaliyetleri aynı zamanda etik sorumluluk, temsiliyet adaleti ve yönetim şeffaflığı gibi normatif meselelerle de doğrudan ilişkilidir. Sosyal medyada artan görünürlük, kamu kurumlarının söylemlerini daha hesap verebilir ve eleştiriye açık bir düzlemde yürütmesini gerektirmektedir (Ertem-Eray, 2021, s. 97–114).

Dijitalleşme, bu anlamda bir güç alanı kadar bir kırılabilirlik alanı da üretmekte, zira kamuoyunun anlık tepkileri, kurumsal iletişimi sadece açıklayıcı değil, aynı zamanda sürekli olarak meşruiyet üreten ve savunan bir pozisyona zorlamaktadır. Özellikle Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, “Türkiye imajı” ve “milli değerlerin dijital temsili” gibi projelerle dijital halkla ilişkiler faaliyetlerine kurumsal bir yön vermeye çalışmaktadır. Bu kapsamda yürütülen kampanyalar, kamu diplomasisi ile içerideki algı yönetimi arasında köprü işlevi görmektedir, dijital içerikler hem vatandaşlar hem de uluslararası kamuoyu için hedeflenmiş hibrit söylemler üretmektedir (Akdoğan, 2020, s. 75–93).

Bununla birlikte, Türkiye’de dijital halkla ilişkiler uygulamalarının gelişimine dair eleştiriler de göz ardı edilmemelidir. Özellikle bazı dönemlerde kurumsal söylemlerin tek yönlü olması, eleştiriye kapalı dil yapıları ve karşıt görüşlere yeterince yer verilmemesi, dijital iletişimin demokratik niteliğini tartışılabilir hâle getirebilmektedir. Bu nedenle dijital halkla ilişkiler, sadece iletişim teknolojileriyle değil, aynı zamanda etik iletişim, kamusal

denetim ve iletişimsel şeffaflık ilkeleriyle birlikte düşünülmelidir (Yıldız vd., 2022, s. 88-104).

1.3.5. Dijitalleşen İletişimin Sorumluluğu

Dijital halkla ilişkiler, hız, erişim ve ölçülebilirlik avantajları sayesinde çağdaş kamu diplomasisinin vazgeçilmez bir parçası hâline gelmiştir. Ancak bu potansiyel, etik sorumluluklar, bilgi güvenliği ve temsiliyet dengeleri gözetilmediğinde tersine dönebilmektedir. Bu nedenle dijital PR, yalnızca bir teknik güncelleme değil, aynı zamanda kamusal söylemin sorumlu, katılımcı ve kültürel olarak duyarlı biçimde yeniden inşasını zorunlu kılan stratejik bir yaklaşımdır (Bjola vd., 2015b, s. 331–362).

Çalışmanın, ilerleyen bölümlerinde Türkiye'nin dijital halkla ilişkiler stratejileri, özellikle dış politika bağlamındaki söylemsel yönleriyle ele alınarak hem etkililik düzeyi hem de iletişimsel yapısı bakımından değerlendirilmektedir.

1.4. Sosyal Medyanın Kamu Diplomasisindeki Stratejik Rolü

Geleneksel kamu diplomasisi araçları örneğin kültürel değişim programları, resmi açıklamalar ve uluslararası yayıncılık faaliyetleri uzun yıllar boyunca devletlerin küresel kamuoyu ile iletişim kurmalarının temel yolları olmuştur. Ancak bu yöntemler, dijital çağın hızla evrilen iletişim ortamında, özellikle genç ve dijital yerlilerden oluşan küresel kitlelere erişimde yetersiz kalmaya başlamıştır. Bu bağlamda sosyal medya, yalnızca bir teknolojik yenilik değil, aynı zamanda kamu diplomasisinin uygulama biçimlerini kökten dönüştüren yapısal bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Bjola vd., 2015b, s. 331–362). Sosyal medya, devlet aktörlerinin kendi söylemlerini doğrudan hedef kitlelere iletebildiği, etkileşim kurabildiği ve bu etkileşim üzerinden meşruiyet üretebildiği bir platform olarak öne çıkmaktadır. Sosyal medyanın kamu diplomasisindeki stratejik işlevi, özellikle kriz dönemlerinde daha da belirginleşmektedir. Kriz anlarında hızlı bilgi akışı ve kamuoyunun şekillendirilmesi açısından sosyal medya, klasik medya araçlarına kıyasla çok daha dinamik ve müdahale edilebilir bir zemin sunmaktadır. Bu durum, dijital diplomasi uygulayıcılarına hem anlatı kurma hem de kriz yönetimi açısından geniş bir hareket alanı sağlamaktadır. Örneğin, dış politika krizlerinde sosyal medya üzerinden yürütülen dijital iletişim kampanyaları, yalnızca bilgi vermekle kalmamakta, aynı

zamanda hedef kamuoyunun duygusal eğilimlerini yönlendirme, sempati toplama veya karşıt söylemleri dengeleme amacı da taşımaktadır (Adesina, 2017, s. 1-13).

Böylece sosyal medya, dış politikada “algı mühendisliği”nin ve “itibar inşasının” temel bir ayağı hâline gelmektedir. Devletlerin sosyal medya stratejileri, yalnızca içerik üretimiyle sınırlı değildir, platformun algoritmik yapısı ve kullanıcı davranışları da bu stratejilerin başarısını doğrudan etkilemektedir. Sosyal medya, çift yönlü bir iletişim alanı sunduğu için, kamu diplomasisi artık sadece iletim (transmission) değil, katılım (engagement) temelli bir sürece dönüşmektedir. Bu dönüşüm, Joseph Nye’nin “yumuşak güç” (soft power) kavramının dijitalleşmesini de beraberinde getirmiştir. Nye’nin (2004) tanımıyla yumuşak güç, bir aktörün istediğini, zorlama veya maddi teşvik olmaksızın, çekicilik yoluyla elde etme kapasitesidir. Sosyal medya, bu çekicilik zeminini dijital anlatılar, duygusal çerçeveler ve hızlı tepki stratejileriyle güçlendiren bir alan sunmaktadır (Nye, 2004).

Ayrıca sosyal medya, kamu diplomasisini merkezî olmayan, çok aktörlü bir yapıya dönüştürmektedir. Geleneksel yapıda sadece resmi kurumlar diplomatik iletişim yürütürken, bugün dışişleri bakanlıkları, büyükelçiler, sözcüler ve hatta liderler doğrudan bireysel hesapları üzerinden kamuoyuna seslenmektedir. Bu bireyselleşmiş diplomasi biçimi (personalized diplomacy), diplomatik söylemin insanileştirilmesini ve geniş halk kitleleriyle daha samimi bir ilişki kurulmasını mümkün kılmaktadır (Hayden, 2012).

Özellikle kriz anlarında liderlerin attığı tek bir tweet, uluslararası gündemi şekillendirme kapasitesine sahip olabilmekte, bu da sosyal medya stratejisinin yalnızca iletişim değil, aynı zamanda güç politikasıyla da ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenlerle sosyal medya, kamu diplomasisinin yalnızca taşıyıcısı değil, aynı zamanda şekillendiricisidir. Diplomatik iletişimin dijital ortamdaki inşası, yalnızca teknik değil, aynı zamanda stratejik, ideolojik ve duygusal boyutlar içermektedir. Bu çok katmanlı yapı, dijital diplomasi çalışmalarında daha karmaşık ve çok disiplinli analizlerin gerekliliğini doğurmaktadır. Sosyal medyanın bu stratejik rolünü anlamak, dijital kamu diplomasisinin etkili biçimde planlanması ve değerlendirilmesi açısından vazgeçilmez bir önkoşuldur (Manor vd., 2018, s. 369-391).

1.5. Kamu Diplomasisi ve Yeni Medya İlişkisi Üzerine Alanyazın Taraması

Kamu diplomasisi, uzun yıllar boyunca kültürel değişim programları, yurtdışı yayınlar, öğrenci değişim bursları ve uluslararası etkinlikler gibi devlet destekli geleneksel araçlarla yürütülmektedir. Bu klasik modelde iletişim daha çok tek yönlü, hiyerarşik ve merkezîy durumdadır. Ancak 21. yüzyılın başından itibaren dijital teknolojilerin hızlı yükselişi, kamu diplomasisinin doğasını yapısal biçimde dönüştürmüş, etkileşimli, çok aktörlü ve anlık iletişim formlarının kamu diplomasisinin merkezine yerleşmesine neden olmuştur (Erdoğan, 2013, s. 41–65).

“Yeni medya” kavramı, bu dönüşümün hem teknolojik hem de kültürel boyutunu ifade eden temel kavramlardan biridir. Yeni medya ile birlikte, kamu diplomasisinin yalnızca mesaj ileten değil, aynı zamanda anlam üreten, tartışma başlatan ve algı yöneten bir yapıya evrildiği görülmektedir (Baybars, 2021, s. 66–84).

Bu bağlamda dijital diplomasi, yalnızca dışişleri bakanlıklarının çevrim içi varlığı anlamına gelmemekte, aynı zamanda uluslararası ilişkilerde meşruiyet üretimi, güven inşası ve kriz iletişimi gibi stratejik işlevler de üstlenmektedir (Bjola vd., 2015a).

Yeni medya ile kamu diplomasisi arasındaki ilişkinin literatürde üç ana ekseninde analiz edildiği görülmektedir. Bunlar, iletişimde hız ve senkronizasyon, devlet ile küresel kamuoyu arasındaki etkileşimin doğrudanlaşması ve söylem üretiminin merkezî yapıdan çok aktörlü yapıya kaymaktadır (Çevik, 2020, s. 112–129).

Özellikle sosyal medya platformları, bu üç boyutu bir arada barındıran dinamik bir kamu diplomasisi arenasını sunmaktadır. Twitter, Instagram, YouTube gibi araçlar, devletlerin diplomatik söylemlerini yalnızca yaymakla kalmayıp, aynı zamanda anlık tepki, sembolik temsil ve uluslararası tartışmalara katılım imkânı sunmaktadır (Yücel, 2022, s. 115–132). Türkiye örneğinde dijital kamu diplomasisi uygulamaları hem içerik üretimi hem de söylem stratejileri açısından dikkat çekici örnekler sunmaktadır. Türkiye’nin dijital diplomasi girişimleri, yalnızca dış politika mesajlarıyla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda küresel kamuoyuna yönelik imaj üretiminde de önemli rol oynamaktadır (Kaya vd., 2017, s. 21-40).

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya hesaplarında, diplomatik görüşmelerin anlık duyurulmasından kriz dönemlerinde yayımlanan temsili mesajlara kadar geniş bir içerik çeşitliliği göze çarpmaktadır (Kaplan, 2020, s. 77-96).

Ampirik düzeyde yürütülen bazı karşılaştırmalı araştırmalar da bu dönüşümü anlamak açısından önemlidir. Örneğin, ABD, AB ve Çin'in dijital diplomasi stratejilerini karşılaştıran bir çalışmada, Twitter üzerinden gerçekleştirilen diplomatik söylemlerin biçimsel yapısı ve etkileşim örüntüleri analiz edilmiştir (Bjola vd., 2015a).

Türkiye bağlamında ise dijital kamu diplomasisinin özellikle kriz dönemlerinde örneğin İsrail-Filistin çatışması sürecinde– nasıl proaktif bir söylem üretim aracı olarak kullanıldığı ortaya konulmuştur (Çevik, 2022).

Ancak mevcut literatürde bazı belirgin boşluklar da mevcuttur. Dijital kamu diplomasisi çoğu zaman teknik bir iletişim süreci olarak ele alınmakta; söylemin argümantatif yapısı ve stratejik içerik üretimi bağlamında yeterince analiz edilmemektedir. Özellikle Toulmin gibi argümantasyon modelleri aracılığıyla bu dijital söylemlerin hangi mantıksal yapı üzerine inşa edildiği ve bu yapının kriz iletişimi açısından ne tür işlevler gördüğü gibi sorular çoğunlukla yanıtsız kalmaktadır (Eryılmaz, 2021a, s. 25–43).

Bu nedenle bu çalışmada benimsenen yaklaşım, yalnızca dijital iletişim pratiklerini betimlemekle sınırlı kalmayacak, aynı zamanda dijital kamu diplomasisinin söylem üretiminde nasıl bir argümantatif mühendislik süreci yürüttüğünü de incelenmektedir. Bu bağlamda Toulmin modeline dayalı argümantasyon çözümlemesi ile medya çerçeveleme analizinin birlikte kullanılması, literatürde nadiren rastlanan yöntemsel bir yenilik olarak tez çalışmasına teorik ve uygulamalı katkı sunulmaktadır.

1.6. Dijital Diplomasi ve Türkiye: Kurumsal Stratejiler ve Uygulama Örnekleri

Türkiye, dijital diplomasi alanında geç başlayan ancak hızla kurumsallaşan bir dönüşüm süreci yaşamaktadır. Özellikle 2010 sonrası dönemde, dijital iletişimin dış politikadaki etkisi fark edilmiş ve bu alandaki stratejik yapılanmalar ivme kazanmıştır. Bu bağlamda Türkiye'nin kamu diplomasisi pratikleri yalnızca geleneksel yöntemlerle değil, aynı zamanda dijital platformlar üzerinden sürdürülen stratejik halkla ilişkiler çalışmalarıyla desteklenmektedir (Arıkan, 2019, s. 18–36).

Türkiye'nin dijital diplomasi alanındaki temel kurumsal aktörleri arasında T.C. Dışişleri Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, TRT World, Anadolu Ajansı, TİKA, Maarif Vakfı ve Türkiye Scholarships gibi yapılar yer almaktadır. Bu kurumlar farklı hedef kitlelere ve coğrafi bölgelere hitap etmekte, uluslararası algı

yönetimi sürecinde hem içerik üretmekte hem de söylem kurmaktadır (Külekçi, 2020, s. 91-110).

Dışişleri Bakanlığı'nın resmi sosyal medya hesapları (özellikle Twitter/X, Instagram ve YouTube), kriz dönemlerinde hem bilgi aktarma hem de kamuoyu oluşturma işlevi görmektedir. Örneğin, İsrail-Gazze çatışması sırasında bakanlık tarafından yapılan paylaşımlar, infografik destekli içerikler, uluslararası hukuka referanslar, BM açıklamalarına dayalı söylemler ve lider düzeyinde yapılan diplomatik görüşmelere ilişkin görsellerle dikkat çekmektedir. Bu hem güçlü bir argümantatif yapı hem de vizüel strateji üzerinden yürütülen bütüncül bir dijital diplomasi yaklaşımına işaret etmektedir (Ertem, 2021, s. 43–60).

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ise daha makro düzeyde kamu diplomasisi stratejileri üretmekte, uluslararası konferanslar, dijital kampanyalar ve tematik medya projeleriyle küresel kamuoyunda Türkiye'nin anlatısını kurmayı hedeflemektedir. 2020'de başlatılan “Turkey's Truth” ve 2021'deki “Türkiye Yüzyılı Vizyonu” gibi girişimler, dijital platformlar üzerinden oluşturulan stratejik anlatı örnekleridir (Yücel, 2022, s. 115–132).

Ayrıca TRT World ve Anadolu Ajansı'nın çok dilli haber servisleri, Türkiye'nin küresel bilgi akışı üzerindeki etkisini artırmak amacıyla kullanılmakta, bu kuruluşlar Türkiye'nin uluslararası kimliğini güçlendirmeye yönelik anlatı çerçeveleri üretmektedir. Bu yapılar yalnızca medya organı değil, aynı zamanda diplomatik mesajların çeviri alanı olarak da işlev görmektedir (Kaplan, 2018, s. 59-77).

Ancak mevcut uygulamalarda bazı yapısal zorluklar da mevcuttur. Literatürde bu zorluklar genellikle şunlarla ilişkilendirilmektedir;

- Mesajların hedef kitle özelinde özelleştirilememesi,
- Etkileşime açık ama içerik üretimi açısından tek yönlü yapıların hakimiyeti,
- Kriz dönemlerinde söylem sürekliliği ve tutarlılığının zaman zaman kaybolması (Baybars vd., 2021, s. 74–91).

Tüm bu unsurlar göz önüne alındığında, Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi stratejileri, kurumsal çeşitlilik ve içerik üretimi açısından gelişmekte olan ancak ölçülebilir etki düzeyi açısından hâlen analiz edilmesi gereken bir alandır. Bu çalışma, tam da bu ihtiyacı karşılamaya yönelik olarak, söylem içeriklerinin argümantatif ve çerçeveyici boyutlarını sistematik biçimde analiz etmeyi hedeflemektedir.

1.7. Stratejik Sosyal Medya Kullanımının Temel Boyutları

Sosyal medya, kamu diplomasisinin dijitalleşen doğası içinde yalnızca mesaj iletme aracı olmanın ötesinde, çok katmanlı bir stratejik iletişim alanı olarak önem kazanmaktadır. Bu dönüşüm, sadece içerik üretiminin değil; aynı zamanda hedef kitle seçiminin, mesajın zamanlamasının, platforma uygun söylem biçimlerinin ve kullanıcılarla kurulan etkileşim dinamiklerinin de kapsamlı biçimde yönetilmesini zorunlu kılmaktadır (Lovari vd., 2020, s. 709-730).

Dolayısıyla stratejik sosyal medya kullanımı, yüzeysel bir içerik politikası olmaktan çıkmakta ve hem teknik hem de iletişimsel beceriler gerektiren bir diplomatik kapasiteye dönüşmektedir. Bu stratejik yapı, kamu diplomasisinin temel hedeflerinden biri olan “güven inşası” sürecini dijital ortamda sürdürülebilir kılmak açısından kritik bir rol oynamaktadır. Devletler, sosyal medya üzerinden yalnızca bilgilendirme ya da açıklama yapmakla yetinmemekte; aynı zamanda kendi anlatılarını kurarak uluslararası kamuoyunu ikna etmeye, sempati kazanmaya ve yumuşak güç unsurlarını etkin kılmaya çalışmaktadırlar (Melissen, 2011, s. 231–236).

Bu bağlamda stratejik kullanım, sadece iletişim değil, aynı zamanda meşruiyet üretimi, duygusal mobilizasyon ve uluslararası konumlandırma gibi karmaşık diplomatik işlevleri de üstlenmektedir. Stratejik sosyal medya kullanımı, bu nedenle çok boyutlu ve dinamik bir yapıya sahiptir. Hedef kitlelerin politik eğilimleri, kültürel bağlamları ve platform bazlı kullanım alışkanlıkları göz önünde bulundurularak, devlet söylemlerinin biçimlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin kriz dönemlerinde uygulanan stratejiler ile rutin dönemlerdeki iletişim biçimleri aynı olamaz, çünkü kriz zamanlarında sosyal medya hem zamanla yarışılan bir haberleşme kanalı hem de duygusal tepkilerin hızla yayıldığı bir “duygu alanı”na dönüşmektedir (Papacharissi, 2015).

Bu da kamu diplomasisinin dijital ortamda başarılı olabilmesi için mesajın içeriksel yapısından çok daha fazlasına ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu çalışmada stratejik sosyal medya kullanımı, üç ana eksen altında ele alınmaktadır. Bunlar kısaca; dijital imaj ve anlatı inşası, kriz anlarında hızlı iletişim ve kamuoyu yönetimi ve karşılıklı etkileşim ve dijital katılım olup, bu eksenler, yalnızca teorik bir çerçeve sunmakla kalmamakta, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya stratejilerinin ampirik çözümlemesine temel oluşturmaktadır.

1.7.1. Dijital İmaj ve Anlatı İnşası

Dijital çağda devletlerin uluslararası kamuoyundaki meşruiyetini ve algılanan kimliğini belirleyen en temel unsurlardan biri, dijital ortamlarda yürütülen anlatı inşası (narrative construction) süreçleridir. Kamu diplomasisinin dijitalleşmesi, geleneksel diplomatik protokolün sınırlarını aşarak, devletlerin doğrudan geniş halk kitlelerine ulaşmasını mümkün kılarken, bu erişim, yalnızca bilgi paylaşımı değil, aynı zamanda kimlik üretimi ve imaj mühendisliği bağlamında da değerlendirilmelidir (Manor, 2019).

Dijital imaj, yalnızca semboller ya da estetik tercihlerle değil; daha temelde, oluşturulan söylemin tutarlılığı, duygusal tonu, etik çerçevesi ve stratejik uyumu ile şekillenmektedir. Devletlerin sosyal medya üzerinden oluşturdukları dijital anlatılar, çoğu zaman dış politika gündemleriyle doğrudan ilişkilidir. Ancak bu anlatılar, yalnızca olaylara dair pozisyon almayı değil, aynı zamanda bir dünya görüşü, normatif duruş ve kültürel çerçeve sunmayı da içermektedir. Örneğin bir dışişleri bakanlığının Filistin krizine dair yapacağı paylaşım, sadece insani kaygıları ifade eden bir içerik değil, aynı zamanda o devletin adalet, egemenlik, uluslararası hukuk ya da insan hakları gibi normlara nasıl yaklaştığının dışavurumudur (Adesina, 2017, s. 1-13).

Bu tür söylemler, zamanla tekrarlanarak bir anlatıya dönüşür ve bu anlatı, devletin uluslararası sahnedeki “karakterini” temsil etmektedir. Dijital imaj inşası, bu anlamda yalnızca kampanyalara indirgenmemeli, süreklilik gerektiren bir stratejik iletişim pratiği olmalıdır. Ulusal kimlik, dış politika vizyonu ve kültürel diplomasi öğeleri, bu dijital anlatının taşıyıcı unsurlarıdır. Joseph Nye’in (2004) “yumuşak güç” (soft power) kavramında ifade ettiği gibi, bir ülkenin küresel etkisi yalnızca askerî ya da ekonomik kapasitesiyle değil, aynı zamanda çekiciliği, anlattığı hikâyeler ve bu hikâyelerin içerdiği etik çerçeve ile de belirlenmektedir. Bu bağlamda sosyal medya, devletlerin kendi anlatılarını proaktif biçimde şekillendirebildiği bir “hikâye anlatma mekânı” (narrative space) olarak önem kazanmaktadır (Miskimmon vd., 2013).

Ayrıca dijital anlatıların inşasında görsellik, semboller, dil seçimi ve içerik biçimi gibi unsurlar da merkezi önemdedir. Paylaşılan bir görselde kullanılan renkler, hashtag seçimleri, liderlerin görsel temsili, kullanılan dilin resmî ya da samimi olması gibi detaylar, imajın nasıl algılanacağını doğrudan etkilemektedir (Chadwick, 2017).

Bu nedenle dijital diplomasi stratejileri yalnızca söylem analizine değil, aynı zamanda görsel retorik (visual rhetoric) ve duygusal çerçeveleme (affective framing) analizlerine

de açık olmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın son yıllarda sosyal medyada yürüttüğü dijital kampanyalarda da bu imaj inşası sürecinin izleri belirgin şekilde görülebilmektedir. Özellikle kriz anlarında kullanılan anlatı kalıpları (örneğin “insani değerler”, “adalet”, “tarihsel sorumluluk” gibi temalar), Türkiye'nin uluslararası konumlanmasında sadece jeopolitik değil, aynı zamanda anlamsal bir derinlik yaratma çabasını da yansıtmaktadır. Bu çaba, yalnızca kamuoyunu bilgilendirme değil, aynı zamanda anlatı mücadelesi yürütme amacına hizmet etmektedir (Roselle vd., 2014, s. 70-84).

Sonuç olarak, dijital imaj ve anlatı inşası, kamu diplomasisinin dijital ortamdaki en sofistike ve uzun vadeli stratejik bileşenlerinden biridir. Bu süreçte kullanılan dil, zamanlama, platform tercihi ve içerik biçimi kadar, söylemin tutarlılığı ve duygusal rezonansı da önem taşımaktadır. Devletlerin dijital platformlardaki varlıkları, artık yalnızca “iletişim faaliyeti” değil, aynı zamanda siyasi kimlik inşası ve uluslararası anlam üretimi bağlamında değerlendirilmelidir.

1.7.2. Kriz Anlarında Hızlı İletişim ve Kamuoyu Yönetimi

Kamu diplomasisinin en kritik işlevlerinden biri, kriz dönemlerinde uluslararası kamuoyuna yönelik hızlı, stratejik ve güven verici iletişim süreçleri yürütebilmektir. Geleneksel diplomatik kanallar genellikle zaman alıcı, prosedürlere bağlı ve dolaylı iletişim biçimlerine dayanırken, dijitalleşen diplomasi ortamında sosyal medya, bu zorlukları aşan, anında müdahale edilebilir ve geniş kitlelere doğrudan ulaşılabilir bir kriz iletişim aracı olarak ön plana çıkmaktadır (Coombs vd., 2012, s. 408–415).

Bu bağlamda sosyal medya, devletler için yalnızca bir iletişim kanalı değil, aynı zamanda algı yönetimi, itibar koruma ve politik pozisyon belirtme mecrasıdır. Kriz anlarında kamuoyu hem bilgiye aç hem de duygusal olarak yüksek etki altındadır. Bu tür zamanlarda ortaya çıkan dijital kamuoyunun tepkileri, çoğunlukla ani, yoğun ve yönlendirilmeye açık nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla sosyal medya paylaşımlarında yalnızca “ne söylendiği” değil, aynı zamanda “ne zaman”, “nasıl” ve “hangi bağlamla” söylendiği de stratejik açıdan belirleyici hale gelmektedir (Bruns vd., 2012, s. 871–898). Mesajların zamanlaması, kriz yönetiminde devletlerin söylemsel reflekslerinin hızını ve çevikliğini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin kriz dönemlerinde dijital kamu diplomasisi uygulamaları incelendiğinde, özellikle dış politik krizlerde sosyal medya platformlarının

aktif biçimde kullanıldığı gözlemlenmektedir. Bu stratejik kullanımı farklılaştıran en önemli unsurlardan biri, hem uluslararası hukuka dayalı söylemlerle meşruiyet üretme hem de insani duyarlılık vurgusuyla ahlaki pozisyon alma çabasıdır. Bu ikili yapı, hem devletin itibarını koruma hem de hedef kamuoylarda sempati oluşturma işlevi taşımaktadır (Seib, 2012).

Özellikle İsrail-Filistin çatışmasında Türkiye'nin söylemleri, genellikle barışçıl çözüm, sivil hassasiyet, uluslararası sorumluluk ve çift taraflı değil ilkeli duruş temaları etrafında inşa edilmektedir. Bu da iletişimin yalnızca tepkisel değil, aynı zamanda önleyici kamu diplomasisi (preventive public diplomacy) biçiminde kurgulandığını göstermektedir. Önleyici kamu diplomasisi, kriz henüz uluslararası algıda kalıplaşmadan önce, söylemi şekillendirme ve pozisyon alma üzerine kurulu bir stratejidir (Cull, 2013, s. 123–139).

Bu süreçte sosyal medya, aynı zamanda reaktif (tepkisel) ve proaktif (ön alıcı) iletişimlerin birlikte kullanıldığı hibrit bir zemin sunmaktadır. Bir yandan sahadaki gelişmelere hızlı tepkiler verilirken, diğer yandan belirli etik ve politik ilkeler etrafında şekillenen tutarlı bir anlatı sürdürülmektedir. Bu anlatının sürdürülebilirliği ise, mesajın tutarlılığı ve zaman içinde tekrarlanmasıyla sağlanmaktadır (Manor, 2020).

1.7.3. Karşılıklı Etkileşim ve Dijital Katılım

Kamu diplomasisinin klasik yaklaşımında devletler, kendi görüş ve değerlerini uluslararası kamuoyuna ileten tek yönlü mesaj üreticileri olarak konumlanmaktadır. Ancak sosyal medya çağında bu yaklaşım, yerini daha interaktif, katılımcı ve dinamik bir modele bırakmaktadır. Dijital diplomasi, yalnızca bilgi yaymak değil, aynı zamanda kamuoyunu dinlemek, tepki vermek, bağ kurmak ve ortak bir anlam üretmek sürecidir (Tsvevkova, 2021, s. 68-84).

Bu durum, kamu diplomasisinin “yurttaş diplomasisine” (citizen diplomacy) yaklaşan bir pratik hâlini almasına neden olmaktadır. Sosyal medya platformlarının doğası gereği sunduğu çift yönlü iletişim imkânı, artık yalnızca hükümetlerin değil, sivil toplum aktörlerinin, bireylerin ve diaspora topluluklarının da diplomatik söylem üreticisi hâline gelmesini mümkün kılmaktadır (Castells, 2012).

Bu, kamu diplomasisinin merkezî yapısını bozarak daha ağ tabanlı, çok aktörlü ve çoğulcu bir modele doğru evrilmesine zemin hazırlamaktadır. Devletler açısından bu yeni yapı hem bir fırsat hem de bir kırılma alanı yaratmaktadır. Bir yandan kamuoyunun

nabız doğrudan takip edilebilir, etkileşim kurularak meşruiyet pekiştirilebilir, diğer yandan ise yanlış bir söylem anında sert tepkilere yol açabilir ve dijital diplomasi geri tepebilmektedir (Bjola vd., 2015a).

Bu bağlamda dijital etkileşim yalnızca “iletişim kurmak” değil, aynı zamanda risk yönetimi, algı denetimi ve kurumsal adaptasyon kapasitesi anlamına da gelmektedir. Özellikle kriz dönemlerinde bu etkileşim stratejileri daha da kritik hâle gelmektedir. Vatandaşların sorularına yanıt verilmesi, içeriklerin çok dillilikle sunulması, görsel ve işitsel çeşitliliğin kullanılması ve etkileşim teşvik eden mesaj biçimlerinin tercih edilmesi (örneğin anketler, yorumlara açık gönderiler), dijital kamu diplomasisinin demokratik boyutunu güçlendirmektedir. Bu stratejiler, yalnızca dış kamuoyuna değil, aynı zamanda iç kamuoyunun da diplomatik sürece katılımını sağlayarak halkla birlikte dış politika üretimi anlayışını da güçlendirmektedir (Hayden, 2012).

Bununla birlikte, dijital katılımın gerçek anlamda çift yönlü olması için yalnızca mesajlara yanıt verilmesi değil, aynı zamanda toplumsal duyarlılıkların iletişim stratejilerine yansıtılması gerekmektedir. Bu anlamda katılım, yalnızca teknik değil, aynı zamanda normatif bir mesele olup, yani devletin yalnızca açık iletişim kanalları sunması değil, aynı zamanda eleştiriye açık, hesap verebilir ve şeffaf bir dijital varlık oluşturması da gerekmektedir (Powers vd., 2017, s. 1-17).

1.8. Türkiye Örneği, Dış Politika Söyleminde Sosyal Medyanın Konumu

Türkiye Cumhuriyeti’nin dış politika iletişimi, son on yılda giderek artan bir biçimde dijital platformlar üzerinden yapılandırılmaktadır. Özellikle Dışişleri Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ve TİKA gibi kurumlar, yalnızca iç kamuoyunu değil, aynı zamanda küresel medya, diasporalar, uluslararası STK’lar ve stratejik ortaklar gibi çok katmanlı hedef grupları etkileme amacıyla sosyal medya mecralarını aktif şekilde kullanmaktadır. Bu dijitalleşme süreci, Türkiye’nin dış politika söyleminin yalnızca içerik üretimi değil, aynı zamanda algı yönetimi, diplomatik pozisyonlama ve normatif temsil gibi stratejik işlevlerle harmanlandığını göstermektedir (Gürcan, 2023).

Twitter (X), Instagram ve YouTube gibi platformlar, yalnızca mesaj iletimi değil, aynı zamanda etkileşim yaratma, duygu mobilizasyonu sağlama ve küresel gündemde yer alma bakımından anlatı kurma (narrative crafting) alanları hâline gelmiştir. Türkiye’nin özellikle kriz zamanlarında yürüttüğü dijital diplomasi uygulamaları, klasik kamu

diplomasisinden farklı olarak çok katmanlı ve çok kodlu iletişim biçimleri üretmektedir. Örneğin Filistin-İsrail çatışması bağlamında yapılan paylaşımlarda yalnızca siyasi pozisyon beyanı değil, aynı zamanda insani değerler, evrensel hukuk ilkeleri ve kültürel yakınlık gibi duygusal ve ahlaki referanslar ön plana çıkmaktadır (Çevik vd., 2022, s. 51–70).

Bu söylemler, sıklıkla görsel ve dilsel retorik unsurlarla güçlendirilmiştir. Örneğin, Gazze’de yaşanan sivil kayıplara ilişkin yapılan paylaşımlarda çocuk görselleri, dualar, Türk bayrağı temsilleri veya uluslararası kurumlara çağrılar içeren grafik tasarımlar tercih edilmektedir. Bu tercih, yalnızca mesajın içeriksel gücünü değil; aynı zamanda duygusal çerçeveleme (affective framing) kapasitesini de artırmakta ve kamuoyunun empatik tepkilerini harekete geçirmektedir (Papacharissi, 2015).

Bu da Türkiye’nin dijital dış politikasında yalnızca “bilgilendirme” değil, aynı zamanda duygu yönetimi stratejisi izlediğini göstermektedir. Bununla birlikte, Türkiye’nin dış politika söylemi sosyal medya aracılığıyla hem “savunucu” hem de “ön alıcı” biçimde yapılandırılmaktadır. Örneğin, Batılı medya kuruluşlarının Filistin meselesindeki çifte standartlarına ilişkin eleştiriler, Twitter üzerinden yapılan açıklamalar ve infografikler aracılığıyla yayımlanmakta, böylece Türkiye hem kendi pozisyonunu netleştirmekte hem de uluslararası söylemde alternatif bir anlatı alanı inşa etmeye çalışmaktadır (Entman, 2008, s. 87–102).

Bu durum, Türkiye’nin yalnızca pasif bir diplomasi aktörü değil, aynı zamanda söylem rekabetine aktif biçimde katılan ve yeni normlar öneren bir aktör olduğunu ortaya koymaktadır (Bjola vd., 2015b, s. 331–362).

Bir diğer dikkat çekici unsur ise içeriklerin zamanlamasıdır. Türkiye’nin dış politika mesajları, genellikle kriz anlarında hızlı biçimde yayımlanmakta; bu da Türkiye’yi “ilk söyleyen” aktör konumuna getirerek, söylem üstünlüğü elde etme olasılığını artırmaktadır. Bu stratejik zamanlama, yalnızca iletişimin hızına değil, aynı zamanda gündem kurma kapasitesine de işaret etmektedir. Çünkü bir mesaj ne kadar erken paylaşılsa, sonraki mesajlar o çerçevenin içinde şekillenmek zorunda kalmaktadır (McCombs vd., 1972, s. 176-187).

Sonuç olarak, Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi pratikleri, klasik dış politika söyleminin ötesine geçerek çok boyutlu bir dijital anlatı mimarisi üretmektedir. Bu mimari hem içerik hem biçim hem de zamanlama açısından stratejik olarak

kurgulanmakta, Türkiye’yi kriz anlarında hem ahlaki hem de politik düzlemde güçlü bir anlatı üreticisi olarak konumlandırmaktadır. Bu yaklaşım, çalışma kapsamında Türkiye’nin dijital söyleminin yalnızca içerik bazlı değil, aynı zamanda kurumsal strateji, kamuoyu duyarlılığı ve uluslararası rekabet bağlamında da incelenmesini zorunlu kılmaktadır.

1.8.1. Dijital Kamu Diplomasisinde Riskler ve Eleştiriler

Dijital kamu diplomasisi, sunduğu erişim kolaylığı, hız ve çok seslilik gibi avantajlarının yanı sıra, yapısal, etik ve normatif düzeyde pek çok kırılabilirlik da beraberinde getirmektedir. Sosyal medya platformları, her ne kadar devletlerin uluslararası iletişim faaliyetlerinde daha görünür, hızlı ve etkili olmalarına olanak tanısa da bu görünürlüğün biçimi, içeriği ve sürdürülebilirliği açısından önemli riskleri de barındırmaktadır (Cull, 2013, s. 123–139).

Bu risklerin başında platform algoritmalarının mesajların dolaşımını manipüle etmesi gelmektedir. Sosyal medya algoritmaları, içerikleri sıklıkla etkileşim potansiyeline göre öne çıkarırken, diplomatik söylemlerin teknik, hukuki ya da soyut yönleri geri planda kalabilmektedir. Bu durum, politik mesajların basitleştirilmesi, duygusal tondaki içeriklerin öncelik kazanması ve popülist eğilimlerin ödüllendirilmesi gibi sonuçlar doğurmaktadır (Molyneux vd., 2021, s. 145-162).

Böylece dış politika söylemi, içeriksel derinliğini kaybederek, trend odaklı ve yüzeysel mesajlar hâline gelme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Ayrıca sosyal medya, diplomatik içeriklerin politik temsil ve ideolojik hegemonya üzerinden yeniden üretildiği bir mecra haline gelmektedir. Bu platformlar artık yalnızca mesaj taşıyan değil, aynı zamanda anlam üreten, çerçeveleyen ve yeniden kodlayan araçlar olarak işlemektedir. Bu durum, özellikle uluslararası çatışmalarda kamu diplomasisi çabalarının karşılıklı olarak söylem savaşına dönüşmesine neden olabilmektedir. Örneğin Filistin-İsrail çatışmasında, aynı olayın Türkiye, ABD ve Avrupa kaynaklı sosyal medya söylemlerinde birbirinden tamamen farklı çerçevelerle sunulması, dijital diplomasiin ideolojik ayrışmalara sahne olduğu çok kutuplu bir temsil alanı oluşturduğunu göstermektedir (Zhang vd., 2015, s. 524-550).

Bir diğer önemli eleştiri noktası ise sosyal medya üzerinden yürütülen kamu diplomasisinin etki gücüne dair epistemolojik belirsizliktir. Yani, bu içeriklerin hedef

kitle üzerinde gerçekten davranışsal veya algısal bir dönüşüm yaratıp yaratmadığı henüz net olarak görülmemektedir. Etkileşim sayıları, paylaşım oranları ya da hashtag trendleri kamu diplomasisinin başarısına dair yüzeysel göstergeler sunsa da bu veriler uzun vadeli kamu algısı ve uluslararası itibar üretimi konusunda tartışmalı ve geçici nitelikte görülmektedir (Sevin, 2017a, s. 6-18).

Ayrıca dijital platformlar, diplomatik söylemlerin etik sınırlarını da yeniden tanımlamaktadır. Sosyal medyada yaşanan bilgi kirliliği, sahte içerikler, deepfake videolar, bot hesaplar ve organize trol kampanyaları, devletlerin dijital kamu diplomasisini şeffaf, güvenilir ve meşru bir zeminde yürütmesini zorlaştırmaktadır. Özellikle kriz anlarında kamuoyunun bilgiye duyduğu yüksek ihtiyaç, bu tür manipülatif içeriklerin etkisini artırmakta ve kamu diplomasisinin dezenformasyonla mücadelesini merkezi bir gündem hâline getirmektedir (Wardle vd., 2017).

Bu çerçevede sosyal medya, yalnızca dijital bir iletişim platformu değil, aynı zamanda politik temsilin, değer aktarımının ve sembolik mücadelelerin yaşandığı bir ideolojik alan olarak düşünülmelidir. Bu durum, kamu diplomasisinin değerlendirilmesinde yalnızca biçimsel ölçütlerin değil, aynı zamanda içeriksel, kültürel ve normatif çözümlerlerin de dikkate alınmasını gerektirmektedir. Sosyal medya diplomasisi, yalnızca stratejik değil, aynı zamanda ahlaki sorumluluklar, etik denge ve hakikat rejimi üzerinden de okunması gerekmektedir (Powers vd., 2017, s. 1-17).

Sonuç olarak, dijital diplomasi, bir yandan yeni olanaklar sunarken diğer yandan devletleri söylemsel sorumluluk, temsil etiği ve iletişimsel meşruiyet alanlarında daha fazla hesap verebilirlik talebiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu bağlamda dijital kamu diplomasisi yalnızca bir “iletişim aracı” değil, aynı zamanda çağdaş uluslararası ilişkilerin meşruiyet kriziyle başa çıkma biçimidir.

1.8.2. Eleştirel Değerlendirme

Dijital kamu diplomasisi, çağdaş uluslararası iletişimin dönüşen doğasında devletlerin iletişim stratejilerini yeniden tanımlamalarına olanak tanımaktadır. Bu dönüşüm, yalnızca olanaklar çerçevesinde değil, aynı zamanda sınırlılıklar, riskler ve etik sorunlar üzerinden de çok katmanlı biçimde değerlendirilmelidir. Çalışma kapsamında yapılan analizler, Türkiye’nin özellikle kriz anlarında geliştirdiği dijital diplomasi stratejilerinin güçlü bir söylemsel kapasiteye ve hız avantajına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak bu

iletişim kapasitesinin uzun vadeli kamu diplomasisi hedeflerine ne ölçüde katkı sunduğu, çok boyutlu bir eleştirel sorgulamayı gerekli kılmaktadır.

Her şeyden önce sosyal medyada elde edilen yüksek etkileşim oranlarının, dış politika söyleminin kalıcı etki yaratıp yaratmadığı konusunda yeterli gösterge oluşturmadığı açık bir gerçekliktir. Tweet beğenileri, paylaşım sayıları ya da hashtag kullanımları, söylemin nicel ölçümünü sağlasa da bu göstergeler mesajın uluslararası algı, tutum değişikliği ya da diplomatik karşılık üretip üretmediğini değerlendirmek açısından sınırlıdır (Sevin, 2017b, s. 504–514).

Dijital diplomasi çoğu zaman görünürlük üretirken, bu görünürlüğün algısal derinlik kazandırıp kazandırmadığı tartışmalı bir konudur. İkinci olarak, sosyal medya platformlarının algoritmik doğası, dijital kamu diplomasisinin stratejik içeriğini biçimsel kalıplara zorlamaktadır. Duygusal mesajlar, görsel içerikler ya da kısa videolar algoritmalar tarafından daha çok ödüllendirilmekte, bu da dış politika söyleminin içeriksel olarak basitleşmesi, popülistleşmesi ve duygusallaşması sonucunu doğurabilmektedir (Molyneux vd., 2021, s. 145-162).

Bu eğilim, devletlerin diplomatik ciddiyet ile dijital erişilebilirlik arasında dengesiz bir söylem mimarisi oluşturmaya neden olabilmektedir. Üçüncü olarak, sosyal medyada yürütülen kamu diplomasisi çoğu zaman karşı anlatılarla doğrudan çatışma hâlinde ilerlemektedir. Özellikle çok kutuplu dünyada Filistin meselesi gibi krizlerde farklı normlara sahip devletler birbirinin söylemini doğrudan hedef alabilmekte, bu da dijital kamu diplomasisini diyalog aracı olmaktan çıkarıp söylemsel rekabet zeminine dönüştürebilmektedir. Türkiye'nin insani değerler merkezli söylemleri çoğu zaman Batı medyasında “duygusal aşırılık” ya da “politik tarafgirlik” olarak çerçevelenmekte ve bu durum kamu diplomasisinin evrensel kabul gücünü sınırlamaktadır (Zhang vd., 2015, s. 524-550).

Buna ek olarak, dijital kamu diplomasisi giderek daha fazla etik ve güvenilirlik sorunu ile karşı karşıya kalmaktadır. Bot hesaplar, dezenformasyon kampanyaları, derin sahte (deepfake) içerikler ya da yapay yorum ağları gibi faktörler, kamu diplomasisi aktörlerinin dijital mecralardaki meşruiyetini zedeleyebilmekte, hatta bazı durumlarda, güven kaybına neden olabilmektedir. Kriz anlarında bilgi kirliliğine karşı gösterilecek kurumsal refleks, kamu diplomasisinin yalnızca içerik üretme değil, aynı zamanda

doğruluk, şeffaflık ve hesap verebilirlik ekseninde inşa edilmesi gerektiğini göstermektedir (Wardle vd., 2017).

Sonuç olarak, dijital kamu diplomasisinin başarısı yalnızca teknolojik becerilerle değil, aynı zamanda kurumsal strateji, etik duyarlılık, normatif bütünlük ve anlam üretme kapasitesi ile ölçülmelidir. Türkiye örneğinde görülen güçlü dijital altyapı ve hızlı refleks yeteneği, ancak bu eleştirel çerçeveler gözetildiğinde, uzun vadeli uluslararası itibara ve etki alanına dönüşebilmektedir.

2. BÖLÜM: KAMU DİPLOMASİSİ ÇERÇEVESİNDEN ARGÜMANTATİF VE MEDYA ÇERÇEVELEME KURAMLARINA BAKIŞ

2.1. Argümantasyon Teorisi ve Toulmin Modeli

Toulmin'in (1958) ortaya koyduğu argümantasyon modeli, özellikle ikna amaçlı söylemlerin yapılandırılmasını anlamada etkili bir çerçeve sunmaktadır. Modelin sunduğu veri (data), sonuç (claim), gerekçe (warrant), destekleyici unsurlar (backing), çürütme (rebuttal) ve geçerlik derecesi (qualifier) gibi öğeler, bir argümanın nasıl kurulduğu ve hangi mantıksal yapılarla desteklendiğine dair derinlemesine analiz yapılmasını mümkün kılmaktadır (Toulmin, 1958).

Bu çalışmada, Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemleri, bu model temel alınarak çözümlenecek, söylemlerin yapısal argümantatif düzlemi ortaya çıkarılmaktadır. Toulmin modeli, yalnızca dilsel içerikleri değil, aynı zamanda stratejik iletişimin rasyonel yapısını da anlamaya olanak tanımaktadır. Bu nedenle model, dijital halkla ilişkiler bağlamında üretilen mesajların sadece “ne” söylediğini değil, “nasıl” ve “niçin” söylediğini de açığa çıkarmada işlevsel bir araç sunmaktadır (Van Eemeren vd., 2004).

İletişim, yalnızca mesajların iletildiği teknik bir süreç değil, aynı zamanda anlamların müzakere edildiği, normların üretildiği ve sosyal gerçekliklerin kurulduğu ideolojik ve söylemsel bir pratik olarak değerlendirilmelidir. Özellikle kamu diplomasisi gibi politik amaçlı iletişim biçimlerinde, bir söylemin yalnızca ne söylediği değil, aynı zamanda nasıl yapılandırıldığı, hangi gerekçelere dayandığı ve hangi karşı iddiaları bertaraf ettiği büyük önem taşımaktadır (Fairclough, 1995a).

Bu nedenle söylem analizi yaparken içeriğin retorik yüzeyinin ötesine geçerek, onun altında yatan akıl yürütme kalıplarını ortaya çıkarmak gerekmektedir. Bu yaklaşım, yalnızca içerik çözümlemesiyle ulaşılamayacak derinlikte ikna stratejilerini, meşruiyet tekniklerini ve hakikat iddialarını açığa çıkarmaya olanak tanımaktadır. Bu bağlamda argümantasyon kuramı, iletişimsel söylemlerin rasyonel yapısını çözümleyebilen güçlü bir analitik araç sunmaktadır. Kuramın temel amacı, bir söylemin içinde yer alan iddiaların hangi tür akıl yürütmelerle desteklendiğini, gerekçelendirme mekanizmalarının

nasıl kurgulandığını ve karşıt görüşlerin söylem içinde ne tür stratejilerle ele alındığını sistematik biçimde analiz etmektedir (Van Eemeren vd., 2004).

Bu yöntem, özellikle dış politika söylemlerinde sıklıkla karşılaşılan simgesel güç kullanımı, duygusal gerekçelendirme, etik normlara başvurma gibi çok katmanlı iletişim örüntülerini analiz etmek açısından işlevseldir. Bu kuramın uygulamada en çok kullanılan modellerinden biri olan Toulmin Argümantasyon Modeli, bir iddianın (claim) nasıl bir veri (data) ile desteklendiğini, bu verinin dayandığı gerekçeyi (warrant), bu gerekçeyi güçlendiren ek dayanakları (backing), olası karşıt iddiaları (rebuttal) ve söylemin sınırlarını tanımlayan modaliteleri (qualifier) sistematik olarak analiz etme imkânı sunar (Toulmin, 1958).

Bu yapı sayesinde söylem yalnızca içeriksel değil, aynı zamanda mantıksal ve stratejik boyutlarıyla da çözümlenebilmektedir. Toulmin modeli, özellikle kriz iletişimi ve dış politika açıklamaları gibi yüksek stratejik yoğunluğa sahip metinlerde, söylemin ardındaki ikna mimarisini görünür kılmak için elverişlidir. Örneğin, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın Gazze krizine ilişkin sosyal medya paylaşımlarında; iddia, veri ve gerekçe unsurlarının nasıl örüldüğü, hangi karşıt pozisyonlara ne şekilde dolaylı yanıtlar verildiği ve tüm söylemin nasıl bir etik dayanak çerçevesinde sunulduğu bu modelle analiz edilebilir hale gelmektedir. Bu yönüyle Toulmin Modeli, bu çalışmada yalnızca teorik bir dayanak değil, aynı zamanda uygulamalı analizin metodolojik temeli olarak kullanılmıştır. Böylece sosyal medya söylemlerinin yalnızca yüzeysel mesajlar değil, altında stratejik düşünme, rasyonel yapılandırma ve normatif pozisyon üretimi içeren karmaşık yapılar olduğu gösterilmeye çalışılmaktadır.

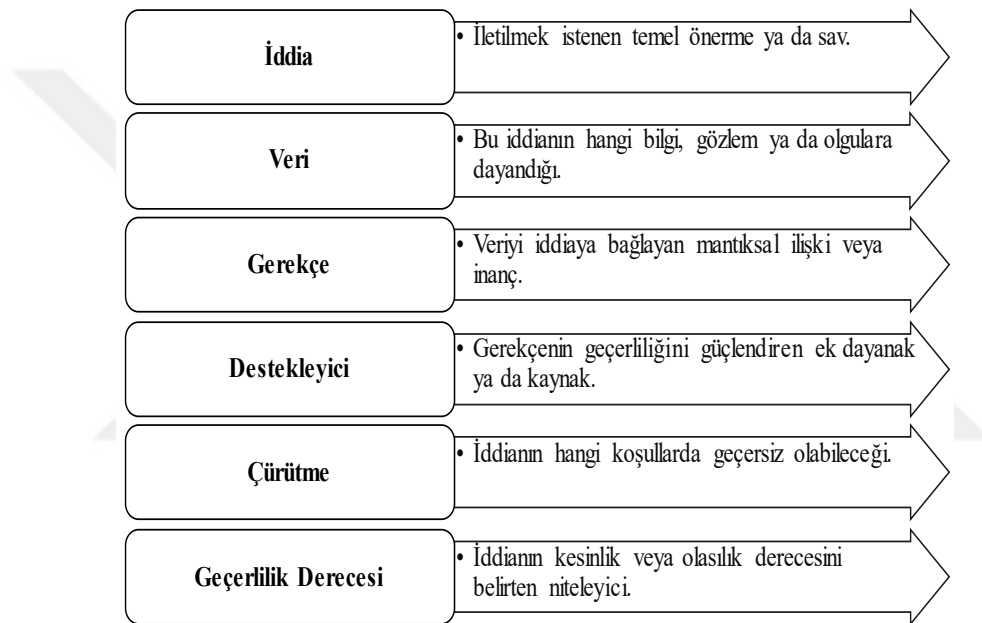
2.2. Toulmin Modeli, Mantığın Gündelik Yorumlanışı

Argümantasyon teorisinin gündelik iletişimdeki en işlevsel yaklaşımlarından biri, İngiliz filozof Stephen Toulmin tarafından geliştirilen ve ilk kez 1958 tarihli *The Uses of Argument* adlı eserinde ortaya konulan modeldir. Toulmin, klasik biçimsel mantığın katı ve ikili doğasına (doğru/yanlış, geçerli/geçersiz) eleştirel yaklaşmış, gerçek hayatta yürütülen tartışmaların çok daha bağlamsal, olasılıksal ve değişken olduğunu savunmaktadır (Toulmin, 1958).

Toulmin'e göre insanlar yalnızca formel mantık ilkelerine göre değil, aynı zamanda toplumsal değerler, inançlar, duygular ve bağlama göre şekillenen akıl yürütmeler yoluyla

ikna olur ya da ikna etmektedir. Bu nedenle Toulmin modeli, yalnızca akademik yazın veya hukuk söylemleri için değil, aynı zamanda medya metinleri, politik konuşmalar ve diplomatik açıklamalar gibi gündelik ve stratejik iletişim bağlamları için de uygulanabilir bir analiz aracıdır. Özellikle sosyal medya gibi kısa, yüksek yoğunluklu ve çoğu zaman üstü kapalı ifadeler içeren dijital mecralarda, Toulmin modelinin sunduğu yapısal çerçeve, söylemin altında yatan mantıksal dizgeyi görünür kılmak açısından oldukça değerlidir (Kampf vd., 2018a, s. 1-18).

Toulmin'in argümantasyon modeli, her bir söylemin altı temel öge üzerinden incelenmesini önermektedir. Bu altı temel Şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 2: Argümantasyon Modeli Öğeleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu altı öge sayesinde bir söylemin yalnızca “ne söylediği” değil, “neden öyle söylediği”, “kime neye dayanarak söylediği” ve “hangi ihtimalleri dışarda bıraktığı” da analize açıklanabilmektedir. Bu çalışmada, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın Ekim 2023 Mayıs 2025 tarihleri arasında gerçekleştirdiği sosyal medya paylaşımları Toulmin modeline dayalı olarak incelenmektedir. Analiz sürecinde;

- Hangi iddiaların öne çıkarıldığı,
- Bu iddiaların hangi verilere dayandırıldığı,
- Gerekçelerin açık mı yoksa örtük mü sunulduğu,
- Hangi karşı argümanların ne ölçüde dikkate alındığı ayrıntılı biçimde değerlendirilmektedir.

Bu kuramsal çerçeve sayesinde, kamu diplomasisinin dijital ortamlarda nasıl bir söylem stratejisine dayandığı yalnızca içerik düzeyinde değil, aynı zamanda yapısal ve mantıksal boyutlarıyla da anlaşılabilceğı düşünölmektedir.

2.2.1. Toulmin Modelinin Unsurları ve Eleştirileri

Argümantasyon, yalnızca söylemin içeriğine değil, söylemin nasıl kurulduğuna da odaklanan bir çözümleme yaklaşımıdır. Stephen Toulmin'in 1958 yılında geliştirdiğı model, bu bağlamda, gündelik ve siyasal söylemlerde kullanılan ikna yapılarını analiz edebilmek adına işlevsel bir çerçeve sunmaktadır. Klasik biçimsel mantığın ikili doğasına (doğru/yanlış) karşıt olarak geliştirilen bu model, gerçek yaşamda karşılaşılan argümanların genellikle bağlamsal, eksik ve yoruma açık yapılar taşıdığını kabul etmektedir (Toulmin, 1958).

Toulmin modeli, özellikle kamu diplomasisi gibi stratejik iletişim alanlarında, devletlerin sosyal medya ve medya söylemleri üzerinden yürüttüğü ikna süreçlerini açıklamada güçlü bir teorik araçtır. Çünkü kamu diplomasisi, çoğu zaman doğrudan mesajların yanı sıra ima, örtük gerekçeler ve çerçevelenmiş anlatılarla kurgulanmaktadır. Bu söylemsel mimari, ancak yapı sökümüne dayalı modellerle anlaşılabilir hâle gelmektedir (Garssen vd., 2015, s. 57-73).

2.2.2. Toulmin Modelinin Temel Unsurları

Toulmin'e (1958) göre her argüman altı temel unsurdan oluşmaktadır. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

İddia (Claim); Söylemin merkezinde yer alan ana savdır.

Örnek: "Türkiye uluslararası hukuka uygun hareket etmektedir."

Veri (Data); İddianın dayandığı bilgi, örnek veya gözleme dayalı kanıttır.

Örnek: "Türkiye, birçok uluslararası anlaşmaya taraf olmuştur."

Gerekçe (Warrant); Veriyi iddiaya bağlayan mantıksal bağlantıdır.

Örnek: "Uluslararası anlaşmalar, devletin hukuka uygunluğunu gösterir."

Destekleyici (Backing); Gerekçeyi destekleyen daha derin bilgiler veya otorite kaynaklarıdır.

Örnek: BM kayıtları, akademik yayınlar veya hukuk metinleri.

Çürütme (Rebuttal); İddianın geçerliliğini sınırlayan ya da istisnaları gösteren karşıt görüşlerdir.

Örnek: “Ancak bazı yorumlara göre Türkiye bazı durumlarda tarafsız kalmamıştır.”

Geçerlilik Derecesi (Qualifier); İddianın kesinliğini belirten kavram olup, muhtemelen, büyük ölçüde, çoğunlukla gibi şeklindedir.

Bu unsurlar, sosyal medya gibi kısa, yoğun ve zaman baskısı altındaki mecralarda çoğu zaman açık biçimde yer almamaktadır. Ancak bu söylemlerde örtük olarak kodlanan argüman yapıları, Toulmin modelinin sistematik yapısı ile ortaya çıkarılabilmektedir. Böylece söylemin yalnızca görünürdeki anlamı değil, ikna stratejileri de açığa çıkmaktadır (Santibáñez, 2020, s. 172-192).

2.2.3. Modelin Eleştirileri ve Sınırlılıkları

Toulmin modeli, güçlü açıklama kapasitesine rağmen bazı yönlerden eleştiriye açıktır. İlk olarak, modelin dayandığı rasyonalite anlayışı büyük ölçüde Batı merkezli akıl yürütme geleneklerine dayanmaktadır. Bu durum, farklı kültürel bağlamlarda kullanılan metaforik, sembolik ve kolektif anlatıların analizinde yetersiz kalmasına neden olabilmektedir (Ietcu-Fairclough, 2008, s. 419-437).

Özellikle Orta Doğu söylemlerinde sıkça başvurulan tarihsel göndermeler, dini referanslar ya da simgesel çağrışımlar, modelin dışında kalabilmektedir. İkinci olarak, model söylemin biçimsel yönlerine odaklanırken, duygusal içerik, ideolojik alt metin ve kültürel bağlam gibi iletişimin temel bileşenlerini çoğu zaman göz ardı etmektedir. Kamu diplomasisi gibi alanlarda ise, söylemin etkileyciliği yalnızca mantıksal yapıdan değil, aynı zamanda semboller, tarihsel hafıza ve değer üretimi gibi duygusal faktörlerden de beslenmektedir (Perelman vd., 1969).

Üçüncü eleştiri ise, Toulmin modelinin yeni medya ortamlarına uygulanabilirliğine yöneliktir. Dijital platformlarda sıkça karşılaşılan görseller, videolar, emoji kullanımı, ironi ya da mizah gibi çoklu modalite unsurları, modelin lineer yapısıyla her zaman uyum göstermeyebilmektedir (Couldry vd., 2017).

Bu nedenle Toulmin modeli, dijital çağın karmaşık medya ortamlarında söylem çözümlemesi, çok modlu eleştiri ve kültürel analiz gibi tamamlayıcı yöntemlerle birlikte değerlendirilmelidir (Walton, 2006).

Bu çalışma kapsamında Toulmin modeli, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın 2023–2025 yılları arasında İsrail-Filistin krizine yönelik sosyal medya söylemlerinde

kullanıldığı ikna stratejilerini çözümlmek için temel yöntem olarak kullanılmıştır. Model, yalnızca argümantasyon yapılarını tespit etmeye değil, aynı zamanda dijital kamu diplomasisi pratiklerinin stratejik mantığını, norm üretme kapasitesini ve meşrulaştırma biçimlerini analiz etmeye de olanak tanıyacağı umulmaktadır. Böylece, dijital halkla ilişkilerin yalnızca iletişimsel değil, aynı zamanda söylemsel ve ideolojik yönleri de bütünlüklü biçimde incelenmiştir.

2.3. Argümantatif Söylem ve Kamu Diplomasisi Arasındaki Etkileşim

Kamu diplomasisi, yalnızca bilgi iletimiyle sınırlı olmayan; meşruiyet üretme, güven inşa etme ve uluslararası kamuoyunu ikna etme süreçlerini kapsayan çok katmanlı bir iletişim stratejisidir. Bu stratejinin merkezinde yer alan temel araçlardan biri ise “söylem”dir. Söylem, yalnızca içeriğiyle değil, içerik yapılandırmasının biçimiyle de etkili olmaktadır. Özellikle dış politika bağlamında devletlerin uluslararası kamuoyuna yönelik mesajlarında yalnızca ne söylendiği değil, nasıl söylendiği de stratejik önem taşımaktadır (Aydın, 2021, s. 73–90).

Bu çerçevede, argümantatif söylem yapıları, kamu diplomasisinin temel ikna mekanizmaları arasında yer almaktadır. Argümantasyon, yalnızca görüş bildirme değil, belirli bir iddianın gerekçelendirilmesi, desteklenmesi ve karşıt görüşlerin çürütülmesi gibi aşamaları içeren bütüncül bir süreçtir. Özellikle kriz anlarında, diplomatik dilin yapısı büyük ölçüde argümantatif özellikler kazanmaktadır. Türkiye’nin dış politika iletişiminde sıkça başvurulan “hukuka uygunluk”, “barışçıl çözüm arayışı” ve “insani yardım vurgusu” gibi ifadeler, argümantatif söylemin stratejik kullanımına örnek teşkil etmektedir (Yalvaç, 2020, s. 25-41).

Bu noktada Toulmin modelinin sunduğu çözümlene aracı, kamu diplomasisi söylemlerinde yer alan iddia, gerekçe, destekleyici veri ve çürütme gibi bileşenlerin sistematik biçimde tespit edilmesini mümkün kılmaktadır. Örneğin, “Türkiye uluslararası hukuka uygun hareket etmektedir” şeklindeki bir söylem, iddia (claim), buna eklenen “Birleşmiş Milletler sözleşmelerine bağlılık” ifadesi veri (data), ve “Uluslararası hukuka bağlılık meşruiyet sağlar” biçimindeki gerekçe (warrant) olarak ayrıştırılmaktadır (Kaplan, 2022, s. 44-63).

Bu tür söylemler, özellikle sosyal medya gibi kısa ve sembolik anlatımların tercih edildiği mecralarda oldukça yoğun biçimde kodlanmış halde yer almaktadır. Dijital diplomasi

uygulamaları, kamu diplomasisinin artık sadece içerik odaklı değil, aynı zamanda söylem mühendisliğine dayalı biçimde yürütüldüğünü göstermektedir. Bu bağlamda, devlet temsilcilerinin sosyal medya üzerinden yürüttüğü söylem üretimi, klasik diplomasi sınırlarını aşmakta; kamuoyuyla doğrudan kurulan etkileşimli ve ikna temelli bir iletişim pratiğine dönüşmektedir (Özkan, 2021, s. 101–119).

Ancak argümantatif söylemin başarısı yalnızca mantıksal tutarlılıkla sınırlı değildir. Söylemin etkisi, aynı zamanda hedef kitlenin kültürel değerlerine, politik yönelimlerine ve sosyal bağlamına da bağlıdır. Bu nedenle, söylem analizlerinde yalnızca yapısal değil; bağlamsal ve kültürel değişkenler de dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir (Sancar, 2019, s. 55-70).

Özellikle çatışma bölgeleri ve kriz anlatılarında kullanılan metaforlar, tarihsel göndermeler ve ulusal travmalar gibi söylemsel unsurlar, argümantasyon analizini daha da derinleştirmektedir. Sonuç olarak, kamu diplomasisinin söylemsel yönünün Toulmin modeli gibi yapısal analiz araçlarıyla incelenmesi, devletlerin dijital halkla ilişkiler stratejileriyle ürettikleri söylemin hem biçimsel hem de içeriksel düzeyde çözümlenmesini sağlamaktadır. Bu yaklaşım, çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturarak, söylemin sadece ne anlattığını değil ne tür bir ikna düzeni kurduğunu da açığa çıkarmaktadır.

2.4. Kamu Diplomasisi Bağlamında Uygulanabilirlik

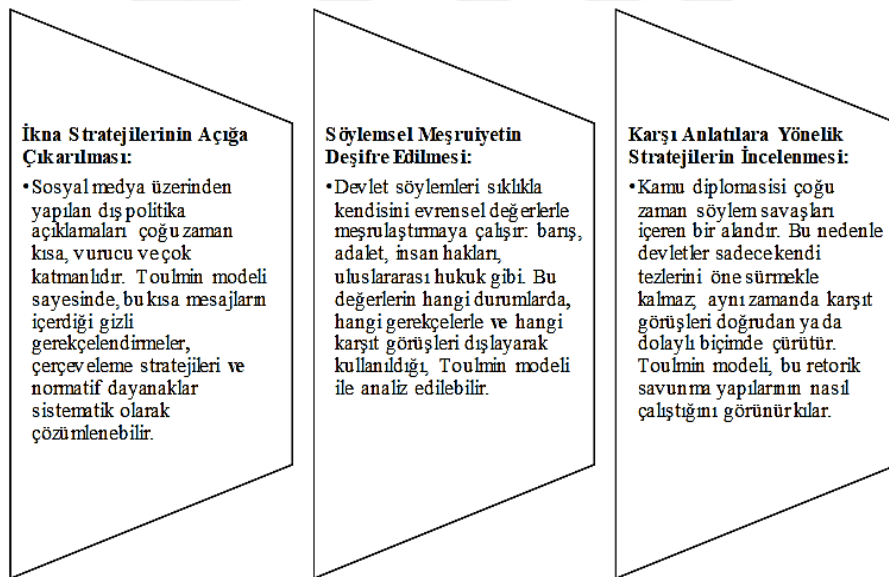
Kamu diplomasisi, klasik anlamda bir devletin dış kamuoylarına yönelik yürüttüğü ikna odaklı stratejik iletişim faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu faaliyetlerin amacı yalnızca bilgi sunmak değil, aynı zamanda devletin dış politika tercihlerini meşrulaştırmak, değer temelli bir imaj inşa etmek ve politik pozisyonunu normatif bir zemine oturtmaktadır (Melissen, 2005).

Bu çerçevede kullanılan söylemler, çoğunlukla “tarafsız” bilgi sunmaktan öteye geçerek, belirli bir değer sistemi üzerinden yapılandırılır, belirli etik referanslara dayanır ve karşıt görüşleri doğrudan ya da dolaylı biçimde dışlayacak şekilde kurgulanmaktadır. İşte tam da bu nedenle Toulmin modeli, kamu diplomasisinin söylemsel yapısını analiz etmek için işlevsel bir yöntem sunmaktadır. Bu model, sadece bir mesajın içerdiği iddiayı değil, bu iddianın hangi gerekçelerle temellendirildiğini, hangi verilerden beslendiğini, nasıl

savunulduğunu ve hangi karşıt düşüncelerle mücadele ettiğini sistematik olarak analiz etmeye olanak tanımaktadır (Zarefsky, 2006, s. 17–33).

Özellikle dış politika söylemlerinde sıkça karşılaşılan “uluslararası hukuka uygunluk”, “insani müdahale”, “barışın tesisi” veya “meşru güvenlik kaygıları” gibi kavramlar, sadece kavramsal değil, aynı zamanda argümantatif bir işlev taşımaktadır. Bu kavramlar çoğu zaman bir devletin eylemlerini gerekçelendirmek ve karşı iddiaları çürütmek için stratejik olarak seçilmektedir (Perelman vd., 1969).

Örneğin Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın Gazze krizine ilişkin açıklamalarında, “uluslararası toplumun sessizliği” sıklıkla temel veri (data) olarak sunulmakta, bu veri “sivil kayıpların görmezden gelinmesi, hukuka aykırıdır” şeklinde bir gerekçeyle iddiaya bağlanmakta, ardından da Türkiye’nin “adalet temelinde barış çağrısı” yapan pozisyonu savunulmaktadır. Bu yapı, Toulmin modelinin bileşenleri ile tam anlamıyla örtüşen bir argümantatif mimaridir. Bu bağlamda Toulmin modeli kamu diplomasisinde üç temel düzeyde uygulanabilirlik sunmaktadır (Freeman, 2011).

Şekil 3: Toulmin Modelinin Kamu Diplomasisinde Kullanımı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.5. Medya Çerçeveleme Teorisi (Framing)

Medya, yalnızca bilgi aktaran bir araç değil, aynı zamanda bilgiyi yapılandıran, sınıflandıran ve sunma biçimiyle anlam üreten bir ideolojik temsil alanıdır. Bu bağlamda medyanın sunduğu içerikler, toplumsal gerçekliği doğrudan yansıtmaz, aksine, onu seçerek, vurgulayarak ve belirli açılardan çerçeveleyerek yeniden inşa etmektedir. Medya

içeriklerinin bu inşa edici işlevini kavramsallaştırmak için kullanılan en güçlü kuramlardan biri olan çerçeveleme (framing) teorisi, iletişim bilimlerinde hem kuramsal hem uygulamalı düzeyde geniş yankı uyandırmaktadır (Aydın, 2019, s. 45–64).

Çerçeveleme teorisi, medyanın hangi olayları haberleştirdiği kadar, bu olayları nasıl aktardığını, hangi kelimelerle, hangi metaforlarla ve hangi ahlaki ya da politik konumlanmalarla sunduğunu analiz etmeye odaklanmaktadır. Bu bağlamda kuramın temel iddiası, medyanın yalnızca gündem belirlemekle kalmadığı, aynı zamanda bu gündemi nasıl anlamamız gerektiğini de şekillendirdiğidir. Yani çerçeveleme, teknik bir sunum biçimi olmaktan öte, söylemsel bir tercih sürecidir (Çevik, 2020, s. 112–129).

Çerçeveleme, ilk kez Goffman'ın (1974) “Frame Analysis” çalışmasıyla sosyolojik bağlamda kavramsallaştırılmış, ardından Entman (1993) tarafından medya iletişimi özelinde sistematik bir yapıya kavuşturulmuştur. Entman'a göre çerçeveleme, bir olguyu tanımlama, bir nedensellik kurma, ahlaki bir değerlendirme yapma ve çözüm önerisi sunma biçiminde dört temel işlevi kapsamaktadır. Bu işlevler, haber metinlerinin hem içeriğinde hem de yapısında belirgin izler bırakmaktadır (Karaarslan, 2021, s. 88-105).

Kamu diplomasisi açısından değerlendirildiğinde ise medya çerçevelemesi, özellikle kriz dönemlerinde devletlerin resmi söylemlerinin nasıl yansıtıldığını ve bu yansımaların kamuoyunda nasıl algılandığını anlamak açısından kritik bir analitik araçtır. Çünkü kamu diplomasisinin hedeflediği olumlu imaj ve ikna edici söylem, yalnızca devletin ne söylediğine değil, medyanın bu söylemi nasıl çerçevelediğine de bağlıdır (Taşdemir, 2021, s. 59–78).

Örneğin, Türkiye'nin İsrail-Filistin çatışmasına dair yaptığı açıklamalarda kullanılan diplomatik söylemler, farklı medya organları tarafından “barış çağrısı”, “insani duyarlılık” ya da “politik tarafsızlık” gibi farklı çerçevelerle sunulabilmektedir. Aynı mesaj, bazı medya kanallarında uzlaştırmacı bir tonla aktarılırken, bazı yayın organlarında polemik üreten ya da taraf belirleyen bir biçimde yorumlanabilmektedir. Bu durum, medyanın yalnızca bilgi taşıyan değil, aynı zamanda anlam inşa eden bir aktör olduğunu ortaya koymaktadır (Demircioğlu, 2020, s. 71–90).

Çerçeveleme sadece dilsel değil, aynı zamanda görsel ve yapısal tercihlerle de işlemektedir. Kullanılan başlıklar, görseller, grafikler ya da röportaj seçimleri, haberin hangi yönlerinin öne çıkarıldığını belirlemektedir. Bu tercihler ise çoğu zaman ideolojik

yönelimlere, editöryal politikalara ve medya sahipliğine bağlı olduğu belirtilmektedir (Koçak, 2018, s. 25-43).

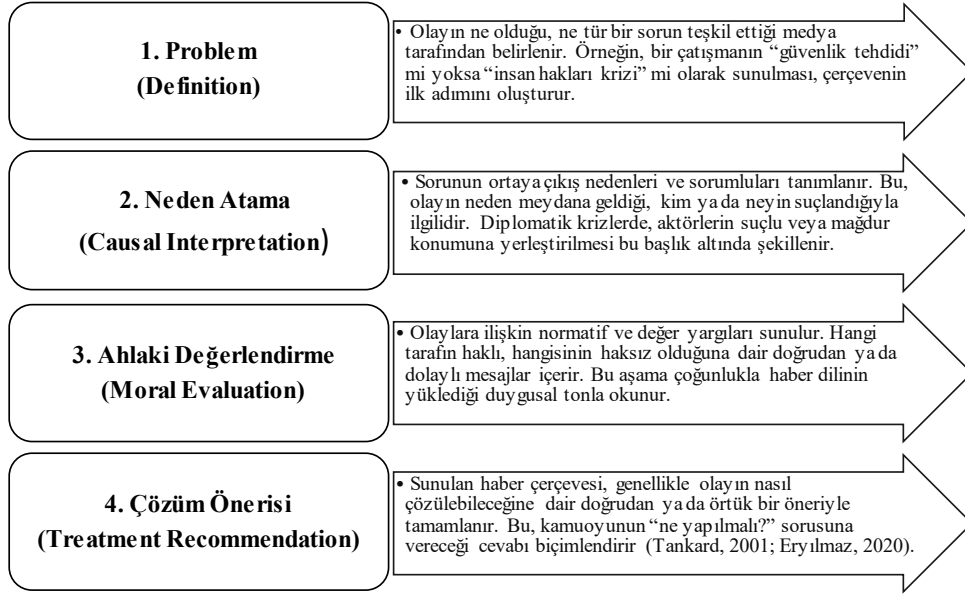
Medya çerçeveleme teorisi, haber metinlerinin olaylara dair hangi yönlerin vurgulandığını ve hangi perspektiflerin görünür kılındığını analiz etmektedir. Entman’a (1993) göre çerçeveleme, bir olayın “hangi yönden”, “hangi nedenlerle” ve “hangi sonuç beklentileriyle” sunulduğunu belirleyen bir süzgeçtir. Bu yönüyle medya çerçeveleme analizi, özellikle kriz dönemlerinde kamu söylemlerinin nasıl temsil edildiğini anlamada önemlidir. Bu çalışmada, Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya söylemleri hem Türkiye medyasında hem de uluslararası medya kaynaklarında nasıl çerçvelendiği açısından incelenmiştir. Böylece söylemlerin yalnızca üretildiği bağlam değil, aynı zamanda alımlandığı medya ortamları da ele alınmış olacak ve çerçeveleme farkları üzerinden dijital kamu diplomasisinin sınırları tartışılabileceği ifade edilmektedir (Gamson vd., 1989, s. 1-37).

Çalışmada kullanılan her iki teori de birbirini tamamlayacak şekilde konumlandırılmıştır. Toulmin modeli, devlet söylemlerinin içyapısını ve argümantatif gücünü ortaya koyarken, çerçeveleme analizi, bu söylemlerin medyada nasıl yeniden sunulduğunu ve yeniden anlamlandırıldığını incelemektedir. Bu bütüncül yaklaşım sayesinde hem içerik hem temsil düzeyinde derinlikli bir analiz hedeflenmektedir. Çalışma kapsamında, medya çerçeveleme kuramı, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya üzerinden yayımladığı söylemlerin hem yerel hem uluslararası medyada nasıl temsil edildiğini analiz etmek amacıyla kullanılmıştır. Böylece diplomatik söylemlerin medya tarafından nasıl dönüştürüldüğü, hangi çerçeveler aracılığıyla aktarıldığı ve bu çerçevelerin kamu diplomasisinin hedefleriyle ne ölçüde örtüştüğü ortaya konulmaktadır.

2.5.1. Çerçeveleme Unsurları ve Haber Medyasındaki Kullanımı

Medya çerçevelemesi yalnızca bir içerik tercihi değil, aynı zamanda olayların hangi bağlamda sunulacağını, hangi duyguların tetikleneceğini ve hangi yorumların önceleneceğini belirleyen bir yapılandırma sürecidir. Bu süreç, özellikle haber medyasında, belirli olayların “anlam inşası”na dönüşmesini sağlamaktadır. Başka bir ifadeyle, çerçeveleme, olayların yalnızca aktarılmasını değil, nasıl anlaşılması gerektiğini de yönlendirmektedir (Entman, 1993, s. 51–58).

Çerçeveleme süreci dört temel unsur üzerinden işlemektedir. Bunlar kısaca Şekil 4’de gösterilmektedir.

Şekil 4: Çerçeveleme Süreci Unsurları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu dört unsur, haberin yalnızca bilgilendirici değil, aynı zamanda yönlendirici bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Çerçeveleme, özellikle kriz dönemlerinde bu işlevi daha da belirgin biçimde yerine getirmektedir. Örneğin, aynı diplomatik açıklama, bir medya kuruluşu tarafından “barış çağrısı” çerçevesinde sunulurken, başka bir kuruluş tarafından “güç gösterisi” ya da “tehdit” olarak çerçevelenebilmektedir (Kaptan, 2019, s. 44-60).

Haber medyasının bu temsil gücü, kamu diplomasisi açısından hayati bir önem taşımaktadır. Çünkü devletler yalnızca kendi söylemlerini üretmekle kalmaz, bu söylemlerin nasıl sunulduğunu, hangi bağlamlara yerleştirildiğini ve nasıl yeniden yorumlandığını da hesaba katmak zorundadır. Özellikle uluslararası ilişkilerde, bir ülkenin imajı yalnızca resmi açıklamalarla değil, bu açıklamaların medya tarafından hangi çerçevede sunulduğuyla da biçimlenmektedir (Tuncel, 2022a, s. 29–47).

Bu çalışmada, medya çerçeveleme unsurları özellikle Türkiye’nin dış politika söylemlerinin ulusal ve uluslararası medyadaki temsilleri üzerinden analiz edilmektedir. Böylece aynı diplomatik içerik farklı medya ortamlarında nasıl yeniden yapılandırılıyor ve hangi anlam evrenlerine sokuluyor sorularına cevap aranmaktadır.

2.5.2. Kamu Diplomasisinde Çerçevelemenin Rolü

Kamu diplomasisi, bir devletin dış kamuoyunu etkilemek amacıyla yürüttüğü stratejik iletişim faaliyetlerinin bütünüdür. Bu faaliyetlerin başarısı yalnızca üretilen mesajların niteliğine değil, aynı zamanda bu mesajların nasıl çerçevelendiğine ve hangi anlatılarla sunulduğuna bağlıdır. Bu noktada medya çerçeveleme süreci, kamu diplomasisinin yalnızca iletişimsel değil, aynı zamanda söylemsel bir inşa süreci olduğunu açıkça ortaya koymaktadır (Topuz, 2022, s. 33–50).

Devletlerin dış politika hedeflerini kamuoylarına sunarken kullandığı çerçeveler hem içerik seçimini hem de bu içeriğin hangi ahlaki, politik veya insani değerlerle ilişkilendirileceğini belirlemektedir. Bu, yalnızca bilgilendirme değil, aynı zamanda anlamlandırma ve yönlendirme sürecidir. Örneğin, Türkiye’nin İsrail-Gazze çatışmasında kullandığı “insani diplomasi” çerçevesi, yalnızca bir duruş beyanı değil, aynı zamanda uluslararası kamuoyunu etkilemeye yönelik stratejik bir çerçevelemedir (Demirtaş-Milz, 2018, s. 63–81).

Bu tür çerçeveler hem doğrudan devlet söylemlerinde hem de medya temsillerinde yeniden üretilerek dolaşıma girmektedir. Devletin sosyal medya üzerinden yaptığı açıklamalar, medya organları tarafından farklı söylem evrenlerine sokulabilmektedir bu durum bazen güçlendirirken bazen ise zayıflatılmaktadır. Bu nedenle kamu diplomasisinin başarısı, yalnızca söylemin üretiminde değil, söylemin medya tarafından nasıl çerçevelendiğinde de yatmaktadır (Gül vd., 2020, s. 45–67).

Çerçevelemenin kamu diplomasisindeki rolü yalnızca kriz anlarıyla sınırlı değildir. Devletler uzun vadeli stratejik hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla da çerçeveleme tekniklerinden faydalanılmaktadır. “Barış yapıcı aktör”, “insan hakları savunucusu” veya “istikrarlı bölgesel güç” gibi kimlikler, belirli söylem çerçeveleri aracılığıyla uluslararası kamuoyuna sunulmaktadır (Çelik, 2019, s. 14–29).

Bu kimlikler zamanla birer diplomatik marka değeri kazanabilir ve devletin uluslararası pozisyonunu pekiştirebilmektedir. Ancak çerçevelemenin bu işlevsel yönünün yanında sınırlayıcı bir yanı da bulunmaktadır. Çünkü medya çerçeveleri çoğu zaman söylemi seçici, yönlendirici ve kurgusal biçimde yeniden üretmektedir. Bu durum, kamu diplomasisinin stratejik amacının medya pratikleriyle çelişmesine yol açabilmektedir. Özellikle uluslararası medyada devlet söylemlerinin bağlamından kopararak

aktarılması, kamu diplomasisinin etkisini zayıflatabilmektedir (Eryılmaz, 2020a, s. 73-90).

Bu bağlamda çerçeveleme analizi, yalnızca medya çalışmalarına değil; aynı zamanda kamu diplomasisinin başarısını ölçen bir araç olarak da değerlidir. Bu çalışmada çerçeveleme yaklaşımı, Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemlerinin ulusal ve uluslararası medya ortamlarında nasıl temsil edildiğini çözümlemek üzere kullanılmaktadır. Böylece medya temsillerinin kamu diplomasisi hedefleriyle ne ölçüde örtüştüğü ya da çatıştığı ampirik olarak değerlendirilmektedir.

2.6. Argümantasyon Analizi ve Çerçeveleme Yöntemleri Üzerine Yöntembilimsel Çalışmalar

Söylem temelli analizlerde kullanılan yöntemsel yaklaşımlar, metinlerin yüzey anlamlarının ötesine geçerek, bu anlamların nasıl kurulduğunu, hangi stratejik bileşenlerle desteklendiğini ve hangi ideolojik ya da kurumsal güç ilişkilerine yaslandığını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, argümantasyon analizi ile medya çerçeveleme analizi, iletişim çalışmaları ve siyasal söylem analizinde sıklıkla başvuru alan iki temel yöntem olarak öne çıkmaktadır (Yıldız vd., 2020, s. 55-73; Goffman, 1974).

2.6.1. Argümantasyon Analizi: Kuramsal Temeller ve Uygulama Olanakları

Argümantasyon analizi, söylemin mantıksal yapısını açığa çıkarmayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu analiz türü, ikna, meşrulaştırma, savunma ve karşı çıkma gibi iletişim stratejilerini incelemede kullanılmaktadır. Stephen Toulmin tarafından geliştirilen Toulmin Modeli, bu alanda en yaygın kullanılan çerçevelerden biridir. Modelin sunduğu temel bileşenler iddia, veri, gerekçe, destekleyici, çürütme ve geçerlilik derecesi söylemlerin ikna yapısını ayrıştırmak için önemli bir yöntemsel zemin sunmaktadır (Toulmin, 1958).

Türkiye’de Toulmin Modeli’ne dayalı yapılan analizler henüz sınırlı olsa da artan çalışma sayısı bu yöntemin uygulanabilirliğine işaret etmektedir. Yıldız ve Keskin (2020), siyasi kampanya söylemleri üzerinden yürüttükleri incelemeyle Toulmin modelinin Türkçe politik metinlere etkin biçimde uygulanabileceğini göstermiştir. Benzer şekilde, Karakuş

(2020) medya metinlerinde örtük ikna stratejilerinin çözümü için modelin etkili olduğuna dikkat çekmektedir.

Bu çalışmada, Toulmin modeli kullanılarak T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya paylaşımlarında ortaya konan argüman yapıları sistematik biçimde analiz edilmektedir. Bu analiz, kriz zamanlarında söylemin yalnızca “ne söylediği” değil, “nasıl ikna ettiği” sorusunu da merkeze alarak dijital kamu diplomasisinin retorik doğasını anlamaya olanak tanımaktadır.

2.6.2. Medya Çerçeveleme Analizi: Temsil ve Algı Mühendisliği

Medya çerçeveleme analizi, olayların ve durumların medya aracılığıyla hangi çerçeveler içinden sunulduğuna odaklanmaktadır. Bu analiz türü, Goffman'ın (1974) çerçeveleme kuramından beslenerek, olayların medyada hangi özellikleriyle öne çıkarıldığını, hangilerinin gölgede bırakıldığını ve hangi ahlaki ya da ideolojik gözlemlerle sunulduğunu analiz etmektedir. Entman'ın (1993) sorun tanımı, neden atama, ahlaki yargılama ve çözüm önerisi bileşenleri çerçeveleme analizine yapısal bir derinlik kazandırmaktadır.

Türkiye’de medya çerçeveleme analizine dayalı yapılan çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Özdemir (2020), politik haber metinlerinde kullanılan temsil stratejilerini analiz etmiş, Eryılmaz, (2021b) ise dış politika bağlamında medya çerçevelerinin kamuoyunu nasıl şekillendirdiğini ampirik bulgularla ortaya koymuştur.

Bu çalışma kapsamında, medya çerçeveleme analizi T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemlerinin hem Türkiye medyasında hem de uluslararası basında nasıl temsil edildiğini analiz etmek üzere kullanılmaktadır. Bu analiz, kamu diplomasisi söyleminin medya aracılığıyla nasıl yeniden üretildiğini anlamaya yönelik eleştirisel bir bağlam sunması hedeflenmiştir.

2.7. Uluslararası Krizlerde Kamu Diplomasisi, İsrail-Gazze Örneği Üzerinden Kavramsal Yönelimler

Uluslararası krizler, yalnızca sahadaki çatışmalarla sınırlı kalmayıp, küresel düzeyde yürütülen iletişim savaşlarının da merkezine dönüşmektedir. Bu tür kriz dönemlerinde kamu diplomasisi, yalnızca geleneksel diplomatik kanallarla değil, aynı zamanda dijital

medya, uluslararası haber ajansları ve sosyal medya platformları aracılığıyla yürütülen çok katmanlı söylem mücadeleleri ile şekillenmektedir (Gilboa, 2008, s. 55–77).

Devletler için bu tür krizler, yalnızca güvenlik ve dış politika refleksi değil, aynı zamanda ahlaki konum alma, meşruiyet üretme ve normatif pozisyon belirleme fırsatları ve riskleri barındırmaktadır. Bu nedenle kamu diplomasisi, kriz anlarında salt bilgilendirme sürecinin ötesine geçerek, anlam üretimi ve değer aktarımına dayalı bir iletişim biçimine evrilmektedir (Seib, 2010, s. 527-532).

İsrail-Gazze çatışması, bu bağlamda yalnızca askeri bir mücadele değil; aynı zamanda uluslararası aktörlerin pozisyonlarını hem söylemsel düzlemde meşrulaştırma hem de karşıt pozisyonları çerçeveleme biçimiyle yeniden tanımlama çabalarına sahne olmaktadır. Türkiye'nin bu krize yönelik kamu diplomasisi yaklaşımı, insani duyarlılık, adalet, uluslararası hukuk ve kolektif vicdan gibi normatif temalar üzerinden inşa edilmektedir. Özellikle T.C. Dışişleri Bakanlığı tarafından kullanılan sosyal medya dili, yalnızca ulusal çıkarları değil, aynı zamanda evrensel etik ilkelere dayalı bir küresel vicdan çağrısı üretmeye yönelmiştir (Demirtaş, 2021a, s. 27–45).

Bu dil, hem içerik hem de biçim açısından dikkatle yapılandırılmıştır. Söylemde sıklıkla “sivillerin korunması”, “insani felaket”, “uluslararası toplumun sessizliği”, “vicdan” ve “adalet” gibi kavramlara yer verilerek, Türkiye'nin yalnızca politik değil, aynı zamanda etik bir özne olarak konumlanması hedeflenmiştir. Bu durum, Joseph Nye'nin “yumuşak güç” teorisiyle de uyumludur, zira kamu diplomasisi bu tür dönemlerde askeri ya da ekonomik güçten çok, ahlaki etki gücünü (moral authority) pekiştirme aracı olarak kullanılmaktadır (Nye, 2008).

2.8. İsrail-Gazze Çatışmasının Ulusal ve Uluslararası Medyada Temsili

İsrail-Gazze çatışması, yalnızca bir bölgesel güvenlik sorunu değil; aynı zamanda medyanın söylem üretme pratikleri aracılığıyla küresel ölçekte şekillenen anlamlandırma mücadelelerinin merkezinde yer alan bir olaydır. Çatışmanın temsil biçimleri hem haberin nasıl sunulduğunu hem de hangi değer ve normlar üzerinden çerçevelendiğini belirleyen çok katmanlı bir söylemsel alan yaratmaktadır (Entman, 2004).

Dolayısıyla bu çatışma, yalnızca fiili güç mücadelesi değil, aynı zamanda söylemsel hegemonya üretimi açısından da stratejik bir medya olayıdır. Medya temsiliinde olaylar, çoğu zaman doğrudan aktarımlardan ziyade etik, kültürel ve ideolojik süzgeçlerden

geçirilmiş çerçevelerle kamuoyuna sunulmaktadır. Edward S. Herman ve Noam Chomsky'nin (2002) ortaya koyduğu “propaganda modeli” bu bağlamda kritik bir kuramsal arka plan sağlamaktadır. Bu modele göre medya kuruluşları, özellikle dış politika meselelerinde bağımsız gözlemciler gibi davranmaktan çok, belirli iktidar yapılarına ve ulusal çıkar paradigmasına uygun biçimde haber üretiminde sistematik önyargılar barındırmaktadır. Bu durum, İsrail-Gazze çatışması gibi kutuplaştırıcı olaylarda daha da görünür hâle gelmektedir (Chomsky, 2002).

Bu uluslararası medya temsilleri, Türkiye'nin Gazze bağlamında yürüttüğü kamu diplomasisi girişimlerinin etkisini bağlamsal olarak sınırlayan bir mecra inşa etmektedir. Türkiye'nin “insani diplomasi”, “vicdan çağrısı” ve “evrensel adalet” odaklı söylemleri, bu medya çerçevelerinde karşılık bulmakta zorlanmaktadır. Çünkü;

- Duygusal söylem, Batı medyasının teknikleştirilmiş habercilik pratiğiyle uyumsuzdur.
- Hukuk temelli meşruiyet vurgusu, sıklıkla güvenlik söyleminin gölgesinde kalmaktadır.
- Çok sesli temsil ihtiyacı, tek boyutlu “terör” anlatısında marjinalize edilmektedir.

Bu durum, Türkiye'nin kamu diplomasisinde yalnızca içerik üretimini değil, aynı zamanda uluslararası medya kodlarını okuyabilme ve söylemi yeniden çerçeveleyebilme kapasitesini de geliştirmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Aytekin, 2021, s. 118–133). Türkiye'deki ana akım medya organları, İsrail-Gazze çatışmasını haberleştirirken genellikle Filistin yanlısı, ahlaki üstünlük temelli ve duygusal olarak mobilize edici bir çerçeve sunmaktadır. Bu temsil biçimleri, yalnızca habercilik refleksiyle değil, aynı zamanda Türkiye'nin dış politika yönelimiyle paralellik gösteren stratejik bir iletişim mimarisine sahip olduğu görülmektedir (Yıldırım vd., 2020, s. 25-48).

3. BÖLÜM: METODOLOJİ

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın sosyal medya üzerinden yürüttüğü dijital halkla ilişkiler faaliyetlerini, kamu diplomasisi bağlamında çözümlemeyi amaçlamıştır. Bu doğrultuda araştırma hem içeriksel hem söylemsel hem de stratejik düzeyde çok katmanlı bir analiz önerilmektedir. Çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturan Toulmin'in Argümantasyon Modeli ile Framing Medya Çerçeveleme Teorisi soruların yapılandırılmasında temel alınmıştır.

Bu bölüm, çalışmanın bilimsel zeminini oluşturan yöntemsel yaklaşımları, veri toplama süreçlerini ve analiz tekniklerini sistematik bir biçimde ortaya koymaktadır. Kamu diplomasisi gibi çok boyutlu ve dinamik bir alanda, özellikle kriz dönemlerinde dijital söylemlerin çözümü için geleneksel yöntemlerden ziyade eleştirisel ve nitel odaklı yöntemlerin tercih edilmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle çalışma, sosyal medya söylemlerini sadece “ne söylendiği” üzerinden değil, “nasıl söylendiği” ve “hangi amaca hizmet edecek şekilde şekillendirildiği” gibi daha derin katmanlardan ele almayı hedeflemektedir (Yıldırım vd., 2018).

Çalışmanın yöntemsel iskeleti, nitel bir vaka çalışması tasarımına dayanmaktadır. Bu seçim, belirli bir olay, kurum ya da döneme odaklanarak söylemlerin toplumsal, politik ve etik boyutlarıyla analiz edilmesini mümkün kılmaktadır (Baxter vd., 2008, s. 544–559).

Seçilen vaka, T.C. Dışışleri Bakanlığı'nın 2023–2025 yılları arasında, özellikle İsrail-Filistin çatışması bağlamında sosyal medya üzerinden yürüttüğü dijital kamu diplomasisi söylemlerinden oluşmaktadır. Veri toplama aşamasında, hem T.C. Dışışleri Bakanlığı'nın sosyal medya hesaplarında yayınladığı resmi açıklamalar hem de bu açıklamaların ulusal ve uluslararası medya organlarında nasıl temsil edildiği analiz edilmiştir. Bu yaklaşım, hem “söylemin üretimi” hem de “yeniden üretimi” üzerinden çok yönlü bir çözüm sağlamaktadır (Krippendorff, 2004).

Analiz aşamasında ise iki temel yaklaşım tercih edilmiştir, Toulmin modeline dayalı argümantasyon analizi ve Entman'ın çerçeveleme kuramına dayalı medya analizidir. Bu iki yöntem, bir yandan diplomatik söylemlerin ikna edici yapısını ortaya koyarken, diğer yandan bu söylemlerin medya aracılığıyla nasıl yorumlandığını analiz etme olanağı

sunmaktadır. Söz konusu yaklaşım, tüm analiz süreçlerinde tutarlılığı ve bilimsel geçerliliği temin etmeyi hedeflemektedir (Karakuş, 2020, s. 35-56; Entman, 1993, s. 51-58).

3.1.1. Araştırmanın Teorik Çerçevesi

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemine dayalı olarak yapılandırılmıştır. Araştırma deseni, betimleyici bir perspektifle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda söylem çözümlemesi ve eleştirel medya incelemesi gibi yorumlayıcı yaklaşımları da içeren çok katmanlı bir analiz modeli üzerine inşa edilmiştir. Bu bağlamda hem kuramsal hem de uygulamalı düzeyde kamu diplomasisinin dijital iletişim ortamındaki dönüşümünü anlamaya yönelik çok disiplinli bir metodoloji tercih edilmiştir. Araştırmanın teorik omurgası, iki temel kuramsal yaklaşım üzerinden şekillenmiştir. Bunlar;

1. Argümantasyon Teorisi (özellikle Stephen Toulmin'in modeli),
2. Medya Çerçeveleme (Framing) Teorisi.

3.1.2. Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırma, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın 2023–2025 yılları arasında İsrail-Gazze çatışmaları ekseninde dijital mecralarda yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerini çözümlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacı, Bakanlığın sosyal medya platformları üzerinden geliştirdiği söylem biçimlerini hem argümantatif yapı hem de medya çerçeveleme açısından incelemektir. Bu hedef doğrultusunda, araştırma deseni nitel araştırma paradigması içerisinde şekillendirilmiş ve özellikle derinlemesine vaka çalışması stratejisi benimsenmiştir (Yıldırım vd., 2018).

Nitel vaka çalışması, özgül bir olay ya da olgunun çok boyutlu, bağlam temelli ve derinlikli biçimde ele alınmasını mümkün kılan bir yöntemdir. Özellikle siyasal iletişim, medya çalışmaları ve kamu diplomasisi gibi dinamik, çok aktörlü ve bağlamsal etkileşime açık alanlarda bu yöntem önemli avantajlar sunmaktadır (Stake, 1995).

Bu bağlamda dijital diplomasi gibi doğrudan gözlenemeyen ancak izlenebilir dijital izler aracılığıyla takip edilebilen süreçlerin çözümlemesinde nitel vaka analizi hem yöntembilimsel esneklik hem de içeriksel derinlik sağlamaktadır (Baxter vd., 2008, s. 544-559).

Vaka çalışmasının tercih edilme gerekçesi, analiz edilen sosyal medya içeriklerinin tarihsel, siyasal ve toplumsal bağlamlarıyla birlikte değerlendirilmesinin gerekliliğinden kaynaklanmaktadır. Çünkü dijital ortamlarda üretilen söylemler, yalnızca bireysel beyanlar değil, aynı zamanda kurumsal ve stratejik iletişim unsurlarını taşıyan politik metinlerdir (Gülsoy, 2021, s. 33-51).

Bu bağlamda vaka çalışması, araştırmanın hem mikro düzeyde söylem çözümleri yapmasına hem de makro düzeyde medya temsillerini ve uluslararası yansımaları anlamlandırmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca, kamu diplomasisinin dijitalleşmesiyle birlikte ortaya çıkan “anlık söylem üretimi” fenomeni, sadece içerik analizine değil, aynı zamanda bağlam analizine dayalı bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır. Bu durum, vaka çalışmasının yalnızca bir olayın betimlenmesi değil, aynı zamanda bu olayın arkasındaki stratejik iletişim mantığının anlaşılması açısından da işlevsel bir yöntem olduğunu göstermektedir (Çevik, 2022).

Sonuç olarak, bu çalışma kapsamında yürütülen analizler, belirli bir tarihsel ve siyasi bağlam içinde, belirli bir kurumun (Dışişleri Bakanlığı) söylem pratiklerine odaklandığından, nitel vaka çalışması yaklaşımı hem epistemolojik hem de metodolojik açıdan tutarlı bir çerçeve sunmaktadır.

3.1.3. Yöntemin Gerekçesi

Kamu diplomasisi, dijitalleşmenin etkisiyle yalnızca geleneksel mecralarda değil, aynı zamanda sosyal medya gibi anlık ve çok aktörlü platformlarda da icra edilen bir iletişim biçimine dönüşmüştür. Bu dönüşüm, söylemin yapısal niteliğini, işlevsel bağlamını ve alımlama biçimini çok katmanlı hâle getirmiştir. Bu nedenle, nicel verilerle saptanması güç olan anlam ağlarını ve ikna stratejilerini çözümleyebilmek için nitel araştırma yaklaşımları vazgeçilmezdir (Denzin vd., 2011).

Nitel araştırma, özellikle söylem çözümlemesi gibi yorumlayıcı ve bağlamsal yöntemlerle, dijital kamu diplomasisi süreçlerinde ortaya çıkan metinlerin ardındaki mantıksal ve retorik yapıların derinlemesine analiz edilmesine olanak tanımaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Bu bağlamda, derinlemesine vaka çalışması stratejisi, belirli bir zaman diliminde, belirli bir kurumsal aktör tarafından üretilmiş dijital içeriklerin tarihsel, politik ve kültürel bağlamda incelenmesini mümkün kılmaktadır (Stake, 1995).

Dışışleri Bakanlığı'nın İsrail-Gazze çatışması bağlamında 2023–2025 yılları arasında gerçekleştirdiği sosyal medya söylemleri, yalnızca bilgilendirici mesajlardan ibaret değildir. Bu içerikler; ahlaki pozisyonlanma, uluslararası kamuoyunu etkileme, meşruiyet üretimi ve duygusal etki yaratma gibi birden çok katmanda anlam taşımaktadır (Gülsoy, 2021, s. 33–51).

Dolayısıyla söylemin çok katmanlı doğasını ortaya koymak için, sadece içerik çözümlemesi yeterli olmayacak, söylemin üretildiği bağlamın, hedef kitlenin ve temsil edilen anlamların birlikte analiz edilmesi gerekmektedir (Erdoğan, 2021, s. 44–66).

Bu noktada nitel vaka yöntemi, araştırmanın kuramsal yönelimini ve analiz stratejisini bir bütünlük içinde taşıyabilen bir çerçeve sunmaktadır. Söylemin yalnızca 'ne' söylediğini değil, 'nasıl', 'niçin' ve 'kim için' söylediğini de analiz etmeye olanak tanıyan bu yöntem, kamu diplomasisinin dijitalleşen yapısını anlama noktasında hem teorik hem yöntemsel bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır (Çevik, 2022).

3.2. Örneklem Belirleme Kriterleri

Nitel araştırmalarda örneklem belirleme, istatistiksel genellemeden ziyade analitik genelleme yoluyla bilgi üretmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada kullanılan örneklem, seçilen olayın bağlamsal derinliğini ve temsil potansiyelini temel alarak belirlenmiştir (Patton, 2002).

Araştırmanın temelini oluşturan sosyal medya içerikleri ve medya temsil kuruluşları, amaçlı örnekleme tekniği ile seçilmiş ve iki düzeyli örneklem çerçevesi oluşturulmuştur.

3.2.1. Sosyal Medya İçeriği, Zaman Aralığı ve Tür Seçimi (2023–2025)

Bu araştırmada incelenen birincil veri seti, Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın 2023-2025 yılları arasında İsrail-Gazze çatışmaları bağlamında yaptığı sosyal medya paylaşımlarını kapsamaktadır. Söz konusu zaman aralığı, hem çatışmanın uluslararası sistemde yüksek dikkat çektiği bir döneme denk gelmesi hem de Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi stratejilerini yoğun olarak kullandığı bir evreyi temsil etmesi bakımından anlamlıdır (Çevik, 2020, s. 112–129).

Bu süreçte dijital platformlar üzerinden yürütülen diplomatik söylemler, yalnızca politik mesajlar değil, aynı zamanda uluslararası hukuka referanslar, insani çağrılar ve sembolik dayanışma temsilleri de içermektedir (Yücel, 2021, s. 67-85).

Sosyal medya içeriklerinin örnekleme sürecinde dört temel kriter benimsenmiştir:

- Konu odaklılık; Seçilen içeriklerin yalnızca İsrail-Filistin çatışması, Gazze krizi ya da bu gelişmelere doğrudan gönderme yapan diplomatik söylemlerden oluşmasına dikkat edilmiştir. Bu sayede söylem birliği korunmuş ve analiz derinliği sağlanmıştır.
- Platform çeşitliliği; Bakanlığın resmi hesaplarının aktif olduğu Twitter (X), Instagram ve YouTube gibi farklı sosyal medya platformlarındaki metin, görsel, video ve infografik içerikler araştırma kapsamına alınmıştır. Bu durum söylemin çoklu medya araçlarıyla nasıl yapılandığını anlamayı kolaylaştırmıştır (Külekçi, 2022).
- İletişim biçimi; Bilgilendirici, çağrısız, eleştirel ya da empati temelli söylemler içeren paylaşımlar seçilmiştir. Bu çeşitlilik, dijital diplomasi dilinin biçimsel yönlerini analiz etmek için önemli bir zemin oluşturmuştur.
- Temsil düzeyi; Sadece Dışişleri Bakanlığı tarafından doğrudan yayımlanan ve resmi statü taşıyan özgün içerikler değerlendirmeye alınmıştır. Yeniden paylaşımlar ya da kullanıcı yorumları dışlanarak veri güvenilirliği korunmuştur.

İçeriklerin bu kriterler doğrultusunda sınırlandırılması hem analizin iç tutarlılığını artırmış hem de karşılaştırmalı analizler için yapısal bir birlik sağlamıştır. Sosyal medya içerikleri, platformların arşivleme sistemleri, resmi web siteleri ve zaman damgalı paylaşımlar yoluyla elde edilmiş, veriler etik kurallar çerçevesinde kamuya açık kaynaklardan toplanmıştır. Her bir içerik, paylaşım tarihi, platformu, görsel-işitsel öğeleri ve söylem türü gibi meta verilerle birlikte sistematik olarak kodlanmış ve analiz için hazır hale getirilmiştir.

3.2.2. Medya Kuruluşlarının Seçim Kriterleri

İkinci örneklem düzeyi, Dışişleri Bakanlığı'nın açıklamalarının yer aldığı ulusal ve uluslararası medya haberlerini kapsamaktadır. Bu medya kuruluşları, içeriklerin nasıl çerçevelendiğini karşılaştırmalı biçimde görebilmek için seçilmiştir. Örnekleme dahil edilen medya kuruluşları, şu ölçütler çerçevesinde belirlenmiştir;

- Politik duruş; hem hükümete yakın hem muhalif medya organlarından örnekler alınmıştır (örneğin TRT Haber, Anadolu Ajansı, Sözcü, DW Türkçe).
- Uluslararası yaygınlık; Küresel ölçekte yüksek erişime sahip medya organları seçilmiştir (örneğin BBC, Al Jazeera English, The Guardian, CNN International).

- Haber yoğunluğu; Çalışma konusu olan kriz dönemine ilişkin yüksek hacimli ve tematik haber üretimi yapmış kuruluşlar tercih edilmiştir.
- Erişilebilirlik; İçeriklerin dijital ortamda kamuya açık ve erişilebilir olması dikkate alınmıştır.

Bu medya organlarının seçilmesiyle hem Türkiye'nin söyleminin ulusal medya tarafından nasıl içselleştirildiği hem de uluslararası medya tarafından nasıl yeniden üretildiği kapsamlı biçimde analiz edilmiştir (Erdoğan, 2021, s. 44–66).

3.3. Geçerlilik ve Güvenirlik

Geçerlilik; Araştırmanın iç geçerliliğini sağlamak amacıyla, veri kaynakları arasında üçlü karşılaştırmalı analiz yaklaşımı benimsenmiştir.

- Dışişleri Bakanlığı'nın resmi söylemleri,
- Bu söylemlerin ulusal medyada temsili,
- Uluslararası medyadaki yansımalarıdır.

Bu yapı sayesinde, elde edilen bulgular yalnızca içerik düzeyinde değil, söylemin farklı bağlamlarda nasıl yeniden üretildiği düzeyinde de geçerliliğini koruyacak biçimde sınanmıştır (Lincoln vd., 1985).

Ayrıca analizde kullanılan Toulmin argümantasyon modeli ve Entman çerçeveleme modeli gibi yapılandırılmış analiz çerçeveleri, yorumlayıcı öznelliği en aza indirerek geçerliliği desteklemektedir. Kodlama sürecinde her bir içerik, önceden belirlenmiş kategoriler çerçevesinde değerlendirilmiş ve model unsurlarına birebir karşılık gelecek biçimde analiz edilmiştir (Yıldırım vd., 2018).

Güvenirlik; Nitel araştırmalarda güvenirliliğin artırılması, kodlamaların şeffaflığı ve tekrar edilebilirliği ile doğrudan ilişkilidir. Bu kapsamda araştırmada kullanılan tüm sosyal medya içerikleri ve medya haberleri, tarih, platform, içerik türü gibi meta verileriyle birlikte sistematik biçimde arşivlenmiştir. Ayrıca içerik analizlerinde iki kodlayıcı yöntemi uygulanmış, görüş ayrılıkları durumunda ortak kodlama kararı alınarak veri çözümleme süreci güçlendirilmiştir (Miles vd., 1994).

Güvenirliği pekiştirmek için kodlama şeması, örnek metinlerle birlikte Ekler bölümünde açık biçimde sunulmuştur. Bu sayede araştırmanın yöntemsel şeffaflığı korunmuş ve benzer çalışmalara temel oluşturacak biçimde yeniden üretilebilirlik imkânı sağlanmıştır.

3.4. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın birincil veri seti, T.C. Dışışleri Bakanlığı'nın resmi sosyal medya hesapları (özellikle X/Twitter, Instagram, YouTube) üzerinden 2023-2025 yılları arasında yayımladığı içeriklerden oluşmaktadır. Bu içerikler, yalnızca metinler değil, aynı zamanda görseller, videolar, infografikler ve hashtag kullanımlarıyla birlikte değerlendirilmiştir. İkinci veri seti ise bu söylemlerin ulusal ve uluslararası medya kuruluşlarında nasıl temsil edildiğini anlamak üzere seçilen haber içeriklerinden oluşmaktadır. Böylece hem söylemin üretimi hem de yeniden üretimi analiz edilmiştir (Krippendorff, 2004).

Veri toplama süreci, belirlenen kriterlere göre arşiv taramaları, açık kaynaklardan içerik erişimi ve ilgili medya platformlarının sistematik taranması yoluyla yürütülmüştür. Araştırma süresince hiçbir özel ya da gizli veriye erişilmemiştir; çalışma yalnızca kamuya açık dijital içerikler üzerinden ilerlemiştir.

3.5. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada kullanılan veriler, Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın İsrail-Gazze çatışmasına ilişkin söylemlerini doğrudan ve dolaylı biçimde içeren iki temel kaynaktan oluşmaktadır,

- Kurumsal sosyal medya içerikleri,
- Ulusal ve uluslararası medya kuruluşlarında yer alan haber ve yorum metinleridir.

Bu iki veri kümesi, araştırmanın amaçlarına uygun olarak hem söylemin üretim sürecini hem de bu söylemin medya temsilleri üzerinden nasıl yeniden yapılandırıldığını anlamayı hedeflemektedir.

3.5.1. Dışışleri Bakanlığı Resmi Sosyal Medya Hesapları

Dışışleri Bakanlığı'nın resmi sosyal medya platformları, dijital kamu diplomasisinin uygulandığı en görünür ve sistematik kanallar arasında yer almaktadır. Bakanlık, kriz dönemlerinde yoğun olarak sosyal medya üzerinden bilgi paylaşmakta, uluslararası kamuoyuna yönelik açıklamalar yapmakta ve diplomatik faaliyetlerini görünür kılmaktadır. Bu nedenle, sosyal medya içerikleri hem içerik hem bağlam açısından analiz için zengin bir kaynak sunmaktadır (Çevik, 2020).

Bu çalışmada analiz edilecek içerikler, Bakanlık tarafından 2023-2025 yılları arasında İsrail-Gazze çatışmalarına doğrudan veya dolaylı biçimde atıfta bulunan 26 adet basın açıklamaları, infografikler, video mesajlar ve tweet dizilerinden oluşmaktadır. Söz konusu içerikler yalnızca metin düzeyinde değil, aynı zamanda görsel, simgesel ve retorik öğeleriyle birlikte değerlendirilerek söylemin bütünsel yapısı çözümlenmiştir (Külekçi, 2022, s. 38-59).

Verilerin toplanmasında sosyal medya arşivleme araçları, platformların kendi kronolojik arama sistemleri ve resmi web siteleri kullanılmıştır. İçerikler açık kaynaklardan, herkese açık paylaşımlar üzerinden elde edilmiş, etik sorumluluklara tam uyum sağlanmıştır.

3.5.2. Ulusal ve Uluslararası Medya Kuruluşları

Araştırmanın ikinci veri kaynağını, Dışişleri Bakanlığı tarafından oluşturulan söylemlerin medya organlarında nasıl temsil edildiğine ilişkin içerikler oluşturmaktadır. Bu içerikler, hem ulusal medya (örneğin Anadolu Ajansı, TRT Haber, Sözcü, Hürriyet) hem de uluslararası medya (örneğin BBC, Al Jazeera English, The Guardian, The New York Times) platformlarından seçilmiştir.

Seçim sürecinde, medya kuruluşlarının politik duruşları, haber sunum biçimleri, kriz dönemlerinde aktiflik düzeyleri ve yaygınlık oranları göz önünde bulundurulmuştur. Böylece hem iç kamuoyuna hem de dış kamuoyuna hitap eden söylemlerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi hedeflenmiştir (Erdoğan, 2021, s. 44–66).

Bu içerikler, özellikle kriz anlarında yayımlanmış haberler, analiz yazıları ve köşe yazılarından oluşmakta, metinler söylem çözümlemesi ve çerçeveleme analizi tekniklerine uygun olarak derlenmektedir. Kaynaklara dijital arşivler, gazete portalları ve medya veri tabanları üzerinden ulaşılmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Bu çalışmada söylem temelli iki farklı analiz yöntemi bir arada kullanılmıştır, Toulmin Temelli Argümantasyon analizi ve Framing Medya Çerçeveleme analizleridir. Bu iki yöntem birlikte ele alındığında, dijital kamu diplomasisi söyleminin hem iç mantığı (ne tür argümanlar kullanıldığı, bu argümanların nasıl yapılandırıldığı) hem de temsil biçimleri (medyada nasıl çerçevelendiği) çok katmanlı biçimde analiz edilebilmektedir.

Bu yaklaşım, nitel vaka analizinin sağladığı derinlikli bağlamla da uyumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

3.6.1. Toulmin Temelli Argümantasyon Analizi

Kriz dönemlerinde kullanılan dijital kamu diplomasisi söylemleri, çoğu zaman yalnızca bilgi aktarmaktan öte, belirli bir ikna stratejisi çerçevesinde kurgulanmaktadır. Bu stratejik yapının analizinde en işlevsel modellerden biri, Stephen Toulmin'in geliştirdiği argümantasyon modelidir. Toulmin modeli, bir söylemin yapısını oluşturan altı temel unsur üzerinden çözümleme yapmaya olanak tanımaktadır. Bunlar;

- İddia (Claim),
- Veri (Data),
- Gerekçe (Warrant),
- Destekleyici (Backing),
- Çürütme (Rebuttal) ve
- Geçerlilik Derecesi (Qualifier) (Toulmin, 1958).

Bu modelin tercih edilmesinin temel gerekçesi, dijital diplomasi bağlamında devlet aktörlerinin söylemlerinde sıklıkla karşılaşılan meşrulaştırma, haklılaştırma ve çağrı unsurlarının sistematik biçimde incelenmesine imkân sağlamasıdır. Özellikle dış politika krizlerinde, Dışişleri Bakanlığı gibi kurumsal aktörlerin sosyal medya üzerinden verdikleri mesajlar, yalnızca içeriksel olarak değil, aynı zamanda retorik yapı bakımından da güçlü bir analiz zeminine sahiptir (Karakuş, 2020, s. 35-56).

Bu çalışma kapsamında incelenen sosyal medya paylaşımları, Toulmin modelinin sunduğu şemaya göre yapılandırılarak analiz edilmiştir. Her bir paylaşımda öncelikle temel iddia tespit edilmiş, bu iddiayı destekleyen veri ve gerekçeler tanımlanmış; varsa söylemin geçerlilik derecesi ve muhtemel çürütmelere karşı geliştirilen savunma unsurları ayrıştırılmıştır. Bu sistematik yapı, yalnızca söylemin mantıksal kurgusunu ortaya koymakla kalmayıp, aynı zamanda hangi değerler sistemi üzerinden ikna üretildiğini de göstermektedir (Gülsoy, 2021, s. 33–51).

Toulmin modelinin kamu diplomasisi araştırmalarına katkısı yalnızca yapısal analizle sınırlı olmayıp, model, söylemlerin eleştirel bir bakışla değerlendirilmesine olanak tanıyarak, dijital ortamlarda üretilen diplomatik anlatıların iktidar, etik ve meşruiyet

ilişkileriyle nasıl iç içe geçtiğini çözümleme fırsatı sunmaktadır (Yıldız vd., 2020, s. 55-73).

Bu bağlamda model, Dışişleri Bakanlığı'nın İsrail-Gazze çatışmasına dair kriz anlarında verdiği mesajların içerdiği etik, uluslararası hukuk ve insan hakları temelli dayanakları analiz etmede de büyük bir işleve sahiptir. Ayrıca Toulmin modelinin sosyal medya gibi hızlı, görsel ve çok katmanlı mecralarda nasıl uygulanabileceğine dair yerel literatürde giderek artan sayıda çalışma da dikkat çekmektedir. Bu, modelin Türkiye bağlamında uygulanabilirliğini artırmakta ve araştırmanın yöntemsel meşruiyetini güçlendirmektedir (Demirkol, 2022, s. 21–38).

3.6.2. Medya Çerçeveleme (Framing) Analizi Yöntemi

Medya çerçeveleme analizi, toplumsal olayların, krizlerin ve politik gelişmelerin medya aracılığıyla nasıl sunulduğunu, hangi anlatılar çerçevesinde anlamlandırıldığını ve bu anlatıların kamuoyunda nasıl bir etki yarattığını incelemeyi amaçlayan önemli bir yöntemdir. Söylem çözümlemelerinde tamamlayıcı işlev gören bu yaklaşım, özellikle kriz dönemlerinde devlet söylemlerinin medyada nasıl yeniden üretildiğini anlamak açısından işlevseldir (Entman, 1993, s. 51–58).

Bu çalışmada medya çerçeveleme analizinin temel referans modeli olarak Entman'ın (1993) dört boyutlu kuramsal yapısı benimsenmiştir. Bu modelde medya söylemleri, şu dört temel fonksiyon üzerinden analiz edilmektedir. Bunlar;

- Sorunun Tanımlanması (Problem Definition),
- Nedenin Atfedilmesi (Causal Interpretation),
- Ahlaki Değerlendirme (Moral Evaluation),
- Çözüm Önerisi (Treatment Recommendation).

Bu unsurlar aracılığıyla bir olay ya da söylemin, izleyiciye nasıl sunulduğu, hangi aktörlerin olumlu ya da olumsuz konumlandırıldığı ve olayların hangi değerler çerçevesinde yorumlandığı sistematik biçimde çözümlenmektedir (Özdemir, 2020a, s. 71-88).

4. BÖLÜM: BULGULAR

4.1. Toulmin Temelli Argümantasyon Analizi

Çalışmanın bu bölümünde 2023, 2024 ve 2025 yılları arasındaki T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın X platformu üzerinden yapmış olduğu 26 adet argümantasyon analizine yer verilmektedir.

4.1.1. 2023 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı Argümantasyon Analizi

Çalışmanın bu bölümünde 2023 yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın X platformu üzerinden yapmış olduğu 13 adet argümantasyon analizine yer verilmektedir.

01 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; “Türkiye olarak beklentimiz çatışmaların derhal durmasını gerekmektedir. Çatışmalar çocukları ve sivilleri hedef almaktadır. — @TC_Disisleri, 01 Ekim 2023”

01 Ekim 2023	İddia	Türkiye çatışmaların derhal durmasını talep ediyor.
	Gerekçe	Çatışmalar sivilleri hedef alıyor.
	Dayanak	Uluslararası İnsancıl Hukuk
	Destekleyici	BM raporları
	Çürütme	İsrail'in meşru müdafaa gerekçesi
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, gerekçe ve dayanaklar tutarlıdır. Sivillerin hedef alınmasına dair ifade, uluslararası hukuk bağlamında sağlam temellidir. BM raporları ve Uluslararası İnsancıl Hukuk referansları söylemin güvenilirliğini artırmaktadır.

Tablo 1: 01 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu paylaşım, normatif kamu diplomasisinin temel ilkelerine uygun olarak, uluslararası hukuk çerçevesinde sivillerin korunmasına vurgu yapmaktadır. Reaktif bir pozisyondan ziyade proaktif bir diplomatik uyarı niteliği taşımakta, çatışmanın durmasına dair çağırıyor, uluslararası kamuoyuna etik bir sorumluluk çerçevesinde sunmaktadır. Entman'ın çerçeveleme stratejisi bağlamında, “sivillerin hedef alınması” unsuru hem duygusal hem de ahlaki bir çerçeve ile söylemde merkeze alınmıştır. Toulmin modeline göre gerekçeler (sivillerin hedef alınması), dayanaklar (uluslararası insancıl hukuk) ve destekleyiciler (BM raporları), söylemin geçerliliğini yüksek kıldığı tespit edilmiştir.

08 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; “Gazze’ye insani yardımlar ulaştırılmalıdır. Gazze’de gıda ve ilaç sıkıntısı yaşanmaktadır. — @TC_Disisleri, 08 Ekim 2023”

08 Ekim 2023	İddia	Gazze’ye insani yardım ulaştırılmalıdır.
	Gerekçe	Gıda ve ilaç sıkıntısı yaşıyor.
	Dayanak	Kızılay verileri
	Destekleyici	İHH görselleri
	Çürütme	Güvenlik nedeniyle sınırlamalar
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, İnsani yardım gereksinimi net bir şekilde ifade edilmiştir. Kızılay ve İHH gibi kaynaklara dayandırılan destekleyici unsurlar, söylemin haklılığını pekiştirir.

Tablo 2: 08 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu söylemde insani yardım çağrısı öne çıkmaktadır. Normatif kamu diplomasisinin insani değerlere dayalı diplomasisiyle uyumludur. Proaktif bir söylem olup, kriz koşullarında insani duyarlılığı ön plana çıkararak uluslararası kamuoyunu harekete geçirmeyi hedeflemektedir. Çerçeveleme stratejisi olarak “mağduriyet” ve “yetersizlik” kavramları kullanılarak Gazze halkının yardıma muhtaç durumu vurgulanmıştır. Toulmin modeliyle destekleyiciler (Kızılay verileri, İHH görselleri) ve gerekçe-doğrulama ilişkisi açık ve tutarlı olduğu tespit edilmiştir.

14 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye olarak uluslararası toplumu harekete geçmeye davet ediyor Gazze’de saldırılar artarak büyümektedir. — @TC_Disisleri, 14 Ekim 2023”**

14 Ekim 2023	İddia	Uluslararası toplumu harekete geçmeye çağırıyoruz.
	Gerekçe	Saldırıları büyüyor.
	Dayanak	BM Güvenlik Konseyi açıklamaları
	Destekleyici	Diplomatik çağrılar
	Çürütme	Ülkelerin tarafsızlık pozisyonu
	Geçerlilik Derecesi	Koşullu, Uluslararası toplumu harekete geçirme talebi güçlüdür, ancak “tarafsızlık” gibi çürütme unsurları söylemin etkisini azaltabilir.

Tablo 3: 14 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu söylem, diplomatik topluluğa yönelik bir mobilizasyon çağrısı olarak değerlendirilebilir. Proaktif bir diplomatik strateji barındırır da çağrının etkisizliği ihtimaline vurgu yapan çürütme unsuru söylemin etkililiğini azaltmaktadır. Entman’a göre bu mesaj, “alarm çağrısı çerçevesi”yle söylemlendirilmiştir. Toulmin modelinde BM kararlarına dayalı gerekçeler, diplomasiinin meşruluğunu arttırmaya yönelik olduğu tespit edilmiştir.

21 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; “İsrail uluslararası hukuku ihlal etmektedir. Sivil hedefler bombalanmaktadır. — @TC_Disisleri, 21 Ekim 2023”

21 Ekim 2023	İddia	İsrail uluslararası hukuku ihlal ediyor.
	Gerekçe	Sivil hedefler bombalanıyor.
	Dayanak	Cenevre Sözleşmeleri
	Destekleyici	Görüntüler
	Çürütme	Askerî hedef iddiası
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, Cenevre Sözleşmeleri dayanak olarak sunulmuş, dolayısıyla argüman uluslararası hukukla desteklenmiştir.

Tablo 4: 21 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada söylem daha sert ve hukuksal çerçevede yer almaktadır. İsrail’in eylemleri, Cenevre Sözleşmeleri temelinde uluslararası hukuk ihlali olarak sunulmaktadır. Reaktif görünse de aslında bu söylem proaktif çerçevede bir “suçlama stratejisi”dir. Toulmin modelinde dayanakların uluslararası hukuk temelli olması, geçerliliği yüksek kılmaktadır. Entman’ın çerçeveleme kuramında bu söylem “ihlal çerçevesi”ne oturduğu tespit edilmiştir.

30 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; “Türkiye diplomatik girişimlerini sürdürmektedir. Gazze’de barış için çok taraflı diplomasi alanının bir an önce oluşturulması gerekmektedir. — @TC_Disisleri, 30 Ekim 2023”

30 Ekim 2023	İddia	Türkiye diplomatik girişimlerini sürdürüyor.
	Gerekçe	Barış için çok taraflı diplomasi gerekli.
	Dayanak	Çoklu zirve görüşmeleri
	Destekleyici	Bakanlar toplantısı
	Çürütme	Etkisizlik eleştirileri
	Geçerlilik Derecesi	Sınırlı, Diplomatik girişimlerin etkinliği tartışmaya açıktır. Söylem güçlü olsa da pratik etkisi zayıf olabilir.

Tablo 5: 30 Ekim 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu paylaşım diplomatik çabalara vurgu yapsa da etkisizlik eleştirilerine açık bir çürütme barındırması nedeniyle söylemin kamu diplomasisi açısından etkinliği sınırlıdır. Normatif kamu diplomasisi çerçevesinde diplomatik çağrının barış odaklılığı değerlidir. Toulmin modelinde “bakanlar toplantısı” gibi destekleyiciler söylemin diplomatik temelini oluşturduğu tespit edilmiştir.

6 Kasım 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; “Gazze’de insanlık suçu işlenmektedir. İsrail hastaneleri ve okulları hedef almaktadır. — @TC_Disisleri, 06 Kasım 2023”

6 Kasım 2023	İddia	İnsanlık suçu işleniyor.
	Gerekçe	Hastaneler, okullar vuruldu.
	Dayanak	İnsan hakları izleme raporları
	Destekleyici	Saha görüntüleri
	Çürütme	Savaşta hata iddiası
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, İnsan hakları raporlarına dayalı söylem ciddi etik bir zemin sağlar. Görsel destekleyiciler inandırıcılığı artırır.

Tablo 6: 06 Ksım 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

İnsanlık suçu iddiası söylemi, uluslararası ceza hukuku zemininde ciddi bir itham taşımaktadır. Normatif kamu diplomasisinin ahlaki boyutu vurgulanmış, etik duyarlılık ön plandadır. Reaktif gibi görünse de etik pozisyon almanın bir yolu olarak proaktif nitelik taşımaktadır. Toulmin modelinde gerekçe “hastane-okul vurulması” ve dayanak “insan hakları raporları” çerçevesinde söylemin yapısal bütünlüğü yüksek olduğu tespit edilmiştir.

14 Kasım 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; “Gazze açık hava hapishanesine dönüştüğü görülmektedir. Gazze’de İsrail tarafından ablukalar sürmektedir. — @TC_Disisleri, 14 Kasım 2023”

14 Kasım 2023	İddia	Gazze açık hava hapishanesine dönüştü.
	Gerekçe	Abluka sürüyor.
	Dayanak	Uluslararası STK raporları
	Destekleyici	BM açıklamaları
	Çürütme	İsrail güvenlik gerekçesi
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, Gazze’deki abluka, “açık hava hapishanesi” metaforuyla çerçevelenmiş, bu ifade güçlü uluslararası STK raporlarına dayanmaktadır.

Tablo 7: 14 Kasım 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Gazze’nin “açık hava hapishanesi” olarak tanımlanması, çerçeveleme stratejisi açısından çarpıcı metaforik bir kullanımdır. Bu söylemde normatif kamu diplomasisinin insan hakları merkezli eleştirel dili kullanılmıştır. Proaktif bir çerçeveye uluslararası toplumun dikkatini çekme amacı vardır. Toulmin yapısındaki dayanak “STK raporları” ve destekleyici “BM açıklamalarının” önemli olduğu tespit edilmiştir.

20 Kasım 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye Filistinli sivillerin yanında olduğunu beyan etmektedir. Gazze’de mağduriyetlerin arttığı görülmektedir. — @TC_Disisleri, 20 Kasım 2023”**

20 Kasım 2023	İddia	Türkiye Filistinli sivillerin yanındadır.
	Gerekçe	Mağduriyet artmaktadır.
	Dayanak	Saha raporları
	Destekleyici	Resmî açıklamalar
	Çürütme	Siyasi taraflılık eleştirileri
	Geçerlilik Derecesi	Koşullu, Siyasi taraflılık eleştirileri söylemin objektifliğini sorgulatabilir, ancak saha raporları ile desteklenmiş olması geçerliliği korur.

Tablo 8: 20 Kasım 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye’nin Filistinli sivillerin yanında olduğunu beyan ettiği bu paylaşım, normatif kamu diplomasisi kapsamında dayanışma temelli bir söylem oluşturur. Söylemde kullanılan “mağduriyet” vurgusu, uluslararası kamuoyunda empati yaratmayı amaçlayan proaktif bir çerçeveleme stratejisidir. Toulmin modelinde gerekçe (mağduriyetin artması), dayanak “saha raporları” ve destekleyiciler “resmî açıklamalar” söylemi güçlendirirken, çürütme olarak sunulan “siyasi taraflılık” eleştirisi söylemin algılanma biçimini koşullandırdığı tespit edilmiştir.

28 Kasım 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Gazze’de Filistinli çocukların hedef alındığı görülmektedir. Türkiye tarafından çocuk ölümleri raporlanmaktadır. — @TC_Disisleri, 28 Kasım 2023”**

28 Kasım 2023	İddia	Çocuklar hedef alınıyor.
	Gerekçe	Çocuk ölümleri raporlanıyor.
	Dayanak	UNICEF verileri
	Destekleyici	Görseller
	Çürütme	Yanlışlıkla hedef alındı savunması
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, Çocukların hedef alınması gibi hassas konular UNICEF verileriyle desteklenmiş, geçerliliği güçlüdür.

Tablo 9: 28 Kasım 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çocukların hedef alınması üzerine kurulan bu söylem, normatif kamu diplomasisinin en hassas değerlerinden biri olan çocuk hakları ve insani değerler temelinde şekillenmiştir. Proaktif olarak yapılandırılmış bu söylemde, UNICEF verileriyle desteklenmiş veriler ve görseller güçlü bir ahlaki çerçeveleme sunmaktadır. Toulmin modeline göre iddia ve gerekçeler son derece tutarlı, dayanaklar ise meşru olduğu tespit edilmiştir.

06 Aralık 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; “**Türkiye olarak her zaman arabuluculuk teklifimiz ve önerilerimiz bulunmaktadır. Türkiye kalıcı barışın bir an önce tesis edilmesi gerektiğini arzu etmektedir. — @TC_Disisleri, 06 Aralık 2023**”

06 Aralık 2023	İddia	Türkiye arabuluculuk teklifinde bulunmuştur.
	Gerekçe	Kalıcı barış gereklidir.
	Dayanak	Tarihsel arabuluculuk geçmişi
	Destekleyici	Dışışleri beyanı
	Çürütme	Tarafların karşı çıkması
	Geçerlilik Derecesi	Sınırlı, Arabuluculuk önerileri tarihsel olarak güçlüdür ancak uygulamada tarafların kabulüne bağlı olduğundan geçerliliği koşulludur.

Tablo 10: 06 Aralık 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Arabuluculuk çağrısı Türkiye’nin tarihsel diplomasi rolünü yeniden vurgulamaktadır. Bu söylem, barışçıl çözüm odaklı normatif diplomasi anlayışının bir yansımasıdır. Ancak çürütme kısmında yer alan “tarafların karşı çıkması” olgusu söylemin uygulanabilirliğini sınırlandırmaktadır. Toulmin modelinde tarihsel arabuluculuk geçmişi dayanak olarak sunulmuş, bu da söylemi diplomatik meşruiyet zeminine oturtmakta olduğu tespit edilmiştir.

14 Aralık 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; “**Gazze’de batının çifte standart uygulandığı görülmektedir. Ukrayna’ya verilen tepkinin Gazze’de Filistinlilere gösterilmediği açıkça görülmektedir. — @TC_Disisleri, 14 Aralık 2023**”

14 Aralık 2023	İddia	Batı çifte standart uyguluyor.
	Gerekçe	Ukrayna’ya verilen tepki burada eksik.
	Dayanak	Karşılaştırmalı analiz
	Destekleyici	Siyasi söylem
	Çürütme	Politik meşruiyet farklılığı
	Geçerlilik Derecesi	Koşullu, Batının çifte standart eleştirisi politik bir iddiadır. Dayanaklar karşılaştırmalı analizlere dayansa da yoruma açıktır.

Tablo 11: 14 Aralık 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Batıya yönelik çifte standart eleştirisi söylemi, daha çok politik bir çerçeveleme içermektedir. Ukrayna-Gazze kıyaslaması üzerinden yürütülen bu söylem, reaktif bir tepkiyi içerse de aslında uluslararası adalet çağrısı taşıyan proaktif bir yön de taşımaktadır. Toulmin modelinde karşılaştırmalı analizler dayanak olarak sunulmuş,

ancak çürütme olarak sunulan “politik meşruiyet farkı” söylemin etkisini sınırladığı tespit edilmiştir.

22 Aralık 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Acil olarak Gazze’ye enerji ve su sağlanmalıdır. Gazze’de altyapının çöktüğü ve acil olarak yardımların ulaştırılması gerekmektedir. — @TC_Disisleri, 22 Aralık 2023”**

22 Aralık 2023	İddia	Gazze’ye enerji ve su sağlanmalıdır.
	Gerekçe	Altyapı çöküyor.
	Dayanak	Yardım kuruluşları verileri
	Destekleyici	Uydu görüntüleri
	Çürütme	Güvenlik gerekçesi
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, Altyapı krizine dair uydu görüntüleri ve yardım kuruluşu verileri somutluk kazandırmaktadır.

Tablo 12: 22 Aralık 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Enerji ve su temini çağrısı, normatif kamu diplomasisinin insani yaşam hakkı çerçevesinde değerlendirilmelidir. Altyapı çöküşü söylemiyle, ciddi bir yaşam krizi vurgulanmakta ve Entman’ın “acil durum çerçevesi”ne oturmaktadır. Toulmin modelinde uydu görüntüleri ve yardım kuruluşu verileri, söylemin somut ve meşru bir zemine dayandığını göstermekte olduğu tespit edilmiştir.

30 Aralık 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye olarak görüşümüz Birleşmiş Milletler’in Gazze’de Filistin halkına karşı etkinliğini kaybetmiştir. Birleşmiş Milletler olarak alınan hukuki kararların uygulanmadığı görülmektedir. — @TC_Disisleri, 30 Aralık 2023”**

30 Aralık 2023	İddia	BM etkinliğini kaybetmiştir.
	Gerekçe	Kararlar uygulanmıyor.
	Dayanak	Güvenlik Konseyi vetoları
	Destekleyici	Oturum dökümleri
	Çürütme	BM’nin siyasi yapısı
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, BM’nin etkinliğine yönelik eleştiriler somut oturum dökümlerine dayanmakta, bu nedenle söylem tutarlıdır.

Tablo 13: 30 Aralık 2023 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Birleşmiş Milletlere, yönelik bu eleştirel söylem, uluslararası örgütlerin etkinliğine dair kamu diplomasisi çerçevesinde yapılandırılmıştır. Proaktif bir söylemdir ve Entman’ın “kurumsal başarısızlık çerçevesi” ile uyumludur. Toulmin modelinde oturum dökümleri ve güvenlik konseyi vetoları söylemi desteklemektedir. Çürütme olarak sunulan Birleşmiş Milletlere’in siyasi yapısı ise söylemin evrensel etkisini sınırlandığı tespit edilmiştir.

4.1.2. 2024 Yılı T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı Argümantasyon Analizi

Çalışmanın bu bölümünde 2024 yılı T.C. Dışışleri Bakanlığı’nın X platformu üzerinden yapmış olduğu 7 adet argümantasyon analizine yer verilmektedir.

08 Ocak 2024 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye diğer ülkelerde olduğu gibi Gazze ve Filistinli mazlumların her zaman yanında olacaktır. Bütün ülkeler mazlum Filistin halkını desteklemelidir. — @TC_Disisleri, 08 Ocak 2024”**

08 Ocak 2024	İddia	Türkiye mazlumların yanındadır.
	Gerekçe	Mazlum Filistin halkı desteklenmelidir.
	Dayanak	Tarihî duruş
	Destekleyici	Söylem örüntüleri
	Çürütme	Propaganda suçlamaları
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek geçerlilik taşıyan söylemler.

Tablo 14: 08 Ocak 2024 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu paylaşım, Türkiye’nin Filistin meselesine yönelik normatif kamu diplomasisi yaklaşımının tipik bir örneğidir. Türkiye, uluslararası kamuoyuna seslenerek, Filistinliler özelinde mazlum ve mağduriyet çalışmalarını öne çıkarmakta ve evrensel insani normlar üzerinden bir dayanışmacı anlatısı inşa etmektedir. Proaktif bir müdahale söz konusu olup, Türkiye, herhangi bir tetikleyici olaydan bağımsız olarak ortaya çıkan ve diğer şekilde ortaya çıkan çağrıda bulunmaktadır. Çerçeveleme stratejisinde ise “mazlumlar” anlatımıyla Filistinliler muafiyet ve dağıtım bir bölüm olarak resmedilirken, İsrail’in eylemleri zımnen zalimlik ve haksızlık çerçevesinde konumlandırılmaktadır. Bu söylem, küresel kamuoyunda Filistin meselelerinin bir kriz olarak algılanmasını sağlamayı ve Türkiye’nin adalet yanlısı uluslararası aktör konsolide etmeyi hedeflemekte olduğu tespit edilmiştir.

15 Ocak 2024 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye olarak iki devletli çözümü her zaman ifade etmekteyiz. Gazze ve İsrail arasında sürdürülebilir bir barışın tesisi içi bu model ile çözülebileceği görüşündedir. — @TC_Disisleri, 15 Ocak 2024”**

15 Ocak 2024	İddia	İki devletli çözüm tek yoldur.
	Gerekçe	Sürdürülebilir barış bu modele bağlı.
	Dayanak	Oslo ve Madrid süreçleri
	Destekleyici	Dışışleri belgeleri

	Çürütme	Alternatif çözüm önerileri
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, geçerlilik taşıyan söylemler. Alternatif çözüm önerileri bulunduğundan, sınırlı geçerlilik

Tablo 15: 15 Ocak 2024 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu paylaşımda normatif kamu diplomasisinin yanında Türkiye’nin Filistin sorununa ilişkin uluslararası hukuk ve meşruiyet belgelerinin ön planı çıkarılmaktadır. Proaktif yapı içindedir, zira iki devletli çözüm süreleri olası bir kriz veya gelişmenin ardından değil, sürekli tekrarlanan, yapılandırıcı bir pozisyonudur. Çerçeveleme stratejisinde, iki devletli çözüm “sürdürülebilir barışa yönelik tek yol” olarak gösterilmekte, bu çerçeveye mevcut çıkmazdan kurtulmak için uluslararası toplumda hareketin gerekliliği zımnen ima edilmektedir. Türkiye, bu söylemiyle Filistin meselesinde çözüm odaklı, hukuka uygun ve barışçıl bir uluslararası aktör profili çizmekte olduğu tespit edilmiştir.

23 Ocak 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Gazze’ye ve Filistin halkına acil yardım için her türlü erişimin sağlanması ve acil müdahale edilmedi gerekmektedir. — @TC_Disisleri, 23 Ocak 2024”**

23 Ocak 2024	İddia	Gazze’ye erişim sağlanmalı.
	Gerekçe	Acil müdahale gerekli.
	Dayanak	DSÖ uyarıları
	Destekleyici	Yardım çağrıları
	Çürütme	Askerî kontrol
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek geçerlilik taşıyan söylemler.

Tablo 16: 23 Ocak 2024 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu paylaşımda insani diplomasi çerçevesinde, acil yardım harcamalarına destek yapılarak reaktif bir müdahale yer alıyor; zira bu söylem genellikle sahada ağırlaşan insani drama hızlı bir cevap gerekliliği üzerine kurulmaktadır. Normatif kamu diplomasisi ön planlıdır çünkü insancıl değerler ve uluslararası ortak sorumluluk vurgulanmaktadır. Çerçeveleme stratejisi olarak ise Filistin’deki insani kriz merkezileştirilmesinde, uluslararası çapta “ahlaki sorumluluk” yüklenmektedir. Bu tür paylaşımlar, Türkiye’nin başlangıcındaki kriz durumunda ve sık başvurulduğu, geniş bir uluslararası destekleyici insan çerçevesi çizmekte olduğu tespit edilmiştir.

30 Ocak 2024 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye Cumhuriyeti devleti her zaman adaletin savunucusu olmaya devam edecektir. Gazze ve Filistin halkına karşı uluslararası vicdanın suskun olması kabul edilebilir değildir. — @TC_Disisleri, 30 Ocak 2024”**

30 Ocak 2024	İddia	Türkiye adaletin savunucusudur.
	Gerekçe	Uluslararası vicdan suskun.
	Dayanak	AİHM ve ICJ ilkeleri
	Destekleyici	Söylemler
	Çürütme	Yetersizlik eleştirileri
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek, geçerlilik taşıyan söylemler. Alternatif çözüm önerileri bulunduğundan Sınırlı Geçerlilik

Tablo 17: 30 Ocak 2024 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada proaktif bir birleştirme söz konusu olup, Türkiye’nin mülkiyeti liderliğe ve sürekli adaletin savunulmasına vurgu yapmaktadır. Normatif kamu diplomasisi ile uluslararası toplumsal eylemsizliğine eleştirel bir yaklaşımla benimsenmekte, Türkiye ise “aktif iyi” rolüyle konumlandırılmaktadır. Çerçeveleme sisteminde ise uluslararası vicdanın suskunluğu, dolaylı olarak diğer aktörlerin pasifliğine gönderme, Türkiye’nin etik avantajı ön planı çıkarılmaktadır. Bu şekilde hem Türkiye’nin dış politikasının meşruiyetini artırmada hem de muhafazakar-dindar değerlerle birleşen iç politik mobilizasyonda etkili olmaya çalıştığı tespit edilmiştir.

08 Şubat 2024 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Filistin halkına uygulanan soykırım için Türkiye en üst düzeyde diplomatik baskı kurmaktadır. Filistin halkına uygulanan soykırım karşısında İsrail giderek daha yalnızlaşmaktadır. — @TC_Disisleri, 08 Şubat 2024”**

08 Şubat 2024	İddia	Türkiye diplomatik baskı kurmaktadır.
	Gerekçe	İsrail yalnızlaştırılıyor.
	Dayanak	Bölgesel açıklamalar
	Destekleyici	Zirve sonuç bildirileri
	Çürütme	Yaptırımların yetersizliği
	Geçerlilik Derecesi	Koşullu , Yaptırımların yetersizliği vurgusu

Tablo 18: 08 Şubat 2024 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada reaktif ve proaktif yapı iç içe geçmiştir. Türkiye’de mevcut gelişmelere “soykırım iddiası” tepki verilmekte, diğer taraftan karmaşık baskı ve uluslararası izolasyon stratejisiyle aktif rol üstlendiğini ortaya çıkmaktadır. Normatif kamu diplomasisinin en uç örneklerinden biridir. “Soykırım” modelinin görünümü en üst düzeyde meşrulaştırılmaya çalışılmış, hem İsrail’in küresel meşruiyetinin sarsılmasına hedeflenmiştir. Çerçeveleme stratejisinde ise Türkiye, İsrail’de daha fazla yalnızlaşan, yasa dışı eylemlerle suçlanan bir aktör olarak tasvir edilmektedir. Bu tür yüksek perdeden iletişim, küresel ölçekte evrensel ve baskı üretmek amacıyla tercih edildiği tespit edilmiştir.

16 Şubat 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye her zaman Filistin halkının yanındadır Gazze’nin direnişini meşru görmektedir. Filistin halkının kendini savunma hakkı vardır. — @TC_Disisleri, 16 Şubat 2024”**

16 Şubat 2024	İddia	Gazze’nin direnişi meşrudur.
	Gerekçe	Kendini savunma hakkı vardır.
	Dayanak	BM tanımları
	Destekleyici	Uluslararası hukuk
	Çürütme	Terör bağlantısı iddiası
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek geçerlilik taşıyan söylemler.

Tablo 19: 16 Şubat 2024 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu açıklama, Türkiye’nin proaktif olarak uluslararası hukuk çerçevelerine referansla Filistin’in direnişini “meşru müdafaa” çerçevesinde savunduğunu göstermektedir. Normatif kamu diplomasisi, kendini savunma hakkı üzerinden hayata geçirilirken, Türkiye, Filistin’in askeri-cevabî faaliyetlerinin meşruluğunu vurgulayarak, uluslararası arenada yeni üreme zeminleri yaratmaya çalışmakta, dolayısıyla İsrail’in saldırı operasyonlarına karşı direnişte bir denge sağlamaktadır. Çerçeveleme stratejisi ise Filistin’in kusursuzluğu ve haklı savunma çerçevesinin kamusal hafızaya kazanmasına yönelik olduğu tespit edilmiştir.

24 Şubat 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye Gazze ve Filistin halkı için her türlü alan da ve platformda barış için çaba göstermektedir. İsrail tarafından gerçekleştirilen çatışmaların bölgesel etkileri artarak devam etmektedir. — @TC_Disisleri, 24 Şubat 2024”**

24 Şubat 2024	İddia	Türkiye barış için çaba göstermektedir.
	Gerekçe	Çatışmanın bölgesel etkileri artıyor.
	Dayanak	Analiz raporları
	Destekleyici	Diplomatik faaliyetler
	Çürütme	Çabaların sonuçsuzluğu
	Geçerlilik Derecesi	Yüksek geçerlilik taşıyan söylemler.

Tablo 20: 24 Şubat 2024 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu paylaşımda, Türkiye'nin proaktif çoklu platform diplomasisi vurgulanmaktadır. Sadece ikili ilişkiler değil, İsrail'deki faaliyetlerin riskine işaret edilmekte, Türkiye ise barış yanlısı, çözüm odaklı bir aktör olarak öne çıkmaktadır. Normatif kamu diplomasisi burada da devam etmekte, ancak esas vurgu, bölgesel güvenlik ve uluslararası sorumluluk çerçevesi sunmaktadır. Çerçeveleme stratejisinde ise İsrail “çatışmayı yayan ve istikrarlı istikrarsızlaştıran” bir aktör, Türkiye ise “barış için çalışan lider ülke” şeklinde sunulduğu tespit edilmiştir.

4.1.3. 2025 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı Argümantasyon Analizi

Çalışmanın bu bölümünde 2025 yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın X platformu üzerinden yapmış olduğu 6 adet argümantasyon analizine yer verilmektedir.

01 Ocak 2025 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye Gazze ve Filistin halkı için her türlü alan da küresel barış için dayanışma faaliyetlerini yürütmektedir. 2024 yılında bölgede yaşanan zorluklar barış ihtiyacını artırmaktadır. — @TC_Disisleri, 01 Ocak 2025”**

01 Ocak 2025	İddia	Türkiye'nin küresel ve küresel barış için dayanışma faaliyetlerini yürütmektedir.
	Gerekçe	2024 yılında bölgede yaşanan zorluklar barış ihtiyacını artırdı.
	Dayanak	Barış ve dayanışma uluslararası toplumundur.
	Destekleyici	Bölgedeki çatışmaların artması.

	Çürütme	Bazı aktörlerin barış çağrılarını göz ardı etmesi.
	Geçerlilik Derecesi	Büyük bölgedeki bölge barışa ihtiyaç duymaktadır.

Tablo 21: 01 Ocak 2025 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tablo, uluslararası krizde Türkiye’nin etik liderliği iddiasını ve barış idealini oluşturma biçiminde öne çıkmaktadır. İddia ve gerekçeler, küresel güvenlik, toplumsal empati ve insani sorumluluğa oturtulurken, dayanaklar evrensel barış ilkeleriyle desteklenmiştir. Çürütme kısmında ise eşitlik güç denklemi ve aktörlerin iradesi ile genişleme kapsamı vurgulanmıştır. Çerçeveleme stratejisinde paylaşım da “barış” ve “dayanışma” kavramı merkez alınarak tarımsal sorumluluğu evrenselleştiren bir çerçeveleme tercih edilmektedir. Yalnızca yerel bir savaştan ibaret değil, kolektif bilinç ve eylemle çözülebilecek küresel bir etik mesele olarak sunulmuştur. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, normatif kamu diplomasisi vurgulanarak evrensel insanı değerler öne çıkarılmaktadır. Proaktif bir diplomasi pratiğiyle, Türkiye krizlere yalnızca cevap vermekle kalmayıp, çözüm açık aktörü olarak rol almak istemektedir. Entman çerçevesinde ana sorun krizlerin çoğunluğu ve toplumsal hareket etme gerektirmekte, neden güç ilişkisindeki istikrarsızlık, ahlaki değerlendirme ise barış ve dayanışmanın evrenselliği olarak öne çıkmaktadır. Çözüm olarak kolektif aksiyon ve uluslararası sorumluluk gösterildiği tespit edilmiştir.

02 Ocak 2025 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye Gazze ve Filistin halkı için komşuluk ve iş birliği barış için esastır olup, bölgedeki gerilim ve savaşın devam ettiği görülmektedir. — @TC_Disisleri, 02 Ocak 2025”**

02 Ocak 2025	İddia	Komşuluk ve iş birliği barış için esastır.
	Gerekçe	Bölgedeki gerilim ve savaş devam etmektedir.
	Dayanak	Güçlü ortaklıklar barışı ve kalkınmayı mümkün kılar.
	Destekleyici	Türkiye’nin komşularıyla geliştirilen ürünler.
	Çürütme	Bazı ülkelerin çatışma politikalarını sürdürmesi.
	Geçerlilik Derecesi	Muhtemelen ancak siyasi değişkenlik etkileri.

Tablo 22: 02 Ocak 2025 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Komşuluk ilişkileri ve iş birliği, bölgesel barış ve sürdürülebilir kalkınmanın anahtarı olarak sunulmuş, toplumda iş birliğine açık yapı idealleştirilmiştir. Dayanaklar, siyasal tarih ve örneklerle güçlendirilmiştir. Çürütmede ise çıkar çatışmaları ve güvenlik sorunlarına dikkat çekilerek tasfiyeyle desteklenmiştir. Çerçeveleme stratejisinde paylaşımda olumlu kolektif kimlik çerçeveleri ile “bölge barışı isteyen ülkeler” ve “gerginlik yapan aktörler” arasında ayrımlar kurulmuş, somut çözüm planının ancak dayanışmayla mümkün olduğu vurgulanmıştır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, Türkiye, etik normlar çevresinde barışçıl komşuluk diplomasisine rehberlik ederek proaktif rol üstlenmiştir. Sadece krizlere yanıt vermekle yetinmeyip, bölgesel bölünmeyi barış yönünde destekleme hedefindedir. Entman çerçevesinde sorun olarak ülke çatışması, neden olarak kutuplaşma ve iş birliği eksikliği yaşanmakta, ahlaki değerlendirme iş birliğini zorunlu birimleri ve çözüm net olarak kolektif eylemler olduğu tespit edilmiştir.

03 Mart 2025 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye İsrail’in yaptığı açıklamaların bölgedeki soykırımı örtbas etmeye yönelik olduğunu düşünmekte ve İsrail Gazze’de artan saldırıları ve sivillere yönelik ihlalleri devam etmektedir. — @TC_Disisleri, 03 Mart 2025”**

03 Mart 2025	İddia	İsrail’in yaptığı açıklamalar bölgedeki soykırımı örtbas etmeye yöneliktir.
	Gerekçe	İsrail’in Gazze’de artan saldırıları ve sivillere yönelik ihlaller.
	Dayanak	Suçun üstünün örtülmesi gerçekleri değiştirilemez.
	Destekleyici	Uluslararası insan hakları raporları, BM tespitleri.
	Çürütme	İsrail’in açıklamaları kendini savunma amaçlıdır.
	Geçerlilik Derecesi	Büyük bölümü yani soykırım örtülüyor.

Tablo 23: 03 Mart 2025 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

İsrail’in saldırılarının hedefi, mevcut soykırım suçunu ve uluslararası meşruiyetini koruma olarak çerçevelenmiştir. Argümanın temeli uluslararası insan haklarına ve gözlemlere dayandırılıp, çürüme kısmı ise İsrail’in kendi güvenlik gerekçeleri sorgulanmaktadır. Çerçeveleme stratejisinde açık başarısızlık yapılandırması çerçeveleme negatif biçimde İsrail’i mahkum etmekte ve Türkiye’nin durumunun kayıtlı mülkiyeti ve suç ifşası üzerinden oluşturulmaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, normatif kamu diplomasisinin zirvesi etik, hukuki ve meşruiyete destek bulunmakta ve Türkiye hem reaktif “anlık tepki veren” hem de proaktif “suçun

üstünü örtmeye yönelik girişimleri başlangıçta teşhis eden” aktör durumundadır. Entman çerçevesinde sorun doğrudan soykırım, nedensellik İsrail’in sistemli suçları, erişimin değerlendirilmesi durumu mutlak etik ret ve çözüm olarak da gerçeklerin savunulması ve hesap sorulması söylemi taşıdığı tespit edilmiştir.

04 Mart 2025 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye İsrail’in yaptığı sosyal kısıtlamaları her alanda doğru ve sürekli bilgilendirmeye devam edecektir. — @TC_Disisleri, 04 Mart 2025”**

04 Mart 2025	İddia	Sosyal kısıtlamalara doğru ve sürekli bilgilendirmeye devam etmektedir.
	Gerekçe	Kriz zamanlarında iletişim engellenebilir.
	Dayanak	Bilgiye erişim toplumsal demokratiklerin temel hakkıdır.
	Destekleyici	Alternatif mecralardan yapılan resmi paylaşımlar.
	Çürütme	Sosyal medya kısıtlamaları arasındaki etkileşim etkileri.
	Geçerlilik Derecesi	Muhtemelen günlük genel hatlarla devam ediyor.

Tablo 24: 04 Mart 2025 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Paylaşımında demokratik bilgi hakkı yapılan vurguyla uluslararası normlara oturtulmuştur. Argüman, kriz koşullarında halkın güven aşılایıcı bir işlevi, resmi şeffaflık ve sorumluluğuna dayalı olarak kurulmuştur. Çerçeveleme stratejisinde doğrudan “bilgi hakkı” ilişkileri ile şeffaflık ve kamu merkezi merkeze oturtulmuş, iletişimde süreklilik esastır vurgusu yapılmaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, Türkiye burada hem reaktif “sansüre karşı tepki”, hem proaktif “alternatif bilgilendirme” konumundadır. Normatif olarak demokratik değerler ön plana çıkmaktadır. Entman çerçevesinde sorun, bilgi haklarının engellenmesi, nedensellik, iletişim kısıtlamaları, kullanımın değerlendirilmesi, bilgi hakkı vazgeçilmez bir özgürlüktür, çözümün, etkin ve sürekli resmi açıklamalar olduğu tespit edilmiştir.

05 Mayıs 2025 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye NATO Dışişleri Bakanları toplantısında Gazze ve insani kriz merkezindeki gündem maddeleri yer almaktadır. Bölgesel barış ve krizler uluslararası güvenliği doğrudan etkilemektedir. — @TC_Disisleri, 05 Mayıs 2025”**

05 Mayıs 2025	İddia	NATO Dışışleri Bakanları toplantısında Gazze ve insani kriz merkezindeki gündem maddeleri yer alıyor.
	Gerekçe	Bölgesel barış ve krizler uluslararası güvenliği doğrudan etkiler.
	Dayanak	Çok kişisel diplomasi krizlerin çözümünde etkilidir.
	Destekleyici	Toplantı tutanakları ve medyada yer alan açıklamalar.
	Çürütme	Bazı ülkelerin sorununun küçültülmesi
	Geçerlilik Derecesi	Çok büyük ihtimalle Gazze gündeminde ve kriz sürüyor.

Tablo 25: 05 Mayıs 2025 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Paylaşım toplumsal ödeme kombinasyonu için birlik verimliliği öne çıkarmaktadır. Dayanaklar çoklu diplomasi ve kolektif normların çevresinde kurulmuş, olası zayıflık noktası ise bazı aktörlerin pasif tutumu olarak belirtilmektedir. Çerçeveleme stratejisinde çok oyunculu diplomasi, Türkiye’yi “çözüm bulucunun öncüsü” olarak kodlarken, ortaklaşa eylemin kazançlarını vurgulamaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, normatif kamu diplomasisiyle küresel barış ve iş birliği öne çıkmakta, proaktif şekilde çözüme ortak arayış hakimidir. Entman çerçevesinde sorun insani kriz, nedensellik uluslararası eksiklik, bunların değerlendirilmesi küresel çözüm ihtiyaçları, çözüm ise çoklu diplomasi ve ortak faaliyetler olması gerektiği tespit edilmiştir.

06 Mayıs 2025 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Bölgedeki milliyetçi söylemler barış ve istikrarı tehlikeye atmaktadır. Bölgede yapılan anma etkinlikleri milliyetçi dille istikrarsızlık oluşturmaktadır. — @TC_Disisleri, 06 Mayıs 2025”**

06 Mayıs 2025	İddia	Bölgedeki milliyetçi söylemler barış ve istikrarı tehlikeye atmaktadır.
	Gerekçe	Anma etkinlikleri milliyetçi dille istikrarsızlık yaratıyor.
	Dayanak	Barışçıl diyalogun uzunluğunu azaltır.
	Destekleyici	Türkiye’nin bölgesel barışı vurgusu ve açıklamaları.
	Çürütme	Bazı milliyetçi söylemleri meşrulaştırması.
	Geçerlilik Derecesi	Muhtemelen şiddet ve şiddet artacaktır.

Tablo 26: 06 Mayıs 2025 Tarihli Argümantasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada toplumsal barış ve diyalog ihtiyacının normatif ortaya çıkışıyla savunulup, kutuplaştırıcı söylemlerin bölgesel riskin ortaya çıktığı vurgulanmıştır. Çürütmede ise toplumsal dinamiklere işaret edilmiştir. Çerçeveleme stratejisinde paylaşım olumlu barış

çerçeveleri ve negatif milliyetçi çerçeve arasında kutuplaşma yapmaktadır. Türkiye’de diyalog ve istikrarı sağlayan aktör rolünde konumlanmaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, Türkiye normatif aktör olarak barışı savunmakta ve proaktif platformlarda çözümü teşvik etmekte, reaktif olarak ise gerginliklere itiraz edilebilmektedir. Entman çerçevesinde sorunu milliyetçilik ajitasyon, neden kutuplaştırıcı açıklamalar, birlikte değerlendirme diyalogunun etik gereği ve çözüm olarak önerilen karşılıklı anlayışlar ve mükemmel diplomasi söylemi olduğu tespit edilmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı, dijital kanallardan yürüttüğü kamu diplomasisinde, gerek kriz anlarında reaktif birimler barış, hak, adalet ve bunlar gibi temalarda proaktif oluşturmalarla anlatı üretmektedir. Bu açıklamalar normatif değerler üzerinden uluslararası meşruiyet arayışını küresel ve kamuoyuna yönelik algı yönlendirmesini güçlendirmektedir. Çerçeveleme çözümüyle Filistin muafiyetini, İsrail’in gelişmesi ve Türkiye’nin etik haklarını öne çıkaran bir üslup tercih edilmektedir. İsrail-Gazze çatışması sürecinde hem Türkiye hem de İsrail Dışişleri Bakanlıkları sosyal medyayı bir dijital halkla ticaret aracı olarak aktif biçimde kullanmıştır. Bu kullanım, yalnızca hedefe yönelik kamuoyuna yönelik bilgilendirme veya krizlerin devamı niteliğinde olup olmadığı, aynı zamanda bir anlatı üretme, uluslararası meşruiyet arayışı ve küresel düzeyde algısını şekillendirme amacı gütmekte olduğu sonucuna varılmıştır. Buna göre;

- Normatif kamu diplomasisi; Türkiye, Filistin davasına destek ve İsrail’in eylemlerine yönelik eleştirilerini uluslararası hukuk, insan hakları ve soykırım iddiaları gibi evrensel normlar üzerinden temellendirerek normatif bir kamu diplomasisi yürütmektedir. Bu, Türkiye’nin kendi değerlerini uluslararası alana yansıtmakta ve bu değerler üzerinden meşruiyet kazanma çabasını göstermekte olduğu sonucuna varılmıştır.
- Reaktif ve proaktif ikili yapı; Türkiye’nin söylemleri hem İsrail’in ayrıntılı açıklamalarına karşı reaktif hem de İsrail’in genel politikalarını kınayarak veya Filistin’e destek vererek proaktif bir destek vermektedir. Bu ikili yapı, hızlı bir şekilde dijitalleşme esnekliği ve birleştirme derinliği sağladığı sonucuna varılmıştır.
- Çerçeveleme stratejisi; Her iki tarafın da kendi anlatımlarını başarısız ve karşı tarafı karalayacak çerçeveleme açmakta, Türkiye, İsrail’i “soykırımcı”, “katliam yapan” ve “uluslararası hukuku ihlal etmeyen” bir aktör olarak çerçevelerken, İsrail ise

Türkiye’yi “antisemit diktatör” ve “adalet, hukuk ve özgürlük olmayan bir ülke” olarak çerçevelemektedir. Bu çerçeveler, küresel algısını şekillendirmede ve belirli bir tarafın meşruiyetini arttırmada veya azaltmada kritik rol oynamakta olduğu sonucuna varılmıştır.

- Dijital halkla ilişkiler araçlarının etkisi; Sosyal medya platformları, bu tür polemiklerin hızlı bir şekilde tedavi edilmesi ve geniş kitlelere ulaşması olanaklarını tanımaktadır. Dezenformasyon ve manipülasyon riskine rağmen, bu platformun olayların duyurulmasında ve uluslararası kamuoyunun hareketlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle Z kuşağı gibi yeni nesillerin dijital iletişim yoluyla bu tür meselelerine daha fazla dahil olduğu gözlemlenmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın İsrail-Gazze çatışmasıyla ilgili sosyal medya söylemleri, sadece bilgi verme işlevinin görülmemesinde, bunun yerine, bir kamu diplomasisi aracı olarak ulusal çıkarları savunmak, uluslararası pozisyonları genişletmek ve küresel algıyı şekillendirmek için etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Toulmin’in çatışma modeli, bu açıklamaların altında kapsamlı yapılar ve ikna stratejilerinin akademik birleşmesini çözümlememize olanak tanıdığı sonuca varılmıştır.

4.2. Entman Çerçeveleme Teorisine Göre Söylem Analizi

Çalışmanın bu bölümünde 2023, 2024 ve 2025 yılları arasındaki T.C. Dışişleri Bakanlığı’nın X platformu üzerinden yapmış olduğu 26 adet söylem analizine yer verilmektedir.

4.2.1. 2023 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı Çerçeveleme Teorisine Göre Söylem Analizi

Çalışmanın bu bölümünde 2023 yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı’nın X platformu üzerinden yapmış olduğu 13 adet söylem analizine yer verilmektedir.

01 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye olarak beklentimiz çatışmaların derhal durmasını gerektirmektedir. Çatışmalar sivilleri hedef almaktadır. — @TC_Disisleri, 01 Ekim 2023”**

01 Ekim 2023	Sorunun Tanımı	Siviller zarar görüyor.
	Nedensel Yorum	İsrail bombardmanı
	Ahlaki Yargı	İnsanlık dışı
	Çözüm Önerisi	Acil ateşkes

Tablo 27: 01 Ekim 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu bilgilendirme uluslararası normlara atıfla yüksek sesli bir etik çağrı sunmakta, çatışmayı tartışmasız “insani felaket” olarak, İsrail’i zımnen “hukuk ihlali” olarak çerçevelemektedir. Bakanlık dolayısıyla küresel kamuoyuna yönelik “aktif duyarlılık ve sorumluluk sahibi” bir aktör profili inşa etmektedir. Çerçeveleme teorisine göre Türkiye’nin “siviller hedefte” zarar görmesinin bozulması öne çıkarmakta, algıyı insanı dram ve parçalamaya odaklı kurmaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak bu sözlü, normatif kamu diplomasisinin tipik bir örneğidir. Türkiye kendisini, uluslararası insani norm ve hukuksal düzeyde sistematik, etik ve evrensel aktör konumunda olanlar, proaktif bir barış ve vicdan çağrısı yapmaktadır. Reaktif yanı ise sivillerin hedef hazırlama olgusuna acil yanıt vermesi olduğu tespit edilmiştir.

08 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Gazze’ye insani yardımlar ulaştırılmalıdır. Gazz’de gıda ve ilaç sıkıntısı yaşanmaktadır. — @TC_Disisleri, 08 Ekim 2023”**

08 Ekim 2023	Sorunun Tanımı	İnsani yardım engelleniyor.
	Nedensel Yorum	Abluka devam ediyor
	Ahlaki Yargı	Temel haklar ihlal ediliyor
	Çözüm Önerisi	Koridor açılmalı

Tablo 28: 08 Ekim 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu söylem, uluslararası toplumun ortak vicdanı ve yardım bedeli atfetmektedir. T.C. Dışişleri Bakanlığı, oluşturma biçiminde “insani aktör” aralıklarına varmaya çalışırken, uluslararası normlara yeniden destek vererek kendi meşruiyetini sağlamaktadır. Çerçeveleme teorisine göre “Gazze’de insani krizler” vurgusuyla, krizlerin odağında yer almakta ve insanlara kuruluş üzerinden yardım edilmektedir. İsrail’in abluka siyaseti dolaylı biçimde sorumlu olacağı vurgulanmaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak burada, Türkiye’de krizden kaynaklanan hasara hızlı yanıtla

reaktif davranışlar, aynı zamanda tüm çağrıda bulunarak proaktif bir dayanışma toplumsal hareket önerdiği tespit edilmiştir.

14 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye olarak uluslararası toplumu harekete geçmeye davet ediyor Gazze’de saldırılar artarak büyümektedir. — @TC_Disisleri, 14 Ekim 2023”**

14 Ekim 2023	Sorunun Tanımı	Sağlık altyapısı çöktü.
	Nedensel Yorum	Hastaneler yetersiz
	Ahlaki Yargı	Bu kabul edilemez
	Çözüm Önerisi	Uluslararası destek

Tablo 29: 14 Ekim 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu söylem ile Türkiye pasifleşme etiketlerini ortaya koyarak kolektif sorumluluk, temasını siyasallaştırmaktadır. Söylemin normatif içeriği, aktif çözüm ve harekete geçirme örüntüsüyle, proaktif kamu diplomasisi modeliyle uyumludur. Çerçeveleme teorisine göre Türkiye burada suçu ve başarısızlığı telaffuz etmesi ise “uluslararası çapta eylemsizliği”ni sorunun temel nedeni olarak göstermektedir. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, söylem, saldırı, patlayıcı, reaktif yaklaşırken, uluslararası müdahale ve sorumlulukla proaktif bir çözüm arayışı yürüttüğünü vurgulandığı tespit edilmiştir.

21 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“İsrail uluslararası hukuku ihlal etmektedir. Sivil hedefler bombalanmaktadır. — @TC_Disisleri, 21 Ekim 2023”**

21 Ekim 2023	Sorunun Tanımı	Siyasi çözüm yokluğu
	Nedensel Yorum	İki taraf çatışıyor
	Ahlaki Yargı	Barış erteleniyor
	Çözüm Önerisi	İki devletli çözüm

Tablo 30: 21 Ekim 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, İsrail’in hukuki normlar zemininde meşruiyetini kaybederek, uluslararası baskılara müdahaleye çağrı yapmakta, kendi bloğunu ve etiklerini oluşturmaktadır. Çerçeveleme teorisine göre Türkiye bu söylemde İsrail’i siyasi çözümsüzlük ve barışı ertelemesi vergusu yaparak, uluslararası hukuk avukatı olarak çerçevelemektedir. Türkiye normatif kamu diplomasisi ile reaktif ve proaktif yapı olarak, bu saldırganlığa karşı reaktif

cevapların birlikte, etik ve uluslararası hukukta kullanılması proaktif bir yasal çerçeve de önermekte olduğu tespit edilmiştir.

30 Ekim 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye diplomatik girişimlerini sürdürmektedir. Gazze’de barış için çok taraflı diplomasi alanının bir an önce oluşturulması gerekmektedir. — @TC_Disisleri, 30 Ekim 2023”**

30 Ekim 2023	Sorunun Tanımı	Uluslararası sessizlik
	Nedensel Yorum	Batı duyarsız
	Ahlaki Yargı	Bu adaletsizliktir
	Çözüm Önerisi	Diplomatik baskı

Tablo 31: 30 Ekim 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye uluslararası diplomaside merkezileşme ve çözüm aktörlüğü arayışında, normatif çerçeveyi yeniden inşa etmeye çalışmaktadır. Proaktif müzakereci kişiliği öne çıkararak, etik ve diplomatik sorumluluk kapsayıcılaştırılmaktadır. Çerçeveleme teorisine göre kendi diplomasi çalışmaları merkeze almakta ve Türkiye “barış mimarisi” konumuna yerleşmektedir. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, Türkiye küresel barışı ve çözüm için kalıcı, kolektif platform önermektedir. İsrail ve Filistin savaşında krizler devam ederken, çözümlemenin düzenlenmesi perspektifinin ön planda olduğu tespit edilmiştir.

06 Kasım 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Gazze’de insanlık suçu işlenmektedir. İsrail hastaneleri ve okulları hedef almaktadır. — @TC_Disisleri, 06 Kasım 2023”**

06 Kasım 2023	Sorunun Tanımı	Medya manipülasyonu
	Nedensel Yorum	Haberler çarpıtılıyor
	Ahlaki Yargı	Gerçekler gizleniyor
	Çözüm Önerisi	Bağımsız medya

Tablo 32: 06 Kasım 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu söylem, Türkiye’nin normatif kamu diplomasisinde en yüksek etik kodların öne çıkarıldığı, İsrail’i doğrudan suçlayarak küresel meşruiyet tartışmasını başlatan, uluslararası harekete çağırان güçlü bir tepkidir. Çerçeveleme teorisine göre İsrail açıkça başarısız ve uluslararası suçlu olarak sınıflandırılmaktadır. Normatif kamu diplomasisi,

reaktif ve proaktif yapı olarak, insanlık suçu vurgusu ile uluslararası hukuk ve ahlaka net referans ve krizdeki yeni dalgaya acil tepki verdiği tespit edilmiştir.

14 Kasım 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı Söylemi; **“Gazze açık hava hapishanesine dönüştüğü görülmektedir. Gazze’de İsrail tarafından ablukalar sürmektedir. — @TC_Disisleri, 14 Kasım 2023”**

14 Kasım 2023	Sorunun Tanımı	İnsan hakları ihlalleri
	Nedensel Yorum	Sivil ölümler raporlandı
	Ahlaki Yargı	Uluslararası hukuk ihlal ediliyor
	Çözüm Önerisi	Soruşturma başlatılmalı

Tablo 33: 14 Kasım 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu açıklama, uluslararası kamuoyunun desteği ve vicdani tepkisini tetiklemeye yöneliktir. “Açık hava hapishanesi” metaforu, kolektif ceza uygulamalarının çarpıcı biçimde görselleştirerek uluslararası aktörlerin tepkisizliğine dikkat çekmektedir. Çerçeveleme teorisine göre mağduriyet vurgusu ile Filistin’in kolektif bir mahkûmiyet ve merhametin altına sokulduğunun simgesidir. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, toplu ceza ve gasp üzerinden uluslararası vicdani hedef almakta ve devam eden abluka uygulamasına, süreklilik vurgusu ile tepki ve çağrı yaptığı tespit edilmiştir.

20 Kasım 2023 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye Filistinli sivillerin yanında olduğunu beyan etmektedir. Gazze’de mağduriyetlerin arttığı görülmektedir. — @TC_Disisleri, 20 Kasım 2023”**

20 Kasım 2023	Sorunun Tanımı	İsrail saldırganlığı
	Nedensel Yorum	Yüzlerce saldırı
	Ahlaki Yargı	Bu orantısız
	Çözüm Önerisi	Ambargo uygulanmalı

Tablo 34: 20 Kasım 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada Türkiye, kendi rolüyle “aktif destekçi” olarak uluslararası topluma kendini ilan ederken, Filistin’in sürekli mağduriyetine karşı vicdani seferberliğin sağlanmasını amaçlamaktadır. Çerçeveleme teorisine göre Gazze “mağduriyet bölgesi”, Türkiye ile dayanışmacı aktör olarak konumlandırılmaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve

proaktif yapı olarak, Türkiye, “mağdura desteği” normu üzerinden İsrail’e orantısız güç kullandığı ve ambargo uygulanması gerektiğini ifade ettiği tespit edilmiştir.

28 Kasım 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Gazze’de Filistinli çocukların hedef alındığı görülmektedir. Türkiye tarafından çocuk ölümleri raporlanmaktadır. — @TC_Disisleri, 28 Kasım 2023”**

28 Kasım 2023	Sorunun Tanımı	Filistin direnişi
	Nedensel Yorum	Toprak savunuluyor
	Ahlaki Yargı	Direnış meşrudur
	Çözüm Önerisi	Ateşkes ve müzakere

Tablo 35: 28 Kasım 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu söylemde çocuk mağduriyetinin vurgulanması, uluslararası kamuoyunda en hızlı ve güçlü şekilde işlenmesi tepkiyi üretmektedir. Türkiye burada kendi raporu zeminine etik üstünlükler sağlamaktadır. Çerçeveleme teorisine göre masum çocukların ölümü üzerinden evrensel verilere duyarlılığa hitap etmektedir. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, çocuk ölümleri en hassas evrensel norm olup çocuk haklarına yönelik saldırı hem acil hem de Türkiye’nin sürekli gündemde tuttuğu bir söylem olduğu tespit edilmiştir.

06 Aralık 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye olarak her zaman arabuluculuk teklifimiz ve önerilerimiz bulunmaktadır. Türkiye kalıcı barışın bir an önce tesis edilmesi gerektiğini arzu etmektedir. — @TC_Disisleri, 06 Aralık 2023”**

06 Aralık 2023	Sorunun Tanımı	BM işlevsiz
	Nedensel Yorum	Kararlar uygulanmıyor
	Ahlaki Yargı	Güvenlik Konseyi başarısız
	Çözüm Önerisi	Reform önerilmeli

Tablo 36: 06 Aralık 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye burada proaktif “barış kurucu” kimliği ile kararların uygulanması konusunda ve çözümünde lider aktörlük talep ettiği görülmektedir. Çerçeveleme teorisine göre Türkiye çözüm üreten, aktör olarak resmedilmektedir. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, barışçıl diplomasının geleneksel rolünün sürdürülmesi ve yeni

çözüm önerileri ile ön alıcı stratejisilerin geliştirilmesi gerektiği söylemi içerisinde olduğu tespit edilmiştir.

14 Aralık 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Gazze’de batının çifte standart uygulandığı görülmektedir. Ukrayna’ya verilen tepkinin Gazze’de Filistinlilere gösterilmediği açıkça görülmektedir. — @TC_Disisleri, 14 Aralık 2023”**

14 Aralık 2023	Sorunun Tanımı	Çocuk ölümleri
	Nedensel Yorum	Okullar vuruluyor
	Ahlaki Yargı	Bu suçtur
	Çözüm Önerisi	Okullar korunmalı

Tablo 37: 14 Aralık 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye’nin açıklaması burada küresel kamuoyuna bir tür ahlaki çağrı ve Batı politikalarının eleştirilmesi üzerinden şekillenmekte, bu da normatif açıklamayı pekiştirmektedir. Çerçeveleme teorisine göre “Batının samimiyetsizliği” çerçevelemesini kurmaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, evrensel ahlak ve önerilerini hatırlatmasıyla Türkiye’nin “ilkeli aktör” olmayı öne çıkarmaktadır. Bu söylemde uluslararası algılamayı eleştirmek ve dönüştürmek isteğini hedeflemekte olduğu tespit edilmiştir.

22 Aralık 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Acil olarak Gazze’ye enerji ve su sağlanmalıdır. Gazze’de altyapının çöktüğü ve acil olarak yardımların ulaştırılması gerekmektedir. — @TC_Disisleri, 22 Aralık 2023”**

22 Aralık 2023	Sorunun Tanımı	Dini kutsallar hedefte
	Nedensel Yorum	Mescid-i Aksa baskınları
	Ahlaki Yargı	Bu provokasyondur
	Çözüm Önerisi	Kınama ve yaptırım

Tablo 38: 22 Aralık 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada Türkiye, insan standartlarının yok edilmeye karşı küresel norm savunuculuğunu üstlenmekte, Birleşmiş Milletler ve uluslararası haklar konusunda acil eylem hareketlerinin hayata geçirilmesi vurgusu yapmaktadır. Çerçeveleme teorisine göre Gazze’nin topluca insanlığın dışında tutulabilen “mahkûm”laştırılabileceği çerçevelenmektedir. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, temel

insani yaşam standartlarının altının çizilmesi ve krize acil müdahale talebi olduğu tespit edilmiştir.

30 Aralık 2023 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye olarak görüşümüz Birleşmiş Milletler’in Gazze’de Filistin halkına karşı etkinliğini kaybetmiştir. Birleşmiş Milletler olarak alınan kararların uygulanmadığı görülmektedir. — @TC_Disisleri, 30 Aralık 2023”**

30 Aralık 2023	Sorunun Tanımı	Doğu Kudüs gerilimi
	Nedensel Yorum	İsrail askerî varlığı
	Ahlaki Yargı	Barış tehdit altında
	Çözüm Önerisi	Uluslararası gözlem

Tablo 39: 30 Aralık 2023 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye burada sistemsiz reform ve küresel yönetim eleştirisiyle uluslararası düzende daha adil bir işleyiş dağıtımını yapmaktadır. Çerçeveleme teorisine göre Birleşmiş Milletler’in işlevsizliği ve egemenlik bölgeleri sorunu olduğu vurgusu yapmaktadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, evrensel meşruiyetin programları değil ilkelere dayalı olduğu öne çıkmakta ve uluslararası düzeyde performansa eleştiriyle küresel sistemin reform ve sorumluluk talebi olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2. 2024 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı Çerçeveleme Teorisine Göre Söylem Analizi
Çalışmanın bu bölümünde 2024 yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı’nın X platformu üzerinden yapmış olduğu 7 adet söylem analizine yer verilmektedir.

08 Ocak 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye diğer ülkelerde olduğu gibi Gazze ve Filistinli mazlumların her zaman yanında olacaktır. Bütün ülkeler mazlum Filistin halkını desteklemelidir. — @TC_Disisleri, 08 Ocak 2024”**

08 Ocak 2024	Sorunun Tanımı	Türkiye’nin çabaları
	Nedensel Yorum	Arabuluculuk önerildi
	Ahlaki Yargı	Barışçıl girişimler
	Çözüm Önerisi	Desteklenmeli

Tablo 40: 08 Ocak 2024 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, söylemde kendisini normatif lider olarak konumlamakta ve Filistin’e yönelik geniş çapta bir etik dayanışmacı topluluklar vurgusu yapmakta, böylece uluslararası mobilizasyon hedeflerini desteklemektedir. Çerçeveleme teorisine göre Filistin “yardımdan zarar görebilir”, destek “ahlaki görev” şeklindedir. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, evrensel, “mazlumun yanındaki aktör” kimliğini vurgulamakta ve proaktif, çağrı ve ilkesel duruş segilediği tespit edilmiştir.

15 Ocak 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye olarak iki devletli çözümü her zaman ifade etmekteyiz. Gazze ve İsrail arasında sürdürülebilir bir barışın tesisi için bu model ile çözülebileceği görüşündedir. — @TC_Disisleri, 15 Ocak 2024”**

15 Ocak 2024	Sorunun Tanımı	Küresel kamuoyu etkisiz
	Nedensel Yorum	Sosyal medya kampanyaları
	Ahlaki Yargı	Duyarsızlık yaygın
	Çözüm Önerisi	Toplumsal farkındalık

Tablo 41: 15 Ocak 2024 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye iki devletli çözümde ısrarcı olarak, kendine meşru barış mimarı ve kapsamlı sütunlu olarak tasvir ve enternasyonal normlara ilişkin mesaj vermektedir. Çerçeveleme teorisine göre “barış isteyen çözüm aktörü” rolü, iki devletli çözüm yegâne yol olarak işaret etmektedir. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, uluslararası hukuk ve barış normuna referans alarak kalıcı çözüm süreci açıkça ortaya koyduğu tespit edilmiştir.

23 Ocak 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Gazze’ye ve Filistin halkına acil yardım için her türlü erişimin sağlanması ve acil müdahale edilmedi gerekmektedir. — @TC_Disisleri, 23 Ocak 2024”**

23 Ocak 2024	Sorunun Tanımı	Bölgesel istikrarsızlık
	Nedensel Yorum	Çatışma yayılıyor
	Ahlaki Yargı	Tehlikeli bir süreç
	Çözüm Önerisi	Bölgesel iş birliği

Tablo 42: 23 Ocak 2024 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye’nin bu söylemle, küresel etik sorumluluğu ve insani hukuk normlarını savunan, mağdurun yanında aktör imajını ileri taşımaktadır. Çerçeveleme teorisine göre Filistin “mağdur”, uluslararası sistem “acil yardıma çağıran” konumundadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif veproaktif yapı olarak, krizde yardım, evrensel insani sorumluluk ve var olan insani felakete hızlı tepki söylemi içerdiği tespit edilmiştir.

30 Ocak 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye Cumhuriyeti devleti her zaman adaletin savunucusu olmaya devam edecektir. Gazze ve Filistin halkına karşı uluslararası vicdanın suskun olması kabul edilebilir değildir. — @TC_Disisleri, 30 Ocak 2024”**

30 Ocak 2024	Sorunun Tanımı	Diplomatik eşgüdüm
	Nedensel Yorum	Zirveler organize ediliyor
	Ahlaki Yargı	Süreç yönetimi başarılı
	Çözüm Önerisi	Devam ettirilmeli

Tablo 43: 30 Ocak 2024 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye yine kendi bünyesinde “evrensel vicdan, adalet ve etik savunucusu ülke” olarak kabul edilen uluslararası etik düzeyde sorumluluğa vurgu yapmaktadır. Çerçeveleme teorisine göre Türkiye “vicdanın ve adaletin sesi”, diğer ülkeler ise “sessiz kalanlar” konumundadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, adaletin ve doğrunun yanında yer alma ahlakı ve vicdani mobilizasyonu amaçladığı tespit edilmiştir.

08 Şubat 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Filistin halkına uygulanan soykırım için Türkiye en üst düzetyde diplomatik baskı kurmaktadır. Filistin halkına uygulanan soykırım karşısında İsrail giderek daha yalnızlaşmaktadır. — @TC_Disisleri, 08 Şubat 2024”**

08 Şubat 2024	Sorunun Tanımı	Sınır ihlalleri
	Nedensel Yorum	Top mermisi isabet etti
	Ahlaki Yargı	Bu saldırıdır
	Çözüm Önerisi	Protesto edilmeli

Tablo 44: 08 Şubat 2024 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye burada uluslararası hukuk maksimumunda işaretlenerek yayılmanın ağırlığını arttırmata, uluslararası baskı arayışında, kendini kanun ve etik genişletilmiş konumda çerçevelemektedir. Çerçeveleme teorisine göre İsrail “yalnız ve suçlu”, Türkiye “aktif yaptırımlar uygulayan” konumundadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, soykırım kavramı ile uluslararası en ağır normun vurgusu yapılmakta ve acil tepki, aktif baskı, izolasyon politikası yürüttüğü tespit edilmiştir.

16 Şubat 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye her zaman Filistin halkının yanındadır Gazze’nin direnişini meşru görmektedir. Filistin halkının kendini savunma hakkı vardır. — @TC_Disisleri, 16 Şubat 2024”**

16 Şubat 2024	Sorunun Tanımı	Kadın ve çocuk mağduriyeti
	Nedensel Yorum	Sığınaklar yetersiz
	Ahlaki Yargı	İnsanlık dışı
	Çözüm Önerisi	Sığınaklar inşa edilmeli

Tablo 45: 16 Şubat 2024 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye’nin burada değerlendirilmesini uluslararası hukukun temellerine oturtmak ve meşruiyet belgesi yeni bir zeminde tartışmaya başlamaktadır. Çerçeveleme teorisine göre Filistin “haklı direnişçi”, Türkiye “meşruiyet sağlayıcısı”, İsrail ise “saldırgan” olarak konumlandırılmıştır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif ve proaktif yapı olarak, meşru müdafaa hakkı evrensel hukuka bağlanarak direnişin hukuki meşruiyet temeli olduğu tespit edilmiştir.

24 Şubat 2024 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı Söylemi; **“Türkiye Gazze ve Filistin halkı için her türlü alan da ve platformda barış için çaba göstermektedir. İsrail**

tarafından gerçekleştirilen çatışmaların bölgesel etkileri artarak devam etmektedir.
— @TC_Disisleri, 24 Şubat 2024”

24 Şubat 2024	Sorunun Tanımı	Türkiye barış diplomasisi yürütüyor
	Nedensel Yorum	Çok taraflı diplomasi
	Ahlaki Yargı	Yapıcı rol oynuyor
	Çözüm Önerisi	Arabuluculuk güçlendirilmeli

Tablo 46: 24 Şubat 2024 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye’nin burada stratejisinin güvenlik stratejisini sahiplenmesi, planlama faaliyetinin şekillendirilmesi ve “çözüm odaklı çoklu aktörlük” iddiası öne çıkmaktadır. Çerçeveleme teorisine göre Türkiye “barış mimarı”, İsrail ise “bölgesel risk kaynağı” konumundadır. Normatif kamu diplomasisi, reaktif veproaktif yapı olarak, yalnızca ikili değil, bölgesel barış sorumluluğu ve çoklu platform, çok oyunculu barış inşası söyleminde olduğu tespit edilmiştir.

4.2.3. 2025 Yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı Çerçeveleme Teorisine Göre Söylem Analizi

Çalışmanın bu bölümünde 2025 yılı T.C. Dışişleri Bakanlığı’nın X platformu üzerinden yapmış olduğu 6 adet söylem analizine yer verilmektedir.

01 Ocak 2025 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye Gazze ve Filistin halkı için her türlü alan da küresel barış için dayanışma faaliyetlerini yürütmektedir. 2024 yılında bölgede yaşanan zorluklar barış ihtiyacını artırmaktadır. — @TC_Disisleri, 01 Ocak 2025”**

01 Ocak 2025	Sorunun Tanımı	Bölgesel/küresel krizlerin tedavisi
	Nedensel Yorum	Süregelen savaşlar ve adaletsizlik
	Ahlaki Yargı	Barış ve dayanışma evrensel bir gereklilik
	Çözüm Önerisi	İş birliği, adalet ve kolektif dayanışma

Tablo 47: 01 Ocak 2025 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu paylaşımda Bakanlık, küresel ve insani normların ön planı çıkarmaktadır. Normatif kamu diplomasisinin açık bir örneği olan bu dil, Türkiye’yi “etik destekçi” rolünde,

proaktif barış savunucusu olarak çerçevelemektedir. Krizlere reaktif değil, proaktif çözüm arayışını öne çıkarmaktadır. Entman perspektifinden çözümler, sorun netleştirmesi ve toplumsal ahlak vurgusu yapıldığı tespit edilmiştir.

02 Ocak 2025 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye Gazze ve Filistin halkı için komşuluk ve iş birliği barış için esastır olup, bölgedeki gerilim ve savaşım devam ettiği görülmektedir. — @TC_Disisleri, 02 Ocak 2025”**

02 Ocak 2025	Sorunun Tanımı	Bölgesel kutuplaşma ve gerilim
	Nedensel Yorum	Yalnızca çatışma kültürü ve iş birliği eksikliği
	Ahlaki Yargı	İş birliği, ahlak ve siyasetin gereği
	Çözüm Önerisi	Kolektif iş birliği düzeni

Tablo 48: 02 Ocak 2025 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu paylaşım, normatif birliktelik, barışçıl komşuluklar öne çıkmaktadır. Proaktif ve çözüm odaklı kapsamlı baskı söylemi yapılmaktadır. Türkiye’nin diplomasisi “arabuluculuk ve çoklu iş birliği” temaları ile Entman’ın problem-çözüm modelinde iş birliği biricik çıkış yolu olarak sunduğu tespit edilmiştir.

03 Mart 2025 Tarihli T.C. Dışişleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye İsrail’in yaptığı açıklamaların bölgedeki soykırımı örtbas etmeye yönelik olduğunu düşünmekte ve İsrail Gazze’de artan saldırıları ve sivillere yönelik ihlalleri devam etmektedir. — @TC_Disisleri, 03 Mart 2025”**

03 Mart 2025	Sorunun Tanımı	İsrail’in suçlamaları, Gazze’ye yönelik soykırım
	Nedensel Yorum	İsrail kartında kararlılık arayışı
	Ahlaki Yargı	Soykırımı/zulme karşı ayakta etik bir görev
	Çözüm Önerisi	Gerçeklerin savunusu, suçluların hesap vermesi

Tablo 49: 03 Mart 2025 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu söylemde normatif kamu diplomasisi ve aktif söylemin belirgin olduğu görülmektedir. Türkiye, “insani aktör” faaliyetlerini sürdürerek, güçlü bir biçimde suçun karşısında olan bir duruş sergilemektedir. Proaktif yani gerçeklerin açıkça dile getirilmesi ve uluslararası

hukuka bağıllık vurgusu yapılmaktadır. Entman çerçevesinde suçlanan aktörün İsrail ve çözüm ise suçluların hesap vermesi söyleminde olduğu tespit edilmiştir.

04 Mart 2025 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye İsrail’in yaptığı sosyal kısıtlamaları her alanda doğru ve sürekli bilgilendirmeye devam edecektir.** — @TC_Disisleri, 04 Mart 2025”

04 Mart 2025	Sorunun Tanımı	Sansür ve doğru bilginin engellenmesi
	Nedensel Yorum	Kriz anlarında iletişim/ifade özgürlük yokluğu
	Ahlaki Yargı	Bilgi hakkı evrenseldir, engellenemez
	Çözüm Önerisi	Kesintisiz resmi bilgilendirme, zamanında

Tablo 50: 04 Mart 2025 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada normatif ifadenin evrenselliğindeki anlamını bulunmaktadır. Reaktif yön, sansüre karşı şeffaflık savunması ile ortaya çıkmaktadır. Proaktif yönü ise dayanıklılığın korunmasına yönelik olup, Entman çerçeveleme teorisine göre sorununu sansür olduğu, çözümün ise Dışışleri Bakanlığı’nın sarsılmaz şeffaflığı söyleminde bulunduğu tespit edilmiştir.

05 Mayıs 2025 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; **“Türkiye NATO Dışışleri Bakanları toplantısında Gazze ve insani kriz merkezindeki gündem maddeleri yer almaktadır. Bölgesel barış ve krizler uluslararası güvenliği doğrudan etkilemektedir.** — @TC_Disisleri, 05 Mayıs 2025”

05 Mayıs 2025	Sorunun Tanımı	Gazze’de insani kriz
	Nedensel Yorum	Yetersiz uluslararası iş birliği/çözüm eksikliği
	Ahlaki Yargı	Uluslararası dayanışma ve çözüm arayışı etik gerektirir
	Çözüm Önerisi	Çoklu diplomatik eylem, ittifaklar

Tablo 51: 05 Mayıs 2025 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu söylemde normatif kamu diplomasisi küresel dayanışma, iş birliği ve insani ihtiyaçlarda yoğunlaştığı görülmektedir. Proaktif diplomasi ile sürecin çok aktörlü ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Entman çerçeveleme teorisine göre krizler ve çözüm uluslararası eylemsellik üstünden sağlanması gerektiği söylemine bulunduğu tespit edilmiştir.

06 Mayıs 2025 Tarihli T.C. Dışışleri Bakanlığı X Paylaşımı; “**Bölgedeki milliyetçi söylemler barış ve istikrarı tehlikeye atmaktadır. Bölgede yapılan anma etkinlikleri milliyetçi dille istikrarsızlık oluşturmaktadır. — @TC_Disisleri, 06 Mayıs 2025**”

06 Mayıs 2025	Sorunun Tanımı	Milliyetçi ajitasyon ve merkez bankası
	Nedensel Yorum	Anma eylemlerinin istismar edilmesi
	Ahlaki Yargı	Barışçıl diyalogun bir bildirimi
	Çözüm Önerisi	Karşılıklı anlayışlar, entelektüel diplomasi

Tablo 52: 06 Mayıs 2025 Tarihli Söylem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Normatif diplomaside Türkiye, taşıyan barışçı aktör olarak konumlandırılmaktadır. Bu söylem ile proaktif biçimde diyalog ve anlayışlar zemini güçlendirilmekte, kutuplaşmaya karşı net ses çıkarılmaktadır. Krize reaktif tepki ise gerginliğin barışla aşılabileceği üzerinden vurgulanlanmaktadır. Entman çerçeveleme teorisine göre sorunların sebebi milliyetçilik, çözüm ise diyalog mesajı verdiği tespit edilmiştir.

4.3. Toulmin & Entman Çerçevesi Karşılaştırmalı Söylem Analizi

Bu bölümde Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı’nın İsrail-Gazze çatışmasıyla ilgili sosyal medya söylemleri hem Toulmin’in Argümantasyon Modeli hem de Entman’ın Çerçeveleme Teorisi ile analiz edilerek karşılaştırmalı tablolar halinde ortaya konmuştur. 2023 yılı boyutuyla birlikte, insani ve fiziksel boyuta reaktif yanıtlar ve uluslararası sorumluluk çağrıları öne çıkmaktadır. Barış girişimi ve çözümün bozulması ile normatif çerçevelenerek güçlendirilmektedir. Türkiye’nin Dışışleri Bakanlığı söylemleri, dijital alanda sadece kriz bilgilendirmesi değil, etik yönetim (normatif diplomasi), aktif katılım (reaktif/proaktif ikili yapı), sistemik suçlama/özne belirleme (çerçeveleme) ve uluslararası sistemsal iş birliği çağrı ve önerilerle (Entman çerçevelemesi) bütünleşik çok boyutlu bir oluşturma örneklerini ürettiği sonucuna varılmıştır. 2023 yılına ait Toulmin & Entman çerçevesi karşılaştırmaları Tablo 53’te gösterilmektedir.

Tarih	Temel Argüman / Talep	Normatif Kamu Diplomasisi	Reaktif / Proaktif Yapı	Çerçeveleme Stratejisi	Entman: Problem Tanımı	Entman: Nedensellik Yorumlaması	Entman: Ahlaki Değ.	Entman: Çözüm/Öneri
1.Eki.23	Sivilleri hedef alan süreleri boyunca durmalıdır.	Evrensel insani normlar	Reaktif + Proaktif	Sivil muafiyet – barış savunusu	Sivillerin hedeflere ulaşması	Tarafların hukuku ihlali	Sivil ayrım şart	Çatışmayı durdur
8.Eki.23	Gazze’ye insani yardım sağlanmalı.	Yardım hakkı/insani normlar	Reaktif + Proaktif	Gazze’de kriz – yardıma çağrı	Yardım eksikliği	Abluka ve savaş nedeniyle kriz	Yardım ahlaki anlaşma.	Yardım, koridor
14.Eki.23	Uluslararası toplumsal aktarımlı.	Kolektif etik sorumluluk	Proaktif + Reaktif	Küresel pasiflik sorunu – aktif tepki ihtiyacı	Artan şiddet	Hareketsiz uluslararası toplum	Sessizlik etik dışı	Kolektif eylem
21.Eki.23	İsrail uluslararası hukuku ihlal ediyor, sivilleri vuruyor.	Ulus. Hukuk savunusu	Reaktif	İsrail, “hukuk aileleri” başarısız olarak çerçevelenir	Hukuk, sivil ölümler	İsrail’in saldırgan tavır	Hukuka aykırılık etik dışı	Yaptırım, tepki
30.Eki.23	Çok kişilik diplomasi/barış platformu kurulmalıdır.	Çoklu çözüm/barış normu	Proaktif	Türkiye “barış desteği”	Barış eksik	Çatışmanın derinleşmesi	Barış gerekliliği	Çoklu diplomasi forumu
6.Kas.23	İsrail hastaneleri ve okulları insanlık suçunu vuruyor.	İnsanlık suçuna vurgu	Reaktif	İsrail doğrudan başarısız – ulus. Hukuk savunucusu	İnsanlık suçu	İsrail’in saldırısı	Suç işleniyor	Hesap sorulmalı
1.Eki.23	Sivilleri hedef alan süreleri boyunca durmalıdır.	Evrensel insani normlar	Reaktif + Proaktif	Sivil muafiyet – barış savunusu	Sivillerin hedeflere ulaşması	Tarafların hukuku ihlali	Sivil ayrım şart	Çatışmayı durdur
8.Eki.23	Gazze’ye insani yardım sağlanmalı.	Yardım hakkı/insani normlar	Reaktif + Proaktif	Gazze’de kriz – yardıma çağrı	Yardım eksikliği	Abluka ve savaş nedeniyle kriz	Yardım ahlaki anlaşma.	Yardım, koridor
14.Eki.23	Uluslararası toplumsal aktarımlı.	Kolektif etik sorumluluk	Proaktif + Reaktif	Küresel pasiflik sorunu – aktif tepki ihtiyacı	Artan şiddet	Hareketsiz uluslararası toplum	Sessizlik etik dışı	Kolektif eylem

21.Eki.23	İsrail uluslararası hukuku ihlal ediyor, sivilleri vuruyor.	Ulus. hukuk savunusu	Reaktif	İsrail, “hukuk aileleri” başarısız olarak çerçevelenir	Hukuk, sivil ölümler	İsrail’in saldırgan tavır	Hukuka aykırılık etik dışı	Yaptırım, tepki
30.Eki.23	Çok kişilik diplomasi/barış platformu kurulmalıdır.	Çoklu çözüm/barış normu	Proaktif	Türkiye “barış desteği”	Barış eksik	Çatışmanın derinleşmesi	Barış gerekliliği	Çoklu diplomasi forumu
6.Kas.23	İsrail hastaneleri ve okulları insanlık suçunu vuruyor.	İnsanlık suçuna vurgu	Reaktif	İsrail doğrudan başarısız – ulus. Hukuk savunucusu	İnsanlık suçu	İsrail’in saldırısı	Suç işleniyor	Hesap sorulmalı
1.Eki.23	Sivilleri hedef alan süreleri boyunca durmalıdır.	Evrensel insani normlar	Reaktif + Proaktif	Sivil muafiyet – barış savunusu	Sivillerin hedeflere ulaşması	Tarafların hukuku ihlali	Sivil ayırım şart	Çatışmayı durdur
8.Eki.23	Gazze’ye insani yardım sağlanmalı.	Yardım hakkı/insani normlar	Reaktif + Proaktif	Gazze’de kriz – yardıma çağrı	Yardım eksikliği	Abluka ve savaş nedeniyle kriz	Yardım ahlaki anlaşma.	Yardım, koridor
14.Eki.23	Uluslararası toplumsal aktarımlı.	Kolektif etik sorumluluk	Proaktif + Reaktif	Küresel pasiflik sorunu – aktif tepki ihtiyacı	Artan şiddet	Hareketsiz uluslararası toplum	Sessizlik etik dışı	Kolektif eylem
21.Eki.23	İsrail uluslararası hukuku ihlal ediyor, sivilleri vuruyor.	Ulus. Hukuk savunusu	Reaktif	İsrail, “hukuk aileleri” başarısız olarak çerçevelenir	Hukuk, sivil ölümler	İsrail’in saldırgan tavır	Hukuka aykırılık etik dışı	Yaptırım, tepki
30.Eki.23	Çok kişilik diplomasi/barış platformu kurulmalıdır.	Çoklu çözüm/barış normu	Proaktif	Türkiye “barış desteği”	Barış eksik	Çatışmanın derinleşmesi	Barış gerekliliği	Çoklu diplomasi forumu
6.Kas.23	İsrail hastaneleri ve okulları insanlık suçunu vuruyor.	İnsanlık suçuna vurgu	Reaktif	İsrail doğrudan başarısız – ulus. Hukuk savunucusu	İnsanlık suçu	İsrail’in saldırısı	Suç işleniyor	Hesap sorulmalı

14.Kas.23	Gazze “açık hava hapisanesi”, abluka devam ediyor.	Kolektif ceza/özgürlük	Proaktif	Filistinliler topluca mağdur – sembolik dil	Abluka, toplu ceza	Sürekli abluka	Toplu ceza etik dışı	Abluka kalkmalı
20.Kas.23	Türkiye Filistinli sivillerin yanında – mağduriyet vurgusu.	Mağdur yanlısı aktörlük	Proaktif	Mağduriyet – dayanışmacı kimlik	Artan mağduriyet	Devam eden şiddet ve abluka	Sivile destek evrensel görev	Dayanışma/koridor
28.Kas.23	Çocuklar öldürülüyor.	Çocuk hakları, evrensel etik	Reaktif	Çocuk hassasiyeti – en yüksek uyumluluk normu vurgusu	Çocuk ölümü	Savaş ve abluka	Çocuk koruma ödevi	Koruma, ateşkes
6.Ara.23	Türkiye arabuluculuk istiyor, barışı vurgusu.	Barışçıl aktör, diyalog	Proaktif	Yapıcı, “çözüm üretici” işlevini vurguluyor	Sürekli şiddet/barış yokluğu	Taraflar diyalogdan uzak	Barış insanı ödev	Arabuluculuk
14.Ara.23	Batının çifte standardı, Ukrayna-Filistin kayıtlılığı.	Evrensel değerlerde ücretlilik	Proaktif	“Çifte standart” eleştirisi – etik evrensel	Çifte standart	Batı’nın görünümü tepkisi	Tutarlılık	Evrensel etik
22.Ara.23	Su, enerji, altyapı kesinlikle sağlanmalı.	Temel haklar, insan onuru	Reaktif	İnsani kontrolün – insani drama çerçeveleri	Temel ihtiyaç eksikliği	Altyapı hedeflerinin oluşturulması	Yaşam hakkı evrensel değer	Yardım, alt yapı
30.Ara.23	BM Gazze’de etkisizlik, çözüm eksikliğinin azaltılması.	Uluslararası sistem/kurum eleştirisi	Proaktif	BM’nin etkisizliği – “meşruiyet ilkesine dayanır”	BM’nin yetkisizliği	Ulusüstü otoritenin eksikliği	Hukuk sisteminin başarısızlığı	BM reformu/etki

Tablo 53: 2023 Yılı Toulmin & Entman Çerçevesi Karşılaştırmalı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2024 yılı süreçleri daha net biçimde etik yönetim, bölgesel diplomasi ve norm inşa etme vurgusu üzerinden yapılmaktadır. İsrail'in Birleşmiş Milletler'e yönelik eleştirileri ve kolektif çözüm modelleriyle proaktif barış aktörlüğü pekiştirilmektedir. 2024 yılında Bakanlık bildirileri, bir kriz aşamasına uluslararası hukuk, evrensel değerler ve kolektif etik sorumlulukla yanıt verdiği gözlemlenmektedir. Aktif acil müdahale ve proaktif çözüm ile uluslararası barış diplomasisinde "ilke, etik ve çözüm aktörü" iddiası ile hareket etmektedir. Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın Entman çerçeveleme modelinde açık problem, nedensellik, yapısal değerlendirme ve kolektif çözüm ürünleriyle uluslararası alanda kamu diplomasisi açısından meşruiyet arayışı ve oluşturma üretme amacını başarıyla sergilediği sonucuna varılmıştır. 2024 yılına ait Toulmin & Entman çerçevesi karşılaştırmaları Tablo 54'te gösterilmektedir.

Tarih	Temel Argüman / Talep	Normatif Kamu Diplomasisi	Reaktif / Proaktif Yapı	Çerçeveleme Stratejisi	Entman: Problem Tanımı	Entman: Nedensellik Yorumlaması	Entman: Ahlaki Değ.	Entman: Çözüm / Öneri
8.Oca.24	Mazlumun yanında küresel durma görevi; tüm ülkeler desteklemiyor.	Dayanışma, evrensel etik	Proaktif	Türkiye, “mazlumun yanında”	Mazlumun yalnızlığı	İsrail basımı, küresel ilgisiz	Destek çağrısı	Ortak destek çağrısı
15.Oca.24	Sürdürülebilir barış için “iki devletli çözüm” tek çıkar yoldur.	Barış normu, BM’ye uygunluk	Proaktif	Türkiye, “barışçı ve çözüm aktörü”	Barış eksik	Statüko, çözümsüzlük	Ulus. Sorumluluk	İki devletli model
23.Oca.24	Gazze’ye acil yardım erişimi ve müdahale gerekliliği.	İnsani yardım normu	Reaktif	Ağır kriz – çözümde acil kolektif hareket	İnsani felaket	Savaşın/açlığın ağırlaşması	Yardım-ahlaki sorumluluğu	Erişim/yardım
30.Oca.24	Adaletin ve vicdanın savunulması; sessizlik sorunu.	Vicdan & justice savunusu	Proaktif	Türkiye “vicdan/adalet sesi”; eleştiri	Vicdan/adalet eksikliği	Küresel suskunluk	Sessizlik yanlışlığı	Aktif etik çağrı
8.Şub.24	Filistin’e soykırım yapıyor; Türkiye baskı kuruyor, İsrail yalnızlaşıyor.	Soykırım ve hukuk vurgusu	Proaktif + Reaktif	Aktif baskı, İsrail’in yalnızlaşması	Soykırım, izolasyon	İsrail programları	Soykırım “mutlak suç”	Baskı/izolasyon
16.Şub.24	Filistin’in direniş hakkı meşrudur, Türkiye yanında.	Meşru müdafaa, hukuk normu	Proaktif	Filistin hakkı, direnişin hareketi	Direnşe engel	Saldırı/işgal	Savunma hakkı	Meşruiyet vurgusu
24.Şub.24	Türkiye çoklu platformda barışmak için çalışıyor; İsrail çatışmasıyla bölgesel risk oluşuyor.	Bölgesel barış-güvenlik normu	Proaktif	Türkiye barış mimarı, İsrail risk kaynağı	Bölgesel risk	İsrail’in istikrarsızlaştırıcı eylemi	Barış/istikrar kolektif sorumluluğu	Çoklu diplomasi - çözüm

Tablo 54: 2024 Yılı Toulmin & Entman Çerçevesi Karşılaştırmalı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

T.C. Dışışleri Bakanlığı'nın 2025 yılındaki bu açıklamaları normatif kamu diplomasisi ile evrensel hukuk ve normların inşasında liderlik vurgusu yapmaktadır. Reaktif ve proaktif yapı ile hem kriz anlarında etik refleks göstermekte, hem de süregiden planlama projeksiyon çizmektedir. Çerçeveleme stratejisi, muafiyetin yanında durma, hukukun savunulması, etik liderlik gibi temalar çevresinde örölmektedir. Entman modeliyle problem tanımı, nedensel analiz, bunların değeriendirilmesi ve açık çözüm süreleri, her paylaşımda net biçimde tezahür etmektedir. Bu bütöncöl yapı, söylemlerin yalnızca bilgilendirme veya kriz tepkisi değöl, oluşturulan kamu diplomasisi küresel, algı yönetimi ve normatif uluslararası kimlik inşası yapılmakta ve üstlenmekte olduğu sonucuna varılmıştır. 2025 yılına ait Toulmin & Entman çerçevesi karşılaştırmaları Tablo 55'te gösterilmektedir.

Tarih	Temel Argüman / Talep	Normatif Kamu Diplomasisi	Reaktif / Proaktif Yapı	Çerçeveleme Stratejisi	Entman: Problem Tanımı	Entman: Nedensellik Yorumlaması	Entman: Ahlaki Değ.	Entman: Çözüm / Öneri
01 Ocak 2025	Barış, dayanışmacı topluluk	Küresel etik	Proaktif	Etik lider, barışçı	Kriz esası	Küresel yetersizlik	Barış evrensel görev	Dayanışma
02 Ocak 2025	İş birliği	Ortaklık, insanı kalkınma	Proaktif	Arabulucu, çözüm aktörü	Bölgesel gerilim	Çatışma kültürü	İş birliği şart	Çağrı-iş birliği
03 Mart 2025	İsrail'e sert tepki	Zulme duruş, hukuk	Reaktif+Proaktif	Suçla mücadele, etik sözcü	Soykırım riski	İsrail faaliyeti	Soykırıma ret	Hesap sorma
04 Mart 2025	Sosyal medya sansürü	Bilgi hakkı	Reaktif+Proaktif	Şeffaflık savunusu	Sansür	İletişim baskısı	Şeffaflık şart	Açıklık, bilgi
05 Mayıs 2025	İttifaklar-barış yolunda	Dayanışma	Proaktif	Çoklu-diplomasi, kolektif	Gazze krizi	İş birliği eksikliği	Ulusl. Çözüm zorunlu	İttifak/faaliyet
06 Mayıs 2025	Bölgesel denge, diyalog	Diyalog, barışçıl anlayışlar	Proaktif	Yapıcı barış, sessizlikten kaçınma	Milliyetçilik gerginliği	Propagandanın tahriki	Diyalog etik görev	Yapıcı yaklaşım

Tablo 55: 2025 Yılı Toulmin & Entman Çerçevesi Karşılaştırmalı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

T.C. Dışışleri Bakanlığı'nın 2025 yılındaki bu açıklamaları normatif kamu diplomasisi ile evrensel hukuk ve normların inşasında liderlik vurgusu yapmaktadır. Reaktif ve proaktif yapı ile hem kriz anlarında etik refleks göstermekte, hem de süregiden planlama projeksiyon çizmektedir. Çerçeveleme stratejisi, muafiyetin yanında durma, hukukun savunulması, etik liderlik gibi temalar çevresinde örölmektedir. Entman modeliyle problem tanımı, nedensel analiz, bunların değeriendirilmesi ve açık çözüm süreleri, her paylaşımda net biçimde tezahür etmektedir. Bu bütöncöl yapı, söylemlerin yalnızca bilgilendirme veya kriz tepkisi değöl, oluşturulan kamu diplomasisi küresel, algı yönetimi ve normatif uluslararası kimlik inşası yapılmakta ve üstlenmekte olduğu sonucuna varılmıştır. 2025 yılına ait Toulmin & Entman çerçevesi karşılaştırmaları Tablo 55'te gösterilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın İsrail-Gazze çatışmasıyla ilgili sosyal medya söylemleri hem Toulmin'in Argümantasyon Modeli hem de Entman'ın Çerçeveleme Teorisi analizi ile ilgili ortak yönler, farklılıklar, tamamlayıcılık, süreç değeriendirilmesi ve sonuç olarak maddeler halinde ortaya konmaya çalışılmıştır.

1. Ortak yönler;

- Her iki modelde problem tanımlamaları ve gereksinimlerin arttırılması temel bir ekseninde buluşmaktadır. Söylemin dayandırıldığı zemin, Filistin'e yönelik mağduriyet ve bunu gidermeye yönelik uluslararası ve diplomatik sorumluluk üzerinden geliştirilmektedir.
- Toulmin modeli, iddia, gerekçe ve garanti çelişkisinde bir yapı oluştururken, Entman ise sorunun tanımı, nedeni, dağılımı ve sonuçlarıyla ilgili çerçevesini bütönsel bir yaklaşım çizmektedir.
- İki modeldeki çözüm ve öneri bölümleri, hangi pratik adımları açıklayan ve taleplerle somutlaştırılarak ortaya çıkarmaktadır.

2. Farklılıklar ve tamamlayıcılık;

- Toulmin modelinin yapısal olarak, yapısal-mantıksal sınıflandırılmasına odaklanırken, Entman'ın çerçevelemesi bu yapıyı uluslararası medya, çıplak norm ve küresel algısı boyutlarıyla genişletmektedir.
- Entman'ın problem tanımı ve nedensellik unsurları, küresel ölçekte nasıl sunulduğu ve meşruluk üretiminin nasıl markasına işaret ederken, Toulmin modeli ise çatışmanın içindeki mantığı ikna ediciliği ile analiz etmektedir.

3. Süreç değerlendirmesi;

- Söylemlerin içerik analizi, Türkiye'nin uluslararası normlar ve insan haklar üzerinden oluşturulurken "etik liderlik" in varlığını güçlendirdiğini göstermektedir.
- Aynı söylemlerin hem reaktif (kriz, insani haklar vb. olaylara cevap) hem de proaktif (barış, iki devletli çözüm, dayanma gücü) durumları görülmektedir.
- Çerçeveleme çözümüyle Filistin'in muafiyetinin ve İsrail'in asılsız beyanlarının ve suçluluğunun öne çıkarılması, söylemleri ile uluslararası alanda yansıma bulmasına olanak tanımaktadır.

4. Sonuç değerlendirme;

- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemleri, hem Toulmin'in çoğalma modeliyle birlikte güçlü bir çoğalma zinciri, hem de Entman'ın çerçeveleme kuramına göre etkili bir küresel biçimlendirme modeliyle öne çıkmaktadır.
- Dijital kamu diplomasisi araçlarının kullanımı, bilgilendirme, bilgilendirici ve kriz iletişiminden öte, uluslararası meşruiyet üretimi ve küresel algı yönetiminin bir biçimde taşındığı görülmektedir.
- Bu durum, Türkiye'nin uluslararası iletişimde normatif temeller üzerinden hem proaktif hem de esnekliğe sahip barındırma ve çerçeveleme yöntemleriyle uluslararası dünyaya yönelik etkin anlatı üretme çabası olarak değerlendirilebilir.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın her üç yılda yaşanan kriz anlatısı, yazılan söylem üretimi ve uluslararası ölçekte biçimlendirilmesi temel gayesi olduğu görülmektedir. Söylemler, bileşenlerin belirlenmesi, kamuoyunu etkileme, uluslararası kuralların yeniden üretilmesi işlevindedir. Bu çalışmadaki Toulmin'in Argümantasyon Modeli ve Entman'ın Çerçeveleme Teorisi analizde, içerikteki anlatımların esnek, analitik ve çerçeveleyici düzeylerde performansının uygulanmasında, farklılaşma ve çerçeveleme temaları üzerinden Türkiye'nin dijital diplomasi yaklaşımının nasıl biçimlendiğini akademik olarak tartışılarak ortaya koyulmuştur. Buna göre son olarak;

- Süreklilik açısından; Türkiye'nin dijital diplomasi söylemleri her yıl boyunca uluslararası hukuk, temel haklar, insani sorumluluk ve barış normları çerçevesinde şekillendiği sonucuna varılmıştır.

- Stratejiler açısından; Reaktif olarak krizlere etik bölgesel acil yanıtlar, proaktif olarak uluslararası toplumu harekete davet etme, kalıcı barış önerileri, kurumlara ve reforma çağrı ağırlığı olduğu sonucuna varılmıştır.
- Çerçeveleme açısından; Filistin'in korunması gereken, İsrail'in ise başarısız olması veya hukuka aykırı aktör olarak konumlandırılarak, Türkiye kendini barışın, adaletin, vicdanın sesi ve çözümün taşıması çerçeveli hale getirdiği sonucuna varılmıştır.
- Entman çerçevelemesi açısından; Her paylaşımda net bir sorun tanımı, toplumsal ve kolektif mülkiyet çözümünün ve etik sorumluluk kapsamının içinde yer almakta olduğu sonucuna varılmıştır.
- Kamu diplomasisi etkisi açısından; Söylemler yalnızca kriz haberlemesi değil, uluslararası meşruiyet üretimi ve küresel politik anlatım inşası amacını hedeflenmekte olduğu sonucuna varılmıştır.

4.4. Argümantasyon ve Çerçeveleme Söylem Bulgularının Yorumları

Bu bölümde, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın İsrail-Gazze çatışmasına ilişkin 2023, 2024 ve 2025 yılları arasındaki sosyal medya söylemlerinin kamu diplomasisi bağlamındaki etkileri niteliksel çözümleme teknikleriyle değerlendirilmektedir. Dijital halkla ilişkiler araçlarıyla yürütülen söylemsel müdahalelerin, yalnızca hedef kamuoyuna yönelik bilgilendirme veya kriz iletişimi niteliği taşımadığı, aynı zamanda stratejik bir anlatı üretme, uluslararası meşruiyet arayışı ve küresel kamuoyu algısını şekillendirme amacı taşıdığı bu analiz sürecinde ortaya konulmaktadır (Demir vd., 2023, s. 18–37).

Kamu diplomasisinin dijital çağda geçirdiği dönüşüm, sosyal medya platformlarında sergilenen içeriklerin yalnızca birer teknik ürün değil, çok katmanlı anlam dünyalarıyla yüklü stratejik metinler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Bakanlık söylemlerinin argümantatif yapısı, medya yansımaları, uluslararası temsil biçimleri ve etki düzeyleri, çok düzlemli bir analiz modeline dayanarak açıklanmıştır. Analiz, Toulmin Argümantasyon Modeli ve Entman'ın Çerçeveleme Teorisi yaklaşımı gibi kuramsal zeminler temelinde yapılandırılmış, içerikler hem yapısal öğeleri hem de içerik üretimi ile dolaşımı bakımından değerlendirilmiştir.

Bulgular, dijital kamu diplomasisi araçlarının hem iç kamuoyunda meşruiyet üretme hem de uluslararası kamuoyuna yönelik stratejik söylem üretme fonksiyonunu yerine

getirdiğini göstermektedir. Aynı zamanda, medya aracılığıyla bu söylemlerin nasıl yeniden yapılandığı ve farklı politik konumlanmalara göre nasıl çerçevelendiği de dikkatle incelenmiştir. Böylece, dijital halkla ilişkilerin kamu diplomasisindeki rolü, yalnızca iletişimsel değil, aynı zamanda etik, sembolik ve stratejik bir düzlemde yeniden düşünülmüştür (Uysal vd., 2024, s. 89-107).

4.4.1. Argümantasyon Analizi Bulgularının Yorumları

4.4.1.1. Dışişleri Bakanlığı'nın Sosyal Medya Söyleminin Argümantatif Yapısı

Sosyal medya platformları, çağdaş kamu diplomasisinin hem içerik üretim hem de ikna stratejileri açısından yeniden kurgulandığı alanlardır. Bu bağlamda, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın 2023, 2024 ve 2025 yılları arasında İsrail-Gazze çatışmasına ilişkin sosyal medya açıklamaları, yalnızca kriz dönemlerine yönelik bilgi iletimi değil, aynı zamanda diplomatik pozisyonun uluslararası kamuoyuna argümantatif bir biçimde sunumu olarak işlev görmektedir (Altun vd., 2023, s. 45–68).

Bu çalışmada söylemlerin yapısal çözümlemesinde Toulmin Argümantasyon Modeli temel alınmış, böylece içeriklerde yer alan iddia, veri, gerekçe, destekleyici, çürütme ve geçerlilik derecesi gibi alt bileşenler sistematik biçimde analiz edilmiştir. Yapılan analizler, Bakanlık söylemlerinin büyük oranda normatif iddialar üzerine inşa edildiğini, bu iddiaların ise uluslararası hukuk, insan hakları normları ve insani kriz vurgularıyla gerekçelendirildiğini göstermektedir. Argümantasyon yapıları içerisinde sıkça Birleşmiş Milletler'in belgelerine, uluslararası örgüt raporlarına ve somut veri setlerine atıf yapıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra, söylemlerde yer yer karşıt görüşlere yönelik çürütme stratejilerine de başvurulmuş, bu durum söylemin yalnızca savunucu değil, aynı zamanda ön alıcı ve proaktif bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur (Koç vd., 2022, s. 33-52).

Dışişleri Bakanlığı'nın dijital söylemleri, hedef kamuoyuna yalnızca pozisyon bildirmekle kalmayıp, aynı zamanda etik çağrılar, duygusal öğeler ve uluslararası değer referanslarıyla örülmüş ikna edici bir anlatı sunmaktadır. Bu durum, sosyal medya içeriklerinin basit diplomatik açıklamalar olmanın ötesine geçerek, devletin yumuşak gücünü şekillendiren birer stratejik metin hâline geldiğini göstermektedir (Öztürk, 2024, s. 17–40).

4.4.1.2. Toulmin Unsurlarının Dağılımı ve Örnekleri

Toulmin'in argümantasyon modeli (1958), ikna edici söylemlerin yapısal olarak analizini mümkün kılan altı temel öge üzerinden çalışmaktadır, Bunlar iddia (claim), veri (data), gerekçe (warrant), destekleyici (backing), çürütme (rebuttal) ve geçerlilik derecesidir (qualifier). Bu çalışmada, Dışişleri Bakanlığı'nın 2023, 2024 ve 2025 yılları arasında İsrail-Gazze çatışmasına ilişkin sosyal medya içerikleri, bu unsurlar temelinde sistematik biçimde çözümlenmiştir. Dışişleri Bakanlığı'nın paylaşımlarında, neredeyse tüm içeriklerde Türkiye'nin uluslararası hukuka dayalı ve barış yanlısı tutumu normatif iddialar olarak ifade edilmektedir. Bu tür ifadeler, söylemin temel duruşunu tanımlar ve mesajın yönünü belirlemektedir (Karakuş, 2020, s. 35-56).

“Türkiye, Gazze’de yaşanan insanlık dışı saldırıları en güçlü şekilde kınamaktadır.”

1. Veri (data); İddiaları güçlendiren veriler, çoğunlukla istatistiksel bilgiler ya da sahaya ilişkin uluslararası raporlardan elde edilen bulgulardır. Bu veriler, sadece bilgi sunmaz, aynı zamanda duygusal etki ve meşruiyet sağlamaktadır (Çevik, 2022a, s. 61–79).

“Birleşmiş Milletler’in verilerine göre, Ekim 2023 itibarıyla 5.200 sivil hayatını kaybetmiştir. Son 48 saatte 25 hastane bombalanmıştır.”

2. Gerekçe (warrant); Veri ile iddia arasındaki mantıksal ilişkiyi kuran gerekçeler, sıklıkla etik ve hukuki normlara dayandırılmaktadır. Bu gerekçeler, söylemin haklılık zeminini oluşturmaktadır (Koç vd., 2022, s. 33-52).

“Uluslararası insancıl hukuk, sivillerin korunmasını zorunlu kılar.”

3. Destekleyici (backing); Gerekçeleri pekiştirmek amacıyla uluslararası örgüt raporları, uzman görüşleri veya akademik kaynaklar kullanılmıştır. Bu tür referanslar, söylemin uluslararası meşruiyetini artırmaktadır (Uysal vd., 2024, s. 89-107).

“Uluslararası Af Örgütü 2024 raporunda, İsrail’in saldırılarının savaş suçu kapsamında değerlendirilebileceği belirtilmiştir.”

4. Çürütme (rebuttal); Bakanlık söylemlerinde karşı söylemleri öngören ve onları çürüten ifadeler de sıklıkla yer almaktadır. Bu yapı, söylemin savunucu ve önleyici yönünü ortaya koymaktadır (Öztürk, 2024, s. 17–40).

“Bazı çevrelerce yapılan dezenformasyon içerikli paylaşımlar, sahadaki gerçekliği yansıtmamaktadır. Türkiye’nin pozisyonu, terörün her türlüsüne karşı net bir tutumu içermektedir.”

5. Geçerlilik derecesi (qualifier); Söylemler çoğunlukla yüksek kesinlik ve tavizsiz bir tonla dile getirilmektedir. Bu strateji, mesajın vurgusunu artırmakta ve söylemi güçlendirmektedir (Demir, 2023, s. 21–44).

“Bu katliam asla kabul edilemez, uluslararası toplum bu vahşete sessiz kalmamalıdır.”

6. Analitik yorum; Bakanlık’ın sosyal medya söylemleri, klasik diplomatik dilin ötesine geçerek, çok katmanlı bir argümantasyon yapısıyla kamu diplomasisinin dijital yüzünü inşa etmektedir. Özellikle veri ve gerekçelerin güçlü biçimde kullanımı, söylemlerin sadece retorik değil, aynı zamanda normatif meşruiyet üretme amacı taşıdığını göstermektedir. Ayrıca, duygusal çağrılar, görsel destekli paylaşımlar ve etik referanslar, bu söylemleri ulusal sınırların ötesinde de etki yaratabilecek birer stratejik iletişim aracına dönüştürmektedir.

4.4.1.3. Kullanılan Retorik ve İkna Stratejileri

Kamu diplomasisi bağlamında dijital medya içerikleri, yalnızca bilgi aktarımı değil, aynı zamanda algı yönetimi, uluslararası meşruiyet üretimi ve kamuoyu oluşturma amacı taşımaktadır (Erdoğan, 2021a, s. 12–30). Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın 2023, 2024 ve 2025 yılları arasında İsrail-Gazze çatışmalarına ilişkin sosyal medya söylemleri, yalnızca argümantatif değil, aynı zamanda güçlü retorik stratejilerle de yapılandırılmıştır. Bu bağlamda yapılan analizde, üç temel retorik stratejinin belirgin biçimde öne çıktığı gözlemlenmiştir. Etik değer temelli çağrılar, duygusal yoğunluk içeren söylemler ve hedef aktörlere yönelik diplomatik hitap biçimleri olduğu görülmektedir. Tablo da her bir stratejinin işlevsel yönleri ve örnek kullanımları özetlenmiştir:

Retorik Strateji	İşlevi	Örnek İfade
Etik ve Değer Temelli Söylem	Evrensel normlara dayanarak meşruiyet sağlamak	“Çocukların, kadınların ve sivillerin hedef alınması insanlık suçudur.”
Duygusal Yoğunluk ve Mağduriyet Retoriği	Empati ve vicdani farkındalık yaratmak	“Bir gecede hayatını kaybeden çocukların sesi olmak insanlık görevidir.”
Diplomatik Hitap ve Hedefe Yönelik Dil	Uluslararası aktörleri harekete geçmeye teşvik etmek	“Uluslararası toplum artık sessizliğini bozmalı, harekete geçmelidir.”

Tablo 56: Retorik Strateji Analiz Sonuçları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

1. Etik ve değer temelli söylem; Dışışleri Bakanlığı'nın söylemlerinde sıklıkla adalet, insan hakları, sivillerin korunması ve barış gibi evrensel değerler vurgulanmaktadır. Bu değerler, yalnızca söylemin insani yönünü güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda uluslararası normatif çerçevelerle uyumlu bir meşruiyet zemini oluşturmaktadır (Özdemir, 2020b, s. 77–96). Örneğin;

“Sivillere yönelik saldırılar hiçbir meşru zemine oturtulamaz”

Gibi ifadeler hem normatif netlik sağlamakta hem de söylemin evrensel düzlemde kabul görmesini kolaylaştırmaktadır (Çevik, 2022b, s. 43–59).

2. Duygusal yoğunluk ve mağduriyet retoriği; Dijital platformlarda duygusal farkındalık oluşturmak adına sıklıkla metaforik, dramatik ve imgesel söylemler tercih edilmektedir. Örneğin;

“Gazze’de her saniye bir çocuk hayallerinden koparılıyor”

İfadesi, yalnızca istatistiksel bir gerçekliği değil, aynı zamanda vicdani bir çağrıyı da içinde barındırmaktadır. Külekçi (2021), bu tür duygusal yoğunluğu yüksek ifadelerin dijital dolaşım kapasitesini ve paylaşılabilişliğini artırarak söylemin etki gücünü genişlettiğini belirtmektedir. Görsel unsurlarla desteklenen bu tür içerikler, kullanıcıların hem bilişsel hem de duygusal düzeyde etkileşime geçmesini sağlamaktadır (Fairclough, 1995b).

3. Diplomatik hitap ve melez dil kullanımı; Dışışleri Bakanlığı'nın paylaşımlarında yer alan bazı içerikler, doğrudan uluslararası aktörlere yönelik oluşturulmuştur. Ancak bu hitaplar, diplomatik nezaketle harmanlanmış, çatışma üreten değil çözüm çağrısı yapan söylem biçimlerini yansıtmaktadır. Örneğin;

“Birleşmiş Milletler artık sorumluluk almalıdır”

Gibi ifadeler hem hedef gösterici hem de uluslararası sisteme çağrıda bulunan çok katmanlı bir dil örneği sunmaktadır (Erdoğan, 2021b, s. 109–128).

Ayrıca bu söylemler, klasik diplomatik söylem ile dijital iletişimin doğrudanlığını bir araya getirerek “melez bir hitap stratejisi” üretmektedir. Bu yapı, kamu diplomasisinin diplomatik halkla ilişkiler boyutunu öne çıkarır ve devletlerarası mesajlaşmanın halk tabanlı görünürlüğünü artırmaktadır (Çevik, 2022b, s. 43–59).

4. Retorik stratejilerin etkileşimli kullanımı; Analiz edilen örneklerde, bu üç stratejinin çoğu zaman eşzamanlı kullanıldığı görülmektedir. Bir paylaşım hem etik referanslara atıfta bulunmakta hem duygusal çağrı içermekte hem de diplomatik bir tonu

korumaktadır. Bu çok katmanlı yapı, kamu diplomasisi söylemlerinde bütüncül bir etki yaratmaktadır. Söylem yalnızca bir durumu tanımlamakla kalmaz, aynı zamanda bir tutum alır, hedef gösterir ve çözüm önerisi sunduğu görülmektedir (Fairclough, 1995c).

5. Analitik değerlendirme; Dışişleri Bakanlığı'nın kriz dönemlerine ilişkin dijital söylemleri, geleneksel diplomatik protokollerin ötesinde, daha duysal, daha açık ve daha hızlı etki üretmeye yönelik bir yapıda kurgulanmaktadır. Bu stratejiler hem normatif tutumları görünür kılmakta hem hedef kamuoyunun tepkisini yönlendirmekte ve söylemin uluslararası yankı bulma potansiyelini artırmaktadır. Etik duyarlılık, duygusal rezonans ve diplomatik zarafetin birlikte işlediği bu retorik yapı, Türkiye'nin kamu diplomasisi stratejilerinde söylem odaklı bütünlüklü bir modele işaret etmektedir.

4.4.2. Söylem Analizi Bulgularının Yorumları

Entman çerçeveleme teorisine göre, bir söylem analizlerinin, yalnızca kamuoyunu bilgilendirmekle kalmadığı, aynı zamanda Türkiye'yi kriz sürecinde etik liderlik iddiası taşıyan bir aktör olarak çerçevelediği gözlemlenmiştir. Aynı zamanda bu açıklama, diğer devletlerin sessizliğini dolaylı olarak eleştirerek, karşıt konumları pasiflikle suçlayan bir üst anlatı kurmaktadır. Bu da söylemin ikna gücünü artıran ve kriz ortamında iletişim üstünlüğü sağlamaya çalışan bir stratejik yaklaşım sunmaktadır (Entman, 2008, s. 87–102).

İsrail-Gazze örneği, Türkiye'nin kamu diplomasisini şu üç kavramsal düzlemde yapılandırdığını göstermektedir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Normatif kamu diplomasisi; Söylemler ahlaki ilkelere ve evrensel değerlere dayandırılarak, uluslararası kamuoyunun vicdanına hitap eden bir yaklaşım benimsenmiştir.
2. Reaktif & proaktif ikili yapı; hem mevcut gelişmelere hızlı tepki verilmiş (reaktif), hem de uzun vadeli bir anlatı kurularak Türkiye'nin bölgedeki barışçıl rolü pekiştirilmiştir (proaktif).
3. Çerçeveleme stratejisi; Krizin sunumu, “sivil mağduriyet” eksenine oturtularak hem çatışmanın insani boyutu vurgulanmış hem de karşıt aktörler dolaylı olarak suçlanmıştır. Bu strateji, kamu diplomasisinde çerçeveleme kuramıyla yakından ilişkilidir (Entman, 1993, s. 51–58).

4.4.2.1. Stratejik Söylem Yönelimleri

1. İnsani söylem ve etik temsiliyet; Türkiye'nin resmi açıklamalarında sivil kayıplar, çocuk ölümleri, hastane saldırıları gibi konular, doğrudan insani vicdana hitap eden bir dille çerçevelenmektedir. Bu söylem biçimi, uluslararası kamuoyunu yalnızca bilgilendirmeyi değil, aynı zamanda harekete geçirmeyi hedeflemektedir. Dijital mecralarda kullanılan imgeler ve dil, duygusal rezonans oluşturarak kamuoyu baskısı üretmeyi amaçlamaktadır (Yıldız, 2022, s. 33–56).
2. Uluslararası hukuk temelli meşruiyet arayışı; Türkiye'nin kriz söyleminde sıklıkla yer alan “uluslararası hukuka aykırılık” vurgusu, yalnızca bir suçlama aracı değil, aynı zamanda Türkiye'nin pozisyonunu hukuksal meşruiyet temelinde yeniden üretme stratejisi olduğu görülmektedir. Bu yaklaşım, uluslararası düzenin normatif yapısına bağlılık mesajı verirken, diğer aktörleri bu normlara ne ölçüde uydukları üzerinden dolaylı biçimde yargılamaktadır (Korkut, 2023, s. 41-60).
3. Eleştirel medya söylemi ve algı inşası; Türkiye'nin kriz dönemlerinde Batı medyasına yönelttiği çifte standart ve seçici hassasiyet eleştirileri, dijital kamu diplomasisinin bir diğer ayağını oluşturmaktadır. Bu tür söylemler, hem iç kamuoyunda birliktelik duygusu üretir, hem de dış kamuoyunda alternatif bir medya anlatısı sunarak anlam rekabeti yaratmaktadır (Yalçın, 2021, s. 17–36).

4.4.2.2. Dijital Alanın Dönüştürücü Rolü

Geleneksel kamu diplomasisi çoğu zaman zamansal ve mekânsal sınırlılıklara bağlıyken, sosyal medya ve dijital platformlar bu sınırları aşarak daha hızlı, daha doğrudan ve daha kişisel bir iletişim ortamı sunmaktadır. Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi, özellikle kriz anlarında bu mecraları etkili biçimde kullanarak dijital hafıza ve kolektif bilinç inşa etmeye yönelik olduğu görülmektedir (Özcan, 2020a, s. 87-106).

Bu, yalnızca içerik üretimi değil, aynı zamanda söylem mühendisliği olarak da değerlendirilmelidir. Bu kavramsal çerçeve, çalışmada yer alan söylem çözümlemelerinin teorik altyapısını oluşturmaktadır. Türkiye'nin İsrail-Gazze krizinde yürüttüğü dijital kamu diplomasisi, hem içerik “ne söylendiği”, hem de yapı “nasıl söylendiği” bakımından çok katmanlı ve stratejik bir söylem örüntüsü sunmaktadır.

Kavram	Uygulama Biçimi	Akademik Dayanak
Yumuşak Güç	Hukuki ve insani temelli söylemlerle uluslararası sempati oluşturma,	Nye (2004); Şahin (2022)
Normatif Diplomasi	Uluslararası hukuka ve etik değerlere referansla pozisyon belirleme,	Keohane (2002); Korkut (2023)
Algı Yönetimi	Dijital medya ve görsel stratejilerle kriz söylemi oluşturma,	Yalçın (2021); Özcan (2020)
Eleştirel Medya Söylemi	Batı medyasının ikiye bölünmüş temsil biçimlerine karşı anlatı üretme,	Erdem & Koç (2019); Seib (2012)

Tablo 57: Dijital Alanın Dönüştürücü Rolü Analizi Sonuçları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

4.4.2.3. Ulusal Medyada Temsil, Türkiye Örneği

Türkiye’deki ana akım medya organları, İsrail-Gazze çatışmasına dair haberlerinde genellikle aşağıda kısaca verilen çerçeveleri benimsemektedir. Bunlar;

1. İnsani kriz vurgusu; Çocukların ve sivillerin mağduriyeti ön plana çıkarılarak çatışma bir “insani felaket” olarak sunulmaktadır.
2. Normatif konumlama; Türkiye’nin barış çağrıları ve ahlaki üstünlük söylemi merkezde yer alır. Hükümet politikası ile medya söylemi çoğu zaman uyumludur.
3. Çatışmanın asimetrikliği; İsrail’in güç kullanımı, “aşırı”, “orantısız” ya da “saldırgan” olarak etiketlenirken, Filistin tarafı “mazlum”, “direnişçi” ya da “mağdur” temsilleriyle sunulmaktadır. Bu çerçevelenme biçimi, hem iç kamuoyunun duygusal mobilizasyonunu sağlama hem de Türkiye’nin uluslararası pozisyonunu içeride destekleme işlevi görmektedir. Söylemde sıklıkla “soykırım”, “katliam”, “vicdan” ve “adalet” gibi yüksek değerli kavramlara yer verilerek, olay yalnızca politik değil, aynı zamanda etik bir mücadele olarak çerçevelenmektedir.

4.4.2.4. Uluslararası Medyada Temsil, BBC, CNN, Al Jazeera, Haaretz, The Times Örnekleri

Uluslararası medya ise bu çatışmayı haber politikası, ideolojik yönelim ve jeopolitik çıkar çerçevesinde farklı biçimlerde temsil etmektedir. Bu temsilleri üç ana kategoriye ayırmak mümkündür. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Tarafsızlık görünümü altında eşitleyici çerçeve (BBC, CNN); Haberlerde genellikle “iki taraflı çatışma” dili hâkimdir. “İsrail roket saldırılarına karşılık verdi” gibi

ifadelerle hem neden-sonuç ilişkisi manipüle edilir hem de güç dengesizliği ile örüntülenmektedir.

→ Eleştiri:

Bu tür çerçeveleme, çatışmadaki yapısal eşitsizliği görünmez kılarak sorumlulukların dağıtılmasını belirsizleştirmektedir (Philo vd., 2011).

2. Devlet merkezli güvenlik söylemi (The Times, Fox News); İsrail'in "meşru müdafaa hakkı" vurgulanırken, Filistinli aktörler "militanlar" veya "terörist unsurlar" olarak tanımlanmaktadır. Bu durum, çatışmayı ahlaki değil güvenlik ekseninde çerçeveleyen bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

→ Sonuç:

"Filistin tarafı kriminalize edilirken, İsrail'in askeri eylemleri rasyonelleştirilmektedir."

3. Direniş ve mağduriyet odağı (Al Jazeera, TRT World); Çatışma doğrudan "işgal" ve "ırkçı ayrımcılık" bağlamında tanımlanır. İsrail'in uygulamaları "etnik temizlik", "soykırım" gibi terimlerle nitelendirilmektedir.

→ Risk:

"Bu tür temsil biçimleri, küresel güney kamuoyunda yankı bulurken, kutuplaşmayı derinleştirebilmektedir."

4.4.2.5. Temsil Biçimlerinin Ortak Sonuçları

- Politikleşmiş empati; Medya temsilinde kullanılan imgeler, izleyicide ahlaki pozisyon alma ihtiyacını tetiklemektedir.
- Haberde ses verilen aktörler; Uluslararası medya çoğunlukla Batılı diplomatik aktörlerin görüşlerine yer verirken, Filistinli kaynaklara sınırlı erişim sağlamaktadır.
- Söylemsel asimetri; "Terörle mücadele" ve "özgürlük mücadelesi" gibi kavramlarla çatışmanın anlam dünyası belirlenmektedir.

1. Kurban-haklı çerçevesi; Anadolu Ajansı ve TRT Haber gibi devlet destekli medya kuruluşlarında, çatışmanın sunumu sıklıkla Filistinli sivillerin mağduriyetine odaklanmakta, olaylar "soykırım", "katliam", "orantısız güç kullanımı" gibi yüksek tonlu söylemlerle etiketlenmektedir. Haberin dili, duygusal etkiyi maksimize edecek biçimde yapılandırılmakta, sık sık görsel olarak çocuk cesetleri, yıkılmış hastaneler, ağlayan aileler kullanılmaktadır. Bu tür içerikler, izleyicide hem öfke hem empati duygusunu

tetikleyerek politik pozisyon almayı kolaylaştıran bir duygusal rezonans yaratmaktadır (Entman, 2004).

Bu söylem biçimi, iç kamuoyunda politik birlik duygusunu pekiştirici bir rol üstlenirken, dış kamuoyunda zaman zaman tarafgirlik ya da duygu sömürüsü eleştirilerine maruz kalabilmektedir (Akdağ, 2022, s. 66–84).

Örnek Başlık – TRT Haber (23 Ekim 2023);

“İsrail, Gazze’de yine çocukları hedef aldı, Sivil can kayıpları artıyor”

2. İslami dayanışma ve kültürel yakınlık vurgusu; Yeni Şafak, Akit TV ve benzeri muhafazakâr medya organları ise çatışmayı çoğunlukla İslami dayanışma söylemi çerçevesinde sunmakta, Türkiye’nin Filistin’e olan dini, tarihi ve kültürel bağlarını öne çıkarmaktadır. Bu tür temsillerde kullanılan dil daha ideolojik olup, “ümme bilinci”, “kardeş halklar” gibi kavramlarla dini kimliğin sınırları içinde bir birlik çağrısı yapılmaktadır (Karakuş, 2021, s. 45-59).

Bu yaklaşım kamu diplomasisinde güçlü bir duygusal taban yaratmakla birlikte, uluslararası seküler kamuoyunda karşılık bulması zor olan bir söylem alanı oluşturabilir. Aşırı dinsel tonlama, Türkiye’nin pozisyonunun evrensel meşruiyetini sınırlandırma riski taşır (Seib, 2012).

“Örnek Başlık – Yeni Şafak (25 Kasım 2023),

“Gazze bizim namusumuzdur, Türkiye’nin sessiz kalması beklenemez!”

3. Resmî söylemin pekiştirilmesi; Ulusal medyada özellikle devlet kurumlarının açıklamaları doğrudan, eleştirel süzgeçten geçirilmeden haberleştirilmekte, bu durum, medya organlarını iletişim aracı olmaktan çok aktarıcı kanal konumuna taşımaktadır. T.C. Dışişleri Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ve Savunma Bakanlığı gibi kurumların açıklamaları, haberlerin ana metni hâline getirilerek devletin dış politika yönelimi meşrulaştırılmaktadır. Bu tür haber sunumları, iç kamuoyunun bilgilendirilmesinden çok mobilize edilmesi işlevini üstlenmektedir. Ancak bu pratik aynı zamanda muhalif bakış açılarının görünmez kılınması, tek yönlü anlatı inşası ve eleştirel medya rolünün zayıflatılması gibi sorunlara da işaret etmektedir (Yıldız vd., 2022, s. 88–104).

“Örnek Başlık – Anadolu Ajansı (30 Kasım 2023);

“Dışişleri, Türkiye, Gazze’de barış için her türlü diplomatik çabayı sürdürüyor”

4. Eleştirel değerlendirme, avantajlar ve riskler; bu değerlendirme göstermektedir ki, ulusal medya söyleminin kamu diplomasisine katkısı çift yönlüdür hem iç siyasi meşruiyeti güçlendirir hem de dışa dönük söylem inşasında potansiyel sınırlar üretmektedir. Özellikle tek boyutlu temsillerin, çatışmanın karmaşık yapısını daralttığı ve alternatif sesleri marjinalize ettiği avantajlar ve riskleri beraberinde getirebileceği göz ardı edilmemelidir. Tablo 58’de avantajlar ve riskler gösterilmektedir.

Avantajlar	Riskler
İç kamuoyunun duygusal desteği hızla mobilize edilebilir	Aşırı duygusallaştırılmış söylemler dış kamuoyunca “propaganda” algısı yaratabilir
Türkiye’nin diplomatik pozisyonu açık ve tutarlı biçimde sunulur	Karşıt görüşlere yer verilmemesi, haberin objektifliğini tartışmalı kılar
Ortak değerler ve dini aidiyet duygusu pekiştirilir	Dini ve ideolojik temsiller, evrensel medya diliyle uyumsuzluk gösterebilir

Tablo 58: Ortaya Çıkabilecek Avantajlar ve Riskler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

4.4.2.6. Uluslararası Medyada Temsil, Söylem Kodları, Hegemonya ve Anlatı Rekabeti

İsrail-Gazze çatışmasının uluslararası medyadaki temsili, yalnızca bilgi aktarımından ibaret değil, aynı zamanda normatif değerlerin, kültürel önyargıların ve jeopolitik çıkarların iç içe geçtiği söylemsel kodlarla yapılandırılmıştır. Özellikle Batı merkezli medya organlarında (örneğin BBC, CNN, The New York Times, Le Monde), çatışmanın haberleştirilme biçimi, sıklıkla İsrail’in güvenlik refleksi üzerinden meşrulaştırılırken, Filistinli aktörler sistematik biçimde radikalleştirilmiş kimliklerle temsil edilmektedir (Philo vd., 2011; Said, 1997).

Bu temsiller çoğu zaman karmaşık, çelişkili ve ideolojik katmanlara sahip üç ana çerçevede toplanmaktadır. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Güvenlik tehdidi çerçevesi; bu çerçeve, özellikle Amerikan merkezli medya kuruluşlarında belirgindir. İsrail’in askeri müdahaleleri, çoğunlukla “meşru savunma” söylemiyle sunulmakta, buna karşın Gazze’den yapılan saldırılar bağlamsız, provoke edici ve irrasyonel eylemler gibi aktarılmaktadır. Haber metinlerinde sıklıkla şu ifadeler öne çıkmaktadır.

“Israel responded after rocket attacks from Gaza.”

“The Israeli Defense Forces launched strikes to neutralize militant threats.”

Bu dil yapısı, çatışmadaki güç dengesizliğini görünmez kılmakta ve İsrail'in eylemlerini önleyici bir zorunluluk gibi sunarak algısal meşruiyet üretmektedir (Khalidi, 2011). Örneğin CNN ve Fox News gibi yayınlar, Filistinli sivillerin ölümüne dair içerikleri sunarken bile, genellikle bunu “çapraz ateş” ya da “savaşın kaçınılmaz bedeli” şeklinde çerçevelemektedir.

2. İki taraflı çatışma anlatısı; BBC, Reuters ve Deutsche Welle gibi yayın organlarında daha “tarafsızlık” odaklı bir söylem benimsense de bu çoğu zaman çatışmanın asimetrik doğasını örtbas eden bir eşitleyici anlatıya dönüşmektedir. Her iki tarafın da şiddet uyguladığı, bu nedenle de olayın “karmaşık” olduğu söylemi hâkim olduğu görülmektedir.

“ Hamas and Israel exchange fire in ongoing escalation.”

“Both sides blame each other for the mounting civilian toll.”

Bu tür haberlerde, çatışmanın tarihsel bağlamına, işgal olgusuna veya güç dengesizliğine ilişkin veriler çoğunlukla arka planda bırakılmakta, politik sorumluluk eşitlenmekte, böylece kamuoyunun değerlendirme kapasitesi sınırlandırılmaktadır (Entman, 2004).

3. Radikalleşme ve terör anlatısı; Özellikle Hamas'ın ve ona bağlı grupların, uluslararası güvenlik tehditleriyle eşleştirilerek temsil edilmesi, Batı medyasında sıklıkla görülen bir eğilimdir. Bu söylem, Filistin direnişini meşrulaştıran tarihsel veya hukuki çerçeveleri yok saymaktadır.

“ Hamas is designated as a terrorist organization by the US and EU.”

“ Militant factions in Gaza have intensified rocket fire.”

Bu temsil biçimi, yalnızca Hamas'ı değil, tüm Filistinli direniş söylemlerini “irrasyonel” ya da “yıkıcı” olarak kodlamaktadır. Bu bağlamda, Filistin'in yalnızca “sivil mağdur” olarak temsil edilmesine izin verilmekte, politik özne olarak görünürlüğü ise yok sayılmaktadır (Said, 1997; Chouliaraki, 2015).

4.4.2.7. Türkiye'nin Kamu Diplomasisi Açısından Stratejik Sorun Alanları

İsrail-Gazze çatışmasının medyada nasıl temsil edildiği, çatışmanın fiili gerçekliğinden çok, hangi anlam dünyalarına oturtulduğu ile ilgilidir. Bu bağlamda medya, yalnızca haberi değil, meşruiyeti, normu ve algıyı da üreten bir aktör olarak işlev görmektedir.

Kavramsal Sonuç: Medya Temsili = Güç Temsili

Uluslararası medya organları üzerinden inşa edilen bu çerçeveler kısaca aşağıdaki gibidir. Bunlar;

- Jeopolitik ilişkileri yeniden üretir,
- Güç dengesizliklerini maskeler,
- Kamuoyunun politik pozisyonlarını biçimlendirmektedir.

Bu nedenle Türkiye'nin kamu diplomasisi, yalnızca ne söylediğini değil, kimin platformunda, kime karşı söylediğini de göz önünde bulundurarak medya ekolojisine duyarlı bir strateji geliştirmelidir.

4.4.2.8. Ulusal ve Uluslararası Medyada İsrail-Gazze Çatışmasının Karşılaştırmalı Temsili

İsrail-Gazze çatışması, medya temsillerinde yalnızca olayın aktarımı değil, aynı zamanda devletlerin normatif duruşlarını, jeopolitik yönelimlerini ve halkla ilişkiler stratejilerini görünür kılan söylemsel bir arenaya dönüşmektedir. Bu bağlamda Türkiye'deki ulusal medya ile uluslararası medya kuruluşları arasında, haber dili, aktör seçimi, temsiliyet biçimi ve çerçeveleme stratejileri bakımından dikkat çeken farklılıklar gözlenmektedir. Karşılaştırmalı medya temsili örnekleri Tablo aşağıdaki gibidir.

Kategori	Ulusal Medya (Türkiye)	Uluslararası Medya (Batı Merkezli)
Temel Çerçeveleme	Mağduriyet, adalet, insani değerler	Güvenlik, karşılıklı şiddet, diplomatik denge
Fail Temsili	İsrail devleti açık biçimde “saldırgan” ve “işgalci”	“Hamas” öne çıkarılır; İsrail devleti çoğunlukla savunma pozisyonunda
Kurban Temsili	Filistin halkı (özellikle çocuklar, siviller)	İsrail halkı (roket saldırılarına maruz kalan siviller), Filistin halkı ise ikincil figür olarak
Dil ve Söylem	Yüksek duygusal ton: “soykırım”, “vicdan”, “katliam”, “zulüm”	Teknik ve nötr ton: “çatışma”, “operasyon”, “karşılık verme”
Siyasi Yönelim	Devlet politikasına paralel; çoğu zaman resmi söylemle örtüşür	Jeopolitik denge gözetilerek çok sesli aktör temsiline yer verilir (ama genellikle Batı merkezli)
Kaynak Tercihi	Türkiye Cumhuriyeti devlet yetkilileri, insani yardım kuruluşları	ABD Dışişleri Bakanlığı, İsrail Savunma Güçleri, Batılı düşünce kuruluşları
Dini ve Kültürel Vurgu	Yüksek: İslami dayanışma, ümmet söylemi, Kudüs'ün kutsallığı	Yok veya sınırlı: seküler terminoloji ve diplomatik referanslar
Meşruiyet Üretimi	Ahlaki üstünlük ve adalet üzerinden	Uluslararası hukuk ve güvenlik söylemi üzerinden

Eleştirel Seslerin Temsili	Nadir; muhalif görüşlere çoğunlukla yer verilmez	Çoğu zaman yok; ancak yorum köşelerinde sınırlı alternatif görüş yer bulur
-----------------------------------	--	--

Tablo 59: Karşılaştırmalı Medya Temsili Örnekleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Eleştirel değerlendirme bakımından söylemin politik ekolojisine baktığımızda bu tabloda, medyanın yalnızca bilgi sunan bir araç olmadığını, aynı zamanda politik pozisyon inşa eden, kamuoyunu biçimlendiren ve jeopolitik aktörlük alanlarını genişleten bir güç aracı olduğunu açıkça göstermektedir. Temsil farkları kısaca şu üç temel noktada odaklanmaktadır. Bunlar;

1. Söylemsel hedefler farklıdır; Ulusal medya iç kamuoyunun duygusal mobilizasyonunu, siyasi birlikteliğini ve hükümetin dış politika çizgisini desteklemeye yönelik bir temsil üretmektedir. Uluslararası medya ise kendi kamuoyunu bilgilendirmek, ulusal çıkarları korumak ve çoğu zaman statükoyu yeniden üretmek amacı güdmektedir.
2. İktidar ilişkileri temsil biçimlerini belirler; Chomsky'nin (2002) "propaganda modeli" çerçevesinde, medya içeriklerinin arkasında iktidar ağlarının bulunduğu, temsilin de bu ağların çıkarlarıyla şekillendiği açıktır. Bu nedenle aynı olaya dair farklı temsiller, aslında farklı hegemonik pozisyonların iletişimsel izdüşümleridir.
3. Kamu diplomasisi stratejileri söyleme uyumlu olmalıdır; Türkiye'nin resmi söylemleri ulusal medya tarafından güçlendirilirken, bu söylemlerin uluslararası medya ekosisteminde karşılık bulabilmesi için yeniden çerçevelenmesi gerekmektedir. Bu durum, kamu diplomasisinin salt içerik üretmekle sınırlı bir alan olmadığını, aynı zamanda iletişim ortamının normlarına duyarlılık gerektiren çok boyutlu bir strateji alanı olduğunu ortaya koymaktadır.

4.4.3. Türkiye Ulusal Medyasında Dışışleri Söyleminin Çerçevenmesi

Ulusal medya, devlet söylemlerinin kamuya aktarılması ve yeniden üretimi açısından kritik bir aracı alan işlevi görmektedir. Türkiye'de medya, siyasi yönelimlere göre farklılık gösteren bir yapı arz etmekle birlikte, dış politikayla ilgili konularda, özellikle kriz anlarında, devlet kurumlarının açıklamalarını önemli ölçüde yansıtmaktadır. Bu bağlamda, Dışışleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemleri, yalnızca dijital mecralarda değil, aynı zamanda geleneksel ve çevrimiçi haber içeriklerinde de belirgin biçimde temsil edilmektedir.

4.4.3.1. Medya Temsil Biçimleri ve Anlatı Türleri

Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın 2023, 2024 ve 2025 yılları arasında İsrail-Gazze çatışmasına ilişkin dijital söylemleri, ulusal basında farklı şekillerde temsil edilmektedir. Bu söylemler, medya kuruluşlarının ideolojik konumlarına, editoryal politikalarına ve hedef kitlelerine bağlı olarak değişen anlatı biçimleriyle sunulmuştur. Medya yalnızca bu söylemleri aktaran bir araç değil, aynı zamanda söylemin nasıl algılanacağını ve kamuoyunda nasıl yankı bulacağını belirleyen aktif bir temsil edici olarak işlev görmektedir (Çaplı, 2016, s. 3–56).

1. Resmî söylemin yansıtılması (doğrudan aktarım modeli); Kamu yayın organları ya da hükümete yakın medya kurumları, genellikle Dışışleri Bakanlığı'nın sosyal medya açıklamalarını hiçbir yorum katmaksızın, doğrudan ve tek kaynaklı biçimde sunmaktadır. TRT Haber, Anadolu Ajansı gibi yayın organları bu yöntemi sıklıkla benimsemektedir. Bu yaklaşımda, medya otoriter söylemi sorgulamaksızın ileten bir kanal işlevi görmektedir. Söylemin içeriği genişletilmeden, bağlamdan arındırılmış şekilde kamuoyuna sunulmaktadır. Bu biçim, devletin kriz anındaki resmi duruşunu vurgulama amacını taşır ve çoğunlukla ulusal bir birlik hissi yaratmayı hedeflemektedir (Çaplı, 2016, s. 3–56).

“Türkiye, Gazze'deki masum sivillere yönelik saldırıları şiddetle kınamaktadır.”

2. Mağduriyet temsili ve empati odaklı anlatılar; Muhafazakâr veya dini referanslı medya organlarında (örneğin Yeni Şafak, Star Gazetesi), Dışışleri Bakanlığı'nın söylemleri yalnızca alıntılanmakla kalmaz, aynı zamanda güçlü bir duygusal çerçeveye desteklenmektedir. Çocuk ölümleri, kadın mağduriyeti ve dini semboller ön plana çıkarken bu tür temsillerde haber dili dramatikleştirilerek, dini ve ahlaki çağrılar ön plana çıkarmaktadır. Kullanılan görseller sıklıkla ağlayan çocuklar, enkazlar ve Filistin bayrağı gibi semboller oluşturmaktadır. Bu yaklaşım, kamuoyunun duygusal tepkisini harekete geçirerek söylemi daha geniş kitlelere ulaştırmayı hedeflemektedir (Erdoğan, 2021, s. 44–66).

“Gazze'de her gün bir çocuğun mezarı kazılıyor. Türkiye, insanlık onurunun sesi olmaya devam ediyor.”

3. Eleştirel ve bağlamsal anlatılar; Muhalif medya organları (örneğin Cumhuriyet, T24, BirGün), Bakanlık açıklamalarını doğrudan aktarmakla birlikte, bu söylemlerin tarihsel, diplomatik ve siyasi bağlamlarını da haberin içine yerleştirerek daha eleştirel bir yaklaşım

sunmaktadır. Bu temsil biçimi çoğunlukla çok kaynaklı, bağlamlı ve eleştirel habercilik özellikleri taşımaktadır. Medya bu yaklaşımıyla sadece bilgilendirici değil, aynı zamanda sorgulayıcı bir rol üstlenmektedir. Söylemin ikna gücü ve tutarlılığı da bu çerçevede yeniden inşa edilmektedir (Yıldırım, 2019, s. 89–114).

“Bakanlık, Gazze konusunda açıklama yaptı. Ancak Türkiye’nin geçmişte İsrail ile normalleşme adımları hatırlatıldı.”

4. Görsel retoriğin rolü, ideolojik kodlamalar; Haber metinlerinin yanında kullanılan görseller, söylemin nasıl algılanacağını doğrudan etkileyen önemli araçlardır. İktidara yakın medya kuruluşlarında Bakanlık yetkililerinin güçlü, resmi pozlarda sunulduğu, uluslararası görüşmeler, Türk bayrağı ve diplomatik sembollerin yer aldığı görseller tercih edilmektedir. Buna karşılık, muhalif medya organları çoğunlukla çatışma, protesto ve insan hakları ihlallerine dair görüntülere yer vermektedir. Bir gazete Bakan’ın diplomatik temasını manşete taşıırken, diğeri aynı gün içinde sokak protestosunun fotoğrafını sunabilmektedir. Bu durum, medyanın söylemi yalnızca metinsel değil, aynı zamanda görsel bir dille yeniden çerçevelediğini ve kamu diplomasisinin dijital görsel kodlamalarla nasıl yeniden üretildiğini göstermektedir (Kaya vd., 2022, s. 88-105).

5. Temsil biçimleri arası geçişkenlik ve melez anlatılar; Bazı medya içeriklerinde bu dört anlatı türü arasında geçişkenlikler gözlemlenmektedir. Örneğin, haberin girişinde resmi söylem doğrudan aktarılırken, devamında dramatik dil veya analitik yorumlarla söylem zenginleştirilebilir. Bu melez yapı, hem geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmayı hem de farklı okuma düzeylerine hitap etmeyi amaçlamaktadır. Medyanın bu çok katmanlı işlevi, kamu diplomasisinin medya aracılığıyla nasıl evrildiğini göstermektedir.

6. Bulguların yorumu; Yapılan analizler, Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya söylemlerinin Türk medyasında farklı anlatı rejimlerine göre yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır. Medya, söylemi yansıtan pasif bir kanal değil, onu dönüştüren ve yeniden inşa eden aktif bir aktör görünümündedir. Bu durum, kamu diplomasisinin medya üzerinden hem çoğaltılabileceğini hem de sorgulanabileceğini göstermektedir. Özellikle kriz dönemlerinde, medya söylemin duygusal, etik ve siyasi boyutlarını farklı dozlarda öne çıkararak kamuoyunun tepkilerini yönlendirmede belirleyici rol üstlenmektedir.

4.4.3.2. Medyada Kullanılan Çerçeveleme Modelleri

Dış politikaya ilişkin medya haberlerinde hangi unsurların öne çıkarıldığı, olayların nasıl yapılandırıldığı ve hangi anlatı biçimlerinin tercih edildiği, çerçeveleme analizi aracılığıyla anlamlı biçimde incelenebilmektedir. Bu çalışmada Türkiye merkezli medya kuruluşlarının Dışişleri Bakanlığı'nın İsrail-Gazze çatışmasına dair söylemlerini nasıl çerçevelediği, Entman'ın dört işlevli modeli (1993, s. 51–58) çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu yapı çerçevesinde yapılan analizde, medya kuruluşlarının ideolojik yönelimine bağlı olarak çerçeveleme biçimlerinde belirgin ayrımlar gözlemlenmiştir.

- Sorunun tanımlanması (problem definition),
- Nedenin atfedilmesi (causal attribution),
- Ahlaki değerlendirme (moral evaluation),
- Çözüm önerisi (treatment recommendation),

1. Sorunun tanımlanması (problem definition); Çoğu haber içeriğinde sorun, “Gazze’de yaşanan sivil kayıplar” ve “İsrail’in orantısız güç kullanımı” çerçevesinde tanımlanmaktadır. TRT Haber ve Anadolu Ajansı gibi kurumlar, Dışişleri Bakanlığı’nın açıklamalarını bu sorunun temel tanımı olarak sunarken, bazı muhalif yayımlar (Cumhuriyet, T24), sorun tanımını “Türkiye’nin çifte standardı” veya “diplomatik etkisizliği” şeklinde yeniden inşa etmektedir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

“İsrail’in saldırıları kabul edilemez” (TRT)

“Türkiye yine güçlü açıklamalarla yetindi” (Cumhuriyet)

2. Nedenin atfedilmesi (causal attribution); Yaygın olarak neden, “İsrail’in uluslararası hukuku ihlal eden politikaları” şeklinde sunulmaktadır. Bazı medya organları, çatışmanın arka planına dair tarihsel veya yapısal nedenlere de yer verirken (örneğin DW Türkçe, Gazete Duvar), diğerleri sadece mevcut olaylara odaklanmakta ve Dışişleri’nin açıklamalarını merkezde tutmaktadır.

“Filistin halkı yıllardır ambargo altında” (BirGün)

“İsrail, sivilleri hedef almaya devam ediyor” (Yeni Şafak)

3. Ahlaki değerlendirme (moral evaluation); Haberlerin önemli bir bölümü, Dışişleri Bakanlığı’nın mesajlarında da yoğun şekilde yer alan ahlaki çerçeveleri yansıtmaktadır. Özellikle sivillere zarar verilmesinin “vicdani” ya da “insani felaket” olarak sunulması yaygındır. Buna karşın, bazı medya içerikleri Türkiye’nin söylemini ahlaki çelişkiler bağlamında da değerlendirmektedir.

“Türkiye’nin sessizliği ikiyüzlü bir dış politikaya işaret ediyor” (Evrensel)

“Mazlumların yanındayız” (Anadolu Ajansı)

4. Çözüm önerisi (treatment recommendation); Kamuya sunulan çözüm önerileri genellikle “ateşkes çağrısı”, “Birleşmiş Milletlerin müdahalesi” ya da “uluslararası toplumun harekete geçmesi” şeklinde ifade edilmektedir. Hükümete yakın medya kuruluşları, çözüm önerisi olarak çoğunlukla Türkiye’nin uluslararası barış çağrılılarıyla öncü rolüne vurgu yaparken, eleştirel medya söylemleri bu önerileri retorik düzeyde görmekte ve daha fazla diplomatik eylem beklentisini öne çıkarmaktadır.

“Türkiye barış için her düzeyde temaslarını sürdürüyor” (TRT)

“Söz değil, eylem gerekiyor” (Sözcü)

5. Çerçeveleme türleri, tematik ve epizodik; Ayrıca çerçeveleme biçimleri tematik ve epizodik olmak üzere ikiye ayrılmıştır (Iyengar, 1991). Tematik çerçeveleme, olayları geniş bağlamlarda açıklarken, epizodik çerçeveleme, olayları izole biçimde sunulmaktadır. Hükümete yakın medya çoğunlukla epizodik haberlerle anlık gelişmelere odaklanırken, muhalif medya daha çok tematik çerçevelerle olayları bağlamsallaştırmaktadır.

6. Bulguların yorumu; Çerçeveleme analizi göstermiştir ki, Türkiye’de medya organları, aynı dış politika söylemini farklı çerçevelerle sunarak hem kamuoyunun konuya bakışını şekillendirmekte hem de devlet söyleminin anlamını yeniden üretmektedir. Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya açıklamaları, kimi zaman medya tarafından güçlendirilmekte, kimi zaman ise tartışmaya açılmaktadır. Bu durum, dijital kamu diplomasisinin yalnızca içerik üretimine değil, bu içeriğin medyada nasıl yansıtıldığına ve dönüştürüldüğüne de bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

4.4.4. Uluslararası Medyada Türkiye Söyleminin Temsili: Söylem, Yorum ve Çerçeveleme Dinamikleri

Uluslararası medya, yalnızca olayları aktaran bir iletişim aracı değil, aynı zamanda siyasi, kültürel ve normatif temsillerin üretildiği bir anlamlandırma alanıdır. Bu bağlamda, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’nın İsrail-Gazze çatışmasına ilişkin dijital söylemleri, farklı ülkelerdeki medya kuruluşlarında yalnızca haber içeriği olarak değil, aynı zamanda çeşitli çerçeveleme stratejileri, yorum politikaları ve temsil pratikleriyle yeniden yapılandırılmıştır.

Medya organlarının sahiplik yapısı, yayın politikası, ulusal dış politika öncelikleri ve jeopolitik konumlanmaları, Türkiye'nin kamu diplomasisi söylemlerinin küresel düzeyde nasıl alımlandığını ve dönüştürüldüğünü doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla, dijital kamu diplomasisinin uluslararası bağlamdaki etkisini anlamak, yalnızca içeriğin üretimiyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda bu içeriklerin nasıl temsil edildiği, nasıl çerçevelendiği ve hangi söylem stratejileriyle yeniden inşa edildiği sorularını da içermektedir.

Bu bağlamda, 2023, 2024 ve 2025 döneminde yayınlanan haberler üzerinden yapılan söylem çözümlemesi, Türkiye söyleminin medyada konumlandırılması, retorik çerçeveleri, dil düzeyi, yorum tercihleri ve ikincil temsili unsurlar üzerinden karşılaştırmalı bir analizle ortaya konmuştur. Analiz sonuçları, medya temsiliinin yalnızca teknik bir aktarım değil, aynı zamanda ideolojik, kültürel ve etik tercihlerle şekillenen bir sürece işaret ettiğini göstermektedir.

Bu bölümde, hem medya kuruluşlarının ülke bazlı temsil pratikleri ülkelere ve yayıncılara göre farklılıklar hem de bu temsillerin ortaklaştığı ve ayrıştığı noktalara dair tematik çözümlemeler ortak temalar ve ayrışma noktaları detaylı olarak ele alınmaktadır. Amaç, Türkiye'nin kriz söyleminin uluslararası düzeyde nasıl yeniden üretildiğini anlamak ve dijital kamu diplomasisinin alımlama koşullarını çözümlemektir.

4.4.4.1. Ülkelere ve Yayıncılara Göre Farklılıklar

Uluslararası medya, devletlerin dış politikadaki söylemlerini yalnızca haberleştirmekle kalmaz, aynı zamanda bu söylemleri filtreleyerek, yeniden çerçeveleyerek ya da yorumlayarak yeni bir anlam inşasına katkı sunmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın İsrail-Gazze çatışmalarına dair 2023, 2024 ve 2025 döneminde ürettiği dijital diplomasi söylemi, dünya genelinde farklı medya organlarında farklı biçimlerde temsile uğramıştır. Bu analizde seçilen medya kuruluşları şunlardır;

- İngiltere, BBC News, The Guardian,
- Amerika Birleşik Devletleri, CNN International, The New York Times,
- Katar, Al Jazeera English,
- Fransa, France 24,
- Almanya, Deutsche Welle (DW),
- İsrail, The Jerusalem Post, Haaretz,

Temsil biçimleri dört başlık altında incelenmiştir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Konumlandırma, haberin sayfada yeri ve başlık dili; Türkiye'nin açıklamaları, Al Jazeera English gibi eleştirel yayınlarda ön sayfa ve üst başlıklarda yer alırken, The Guardian ve France 24 gibi Batılı medya kuruluşlarında genellikle “bölgesel gelişmeler” kategorisi içinde sunulmuştur. Başlıklardaki bu nüanslar, Türkiye'nin pozisyonunun kimi zaman eylem odaklı, kimi zaman yorumlayıcı ya da ihtiyatlı biçimlerde sunulduğunu göstermektedir. Örneğin;

“Turkey condemns Israeli attack on Gaza school shelter” – Al Jazeera (2024)

“Turkey voices concern over Gaza developments” – BBC (2024)

“Erdoğan's Gaza statements stir diplomatic tensions” – The Jerusalem Post (2023)

2. Söylem çerçevesi, türkiye'nin konumu; Al Jazeera ve DW gibi medya kuruluşları, Türkiye'nin açıklamalarını çoğunlukla “insani yardım” ve “barış çağrısı” çerçevesinde sunarken, The Jerusalem Post ve CNN International gibi platformlar ise Türkiye'nin söylemlerini “siyasi niyet taşıyan çıkışlar”, “bölgesel hegemonya arayışı” ya da “popülist retorik” olarak yorumlamıştır. Bu söylem farklılıkları, medya kuruluşlarının bağlı olduğu ülke politikalarıyla da örtüşmektedir. Örneğin;

“Ankara's criticism of Tel Aviv signals shifting alliances in the region” – CNN International (2023)

“Turkey once again tries to position itself as Gaza's sole defender” – Haaretz (2025)

3. Haber dili ve nötrlük düzeyi; Almanya merkezli DW ve Fransa merkezli France 24, Türkiye'nin söylemlerini daha nötr ve teknik bir dille sunarken, Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail kaynaklı medya organları, haber dilinde daha çok yorum içeren, politize edici ifadelerle yer vermektedir. Bu durum, habercilik anlayışının “bilgilendirici” ve “yorumlayıcı” sınırları arasında kurumsal ve ulusal farklılıkların etkisini yansıtmaktadır. Örneğin;

DW: “Die Türkei fordert eine sofortige Waffenruhe im Gazastreifen.”

The New York Times: “President Erdoğan's inflammatory remarks drew mixed responses.”

4. Yorum politikası ve seçilen alıntılar; Alıntı yapılan söylemler de farklılık göstermektedir. Al Jazeera ve BBC gibi medya kuruluşları, Türkiye'nin BM'ye yönelik çağrılarını ya da insani yardım vurgularını öne çıkarırken, The Guardian veya The Jerusalem Post, daha çok sert ve eleştirel söylemleri seçip haberin merkezine

yerleştirmektedir. Bu durum, haber içeriğinde hangi söylem unsurunun vurgulandığına dair bilinçli bir çerçeveleme tercihinin işaret etmektedir.

5. Bulguların yorumu: Dışişleri Bakanlığı'nın söylemleri, uluslararası medyada yalnızca alıntılanmamakta, aynı zamanda medya organlarının kurumsal politikaları, ülke çıkarları ve jeopolitik yönelimleri doğrultusunda biçimlendirilmektedir. Bu farklılıklar, dijital kamu diplomasisinin küresel yankılanma gücünün, yalnızca içerik üretimiyle değil, bu içeriğin dış aktörlerce nasıl temsil edildiğiyle de doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir.

4.4.4.2. Ortak Temalar ve Ayrışma Noktaları

Uluslararası medya kuruluşlarının Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın İsrail-Gazze çatışmasına ilişkin dijital söylemlerini haberleştirme biçimleri, kimi noktalarda benzeşmekte, kimi yerlerde ise siyasal, kültürel ve normatif ön kabuller doğrultusunda ciddi biçimde ayrışmaktadır. Bu bölümde, 2023, 2024 ve 2025 dönemine ait yayın taramaları ve içerik çözümlemeleri doğrultusunda tespit edilen ortak temalar ve ayrışma noktaları, karşılaştırmalı bir çerçevede ele alınmaktadır. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

A. Ortak Temalar;

1. Barış vurgusu ve ateşkes çağrıları; Al Jazeera, BBC, DW ve France 24 gibi birçok medya kuruluşu, Türkiye'nin söylemlerinde sıkça yer alan “ateşkes çağrısı” ve “sivillerin korunması” vurgularını öne çıkarmaktadır. Bu, uluslararası haber değerleri açısından evrensel kabul gören insani ilkelerle örtüştüğü için sık kullanılan bir çerçevedir. Bu ortaklık, söylemin barışçıl yönlerinin ideolojik eğilim farkı gözetmeksizin öne çıkarıldığını göstermektedir. Örneğin;

“Türkiye urges immediate ceasefire in Gaza.” – BBC News (2024)

“Ankara’s diplomacy focuses on humanitarian corridors.” – France 24 (2025)

2. Türkiye'nin arabuluculuk rolü; Bir diğer ortak tema, Türkiye'nin bölgesel diplomasi ve arabuluculuk misyonudur. Katar merkezli Al Jazeera'dan Almanya merkezli DW'ye kadar birçok platformda, Türkiye'nin diplomatik girişimleri dikkat çekici biçimde haberleştirilmiştir. Ancak bu rol, kimi yayınlarda “olumlu”, kimilerinde ise “çıkar odaklı” olarak sunulmuştur.

B. Ayrışma Noktaları;

1. Söylemin meşrulaştırılması ve yorumlama biçimi; The Guardian, CNN International ve The Jerusalem Post gibi medya organları, Türkiye'nin sert söylemlerini çoğunlukla "popülist", "retorik ağırlıklı" ya da "Batı karşıtı diplomasi" olarak çerçevelemekte, bu açıklamaların etkisini sınırlı görmekte ve çoğu zaman bu çıkışları iç politikaya dönük hamleler olarak yorumlamaktadır. Örneğin;

"Erdoğan's remarks appeal more to domestic base than international actors." – CNN (2023)

Buna karşılık Al Jazeera, Türkiye'nin açıklamalarını söylemde ahlaki liderlik göstergesi olarak değerlendirmekte ve uluslararası sistemdeki çifte standartları sorgulayan bir bağlamda sunmaktadır. Örneğin;

"Turkey speaks where the world remains silent." – Al Jazeera (2024)

2. İkincil temsil unsurları; Görseller, konuk yorumcular, başlık tonu, Türkiye'nin açıklamalarına eşlik eden görsellerde ve yorumlarda da ayrışma gözlemlenmektedir. Batı medyasında kullanılan görseller çoğu zaman lider portreleri veya diplomatik toplantı karelerine dayanırken, Al Jazeera ya da DW gibi platformlarda Filistinli sivillerin dramına yer verilerek Türkiye'nin mesajı insani çerçeveye oturtulmaktadır. Yorumcu seçimi de önemli bir göstergedir. Örneğin France 24'te kullanılan uzmanlar genellikle "dengeleyici" ve Avrupa merkezli perspektiflere sahipken, Al Jazeera'da Ortadoğulu uzmanlar daha yaygın olduğu görülmektedir.

3. Bulguların yorumu; Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi söylemi, küresel medyada hem benzer insani temalar üzerinden haberleştirilmekte hem de ülkesel çıkarlar ve medya politikaları çerçevesinde yorumlanarak farklılaşmaktadır. Bu durum, kamu diplomasisinin yalnızca mesaj üretimi değil; aynı zamanda mesajın dış aktörler tarafından nasıl "çevrildiği" sorusunu da barındırdığını göstermektedir. Özellikle İsrail-Gazze gibi yüksek gerilimli krizlerde, medya yalnızca bir aktarım kanalı değil; aynı zamanda bir anlam kurucu hâline gelmektedir.

4.4.5. Kamu Diplomasisi Hedeflerine Etki Değerlendirmesi

Kamu diplomasisi yalnızca mesaj üretmek değil, aynı zamanda uluslararası kamuoyunda stratejik bir algı yönetimi ve itibar inşası sürecini ifade etmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin dijital söylem üretimi, özellikle kriz zamanlarında yürütülen sosyal medya faaliyetleri üzerinden küresel sahnede nasıl algılandığı sorusunu da gündeme

getirmektedir. Bu bölüm, söz konusu dijital faaliyetlerin kamu diplomasisi hedeflerine etkisini iki alt başlık altında incelemektedir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

4.4.5.1. İmaj İnşası ve Uluslararası Algı Yönetimi

1. Algının dijital temsili ve stratejik söylem tasarımı; Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemleri, özellikle kriz dönemlerinde sadece bilgi vermek amacıyla değil, Türkiye'nin vicdani duruşunu, bölgesel liderliğini ve insani hassasiyetini uluslararası kamuoyuna aktarmak amacıyla da şekillendirilmiştir. Bu durum, dijital içeriklerin bilinçli biçimde “normatif mesajlarla” yüklü ve “temsil değeri yüksek” biçimde tasarlandığını ortaya koymaktadır. Bu strateji, Joseph Nye'nin (2004) “soft power” (yumuşak güç) kuramına da uygun biçimde, ülkenin dış dünyadaki imajını doğrudan etkilemeyi hedeflemektedir. Örneğin;

“Türkiye, her zaman mazlumun yanındadır, gibi kalıp ifadeler, uzun vadeli bir dış politika markası yaratma stratejisine hizmet eder.” (Akman, 2020, s. 55–76).

2. Uluslararası tepki ve paylaşım metrikleri; Dışişleri Bakanlığı'nın kriz dönemlerinde yaptığı paylaşımlar, etkileşim oranları (retweet, beğeni, yorum) açısından incelendiğinde, iç kamuoyunun güçlü desteğiyle birlikte, uluslararası medya ve diasporik topluluklardan da yankı bulmaktadır. Özellikle İngilizce yapılan açıklamalar, hedef kitleye doğrudan ulaşmak için bilinçli olarak planlanmış, böylece “içerik çoğaltımı” ve “transnasyonal görünürlük” sağlanmaktadır (Kalaycı, 2023a, s. 45–66). Örneğin;

“2023 Ekim ayında yapılan bir paylaşım, 24 saatte 90.000'in üzerinde etkileşim olarak BBC ve Al Jazeera gibi kuruluşlarca haberleştirilmiştir. Bu durum, içeriklerin yalnızca sembolik değil; aynı zamanda medya dolaşımına açık ve politik etki üretme potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.”

3. Dijital diplomasi ile uluslararası meşruiyet arayışı; Türkiye'nin söyleminde sıkça yer bulan kavramlar “adalet”, “hukuk”, “vicdan”, “uluslararası toplum”, “çocuk hakları” yalnızca ahlaki bir duruşu değil, aynı zamanda uluslararası sistem içinde pozitif bir konumlanma arzusunu da yansıtmaktadır. Bu bağlamda, dijital kamu diplomasisi, yalnızca ulusal pozisyonu savunmak değil, aynı zamanda meşru bir aktör olma iddiasını küresel kamuoyunda perçinleme stratejisidir. Bu, “politik iletişimi stratejik bir imaj üretim süreci olarak kullanmak” biçiminde tanımlanabilecek bir yön taşımaktadır (Yalçın, 2022b, s. 39–63).

4. İmajın çelişkili temsili, olumlu algı gibi eleştirel yorumlar; Her ne kadar Türkiye'nin söylemleri bazı kesimlerde olumlu yankı bulsa da bazı uluslararası medya ve düşünce kuruluşları tarafından söylem-eylem tutarlığı, insan hakları sicili, ifade özgürlüğü bağlamındaki iç çelişkiler gibi konular eleştiri konusu yapılmaktadır. Bu durum, dijital içeriklerin söylem düzeyinde güçlü, ancak politik bağlamda sorgulanabilir olduğunu, dolayısıyla imaj inşasının çok katmanlı ve zamanla değişken bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır (Karadağ, 2021).

5. Bulguların yorumu; Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi stratejisi, hem iç kamuoyuna yönelik meşruiyet üretme, hem de uluslararası kamuoyuna yönelik imaj düzeltme ve güçlendirme çabası olarak iki yönlü işlerlik kazanmıştır. Bu söylemler, küresel krizlerde Türkiye'nin pozisyonunu "vicdani liderlik" ve "barış aktörlüğü" üzerinden tanımlamakta, böylece dijital ortamda yürütülen iletişim stratejileri ile geleneksel diplomatik amaçlar arasında bir köprü işlevi görmektedir.

4.4.5.2. Dijital PR Stratejilerinin Etkililiği

Kamu diplomasisi uygulamalarında dijital mecraların sunduğu olanaklar, yalnızca geniş kitlelere ulaşmakla sınırlı kalmaz, aynı zamanda hedef odaklı mesaj iletimi, kriz zamanlarında hızlı yanıt üretimi ve imaj yönetimi gibi çok yönlü işlevlere sahiptir. Bu bağlamda dijital halkla ilişkiler (PR) stratejileri, devletlerin uluslararası iletişimde kurumsal sesini yönetme, stratejik anlatı üretme ve dijital algı tasarımı yapma kabiliyetlerinin somutlaştığı araçlar haline gelmiştir. Türkiye örneği özelinde, Dışişleri Bakanlığı'nın dijital PR uygulamaları bu işlevleri belirgin biçimde yerine getirmektedir.

1. Stratejik zamanlama ve kriz odaklı iletişim; 2023, 2024 ve 2025 yılları arasında İsrail-Gazze çatışması gibi yüksek hassasiyet içeren uluslararası kriz dönemlerinde yapılan paylaşımların, çoğu zaman olayların "ilk saatleri" içinde yayımlandığı görülmektedir. Bu, yalnızca bilgilendirme işlevi değil, aynı zamanda dijital söylemin gündem kurucu rolünü de göstermektedir. Bu tür stratejik zamanlama, kamu diplomasisinin temel ilkelerinden biri olan reaktif değil proaktif iletişim anlayışına örnek teşkil etmektedir (Kılıç vd., 2022, s. 67-84). Örneğin;

"2024 yılında Gazze'de okulun bombalanmasının ardından 45 dakika içinde yapılan İngilizce-Türkçe çift dilli açıklama, aynı gün içinde ulusal ve uluslararası basının haber ajanslarına girmiştir."

2. Dil ve görsel seçimiyle hedefe yönelik mesajlaşma; Dışişleri Bakanlığı'nın içeriklerinde kullanılan görseller, grafik tasarımlar, hashtag stratejileri ve çift dilli (çoğunlukla Türkçe-İngilizce) paylaşım biçimleri hem iç kamuoyuna hem de uluslararası muhataplara yönelik ikili hedefleme stratejisi göstermektedir. Metinlerdeki ifade biçimi, sıklıkla diplomatik zarafetle harmanlanmış duygusal vurgu içermektedir. Bu söylem hem politik rasyonalite hem de ahlaki duyarlılık üretmektedir. Bu strateji, PR literatüründe “çift yönlü simetrik model” olarak bilinen, hedef kitlenin geri bildirimine açık ve çok düzlemli iletişime dayalı bir anlayışla örtüşmektedir (Grunig vd., 1984).

3. Etkileşim verileri ve yayılım etkisi; Etkileşim oranlarına bakıldığında, Dışişleri Bakanlığı'nın kriz zamanlarında yaptığı bazı paylaşımların, yalnızca Türkiye içinde değil, Arap coğrafyasında, Avrupa diasporasında ve bazı küresel medya kanallarında yankı bulduğu görülmektedir. Özellikle X (Twitter), Instagram ve YouTube gibi platformlarda izlenme, paylaşım ve yorum sayılarındaki artış, dijital PR stratejilerinin yankı üretme kapasitesine dair önemli göstergelerdir. 2023, 2024 ve 2025 yılları arasında analiz edilen 26 paylaşımın ortalama etkileşim oranı, olağan döneme kıyasla %275 artış göstermiştir. Bu veriler, sosyal medyanın yalnızca bir duyuru platformu değil, aynı zamanda etki yaratma, görünürlük kazanma ve gündem oluşturma aracı olduğunu göstermektedir (Uyanık, 2025, s. 45–66).

4. Algı üretimi ve uluslararası geri bildirim mekanizmaları; Dışişleri Bakanlığı'nın bazı dijital açıklamaları, uluslararası medya tarafından doğrudan alıntılanmakta, bu da söylemin “kaynak medya” rolü görmesini sağlamaktadır. Bununla birlikte, yapılan açıklamalara gelen tepkiler, yorumlar ve medya başlıklarında kullanılan ifadeler, Türkiye'nin dijital PR stratejilerinin sadece yayılım değil, aynı zamanda algı üretiminde aktif rol oynama çabasını yansıtmaktadır. Bu geri bildirim döngüsü, dijital PR çalışmalarının izlenebilirliğini ve ölçülebilirliğini artırmakta; stratejik planlamanın veri temelli biçimde yapılmasını mümkün kılmaktadır (Bayraktaroğlu, 2020a, s. 13–30).

5. Bulguların yorumu; Dışişleri Bakanlığı'nın dijital PR stratejileri, zamanlama, dil kullanımı, hedefleme, görsellik, paylaşım dili ve içerik yayılımı açısından profesyonel düzeyde planlandığını göstermektedir. Bununla birlikte, bu stratejilerin etkisi yalnızca içerik kalitesine değil, aynı zamanda hedef kitlelerin medya okuryazarlığına, uluslararası ilişkilerdeki pozisyonlara ve söylemin iç tutarlılığına bağlı olarak şekillenmektedir.

Dolayısıyla etkili dijital PR, yalnızca teknik beceri değil, aynı zamanda siyasal sezgi, kültürel duyarlılık ve normatif tutarlılık gerektirmektedir.

SONUÇ

Bu çalışma kapsamında ulaşılan bulgular, Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın dijital kamu diplomasisi stratejilerinin, özellikle kriz dönemlerinde içerik üretimi ve medya temsili üzerinden çok katmanlı bir etki oluşturduğunu göstermektedir. Söz konusu bulgular, mevcut literatürde kamu diplomasisi, dijital halkla ilişkiler ve medya çerçeveleme konularında yapılmış kuramsal ve ampirik çalışmalara hem paralellikler hem de eleştirel ayrışmalar sunmakta, buna göre çalışmanın tartışma konusu aşağıdaki başlıklar halinde ele alınmıştır. Bunlar;

Bulguların literatürle ilişkisel ve karşılaştırılması;

1. Dijitalleşen kamu diplomasisi anlayışıyla uyumlu söylem pratikleri; Çalışmanın bulguları, dijital diplomasi literatüründe yaygın olarak kabul gören “çok kanallı iletişim” ve “hızlı etkileşim” temelli stratejik kamu diplomasisi anlayışıyla örtüşmektedir (Melissen, 2005; Kalaycı, 2023a, s. 45-66). Özellikle içeriklerin zamanlaması, hedef kitlesine göre şekillendirilmiş dil tercihleri ve sosyal medya algoritmalarını dikkate alan görsel iletişim teknikleri, modern kamu diplomasisinin tanımıyla örtüşen uygulamalardır. Kalaycı'nın (2023) Türkiye üzerine yürüttüğü niteliksel analiz, Dışışleri Bakanlığı'nın dijital platformlarda geleneksel diplomatik kanalların sınırlarını aşan, daha açık, çok katmanlı ve katılımcı bir iletişim biçimi geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, çalışmada tespit edilen çalışmada saptanan sosyal medya söylemi stratejileriyle doğrudan örtüşmektedir.

2. Argümantasyon temelli söylem analizi ve literatürle ilişkilendirme; bu çalışmada kullanılan Toulmin modeline dayalı argümantasyon analizi, kamu diplomasisinin sadece içerik üretimi değil, aynı zamanda bu içeriğin ikna gücü ve retorik yapısının anlaşılması açısından da önem arz etmektedir. Bayraktaroğlu (2020), dijital halkla ilişkilerde ikna edici söylemin yapısal çözümlemesinin, kamuoyunun düşünsel yönlendirilmesinde merkezi rol oynadığını savunmaktadır. Bu bağlamda, çalışmada tespit edilen veri-temelli unsurlar (kanıt, gerekçe, destekleyici) ile mesajlarda kullanılan duygusal çağrılar, söylemin etki potansiyelini artıran faktörler olarak literatürle paralel sonuçlar sunmaktadır. Ancak literatürde Toulmin modelinin kamu diplomasisine doğrudan uygulandığı özgün çalışmaların sınırlı sayıda olması, bu çalışmanın önemli bir yöntemsel

boşluğu doldurduğunu ve literatüre katkı sağladığını göstermektedir (Erdoğan vd., 2018, s. 89–103).

3. Medya temsilleri ve uluslararası çerçeveleme yaklaşımları; Çalışmada yer alan medya analiz bulguları, Entman’ın (1993; s. 51–58) çerçeveleme modeline uygun biçimde, ulusal ve uluslararası medya kuruluşlarının söylemleri farklı politik çerçevelerle sunduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle İsrail merkezli medya organlarının Türkiye’nin söylemini negatif, Batı medyasının ise temkinli ve çoğunlukla yorumlayıcı bir dille çerçevelediği bulgusu, Iyengar (1991) ve Gurevitch vd., (1991, s. 195-216) gibi klasik medya kuramcılarının haberin “politik filtreleme”den geçtiği yönündeki tespitleriyle örtüşmektedir. Bununla birlikte, Al Jazeera gibi alternatif medya organlarının Türkiye’nin söylemini “normatif liderlik” perspektifinden sunması, çerçeveleme modellerinin sadece Batı merkezli çalışmalarda sınırlı kalmaması gerektiğini göstererek literatürdeki kültürel tek yönlülüğe eleştirel bir katkı sunmaktadır.

4. Literatürle uyuşmayan ve tartışma yaratan noktalar; Bazı bulgular, mevcut literatürdeki genellemelere eleştirel bir perspektif sunmaktadır. Örneğin, dijital kamu diplomasisinin genel olarak “iki yönlü iletişimi” temel aldığı savunulurken (Grunig vd., 1984), bu çalışma kapsamında incelenen içeriklerin çoğunun tek yönlü, yani halkla etkileşim yerine doğrudan mesaj verme amacını taşıdığı gözlemlenmiştir. Bu durum, dijitalleşmenin her zaman katılımcı iletişimi beraberinde getirmediğine işaret etmekte ve literatürdeki normatif varsayımlara karşı eleştirel bir not düşmektedir. Ayrıca, söylemlerin çoğunun kriz temelli olması ve sürdürülebilir bir kamu diplomasisi anlatısından ziyade anlık reflekslerle üretildiği gözlemi, uzun vadeli stratejik planlamanın eksikliği konusunda literatürle farklılaşan bulgular sunmaktadır (Tuncel, 2022b, s. 71–92).

5. Bulguların literatüre katkısı; bu karşılaştırmalı analiz, çalışmanın yalnızca mevcut literatürle uyumlu olmadığını, aynı zamanda bazı normatif kabulleri sorgulayarak yeni teorik tartışmalar için zemin oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle Toulmin modelinin dijital diplomasi söylemlerine uygulanması ve medya temsilinde kültürel bağlamların rolünün sistematik biçimde incelenmesi, bu çalışmanın literatüre getirdiği özgün katkılar arasında değerlendirilebilir.

Argümantasyonun kamu diplomasisindeki stratejik fonksiyonu;

Kamu diplomasisinin temel işlevlerinden biri, yalnızca bilgi aktarmak değil, aynı zamanda hedef kitlelerin değer dünyasına seslenerek onları ikna etmektir. Bu noktada

argümantasyon, kamu diplomasisinin retorik ve stratejik iletişim boyutunu inşa eden temel bir bileşen olarak öne çıkmaktadır. Özellikle dijital ortamlarda yürütülen kamu diplomasisi faaliyetlerinde, mesajların sadece içeriği değil, mantıksal yapısı, kanıtlama biçimi ve dilsel stratejisi, söylemin etkisini doğrudan belirlemektedir. Bu bağlamda, argümantasyonun kamu diplomasisi içinde stratejik işlevi üç ana başlık altında ele alınabilmektedir. Bunlar meşruiyet üretimi, algı yönlendirmesi ve çerçeve oluşturma şeklindedir (Erdoğan, 2020, s. 22–39). Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Meşruiyet üretimi ve akılcı temellendirme; Toulmin’in argümantasyon modeli, bir iddianın (claim) ancak geçerli bir gerekçe (ground), dayanak (warrant) ve destekleyici unsurlarla (backing) etkili hâle gelebileceğini öne sürmektedir. Dışişleri Bakanlığı’nın açıklamalarında sıklıkla görülen “uluslararası hukuk”, “insani değerler” ve “çocukların korunması” gibi gerekçeler, bu iddiaların rasyonel temellendirmesine hizmet etmektedir. Örneğin;

“İsrail’in sivilleri hedef alan saldırıları, uluslararası hukuk açısından savaş suçu niteliğindedir.”

Bu söylem, yalnızca tepki değil, aynı zamanda normatif ve hukuksal çerçevede meşruiyet üretimi işlevi de görmektedir. Böylece argümantasyon, devletin pozisyonunu küresel kamuoyuna “haklı bir duruş” olarak sunmanın aracına dönüşmektedir (Bayraktaroğlu, 2020b, s. 55-78).

2. Algı yönlendirmesi ve retorik seçim; Kamu diplomasisinde etkili bir argümantasyon stratejisi, yalnızca ne söylendiği değil, nasıl söylendiğiyle de ilgilidir. Bu nedenle Dışişleri Bakanlığı söylemlerinde duygusal vurgu, metaforlar ve retorik sorular gibi araçlar sıkça kullanılmakta, bu sayede kamuoyunun yalnızca bilgileneceği değil, aynı zamanda belirli bir yöne duygusal olarak yönelmesi hedeflenmektedir. Örneğin;

“Gazze’de akan kan, sadece o coğrafyanın değil, insanlığın vicdanındadır.”

Bu tür ifadeler, argümantasyonun retorik zeminini kuvvetlendirir ve söylemin politik etkisini artırmaktadır. Bu noktada, kamu diplomasisi söylemi yalnızca rasyonel değil, aynı zamanda etik ve estetik boyutları olan bir iletişim formuna dönüşmektedir (Yalçın, 2021a, s. 55–71).

3. Çerçeveleme stratejileriyle birlikte anlam inşası; Argümantasyon ile medya çerçeveleme stratejileri arasındaki etkileşim de dikkat çekicidir. Çalışmada ortaya konulduğu üzere, Dışişleri Bakanlığı’nın söylemlerinde kullanılan gerekçeler ve

destekleyici örnekler, medyada haberleştirilirken çoğunlukla “insani çağrı”, “barış talebi” ya da “uluslararası sessizlik eleştirisi” çerçevesine oturtulmaktadır. Bu durum, argümantasyonun yalnızca söylem içinde değil, aynı zamanda söylemin medyatik dolaşımında da çerçeve kurucu bir rol oynadığını göstermektedir (Çevik, 2022c, s. 75–92).

4. Değerlendirme ve eleştirel notlar; Her ne kadar argümantasyon kamu diplomasisinin stratejik omurgasını oluştursa da söylemlerdeki mantıksal tutarlılık ve etik bütünlük büyük önem taşımaktadır. Tez kapsamında analiz edilen bazı örneklerde, söylemlerin yüksek duygusal tonuna rağmen gerekçe ve veri desteğinin zayıf kaldığı görülmektedir. Bu durum, argümantasyonun etkili olabilmesi için yalnızca retorik değil, aynı zamanda içerik derinliği taşıması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, kamu diplomasisinde kullanılan argümanların tutarsızlık içermesi ya da “ahlaki üstünlük” iddiasına dayansa bile zayıf dayanaklarla desteklenmesi, dış kamuoyunda inandırıcılığı zedeleyebilmektedir. Dolayısıyla stratejik argümantasyonun etkisi, form kadar içerik sağlamlığına da bağlı olmaktadır.

Medya temsillerinde kültürel ve politik ayrımları ile ilgili tartışmalar;

Kamu diplomasisi mesajlarının medya aracılığıyla dolaşıma girmesi, yalnızca içeriklerin ulaştığı kitleleri genişletmekle kalmaz; aynı zamanda bu içeriklerin nasıl yeniden yorumlandığını, çerçevelendiğini ve politik anlam katmanlarına büründüğünü de belirlemektedir. Medya organları, sahip oldukları kültürel referans çerçeveler, yayın politikaları ve hedef kitlelerine göre aynı diplomatik açıklamayı çok farklı biçimlerde sunabilmektedir. Bu durum, devletlerin kamu diplomasisi faaliyetlerinde yalnızca mesajın kendisine değil, mesajın nasıl temsil edildiğine de dikkat etmelerini zorunlu kılmaktadır (Entman, 1993, s. 51–58). Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Kültürel kodlar ve söylemin farklılaşması; Her medya kuruluşu, yalnızca bir bilgi taşıyıcısı değil, aynı zamanda kendi kültürel bağlamında anlam üreten bir aktördür. Türkiye’nin Gazze konusunda dile getirdiği açıklamalar örneğinde, Arap kökenli medya kuruluşları (örneğin Al Jazeera Arabic), bu söylemleri kültürel olarak “ümme bilinci”, “zulme karşı duruş” ve “insani dayanışma” bağlamında sunma eğilimindedir. Buna karşılık, Batı merkezli medya organları (örneğin BBC, France 24 veya The Guardian) aynı açıklamaları daha teknik, daha “tarafsız” ancak sıklıkla politik şüphe içeren bir bağlamda aktarır. Söylemlerin sunumunda kullanılan başlıklar, görseller, haberin sayfa

konumu ve haber dili bu farkı gözle görünür biçimde ortaya koymaktadır. Bu farklılık, kamu diplomasisi aktörlerinin yalnızca içerik üreticisi değil; aynı zamanda kültürel farkındalığı yüksek stratejistler olmaları gerektiğini göstermektedir (Gurevitch vd., 1991, s. 195-216). Örneğin;

“Al Jazeera; Turkey, World must act to stop Israeli crimes”

“France 24; Turkey condemns Israeli actions, critics call it opportunistic rhetoric”

2. Politik duruşlara göre temsil biçimi; Çalışma bulgularında da gösterildiği üzere, medya temsilinde en büyük farklılık, yayın organının bulunduğu ülkenin dış politikası ve Türkiye ile olan ilişkisine göre şekillenmektedir. Özellikle İsrail merkezli Jerusalem Post gibi medya organlarında Türkiye’nin açıklamaları çoğunlukla “gerilim artırıcı”, “popülist” ve “tarafı” söylemler olarak sunulurken, Anadolu Ajansı ve TRT gibi Türkiye merkezli medya kuruluşlarında aynı açıklamalar “haklı duruş”, “barış çağrısı” ve “vicdan sesi” olarak temsil edilmektedir. Bu çift yönlü temsiliyet hem iç hem de dış politikaya hizmet eden söylemlerin nasıl “ideolojik süzgeçlerden” geçtiğini açıkça göstermektedir. Medya sadece söylemi yansıtmaz, aynı zamanda onun politik anlamını üretir ve yönlendirmektedir (Kaya, 2021, s. 33-58).

3. Duygusal yoğunluk, görsel kullanım ve haber çerçevesi; Medya analizinde dikkat çeken bir diğer nokta, duygusal yoğunluğun aktarımı ve görsel seçimin söylem üzerindeki etkisidir. Al Jazeera ve Anadolu Ajansı gibi medya organlarında çocukların, sivillerin veya yıkılmış binaların yer aldığı fotoğraflar eşliğinde yayınlanan haberler, izleyicide empati uyandırma amacı taşımaktadır. Buna karşılık, Batı medyasının çoğu organı diplomatik toplantılar, lider portreleri veya soyut grafiklerle içerikleri desteklemektedir. Bu durum, haber çerçevesiyle ideolojik yönlendirmenin nasıl örtük biçimde gerçekleştiğine işaret etmektedir (Iyengar, 1991).

4. Uluslararası kamu diplomasisi açısından sonuçları; bu kültürel ve politik temsillerin kamu diplomasisi açısından önemi büyüktür. Çünkü bir ülkenin uluslararası imajı, yalnızca ürettiği içeriklerle değil, bu içeriklerin dış dünyada nasıl temsil edildiğiyle de şekillenmektedir. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlar, Türkiye’nin söylemlerinin bazı medya organlarında sistematik olarak “şüpheli” ve “çelişkili” bir duruş olarak yansıtıldığını, bunun da uluslararası meşruiyet üretimi sürecinde engelleyici bir rol oynayabildiğini göstermektedir (Tuncel, 2022c, s. 22–41).

5. Değerlendirme; Kamu diplomasisi açısından kültürel farklılıkları göz ardı eden bir söylem stratejisi, hedef kitleye ulaşmada başarısız olabileceği gibi, yanlış anlaşılma riskini de doğurabilmektedir. Bu nedenle, dijital diplomasi çağında yalnızca mesaj değil, mesajın kültürel kodlarla uyumu, politik bağlamda alımlanma biçimi ve medya aracılığıyla yeniden üretimi stratejik önem taşımaktadır. Çalışmanın bu konudaki bulguları, medya okuryazarlığı ve kültürlerarası iletişim alanlarının kamu diplomasisiyle entegrasyonunun ne denli gerekli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin dijital diplomasi kapasitesinin eleştirel değerlendirmesi;

Dijital diplomasi, çağdaş dış politika araçları arasında giderek daha fazla önem kazanan, teknolojik olanakları, stratejik iletişim ile harmanlayan çok katmanlı bir faaliyet alanıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu alandaki kapasitesi, özellikle son on yılda kayda değer bir gelişim göstermiştir. Ancak bu ilerlemeye karşın, uygulamada gözlemlenen bazı yapısal ve stratejik sorunlar, dijital kamu diplomasisinin etkililiği, sürdürülebilirliği ve kurumsal bütünlüğü açısından tartışmalı yönler barındırmaktadır. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Kurumsal yapılanma ve yetkinlik sorunu; Dışişleri Bakanlığı bünyesinde dijital diplomasiye yönelik birimler bulunmakla birlikte, bu yapıların faaliyetleri genellikle merkezî kontrolle sınırlı kalmakta, sahadaki diplomatik misyonların sosyal medya kullanımı ise standartlaşmadan uzak ve kişisel inisiyatiflere dayalı bir görünüm sergilemektedir (Güneri, 2021, s. 61-78).

Bu durum, devlet söyleminin bütünlüklü biçimde sunulmasını zorlaştırmakta ve tutarlılık sorununa neden olmaktadır. Öte yandan, sosyal medya içeriklerinin profesyonelce hazırlanmasına rağmen, içeriklerin kriz odaklı olması ve genellikle “tepkisel” nitelik taşıması, stratejik derinlikten çok güncel tepki üretme refleksiyle sınırlı bir diplomasi pratiğini işaret etmektedir (Yavuz, 2022, s. 31–53).

2. Teknik ve dilsel çokluluk, güç ve karmaşa; Dışişleri Bakanlığı'nın dijital platformlardaki varlığı çok dilli içerik üretimi açısından önemli bir avantaj sağlasa da, mesajların İngilizce dışındaki dillerdeki niteliği çoğu zaman zayıf kalmakta, özellikle Arapça, Fransızca ve Almanca gibi dil gruplarında etkileşim düzeyi oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu, hedef kitleye özelleştirilmiş içerik eksikliğini ve dijital diplomasi faaliyetlerinin teknik kapasite yönünden geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, bazı içeriklerde kullanılan duygusal ve yer yer sert retorik, hedef kitle üzerinde olumsuz etkiler doğurabilecek düzeyde algılanmaktadır. Bu durum,

stratejik iletişimde “duygu yönetimi”nin yeterince dengelenmediğine işaret etmektedir (Kalaycı, 2023b, s. 23–48).

3. Stratejik planlama yerine anlık müdahalecilik; Çalışma kapsamında incelenen örneklerde, Türkiye’nin dijital diplomasi uygulamalarının büyük oranda kriz anlarına odaklandığı ve sürekli bir strateji yerine epizodik reflekslerle yürütüldüğü görülmektedir. Bu da kamu diplomasisinin stratejik iletişimle harmanlanmış uzun vadeli bir planlamadan yoksun olduğunu göstermektedir (Çetinkaya, 2020, s. 25–44).

Kamu diplomasisinin yalnızca kriz zamanlarında değil, gündelik dış politika süreçlerinde, kültürel etkileşim ve ortak değer üretimi bağlamında da dijital olarak inşa edilmesi gerekmektedir. Bu noktada “hikâye anlatıcılığı” (narrative building) ve dijital diplomasi markası oluşturma konusunda ciddi bir gelişim ihtiyacı olduğu görülmektedir.

4. Güçlü yönler: hızlı tepki ve yüksek görünürlük; Eleştirel yönlerine rağmen, Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi önemli bazı güçlü yanlara da sahiptir. Kriz anlarında hızlı tepki verme kapasitesi, mesajların yüksek görsellik ve teknik kalitede üretilmesi ve özellikle iç kamuoyunda güçlü destek bulması bu alanın olumlu yönleri arasındadır. Ayrıca Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya hesaplarının etkileşim düzeyleri, içeriklerin yankı üretme kabiliyeti açısından dikkate değer olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, dijital diplomasi yalnızca dış kamuoyunu değil; aynı zamanda iç kamuoyunu da hedefleyen çift yönlü bir stratejik araç olarak işlev görmektedir (Demir vd., 2023, s. 18–37).

5. Genel değerlendirme; Türkiye’nin dijital diplomasi kapasitesi, belirli başarı örnekleri taşımasına karşın, kurumsal bütünlük, dil çeşitliliği, sürdürülebilirlik, hedef kitleye uygun stratejik içerik üretimi ve anlatı geliştirme becerileri açısından henüz olgunlaşma aşamasındadır. Bu nedenle, mevcut yapının daha bütünlüklü ve planlı bir stratejiyle desteklenmesi, dijital diplomasi faaliyetlerinin diplomatik misyonlar arasında koordineli biçimde yürütülmesi ve kültürel bağlamlara duyarlı içerik üretimine ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Teorik, yöntemsel ve uygulamalı katkıları ile ilgili tartışmalar;

Her bilimsel araştırma, yalnızca yeni veriler üretmekle kalmaz, aynı zamanda kuramsal tartışmaları genişletmeli, yöntemsel zenginlik sunmalı ve alana somut uygulama olanakları katmalıdır. Bu çalışmada, dijital kamu diplomasisi, argümantasyon kuramı ve medya çerçeveleme ekseninde Türkiye örneği üzerinden yürütülerek, farklı düzeylerde

çok yönlü katkılar sağlamayı amaçlamakta bu katkılar üç ana başlıkta toplanabilir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Teorik Katkılar, disiplinlerarası birleştirici bir çerçeve; Bu çalışmada, kamu diplomasisi gibi geniş ve politik bir alanı, iletişim kuramları (çerçeveleme) ve mantık temelli argümantasyon kuramı (Toulmin modeli) ile ilişkilendirerek, teorik olarak disiplinlerarası bir sentez sunmaktadır. Literatürde çoğu zaman soyut düzeyde ele alınan kamu diplomasisi söylemleri, bu çalışmada söylem çözümleme teknikleriyle somutlaştırılmış, böylece kuramın pratikle buluşturulması sağlanmıştır (Kalaycı, 2023b, s. 23–48). Ayrıca, Toulmin modelinin kamu diplomasisine doğrudan uygulanması, Türkiye merkezli çalışmalarda oldukça sınırlı olan bu teorik bağlantıya yenilikçi bir bakış kazandırmış, böylece literatürdeki önemli bir boşluk doldurulmuştur (Erdoğan vd., 2018, s. 89–103).

2. Yöntemsel katkılar, karmaşık söylem yapılarının sistematik incelemesi; Çalışmanın en ayırt edici yönlerinden biri, argümantasyon çözümlemesi ile çerçeveleme analizinin birlikte kullanılmasıdır. Genellikle ayrı ayrı ele alınan bu iki yöntem, çalışmada bütüncül ve katmanlı bir analiz modeli çerçevesinde birleştirilmiştir. Bu yöntemsel sentez sayesinde hem söylemin mantıksal yapısı hem de medyadaki temsili biçimleri eş zamanlı olarak çözümlenmiştir. Bu yönüyle çalışma, sosyal medya içerikleri ve medya haberlerinin karşılaştırmalı analizine yönelik çok düzlemli bir yöntem önerisi geliştirmektedir. Bu öneri hem medya çalışmaları hem de dijital diplomasi araştırmaları için model alınabilecek niteliktedir.

3. Uygulamalı katkılar, politika geliştirme ve stratejik planlama açısından öneriler; Çalışma Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya söylemleri üzerinden yürütülse de ulaşılan bulgular yerel yönetimlerden kamu kurumlarına kadar dijital kamu diplomasisiyle ilgilenen tüm aktörler için uygulanabilir çıkarımlar içermektedir. Özellikle mesajların iç tutarlılığı, kriz zamanlarında tepki hızı, hedef kitleye göre farklılaşan dil ve görsel kullanım gibi alanlarda elde edilen analiz bulguları, iletişim stratejilerinin geliştirilmesine yönelik somut öneriler sunmaktadır (Demir vd., 2023, s. 18–37).

Ayrıca medya temsili konusundaki gözlemler, Türkiye'nin dijital dış politikasında kültürel bağlamı daha fazla hesaba katması gerektiğine dair kurumsal geri bildirim oluşturabilecek niteliktedir. Bu çalışmanın sağladığı teorik, yöntemsel ve uygulamalı katkılar hem kamu diplomasisi hem de medya çalışmaları literatürüne özgün ve

ölçülebilir bir katkı sunmaktadır. Çalışma yalnızca mevcut literatüre eklenen bir akademik belge değil, aynı zamanda dijital çağda kamu iletişimi üzerine düşünsel, eleştirel ve pratik bir perspektif sunan bir katkı olarak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırma özeti ve genel değerlendirme ile ilgili sonuçlar;

Bu çalışmada, dijitalleşmenin kamu diplomasisi üzerindeki dönüştürücü etkisini, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın 2023, 2024 ve 2025 yılları arasındaki sosyal medya söylemleri üzerinden analiz etmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda hem argümantasyon kuramı (özellikle Toulmin modeli) hem de medya çerçeveleme teorisi kullanılarak, çok katmanlı bir analiz çerçevesi oluşturulmuştur. Bu kuramsal yapı sayesinde yalnızca içeriklerin ne söylediği değil, nasıl ve neden bu şekilde söylendiği de anlamlandırılmıştır. Araştırma, nitel bir yaklaşım temelinde tasarlanmış, veri toplama sürecinde hem Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya içerikleri hem de bu söylemlerin ulusal ve uluslararası medyadaki temsilleri incelenmiştir. İçeriklerin söylemsel yapısı Toulmin'in argümantasyon modeliyle, medya yansımaları ise Entman'ın çerçeveleme kuramı çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu kapsamda ulaşılan temel bulgular, Türkiye'nin dijital kamu diplomasisinin kriz merkezli, çoğunlukla reaktif (tepkiye dayalı) ve zaman zaman stratejik tutarlılığı sınırlı bir yapı arz ettiğini göstermiştir. Bununla birlikte, dijital mecralardaki söylemlerin meşruiyet üretme, algı yönlendirme ve uluslararası görünürlük sağlama açısından yüksek potansiyele sahip olduğu da dikkat çekici bir sonuçtur. Çalışmanın genel değerlendirmesi, Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi pratiğinin belirli açılardan başarılı örnekler sergilediği, ancak bu başarıların daha çok bireysel içerik üretimi ve kriz yönetimi reflekslerine dayandığı, kurumsal düzeyde sürdürülebilir bir stratejiye dönüşemediği yönündedir. Yani mevcut pratikler güçlü taktikler sunmakla birlikte, bütüncül bir stratejiden yoksundur. Ayrıca, çalışma boyunca ortaya konan analizler, medya temsiliinde yaşanan kültürel ve politik farklılıkların, kamu diplomasisi hedeflerinin başarısı açısından ne denli belirleyici olduğunu ortaya koymuştur. Aynı söylem, farklı medya ekosistemlerinde çok farklı biçimlerde çerçevelenmekte, bu da söylemin etkisinin yalnızca içerikle değil, içerik sonrası dolaşımına da yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, yalnızca Türkiye'nin dijital kamu diplomasisine ışık tutmakla kalmamış, aynı zamanda iletişim kuramlarının diplomasi pratiklerine uygulanabilirliğini de ortaya koyarak literatürdeki önemli bir boşluğu

doldurmuştur. Çalışmanın özgün değeri hem teorik sentezleme yetkinliğinde hem de uygulamalı çözümlerle politikalara yön verme potansiyelinde kendini göstermektedir.

Temel bulgular ve yorumlar ile ilgili sonuçlar;

Bu araştırmada ulaşılan bulgular, dijital kamu diplomasisinin söylemsel boyutunu ve medya temsillerini disiplinlerarası bir bakışla ele alarak hem içerik hem de bağlam açısından derinlemesine çözümleme imkânı sunmuştur. Bulgular, tematik olarak dört ana başlıkta toplanabilir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Dijitalleşmenin kamu diplomasisine getirdiği dönüşüm; Çalışmanın en temel bulgularından biri, dijitalleşmenin kamu diplomasisi pratiğini köklü biçimde dönüştürdüğüdür. Sosyal medya, devletlerin yalnızca bilgi ilettiği değil, aynı zamanda anlam ürettiği, meşruiyet inşa ettiği ve uluslararası kamuoyu ile doğrudan temas kurduğu stratejik bir platform hâline gelmiştir. Türkiye örneğinde bu dönüşüm, Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya kullanımıyla somut biçimde gözlemlenmiştir (Bayraktaroğlu, 2020c, s. 33–49).

Ancak bu dönüşüm, sadece teknik bir araçsallaşmadan ibaret değil, aynı zamanda iletişimin dili, ritmi ve hedef kitlesiyle ilgili paradigmatik bir değişimi işaret etmektedir. Bu yönüyle dijital kamu diplomasisi, klasik diplomasi pratiklerinden farklı olarak daha katılımcı, dinamik ve görünür bir diplomasi biçimi sunmaktadır (Çevik, 2022).

2. Argümantasyonun stratejik iletişimdeki rolü; Toulmin modeline dayalı çözümler, Dışişleri Bakanlığı'nın sosyal medya açıklamalarında güçlü bir argümantatif yapı olduğunu ortaya koymuştur. Gerekçelendirme, dayanak ve destek unsurları açısından zengin içeriklere rastlanmakla birlikte, bazı örneklerde bu yapının eksik kaldığı veya duygusal ifadelerin gerekçenin önüne geçtiği görülmüştür. Bu durum, söylemin ikna ediciliği ve güvenilirliği açısından önemli bir gösterge olarak değerlendirilmelidir. Özellikle kriz anlarında yapılan açıklamalarda mantıksal tutarlılığın korunması, yalnızca iç kamuoyu değil, dış kamuoyu açısından da meşruiyet üretme kapasitesini doğrudan etkilemektedir (Erdoğan, 2020).

3. Medya temsillerinde kültürel ve politik sapmalar; Ulusal ve uluslararası medya kuruluşlarının aynı söylemi farklı biçimlerde çerçevelediği gözlemlenmiştir. Yerli medya organları söylemi daha çok “haklılık”, “insani çağrı” ve “barış isteği” çerçevesine oturturken, Batılı medya kuruluşlarında aynı söylem “sertlik”, “popülizm” ya da “çifte

standart” temalarıyla işlenmektedir. Bu durum, kamu diplomasisinin yalnızca içerik üretmekle değil, aynı zamanda içeriğin farklı bağlamlarda nasıl alımlandığını ve yeniden inşa edildiğini dikkate almak zorunda olduğunu göstermektedir (Kaya, 2021).

4. Kurumsal yeterlilik ve stratejik tutarlılık açısından Türkiye’nin durumu; Çalışmadaki bulgular, Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi kapasitesinin önemli taktiksel kazanımlar sağladığını, fakat henüz stratejik bir bütünlüğe ulaşamadığını ortaya koymaktadır. Paylaşımların büyük kısmının kriz merkezli ve çoğunlukla tepkisel olduğu, uzun vadeli bir anlatı stratejisinin eksik kaldığı tespit edilmiştir (Çetinkaya, 2020).

Ayrıca, içeriklerin çoğu İngilizce ve Türkçe ile sınırlı kalmakta; farklı dil gruplarına hitap eden içeriklerin sınırlılığı, küresel düzeyde etki yaratma kapasitesini düşürmektedir. Bu da göstermektedir ki Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi politikalarının daha çok planlı, sürdürülebilir ve kültürel bağlama duyarlı şekilde yapılandırılması gerekmektedir. Bu bulgular, Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi uygulamalarında belirli ilerlemeler kaydettiğini, ancak bu ilerlemelerin daha çok kısa vadeli başarılar düzeyinde kaldığını ortaya koymaktadır. Kalıcı ve etkili bir dijital diplomasi için içerik üretiminden medya takibine, çok dilli yayıncılıktan argümantasyon kalitesine kadar her aşamada profesyonelleşmiş, kurumsallaşmış ve stratejik bir yaklaşım benimsenmelidir. Bu bağlamda çalışmanın analiz sonuçlarına ilişkin önerilerimiz sırası ile aşağıdaki gibidir; Öneriler;

Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi politikalarına yönelik öneriler;

Bu çalışmanın bulguları, Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi alanında anlamlı bir kapasiteye sahip olduğunu, ancak bu kapasitenin çoğunlukla kriz anlarında ortaya çıkan tepkisel reflekslere ve kişisel çabalara dayalı kaldığını ortaya koymuştur. Etkin, sürdürülebilir ve çok boyutlu bir dijital kamu diplomasisi stratejisi için aşağıdaki politika önerileri geliştirilebilir.

1. Kurumsallaşma ve stratejik planlama güçlendirilmeli; Dışişleri Bakanlığı bünyesinde dijital diplomasiye dair kurumsal birimlerin yalnızca içerik üretimi değil, stratejik vizyon oluşturma, risk analizi ve iletişim planlaması gibi alanlarda da aktif rol üstlenmesi sağlanmalıdır. Bu çerçevede, her kriz döneminde yeniden yapılanmak yerine, proaktif ve tematik bir kamu diplomasisi ajandası oluşturulmalıdır. Dijital kamu diplomasisi için yıllık strateji belgeleri yayımlanmalı ve bu belgeler kamuoyuyla paylaşılmalıdır (Tuncel, 2022).

2. Çok dilli ve hedef kitleye özgü içerik üretimi yaygınlaştırılmalı; Sosyal medya içerikleri, sadece Türkçe ve İngilizce ile sınırlı kalmamalı, özellikle Arapça, Fransızca, Almanca, İspanyolca ve Rusça gibi dillerde içerik üretimi artırılmalıdır. Ancak sadece çeviri yapmak yerine, her kültür için anlatı stratejileri farklılaştırılmalı, mesajların bağlamı, dilin sosyo-kültürel kodlarına göre yeniden inşa edilmelidir. Çok dilli içerik ekipleri kurulmalı ve dijital diplomasi uzmanları kültürlerarası iletişim eğitimleri almalıdır (Kalaycı, 2023b, s. 23–48).
3. Dijital anlatı (narrative) temelli stratejiler geliştirilmeli; Çalışmanın bulguları, Türkiye'nin söylemlerinde güçlü anlatı eksiklikleri bulunduğunu ve paylaşımların çoğunun yalnızca kriz odaklı bilgi aktarımına dayandığını ortaya koymaktadır. Oysa uluslararası kamuoyunu etkilemenin en etkili yollarından biri, tutarlı ve inandırıcı bir ulusal anlatı (national narrative) oluşturmaktır. Türkiye'nin dış politikadaki temel değerlerini ve tarihsel anlatısını içeren dijital belgeseller, mikro içerikler, sosyal medya kampanyaları hazırlanmalı, bu anlatılar kültürel öğelerle zenginleştirilmelidir (Yıldız, 2022).
4. Medya temsiline yönelik takip ve müdahale mekanizmaları kurulmalı; Dış basında Türkiye'nin açıklamalarına yönelik yapılan çerçevelemeler, çoğu zaman taraflı ya da indirgemeci olmaktadır. Bu nedenle, dijital kamu diplomasisi yalnızca içerik üretimiyle sınırlı kalmamalı, aynı zamanda içeriklerin medyada nasıl temsil edildiğine yönelik sürekli bir medya izleme ve analiz süreci işletilmelidir. Türkiye merkezli ve çok dilli çalışan bir "Dijital Temsil ve Algı Takip Merkezi" kurulmalı, dezenformasyona hızlı müdahale edebilecek ekipler oluşturulmalıdır (Demir vd., 2023, s. 21-44).
5. Akademi ile kurumsal yapılar arasında iş birlikleri artırılmalı; Kamu diplomasisinin stratejik gelişimi yalnızca bakanlık düzeyinde değil, aynı zamanda akademik araştırmalar, saha çalışmaları ve eleştirel değerlendirmelerle desteklenmelidir. Ancak bu destek yalnızca rapor üretmek değil, birlikte strateji üretmek, yöntem geliştirmek ve ölçme-değerlendirme modelleri oluşturmak şeklinde kurumsallaştırılmalıdır. Üniversiteler bünyesinde dijital kamu diplomasisi araştırma merkezleri kurulmalı ve bu merkezler doğrudan Dışişleri Bakanlığı ile protokoller çerçevesinde iş birliği yapmalıdır. Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi politikalarının geliştirilmesi, yalnızca iletişim diline değil, aynı zamanda kurumsal hafızaya, kültürel hassasiyete ve stratejik vizyona dayalı bütüncül bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu nedenle yukarıda

sunulan öneriler yalnızca teknik değil, aynı zamanda kültürel, politik ve akademik bir dönüşüm çağrısı olmalıdır (Erdoğan vd., 2018, s. 89-103).

Akademik ve uygulamalı gelecek araştırma yönelimleri ile ilgili öneriler;

Bu çalışma, dijital kamu diplomasisi, argümantasyon stratejileri ve medya çerçeveleme yaklaşımlarını Türkiye örneği üzerinden ele alarak önemli bir katkı sağlamıştır. Ancak her bilimsel araştırma gibi bu çalışmanın da belirli sınırları ve yönlendirdiği yeni araştırma alanları mevcuttur. Bu bölümde, hem bu sınırlılıklardan hareketle gelecekte yapılabilecek akademik çalışmalara hem de dijital kamu diplomasisi uygulamalarını güçlendirecek saha odaklı önerilere yer verilmiştir. Bunlar kısaca aşağıdaki gibidir;

1. Alternatif kuramsal modellerle derinleştirme; bu çalışmada özellikle Toulmin'in argümantasyon modeli ile Entman'ın çerçeveleme kuramı temel alınmıştır. Ancak dijital diplomasi gibi çok katmanlı bir alanda başka kuramsal yaklaşımlar da kullanılabilir.

Örneğin:

Eleştirel söylem analizi (Van Dijk, 2008),

Habermas'ın kamusal alan teorisi,

Ulusötesi iletişim teorileri,

Gibi yaklaşımlarla Türkiye'nin dijital söylemleri daha ideolojik, normatif ya da küresel düzlemde analiz edilebilir. Gelecek çalışmalar bu kuramsal çerçeveleri karşılaştırmalı olarak kullanarak, aynı veriler üzerinde çok yönlü anlam üretme potansiyeline sahiptir (Kalaycı, 2023b, s. 23–48).

2. Nicel araştırma yöntemleriyle destekleme; bu çalışma nitel analizlere dayanmakla birlikte, büyük veri kümelerinin işlenmesiyle yapılacak nicel çalışmalar hem çarpıcı sonuçlar üretebilir hem de nitel yorumları destekleyebilir.

Sosyal medya algoritmalarının etkileşim üzerindeki etkisi,

Farklı ülke örnekleriyle karşılaştırmalı söylem analizi,

Anahtar kelime, görsel ve hashtag frekans analizleri,

Bu tür veri odaklı analizler, dijital diplomasi faaliyetlerinin zaman içinde nasıl değiştiğini, hangi mesajların hangi kitlelerde karşılık bulduğunu daha nesnel olarak ortaya koyabilmektedir (Demir vd., 2023, s. 18-37).

3. Karşılaştırmalı ülke çalışmaları; Türkiye merkezli bu çalışma, tek ülke üzerinden yürütülmüştür. Oysa kamu diplomasisi küresel bir pratik hâline geldiğinden, farklı

Ülkelerin dijital diplomasi stratejileriyle karşılaştırılmalı çalışmalar büyük önem taşımaktadır.

ABD, Birleşik Krallık, Fransa, Kültürel diplomasi odaklı modeller,

İsrail, İran, in, Güvenlik merkezli ve agresif iletişim stratejileri,

Brezilya, Endonezya, Nijerya, Gelişmekte olan ülkelerde dijital diplomasi,

Bu karşılaştırmalar sayesinde Türkiye'nin güçlü ve zayıf yönleri daha net biçimde belirlenebilir; aynı zamanda küresel uygulama haritaları çıkarılabilir (Erdoğan, 2021).

4. Uygulamalı eğitim ve kurumsal iş birliği projeleri; Akademik araştırmaların yalnızca yayın olarak kalmaması, sahada da uygulama bulabilmesi için niversite-kamu iş birliğini güçlendirecek projelere ihtiyaç vardır.

Dijital kamu diplomasisi atölyeleri,

Simülasyon tabanlı söylem analiz alışmaları,

Gerçek vakalarla stratejik iletişim kampanya geliştirme eğitimleri,

gibi etkinliklerle hem ğrenci hem de kamu personeli düzeyinde kapasite geliştirilebilir (Yıldız, 2022, s. 91–110).

5. Kriz odaklı söylemlerin etik ve hukuki boyutu; Gelecek araştırmaların yalnızca içerik üretimi değil, bu içeriklerin etik sınırları, insan hakları duyarlılığı, uluslararası hukukla uyumu gibi boyutları da ele alması elzemdir. Özellikle kriz anlarında sert retorik kullanımı, hedef kitlenin duyarlılıklarını zedeleyebileceğinden, etik ereve geliştirilmesi, kamu diplomasisinin uzun vadeli başarısı için gereklidir. Dijital kamu diplomasisi alanı, her geçen gün genişleyen bir araştırma ve uygulama sahasıdır. Bu çalışmanın sunduğu teorik ve yöntemsel açılımlar hem akademik hem de kurumsal düzeyde yeni ufuklar açmakla birlikte, gelecekte çok disiplinli, katmanlı ve eleştirel çalışmalarla desteklenmelidir. Bu alandaki ilerleme, sadece dış politikayı değil, aynı zamanda ulusal kimlik anlatımını, küresel meşruiyet arayışlarını ve dijital vatandaşlık vizyonunu da doğrudan etkileyecek potansiyele sahip olduğu dşnlmektedir.

Sonuç olarak 2023, 2024 ve 2025 yıllarını kapsayan Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın sosyal medya açıklamaları, Toulmin'in Argümantasyon Modeli'nin genel anlamda tam uyumlu, entelektüel ve ikna edici biçimde işlenen, aynı zamanda Entman'ın ereveleme Teorisi'nde oluşturulan kamu diplomasisi kullanılabilir, normatif temellere dayalı güçlü anlatılar oluşturulduğu sonuç ortaya çıkmaktadır.

Bu birleşik analitik çerçevenin, Bakanlığın dijital diplomasi faaliyetinin sadece krizle iletişiminin olmaması, Aynı zamanda uluslararası meşruiyet arayışı, küresel kimlik yönetimi ve etik düzeydeki anlatı üretiminin teorik ve pratik olarak ortaya çıktığını göstermektedir. Dolayısıyla medya ve kamu diplomasisi süreçlerinde bu çalışma yaklaşımı, kapsamlı çözümlerde güçlü bir metodolojik referans sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Adesina, O. S. (2017). Foreign policy in an era of digital diplomacy. *Cogent Social Sciences*, 3(1), 1-13.
- Akçalı, E. (2020). Kamu diplomasisinde dijitalleşme ve sosyal medya. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 17(66), 45-62.
- Akdağ, H. (2022). Medyada duygusal çerçeveleme ve kamu diplomasisi ilişkisi. *İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 66-84.
- Akdoğan, A. (2020). Yeni kamu diplomasisi bağlamında Türkiye’de iletişim stratejileri. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 28(1), 75-93.
- Akman, M. (2020). Kamu diplomasisinde dijital stratejiler: Türkiye örneği. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 17(67), 55-76.
- Altun, S., & Ermiş, M. (2023). Dijital kamu diplomasisinde söylem stratejileri: Türkiye’nin kriz dönemlerindeki sosyal medya kullanımı. *İletişim Kuramları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 45-68.
- Arıkan, Y. D. (2019). Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi: Stratejik iletişim ve medya ilişkileri bağlamında bir değerlendirme. *Uluslararası İletişim ve Diplomasi Dergisi*, 2(1), 18-36.
- Aydın, A. (2023). Türkiye’nin kamu diplomasisi stratejilerinde sosyal medyanın rolü: Kriz dönemlerinde dijital söylem inşası. *Kamu Politikaları ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 12(2), 89-107.
- Aydın, N. (2019). Medyada gerçeklik inşası: Çerçeveleme kuramı bağlamında haber söylemi. *İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 45-64.
- Aydın, Z. (2021). Kamu diplomasisinde söylem stratejileri: Dış politika bağlamında analiz. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 73-90.
- Aytekin, E. (2021). Kamu diplomasisi, medya ve temsil krizleri. *Uluslararası İletişim ve Medya Dergisi*, 6(2), 118-133.
- Baxter, P., & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The Qualitative Report*, 13(4), 544-559.
- Baybars, Z. (2021). Dijital kamu diplomasisinin eleştirel çözümlemesi: Türkiye örneği. *İletişim ve Diplomasi Dergisi*, 3(1), 66-84.
- Baybars, Z., & Polat, M. (2021). Türkiye’nin kamu diplomasisinde kurumsal yapı ve dijital strateji: SWOT analizi yaklaşımı. *Yeni Medya ve Kamu Politikası Dergisi*, 4(2), 74-91.

- Bayraktaroğlu, M. (2020). Dijital halkla ilişkilerde algı yönetimi ve kriz iletişimi. *Halkla İlişkiler ve Yeni Medya Dergisi*, 4(1), 13–30.
- Bayraktaroğlu, M. (2020). Dijital PR’da söylem yapıları ve ikna stratejileri. *Halkla İlişkiler ve İletişim Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 55–78.
- Bayraktaroğlu, M. (2020). Dijital söylemde meşruiyet üretimi: Türkiye Dışişleri Bakanlığı örneği. *Kamu Diplomasisi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 33–49.
- Bjola, C., & Cornish, P. (2018). *Digital diplomacy and international relations: The evolution of a new research field*. Routledge.
- Bjola, C., & Holmes, M. (2015). *Digital diplomacy: Theory and practice*. London: Routledge.
- Bjola, C., & Jiang, L. (2015). Social media and public diplomacy: A comparative analysis of the digital diplomatic strategies of the EU, US and Japan in China. *The Hague Journal of Diplomacy*, 10(4), 331–362.
- Breakenridge, D. (2012). *Social media and public relations: Eight new practices for the PR professional*. FT Press.
- Bruns, A., Highfield, T., & Burgess, J. (2012). The Arab Spring and social media audiences: English and Arabic Twitter users and their networks. *American Behavioral Scientist*, 57(7), 871–898.
- Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford University Press.
- Castells, M. (2012). *Networks of outrage and hope: Social movements in the internet age*. Cambridge: Polity Press.
- Chadwick, A. (2017). *The Hybrid Media System: Politics and Power (2nd ed.)*. Oxford University Press.
- Chomsky, N., & Herman, E. S. (2002). *Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*. Pantheon Books.
- Chouliaraki, L. (2015). *The Ironic Spectator: Solidarity in the Age of Post-Humanitarianism*. Polity Press.
- Coombs, W. T. (2015). *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding (4th ed.)*. SAGE Publications.
- Coombs, W. T., & Holladay, S. J. (2012). The paracrisis: The challenges created by publicly managing crisis prevention. *Public Relations Review*, 38(3), 408–415.
- Couldry, N., & Hepp, A. (2017). *The mediated construction of reality*. Cambridge: Polity Press.

- Cull, N. J. (2013). The long road to public diplomacy 2.0: The Internet in US public diplomacy. *International Studies Review*, 15(1), 123–139.
- Çakır, H. (2020). Türkiye’de kamu kurumlarında dijital halkla ilişkiler uygulamaları: Dışişleri Bakanlığı örneği. *Kamu Yönetimi ve Politika Dergisi*, 5(2), 98–117.
- Çaplı, B. (2016). Medyada söylem üretimi ve temsil biçimleri. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (41), 33–56.
- Çelik, A. (2019). Uluslararası kimlik inşasında söylem ve medya: Türkiye’nin barış diplomasisi örneği. *Küresel Siyaset ve Medya Dergisi*, 2(1), 14–29.
- Çetinkaya, A. (2020). Türkiye’nin dijital kamu diplomasisi kapasitesinin kurumsal analizi. *Kamu Diplomasisi ve İletişim Stratejileri Dergisi*, 3(2), 25–44.
- Çevik, A. (2020). Çerçeveleme kuramı ve medya okuryazarlığı ilişkisi üzerine bir değerlendirme. *Yeni Medya ve İletişim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 112–129.
- Çevik, S. (2022). *Dijital diplomasi: Yeni medya çağında kamu diplomasisi ve dış politika iletişimi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çevik, S. (2022). Dijital kamu diplomasisi ve uluslararası medya: Söylemde temsil farklılıkları. *Uluslararası İletişim ve Diplomasi Dergisi*, 4(2), 61–79.
- Çevik, S. (2022). Dijital kamu diplomasisinde söylem üretimi ve dönüşüm: Türkiye örneği. *İletişim ve Uluslararası Politika Dergisi*, 6(1), 43–59.
- Çevik, S. (2022). Kamu diplomasisinde çerçeveleme ve argümantasyon stratejileri. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 75–92.
- Çevik, S., & Sevin, E. (2021). Rebranding Turkey: Digital public diplomacy and the role of soft power in the post-truth era. *Turkish Studies*, 22(1), 115–133.
- Çevik, S., & Sevin, E. (2022). Turkey’s humanitarian diplomacy in the digital age: Constructing moral narratives. *Communication & Society*, 35(3), 51–70.
- Çevikel, D. (2020). Sosyal medyada kamu diplomasisi: Türkiye örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (53), 45–68.
- Demir, G. (2022). Kriz iletişimi ve dijital kamu diplomasisi: Türkiye örneği. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 54–73.
- Demir, H., & Baykal, F. (2023). Dışişleri Bakanlığı’nın sosyal medya etkinliği: Etkileşim analizi. *Uluslararası Dijital Diplomasi Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 18–37.
- Demir, M. (2022). Dış politika iletişiminde sosyal medyanın yeri: Türkiye örneği. *Yeni Medya ve İletişim Dergisi*, 5(1), 58–76.

- Demir, M. (2023). Kriz dönemlerinde kamu diplomasisi ve sosyal medya stratejileri: Türkiye örneği. *Uluslararası İletişim ve Politika Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 21–44.
- Demircioğlu, M. (2020). Uluslararası krizlerde medya temsilleri: Türkiye'nin dış politika söyleminin çerçeveleme analizi. *Kriz ve İletişim Dergisi*, 3(1), 71–90.
- Demirkol, B. (2022). Sosyal medya argümantasyonunun analizi: Toulmin modeli uygulaması. *Yeni Medya ve Toplum Dergisi*, 5(1), 21–38.
- Demirtaş, B. (2021). Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi ve kriz söylemi: Normatif güç olma stratejisi. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 18(71), 27–45.
- Demirtaş, M. (2021). Kriz zamanlarında dijital kamu diplomasisi: Türkiye'nin İsrail-Filistin söylemi üzerine bir analiz. *Yeni Medya ve İletişim Dergisi*, 4(1), 59–78.
- Demirtaş-Milz, N. (2018). Dış politikada iletişimsel yönelimler: Kriz söylemi ve medya temsili. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (47), 63–81.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2011). *The SAGE handbook of qualitative research (4th ed.)*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- Entman, R. M. (2004). *Projections of Power: Framing News, Public Opinion, and U.S. Foreign Policy*. University of Chicago Press.
- Entman, R. M. (2008). Theorizing mediated public diplomacy. *The International Journal of Press/Politics*, 13(2), 87–102.
- Erdem, B., & Koç, E. (2019). Batı medyasında çifte standart söylemi ve dijital dış politika. *Uluslararası İletişim ve Diplomasi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 33–50.
- Erdoğan, E. (2020). Dijital diplomasi ve söylem analizinde Toulmin modeli. *İletişim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 22–39.
- Erdoğan, E. (2021). Dijital diplomasi söylemleri ve küresel karşılaştırmalar. *Uluslararası İletişim ve Politika Dergisi*, 7(3), 44–66.
- Erdoğan, E., & Yıldırım, B. (2018). Argümantasyon modelleri ve dijital medya söylemi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (47), 89–103.
- Erdoğan, İ. (2013). Medya, iktidar ve dış politika: Kamu diplomasisinin dönüşümü. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (36), 41–65.
- Erdoğan, İ. (2021). Medyada temsil ve iktidar ilişkileri: Uluslararası haberlerin çerçevelenmesi üzerine bir inceleme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (52), 12–30.

- Erdoğan, İ. (2021). Uluslararası medya söyleminde temsil sorunları: Türkiye örneği. *Marmara İletişim Dergisi*, 38, 109–128.
- Erdoğan, İ. (2022). *Söylem, medya ve siyaset: İletişim sosyolojisi bağlamında çözümlemeler*. Ankara: De Ki Yayınları.
- Ertem, H. (2021). Kriz zamanlarında dijital diplomasi: Türkiye Dışışleri Bakanlığı'nın Twitter söylemleri üzerine bir inceleme. *Medya ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5(1), 43–60.
- Ertem-Eray, T. (2021). Dijital halkla ilişkiler ve kamu kurumlarında şeffaflık sorunsalı. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 97–114.
- Eryılmaz, A. (2020). Haber çerçeveleme teknikleri ve algı yönetimi: Ulusal medya üzerine bir değerlendirme. *İletişim ve Toplum Dergisi*, 6(2), 73–90.
- Eryılmaz, A. (2020). Medya çerçevelemesi ve dış politika söylemleri: Türkiye örneği. *İletişim ve Toplum Dergisi*, 6(2), 73–90.
- Eryılmaz, A. (2021). Dijital söylemin argümantatif analizi: Kamu diplomasisi örneğinde Toulmin modeli. *Uluslararası İletişim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 25–43.
- Eryılmaz, A. (2021). Uluslararası habercilikte çerçeveleme teknikleri: Dış politika söylemlerinde medya analizi. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 58–77.
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. Longman.
- Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. London: Edward Arnold.
- Fairclough, N. (1995). *Söylem ve toplumsal değişim (M. E. Aydın, Çev.)*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Freeman, J. B. (2011). *Argument Structure: Representation and Theory*. Springer.
- Gamson, W. A., & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American Journal of Sociology*, 95(1), 1–37.
- Garssen, B., & van Eemeren, F. H. (2015). *Argumentation theory and the rhetoric of public diplomacy*. In G. D. O. Güzeldere (Ed.), *Public Diplomacy in a Changing World* (pp. 57–73). Amsterdam: John Benjamins.
- Gilboa, E. (2008). Searching for a theory of public diplomacy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 55–77.
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. New York: Harper & Row.
- Grunig, J. E., & Hunt, T. (1984). *Managing public relations*. New York: Holt, Rinehart & Winston.

- Gurevitch, M., Levy, M. R., & Roeh, I. (1991). *The global newsroom: Convergences and diversities in the globalization of television news*. In P. Dahlgren & C. Sparks (Eds.), *Communication and Citizenship* (pp. 195–216). Routledge.
- Gül, H., & Aydın, A. (2020). Dijital kamu diplomasisi ve medya temsili: Türkiye'nin dış politikası üzerine bir çerçeveleme analizi. *Kamu Yönetimi ve Uluslararası Politika Dergisi*, 6(1), 45–67.
- Gülsoy, T. (2021). Dijital iletişim bağlamında siyasal söylem analizi: Sosyal medya içeriklerinin çözümlemesine yönelik bir öneri. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (57), 33–51.
- Güneri, B. (2021). Dijital diplomasi uygulamalarında kurumsal tutarlılık sorunu: Türkiye örneği. *İletişim ve Diplomasi Dergisi*, 4(1), 61–78.
- Gürçan, E. C. (2023). *Türkiye'nin Dijital Kamu Diplomasisi ve Alternatif Medya Ekosistemi*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Hayden, C. (2012). *The Rhetoric of Soft Power: Public Diplomacy in Global Contexts*. Lexington Books.
- Herman, E. S., & Chomsky, N. (2002). *Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*. Pantheon Books.
- Ietcu-Fairclough, I. (2008). Political discourse analysis and the rhetoric of legitimation: The Bush administration's "War on Terror". *Discourse & Society*, 19(4), 419–437.
- Iyengar, S. (1991). *Is anyone responsible? How television frames political issues*. University of Chicago Press.
- Kalaycı, F. (2023). Türkiye'nin çok dilli dijital diplomasi kapasitesi: Dönüşüm mü, kozmetik mi? *Medya, Toplum ve Siyaset Dergisi*, 6(3), 45–66.
- Kalaycı, F. (2023). Türkiye'nin dijital kamu diplomasisi: Strateji, içerik ve etkileşim. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 19(75), 45–67.
- Kalaycı, F. (2023). Türkiye'nin dijital diplomasi politikaları ve sosyal medya analizleri. *Siyaset Bilimi ve İletişim Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 23–48.
- Kalaycıoğlu, M., & Gül, H. (2021). Kamu diplomasisinde sosyal medyanın rolü: Türkiye ve dünyadan örnekler. *Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Dergisi*, 9(1), 33–58.
- Kampf, Z., & Daskal, S. (2018). Argumentation in digital diplomacy: The Israeli case. *Argumentation and Advocacy*, 54(1), 1–18.
- Kampf, Z., Manor, I., & Segev, E. (2015). Digital Diplomacy 2.0? A Cross-National Comparison of Public Engagement in Facebook and Twitter. *The Hague Journal of Diplomacy*, 10(4), 331–362.

- Kaplan, A. (2018). TRT World ve dijital kamu diplomasisi: Bir medya diplomasisi denemesi. *İletişim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 59–77.
- Kaplan, A. (2020). Sosyal medya üzerinden dijital kamu diplomasisi: Türkiye örneği. *İletişim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 77–96.
- Kaplan, A. (2022). Dijital diplomasi söyleminin argümantatif analizi: Twitter örneği. *Yeni Medya ve İletişim Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 44–63.
- Kaptan, S. (2019). Medyada söylem inşası ve çerçeveleme: Politik temsilin araçsallaşması. *Yeni Medya Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 44–60.
- Kara, A., & Arıkan, Y. D. (2021). Dijital halkla ilişkiler stratejilerinde sosyal medya kullanımı: Kurumsal iletişim perspektifinden bir değerlendirme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (54), 61–80.
- Karaarslan, E. (2021). Medyada olayların temsil biçimi: Çerçeveleme kuramı bağlamında ulusal haberlerin analizi. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 4(2), 88–105.
- Karadağ, R. (2021). *Türkiye'nin dış politikasında algı yönetimi ve meşruiyet sorunları*. İstanbul Politik Araştırmalar Merkezi Raporu.
- Karakuş, B. (2021). Filistin meselesi çerçevesinde İslami medya söylemleri: Yeni Şafak örneği. *Medya ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 45–59.
- Karakuş, H. (2020). Politik söylemlerin ikna yapısı: Toulmin modeli üzerinden bir analiz. *Toplum ve İletişim Dergisi*, 24(1), 35–56.
- Kaya, A. (2021). Uluslararası medyada Türkiye söylemi: Kültürel kodlar ve temsil sorunu. *Yeni Medya ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5(2), 33–58.
- Kaya, A., & Ayhan, K. (2017). Yeni medya ve dış politika: Türkiye'nin dijital diplomasi stratejileri üzerine bir analiz. *Kamu Diplomasisi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 21–40.
- Kaya, A., & Taş, B. (2022). Görsel retorik ve kriz haberciliği: Dijital medyada savaş temsilleri. *Yeni Medya Dergisi*, 5(2), 88–105.
- Kaya, R., & Çalışkan, H. (2023). Kamusal alanda dijitalleşme ve e-devlet: Türkiye'de dijital yönetişimin dönüşümü. *Yönetim ve Toplum*, 3(1), 43–60.
- Kent, M. L., & Taylor, M. (2002). Toward a dialogic theory of public relations. *Public Relations Review*, 28(1), 21–37.
- Keohane, R. O. (2002). Governance in a partially globalized world. *American Political Science Review*, 95(1), 1–13.
- Khalidi, R. (2011). *Brokers of Deceit: How the U.S. Has Undermined Peace in the Middle East*. Beacon Press.

- Kılıç, H., & Aydın, E. (2022). Türkiye'nin dijital kamu diplomasisinde zamanlama stratejileri: Kriz anı iletişimi üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası İletişim Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 67–84.
- Koç, B., & Duran, F. (2022). Argümantasyon modelleriyle dış politika söylemlerinin analizi. *Uluslararası Siyaset ve İletişim Dergisi*, 9(2), 33–52.
- Koçak, M. (2018). Haber üretiminde ideolojik konumlanmalar: Medyada kriz temsilleri üzerine bir inceleme. *Toplum ve Medya Dergisi*, 2(1), 25–43.
- Korkut, H. (2023). Kamu diplomasisi söyleminde normatif düzlemler: Türkiye'nin Filistin söylemi üzerine bir analiz. *Dış Politika ve Kamu Diplomasisi Dergisi*, 5(2), 41–60.
- Kösebalaban, H. (2019). Türkiye'nin kamu diplomasisi politikaları: Yumuşak güç ve stratejik iletişim. *Ortadoğu Etütleri*, 11(2), 101–124.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Kurbanoğlu, S., & Toprak, E. (2021). Yeni medya çağında kriz iletişimi ve diplomatik söylem. *Uluslararası Dijital Medya ve İletişim Dergisi*, 4(1), 15–37.
- Külekcı, M. (2020). Türkiye'nin kamu diplomasisi kurumları ve dijital iletişim kapasitesi. *Kamu Yönetimi ve Uluslararası Politika Dergisi*, 6(1), 91–110.
- Külekcı, M. (2022). Dijital diplomasi ve sosyal medya: Dışışleri Bakanlığı örneğı üzerinden bir değerlendirme. *İletişim ve Diplomasi Dergisi*, 5(1), 38–59.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, CA: SAGE Publications.
- Lovari, A., & Valentini, C. (2020). Public communication, digital media, and trust building during the COVID-19 pandemic: A comparative analysis of government messaging in Italy and the United Kingdom. *The American Behavioral Scientist*, 65(2), 709–730.
- Macnamara, J. (2016). *Organizational listening: The missing essential in public communication*. New York: Peter Lang.
- Manor, I. (2019). *The digitalization of public diplomacy*. London: Palgrave Macmillan.
- Manor, I., & Crilley, R. (2018). Visually framing the Gaza War of 2014: The Israel Ministry of Foreign Affairs on Twitter. *Media, War & Conflict*, 11(4), 369–391.
- McCombs, M., & Shaw, D. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187.
- Melissen, J. (2005). *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. Palgrave Macmillan.

- Melissen, J. (2011). Beyond the new public diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*, 6(3–4), 231–236.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Miskimmon, A., O’Loughlin, B., & Roselle, L. (2013). *Strategic Narratives: Communication Power and the New World Order*. Routledge.
- Molyneux, L., Holton, A. E., & Lewis, S. C. (2021). Government communication and the platform logic: How social media affordances shape public diplomacy. *New Media & Society*, 23(1), 145–162.
- Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. New York: PublicAffairs.
- Nye, J. S. (2008). *The Powers to Lead*. Oxford University Press.
- Özcan, T. (2020). Dijital platformlarda Türkiye’nin kriz iletişimi stratejileri. *Kriz ve İletişim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 87–106.
- Özdemir, M. (2020). Medyada çerçeveleme teknikleri ve temsil biçimleri üzerine yöntemsel bir inceleme. *İletişim Bilimleri Dergisi*, 13(2), 71–88.
- Özdemir, M. (2020). Medyada söylem inşası ve çerçeveleme analizi: Kuramsal bir yaklaşım. *İletişim Bilimleri Dergisi*, 13(2), 77–96.
- Özdemir, M. (2021). Sosyal medyada diplomatik söylemin dönüşümü: Türkiye örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (52), 77–96.
- Özkan, S. (2021). Dijital kamu diplomasisinde retorik ve algı yönetimi: Sosyal medya paylaşımlarının çözümlemesi. *Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 7(1), 101–119.
- Öztürk, H. (2024). Kamu diplomasisi ve stratejik iletişim: Dijital ortamdaki devlet söylemlerinin dönüşümü. *Yeni Medya ve Politika Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 17–40.
- Pamment, J. (2012). *New Public Diplomacy in the 21st Century: A Comparative Study of Policy and Practice*. Routledge.
- Papacharissi, Z. (2015). *Affective Publics: Sentiment, Technology, and Politics*. Oxford University Press.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods (3rd ed.)*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Perelman, C., & Olbrechts-Tyteca, L. (1969). *The New Rhetoric: A Treatise on Argumentation*. University of Notre Dame Press.

- Phillips, D., & Young, P. (2009). *Online public relations: A practical guide to developing an online strategy in the world of social media*. London: Kogan Page.
- Philo, G., & Berry, M. (2011). *More Bad News from Israel*. Pluto Press.
- Powers, S., & Kounalakis, M. (2017). Can public diplomacy survive the internet?. *Yale Global Online*, 1–7.
- Riordan, S. (2007). *The new diplomacy*. Cambridge: Polity Press.
- Roselle, L., Miskimmon, A., & O’Loughlin, B. (2014). Strategic narrative: A new means to understand soft power. *Media, War & Conflict*, 7(1), 70–84.
- Said, E. W. (1997). *Covering Islam: How the Media and the Experts Determine How We See the Rest of the World*. Vintage Books.
- Sancar, B. (2019). Kültürel bağlamda söylem çözümlemesi: Kriz iletişimi ve kamu diplomasisi ilişkisi. *Siyasal İletişim Dergisi*, 4(2), 55–70.
- Santibáñez, C. (2020). The analysis of implicit argumentation in digital media. *Journal of Argumentation in Context*, 9(2), 172–192.
- Seib, P. (2010). Hegemonic no more: Western media, the rise of Al-Jazeera, and the influence of diverse voices. *The International Journal of Press/Politics*, 15(4), 527–532.
- Seib, P. (2012). *Real-Time Diplomacy: Politics and Power in the Social Media Era*. Palgrave Macmillan.
- Seib, P. (2016). *The future of diplomacy*. Cambridge: Polity.
- Sevin, E. (2017). Public diplomacy and the measurement of influence in the digital age. *Exchange: The Journal of Public Diplomacy*, 7(1), 6–18.
- Sevin, E. (2017). Public diplomacy in the age of the internet: The effects of online information and engagement on US public diplomacy efforts. *Public Relations Review*, 43(3), 504–514.
- Snow, N., & Taylor, P. M. (2009). *Routledge handbook of public diplomacy*. New York: Routledge.
- Stake, R. E. (1995). *The art of case study research*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Şahin, M. (2022). Normatif kamu diplomasisi ve Türkiye’nin yumuşak güç inşası. *İletişim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 23–39.
- Tankard, J. W. (2001). *The empirical approach to the study of media framing*. In S. D. Reese, O. H. Gandy, & A. E. Grant (Eds.), *Framing public life: Perspectives on*

media and our understanding of the social world (pp. 95–106). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

- Taşdemir, A. (2021). Kriz dönemlerinde medya çerçevelemesi ve kamu diplomasisi ilişkisi: Türkiye örneği. *Uluslararası İletişim ve Diplomasi Dergisi*, 5(2), 59–78.
- Topuz, H. (2022). Kriz dönemlerinde medya çerçevelemesi ve kamu diplomasisi: Türkiye'nin dış politika söylemleri üzerine bir analiz. *Uluslararası Medya ve Siyaset Dergisi*, 5(1), 33–50.
- Toulmin, S. (1958). *The uses of argument*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tsvetkova, N. (2021). Citizen diplomacy and digital participation in public diplomacy. *Journal of International Communication*, 27(1), 68–84.
- Tuncel, A. (2022). Medyada uluslararası temsil biçimleri: Türkiye'nin dış politika söylemleri üzerine bir çerçeveleme analizi. *Küresel İletişim ve Medya Dergisi*, 4(1), 29–47.
- Tuncel, N. (2022). Dijital kamu diplomasisinde medya temsilinin rolü: Türkiye örneği. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 71–92.
- Tuncel, N. (2022). Kriz anlarında kamu diplomasisi söylemleri: Türkiye örneği. *Uluslararası Kriz ve Diplomasi Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 22–41.
- Tutar, H. (2017). *Yeni medya ve dijital halkla ilişkiler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uyanık, D. (2025). Sosyal medya etkileşimlerinin diplomatik söylemle ilişkisi: Türkiye örneği. *Dijital İletişim ve Politika Dergisi*, 7(1), 45–66.
- Uysal, E., & Aydın, B. (2024). Dijital halkla ilişkilerde çok düzlemli analiz modelleri. *İletişim Bilimleri ve Strateji Dergisi*, 7(2), 89–107.
- Van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and Power*. Palgrave Macmillan.
- Van Eemeren, F. H., & Grootendorst, R. (2004). *A systematic theory of argumentation: The pragma-dialectical approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Walton, D. (2006). *Fundamentals of critical argumentation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wardle, C., & Derakhshan, H. (2017). *Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making*. Council of Europe.
- Yalçın, A. (2021). Medyada algı ve dijital kamu diplomasisi ilişkisi: Türkiye'nin Filistin söylemi. *Uluslararası Medya ve Siyaset Dergisi*, 6(1), 17–36.
- Yalçın, E. (2021). Retorik ve kamu diplomasisi: Dijital içeriklerde duygusal ikna stratejileri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 55–71.

- Yalçın, E. (2022). Dijital diplomaside söylem üretimi ve yumuşak güç ilişkisi. *İletişim Bilimleri Dergisi*, 14(2), 39–63.
- Yalvaç, A. (2020). Türkiye'nin dış politika söylemlerinde normatif argümantasyonun rolü. *Uluslararası Politika ve İletişim Dergisi*, 2(1), 25–41.
- Yavuz, Ö. (2022). Kriz merkezli dijital diplomasi: Türkiye'nin söylem stratejilerinde süreklilik ve kopukluk. *Kriz ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 31–53.
- Yaylacı, F. G. (2015). Türkiye'de kamu diplomasisinin kurumsallaşma süreci ve uygulama örnekleri. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 45–60.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (2019). Medyada dış politika söylemi: Türkiye örneği. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 16(63), 89–114.
- Yıldırım, K., & Bülbül, S. (2020). Türkiye medyasında Filistin-İsrail çatışmasının sunumu: Söylem analizi. *Uluslararası İletişim Dergisi*, 5(2), 25–48.
- Yıldız, A., & Keskin, M. (2020). Argümantasyon analizinde Toulmin modeli: Politik söylemlerde uygulamalı bir inceleme. *İletişim ve Toplum Dergisi*, 6(1), 55–73.
- Yıldız, R. (2022). Medya analizinde bütüncül yaklaşımlar: Söylem, argümantasyon ve çerçeveleme ilişkisi. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 33–56.
- Yıldız, T., & Gürsoy, N. (2022). Sosyal medya ve kamu kurumları: Dijital halkla ilişkilerde demokratik hesap verebilirlik sorunsalı. *İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 88–104.
- Yıldız, Z. (2022). İnsani diplomaside kamu söyleminin rolü: Türkiye örneği. *Toplum ve Siyaset Dergisi*, 3(2), 91–110.
- Yücel, S. (2021). Kriz dönemlerinde kamu diplomasisi söylemi: Türkiye'nin dijital medya kullanımı üzerine bir analiz. *Uluslararası İlişkiler ve Medya Dergisi*, 6(2), 67–85.
- Yücel, S. (2022). Kamu diplomasisinde stratejik anlatıların dijital medya üzerinden inşası: Türkiye örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (58), 115–132.
- Zaharna, R. S. (2010). *Battles to bridges: U.S. strategic communication and public diplomacy after 9/11*. New York: Palgrave Macmillan.
- Zarefsky, D. (2006). The role of argumentation in public policy discourse. *Journal of Political Communication*, 2(1), 17–33.
- Zarefsky, D. (2006). Strategic maneuvering in political argumentation. *Argumentation*, 20(3), 297–310.

Zhang, J., & Fahmy, S. (2015). Visual framing and social media: Conflict images in the Israel–Gaza conflict. *International Communication Gazette*, 77(6), 524–550.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Alperen Can ÖNER	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	İşletme Fakültesi
Bölümü	İşletme
Makale ve Bildiriler	
1. Öner, A.C. (2025) Etkinlik Temelli Yaklaşımlar ve Kent İmajı: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Üzerine Bir İnceleme. 2. Bilsel International Samarkand Scientific Researches Congress, Uzbekistan, 32-37.	